

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ І ПРАВА
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ ТА АСПІРАНТІВ

ДНІ НАУКИ ФСП
«ГОРИЗОНТИ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА ШЛЯХУ ДО
ПОДОЛАННЯ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ СЬОГОДЕННЯ»
присвячена 25-річчю незалежності України

**Матеріали ХІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та
аспірантів «Дні Науки»**

20-21 квітня 2016 р.

м. Київ

ББК 60+87+88

УДК 101+159.9+18+930+316+340+351/354+651+659+51

Горизонти суспільних трансформацій на шляху до подолання системної кризи сьогодення (присвячена 25-річчю незалежності України): Матеріали ХІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів «Дні Науки ФСП» (20-21 квітня 2016 р.) / Укладачі: Мельниченко А.А., Федорова І.І., Виселко І.В., Пряміцин В. Ю./ – К.: НТУУ «КПІ», 2016. – 244 с.

ISBN

В збірнику подані тези студентів, в яких відображені перші спроби наукових розвідок.

Тези доповідей учасників конференції подано в авторській редакції.

За зміст доповідей організаційний комітет відповідальності не несе.

Укладачі: Мельниченко А.А., Федорова І.І., Виселко І.В., Пряміцин В. Ю.

Оформлення обкладинки:

Лабораторія технічної естетики та дизайну (designlab.kpi.ua@gmail.com)

Балашов Д.В. (balashov.dim@gmail.com)

Компютерна верстка:

Виселко І.В. (vuselka@meta.ua)

©Авторські права авторів статей захищено, 2016

ЗМІСТ

Новіков Б.В. <i>НЕХАЙ ЩАСТИТЬ!</i>	15
Мельниченко А.А. <i>КОЛІЗІЇ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ: ЧИ СТВОРЕНИЙ БАЗИС ЗРОСТАННЯ ЗА 25 РОКІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ?</i>	18
<i>СЕКЦІЯ № 1. ФІЛОСОФІЯ: «СУЧАСНІ ІМПЕРАТИВИ ЛЮДИНОТВОРЕННЯ У ДЗЕРКАЛІ ФІЛОСОФСЬКИХ СТУДІЙ»</i>	21
Безпалько О. С. <i>ЖИТТЯ ТА СМЕРТЬ ЯК ФЕНОМЕНИ ДУХОВНОГО БУТТЯ ЛЮДИНИ</i>	21
Бобейко І. О. <i>ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МОЛОДІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ</i>	22
Богачев Р. М. <i>ПРИНЦИП РАЦІОНАЛІЗМУ ТА МОДЕЛІ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ</i>	23
Бойченко М. К. <i>ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ КЛОНУВАННЯ ЛЮДИНИ</i>	25
Бондаренко О. О. <i>БІОЕТИЧНА ПРОБЛЕМА СЕЛЕКТИВНОГО ВІДБОРУ ЛЮДИНИ</i>	27
<i>Вашкевич А.В.</i> <i>ВПЛИВ ФАКТОРУ ГЕНЕТИЧНОГО КОДУ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ</i>	28
Гракова Д. О. <i>ЧЕЛОВЕЧЕСКОЕ ЕСТЕСТВО В СОВРЕМЕННОЙ МЕДИЦИНЕ НА ФОНЕ ОБЕСЦЕНИВАНИЯ ЖИЗНИ</i>	29
Грицан С. В. <i>КАТЕГОРИЧЕСКИЙ ИМПЕРАТИВ КАНТА В КОНТЕКСТЕ РЕАЛИЙ СОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВА</i>	31
Дергачов Є. В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ РІВНЯ ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ НА РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА</i>	32
Демидов М. М. <i>ЗНАЧЕННЯ КАРТИНИ СВІТУ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ПРОЦЕСУ ЛЮДИНОТВОРЕННЯ</i>	33
Дідченко Ю. О. <i>ПРОБЛЕМА ВІДЧУЖЕННЯ ЛЮДИНИ У ФІЛОСОФІЇ ЕРІХА ФРОММА</i>	34
Ємельяновський М. І. <i>ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА</i>	36

Кот А.С.	
<i>БОРЬБА С РЕЛИГИОЗНОЙ ПРОПАГАНДОЙ КАК ЗАДАЧА ЧЕЛОВЕКОТВОРЕНИЯ</i>	37
Колтишева Д. С.	
<i>ПРОБЛЕМА ЦІННОСТЕЙ В ЕСЕ «БУНТІВНА ЛЮДИНА» АЛЬБЕРА КАМЮ</i>	38
Кравчук П.В.	
<i>БЕЗУСЛОВНЫЙ ОБЩЕСТВЕННЫЙ ДОХОД И ГОТОВНОСТЬ НАШЕГО ОБЩЕСТВА К ТАКОМУ НОВОВВЕДЕНИЮ</i>	40
Лоза В. А.	
<i>УЧИТИСЯ МИСЛИТИ ОЗНАЧАЄ УПРАВЛЯТИ ВЛАСНИМ РОЗУМОМ</i>	41
Мамышев А. О.	
<i>ОПРАВДАНИЕ АВТОРИТАРИЗМА С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ ФИЛОСОФИИ</i>	42
Москаленко О. Д.	
<i>ОСВІТА. РОЛЬ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДУ</i>	43
Нечитайло С. Д.	
<i>ВПЛИВ СУСПІЛЬСТВА СПОЖИВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ</i>	45
Олійник А. В.	
<i>СПІВВІДНОШЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО В ЛЮДИНІ</i>	46
Олійник П. В.	
<i>ПРИРОДА ВИНИКНЕННЯ КРЕАТИВНОСТІ У СОЦІУМІ</i>	47
Петровський А. П.	
<i>ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ</i>	48
Печена А. С.	
<i>ІНТУЇЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ ПІЗНАННЯ</i>	50
Половинкіна А.О.	
<i>НЕСВІДОМЕ ЯК ОСНОВА ІСНУВАННЯ ЛЮДИНИ</i>	51
Прищепя В.А.	
<i>УСВІДОМЛЕННЯ СМЕРТНОСТІ – МОТИВАЦІЯ ДО УПРАВЛІННЯ ЖИТТЯМ</i>	52
Романюк О. В.	
<i>ФІЛОСОФСЬКА АНТРОПОЛОГІЯ ХХ СТОЛІТТЯ</i>	53
Скрипковська М.Г.	
<i>ЗНАЧЕННЯ МУЛЬТФІЛЬМІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ САМОСВІДОМОСТІ ТА ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ДИТИНИ</i>	55
Соколов К. А.	
<i>ЧУДО ЯК НАСЛІДОК ВЗАЄМОДІЇ ЛЮДИНИ І ПРИРОДИ</i>	56
Теліженко В.С.	
<i>ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ В ФІЛОСОФІЇ ЕПОХИ ПОСТМОДЕРНУ</i>	57

Трамбовецька Д. Р.	
«ЛЮДИНА-МАШИНА» ЯК ГОЛОВНА ІДЕЯ ФІЛОСОФІЇ Ж. ЛАМЕТРІ.....	59
Фарфоламєєва Д.О.	
ГЕНЕТИЧНІ ВАДИ ЛЮДСЬКОГО ГЕНОМУ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЄВГЕНІКИ.....	60
Федотова І. В.	
ФІЛОСОФІЯ АНАРХІЗМУ.....	61
Шкель К. О.	
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ФІЛОСОФІЯ НІККОЛО МАКІАВЕЛЛІ	62
Яценко О. І.	
ДО ПИТАННЯ ПРО МОЖЛИВОСТІ РАЦІОНАЛЬНОГО ПІЗНАННЯ БОГА.....	63
СЕКЦІЯ №2. ІСТОРІЯ: «СУЧАСНА УКРАЇНА І СВІТ В ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ».....	65
Денісова П., Пономаренко Т.	
ОПЕРАЦІЯ «ОВЕРЛОРД» ТА ЇЇ СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ	65
Довбенко А.Я.	
ВПЛИВ НТР ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ НА СУСПІЛЬСТВО ТА ВИНИКНЕННЯ ЯВИЩ ТЕХНОКРАТИЗМУ.....	66
Доманський Б. О.	
ПОЛІТИКА АВСТРО-НІМЕЦЬКОГО БЛОКУ ЩОДО УКРАЇНСЬКОГО ПИТАННЯ В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.....	67
Зубарчук О. Д.	
СТРАТЕГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРНЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ НОВИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ.....	69
Кириленко К. М.	
ІДЕОЛОГІЯ АНАРХІЗМУ ТА ЇЇ ВИКЛИКИ У СЬОГОДЕННІ	70
Майко О.В.	
ОСОБЛИВОСТІ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРІ.....	71
Матюх А.І.	
ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ	72
Махно О.В.	
ІСТОРІОГРАФІЯ РАДЯНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ СТОСОВНО ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ	73
Омельченко О.	
ІННОВАЦІЙНІ ХВИЛІ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ.....	75
Пантрягіна А.	
ІНФОРМАЦІЙНІ ЗАСОБИ ЯК ЧИННИК АКТИВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ХХ-ХХІ СТОЛІТТЯ.....	76

Стельмашук М. М.	
<i>ЄВРОПЕЙСЬКА ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ</i>	77
СЕКЦІЯ № 3. СОЦІОЛОГІЯ: «УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІУМ ПОМІЖ ВИКЛИКАМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА КРИЗИ МОДЕРНУ»	79
Перекута О.С.	
<i>ДОСЛІДЖЕННЯ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО СИНДРОМУ КОЛИШНІХ БІЙЦІВ АТО: МЕТОД ПОГЛИБЛЕНОГО ІНТЕРВ'Ю</i>	79
Фабрикантов М.І.	
<i>ФЕНОМЕН «ЛЕНІНИЗМ» ПОМІЖ ВИКЛИКАМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА КРИЗИ МОДЕРНУ</i>	80
Царьов К.А.	
<i>ВПЛИВ ІНДИВІДА НА СУСПІЛЬСТВО ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ КОНЦЕПЦІЙ ПОНЯТТЯ ХАРИЗМИ МАКСА ВЕБЕРА</i>	81
Шульга С. Н.	
<i>МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ОБЩЕСТВА В УСЛОВИЯХ КРИЗИСА ЦЕННОСТЕЙ В СТРАНАХ ЯДРА МИРОВОЙ СИСТЕМИ</i>	82
СЕКЦІЯ № 4. ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА: «МІЖСОБИСТІСНА ДОВІРА ЯК ЦІННІСНИЙ ОРІЄНТИР В КРИЗОВИХ УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ»	84
Волицький Н.С., Рідна В.А.	
<i>РОЗГЛЯД ПРОБЛЕМИ НЕДОВІРИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ. МЕТОДИ ВИЯВЛЕННЯ БРЕХНІ</i>	84
Дерканос-Калиниченко С.Н.	
<i>РОЛЬ ДОВЕРІЯ ВО ВЗАИМООТНОШЕНИЯХ РЕАБИЛИТОЛОГА И ПАЦИЕНТА</i>	85
Залеська Р.О.	
<i>ФЕНОМЕН ДОВІРИ І ЙОГО СОЦІАЛЬНІ ФУНКЦІЇ</i>	86
Кісельова Я.А., Шаройко О.Д.	
<i>ДОВІРА ДО ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЯК ОДНА З ГОЛОВНИХ УМОВДЛЯ РОВИТКУ СИЛЬНОЇ КРАЇНИ</i>	88
Лисюк Я.Ю.	
<i>ДОВІРА МІЖ ДІТЬМИ ТА БАТЬКАМИ</i>	89
Онищенко М.	
<i>СЛІПА ДОВІРА СУСПІЛЬСТВУ</i>	90
Павленко В.В.	
<i>ГУМАНІТАРНА ПІДГОТОВКА ІНЖЕНЕРІВ У КОНТЕКСТІ ЇХНЬОЇ ЗАХИЩЕНОСТІ НА РИНКУ ПРАЦІ</i>	91
Препіяло О. О.	
<i>ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ТА ДОВІРИ ГЛУХИХ ТА СЛАБОЧУЮЧИХ</i>	92

СЕКЦІЯ № 5. КУЛЬТУРОЛОГІЯ ТА ЕСТЕТИКА: «ЦІННІСНІ ВИМІРИ БУТТЯ ЛЮДИНИ У ТВОРЧОСТІ ШЕКСПІРА: ВІД РЕНЕСАНСУ ДО СУЧАСНОСТІ»	94
Баженова Е.В.	
<i>ЛОГІЧНІ ХИБИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МИСЛЕННЯ ЛЮДИНИ – ПРОБЛЕМА СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА</i>	94
Бегиашвили К.С.	
<i>«СМЫСЛ ЖИЗНИ» ПО ШЕКСПИРУ.....</i>	95
Виселко І.В.	
<i>ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ ЯК СФЕРА ТРАНСФОРМАЦІЇ КУЛЬТУРНИХ СМИСЛІВ.....</i>	96
Воробйова А.Ю.	
<i>ФОРМУВАННЯ ІДЕАЛУ ЛЮДИНИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА: ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ВИМІР.....</i>	98
Говорова М. В., Балацька А.И.	
<i>ВПЛИВ ТВОРЧОСТІ ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА НА СУЧАСНИЙ КІНЕМАТОГРАФ.....</i>	100
Данилюк Ю.	
<i>ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ СОЦІУМУ.....</i>	101
Колокольнікова В.А.	
<i>МОВНА КАРТИНА СВІТУ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....</i>	102
Кучеренко О. В.	
<i>СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ СУСПІЛЬСТВА СПОЖИВАЦТВА ХХІ СТОЛІТТЯ.....</i>	103
Олейнікова А. А.	
<i>ЛЮДИНА ЯК ТВОРЕЦЬ І ТВОРІННЯ КУЛЬТУРИ: ВИДАТНІ УКРАЇНСЬКІ ПОСТАТІ У ФОРМУВАННІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДУХОВНОГО ПРОСТОРУ.....</i>	105
Павлова Ю.М.	
<i>ЯВИЩЕ «ІКІГАЙ» ЯК КРИТЕРІЙ ВЛАСНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ.....</i>	106
Паткевич В. О.	
<i>ВПЛИВ ТВОРЧОГО ДОРОБКУ ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА НА СВІТОВУ КУЛЬТУРУ</i>	107
Покулитая И.К.	
<i>ЦИФРОВАЯ РЕВОЛЮЦИЯ В ЭСТЕТИЗАЦИИ РЕАЛЬНОСТИ.....</i>	109
Сіневич В. Р.	
<i>ВІТАЛЬНІ ВИЯВИ КОХАННЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ ТИСЯЧОЛІТЬ.....</i>	110
Ханенко А.П.	
<i>ЕСКАПІЗМ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ ТА СПОСІБ СУСПІЛЬСТВА ВТЕКТИ ВІД РЕАЛЬНОСТІ.</i>	111

СЕКЦІЯ № 6. ПОЛІТОЛОГІЯ: «ЧЕТВЕРТА ІНДУСТРІАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ: НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ПОЛІТИКА ТА СОЦІО-ПОЛІТИЧНІ ЗМІНИ»	113
Вознюк В.В.	
<i>ВІДНОВЛЮВАЛЬНА ЕНЕРГЕТИКА - ШЛЯХ ДО ЕНЕРГЕТИЧНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ</i>	113
Делєв Д.С.	
<i>ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ В УКРАЇНІ</i>	114
Дмитрів Б.О.	
<i>ЧЕТВЕРТА ПРОМИСЛОВА РЕВОЛЮЦІЯ: НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ПОЛІТИКА ТА СОЦІОПОЛІТИЧНІ ЗМІНИ</i>	115
Кифорчук К.О.	
<i>ЧЕТВЕРТАЯ ИНДУСТРИАЛЬНАЯ РЕВОЛЮЦИЯ: СОЦИАЛЬНЫЕ И ПОЛИТИЧЕСКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ</i>	116
Ковальова Ю.І.	
<i>АНТИКОРУПЦІЙНІ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ: ПРОЦЕС ВПРОВАДЖЕННЯ, НЕДОЛІКИ ТА СПРИЙНЯТТЯ</i>	117
Ковальчук Т.В.	
<i>НОВА ІНДУСТРІАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ ТА ПРОГНОЗОВАНІ ПОЛІТИЧНІ ЗМІНИ</i>	118
Метельська О.В.	
<i>ПРОБЛЕМА ДІАЛОГУ МІГРАНТІВ ТА ВЛАДИ ЄС В УМОВАХ ЧЕТВЕРТОЇ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ</i>	119
Семенюк А.О.	
<i>СТРАТЕГІЯ ВЕДЕННЯ ВІЙНИ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ АБО ВІЙНИ ЧЕТВЕРТОГО ПОКОЛІННЯ</i>	121
Чорномурко М.О.	
<i>ВПРОВАДЖЕННЯ «ЗЕЛЕНОГО» ТАРИФУ ЯК НАПРЯМ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ</i>	122
Чужма А.С.	
<i>НОВІ РИЗИКИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА ЗА УМОВЧЕТВЕРТОЇ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ</i>	123
СЕКЦІЯ № 7. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА: «СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ: ВІД МИНУЛОГО ДО СУЧАСНОСТІ»	125
Бабич А.Е.	
<i>ДО ПИТАНЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ</i>	125
Баранова В., Охота Г.	
<i>ІСТОРІЯ – ВЧИТЕЛЬ ЖИТТЯ</i>	126
Внукова А. А.	
<i>ІСТОРИЧНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ БЛАГОДІЙНОСТІ ЯК ПЕРВІСНОЇ ФОРМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ</i>	128

Волкова В. І., Горковлюк Т.С.	
<i>ДО ПИТАННЯ ЕТНОГЕНЕЗУ УКРАЇНЦІВ</i>	129
Завальнюк А.М.	
<i>СВОБОДА – РЕАЛЬНІСТЬ?</i>	131
Коновалова Ю.С.	
<i>ДО ПИТАННЯ МЕНТАЛЬНОСТІ УКРАЇНЦІВ І РОСІЯН</i>	132
Маркітаненко І.В.	
<i>УКРАЇНСЬКА ДЕМОКРАТІЯ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ</i>	134
Медведева А.	
<i>ДЕЯКІ ПИТАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ</i>	135
Потапенко В. А.	
<i>ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ</i>	137
Струпова А.С.	
<i>ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ ЧЕРЕЗ НАРОДНИХ ЗАСІДАТЕЛІВ ТА ПРИСЯЖНИХ</i>	138
Тріщ В.Р.	
<i>УКРАЇНСЬКА ДЕМОКРАТІЯ: ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ТА ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ</i>	139
<i>СЕКЦІЯ №8. ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ПРАКТИКИ «ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ В УМОВАХ РОЗГОРТАННЯ «ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ»</i>	141
Балайда В.О.	
<i>ТРЕТЕЙСЬКІ СУДИ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВ</i>	141
Григор'єва (Рубель) М.Р.	
<i>ЦЕНЗУРА ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ</i>	142
Каліберда В.С.	
<i>БІЗНЕС НА ЛЮДСЬКІЙ ДОВІРІ. ПСЕВДОВОЛОНТЕРИ ВІЙНИ</i>	143
Куляша М.В.	
<i>ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ЛЕГКИХ НАРКОТИКІВ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ</i>	145
Мироненко Ю.С.	
<i>ПРАВОВИЙ СТАТУС ЕМБРІОНА І ПЛОДА</i>	146
Пацьора А.М.	
<i>ЕВТАНАЗІЯ: МОЖЛИВІСТЬ ОФІЦІЙНОГО ЗАКРІПЛЕННЯ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ</i>	148
Самчинська О.А.	
<i>ЧИ ГОТОВЕ УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ДО СКАСУВАННЯ ТАЄМНИЦІ УСИНОВЛЕННЯ?</i>	149
Скаржинський В.В.	
<i>ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОЛЕКТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ</i>	151

Скиба Я.В.	
<i>ПЕРЕПОНИ В БОРОТБІ З КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНІ</i>	152
Скляр Н.В.	
<i>УМОВИ ТА ПОРЯДОК НАДАННЯ НЕПОВНОЛІТНІМ ПОВНОЇ ЦИВІЛЬНОЇ ДІСЗДАТНОСТІ</i>	154
Стовба О.В.	
<i>ДИТЯЧА БЕЗПРИТУЛЬНІСТЬ ТА БЕЗДОГЛЯДНІСТЬ В УКРАЇНІ – ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ</i>	156
Уліцька В.І.	
<i>ПРОБЛЕМА ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УМОВАХ РОЗВИТКУ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ</i>	158
Ціпцюра Т.М.	
<i>ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ БІДНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ</i>	159
Шахкалдієва Г.Е.	
<i>ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ «ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ» ЯК ЗАГРОЗА ФОРМУВАННЮ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА І ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ</i>	160
<i>СЕКЦІЯ № 9. ОСВІТА ХХІ СТ.: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКИ: «ОСВІТНІ ОРІЄНТИРИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ»</i>	162
Гавриш Д.О.	
<i>ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У СФЕРІ ОСВІТИ ТА НАУКИ</i>	162
Діденко Ю.П., Санкевич Х.О.	
<i>ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОВІДНОСИН МІЖ ВИКЛАДАЧАМИ ТА СТУДЕНТАМИ</i>	163
Клейно Є.А.	
<i>МОТИВАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ</i>	165
Кононенко О.В.	
<i>ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В НТУУ "КПІ"</i>	166
Лоянич А.О.	
<i>ПРАКТИЧНА ОРІЄНТАЦІЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	167
Марущак Д.М.	
<i>ИСТОРИЯ, РЕАЛИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ</i>	168
Михайленко М.В.	
<i>ЧОГО УКРАЇНА МОЖЕ НАВЧИТИСЬ В УГАНДИ: ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	170
Моргун Г.В.	
<i>ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ</i>	172
Рудий А.О.	
<i>МОНІТОРІНГ ВИКЛАДАЧІВ СТУДЕНТАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	174

Слизькоух М.А.	
СОЦІОКУЛЬТУРНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ІНВОЛЮЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У РЕАЛІЯХ УКРАЇНИ.....	175
Спафаров Д.Е.	
СПІВПРАЦЯ З ПРАЦЕДАВЦЯМИ ЯК МЕТОД ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	177
Шаповалова О.А.	
ЕВРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СОЦІАЛЬНОГОПРОЕКТУВАННЯ В ОСВІТНІХ ПЕРЕТВОРЕННЯХ.....	178
СЕКЦІЯ № 10. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ: «ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ, ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ГУМАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ФАКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА»	180
Божок О. І.	
КОМПЕТЕНТНІСТНИЙ ПІДХІД В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ	180
Борсук Н. М.	
ВИЗНАЧЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ФАХІВЦЯМИ РИНКУ ПРАЦІ НА ОСНОВІ МОДЕЛЮВАННЯ СТАТИСТИЧНИХ РЯДІВ.....	181
Гусак А.С.	
УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ	182
Донченко А.А.	
КОРПОРАТИВНИЙ САЙТ ЯК ЗАСІБ ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	184
Капіган Х.О.	
СОЦІОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ЯК МЕТОД ВСТАНОВЛЕННЯ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ З ГРОМАДЯНАМИ В КОНТЕКСТІ Е-УРЯДУВАННЯ	185
Ліповська С.О.	
АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ПРОТИДІЙ ДЕСТРУКТИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВПЛИВІВ.....	186
Маулік С.С.	
СОЦІАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА.....	188
Мельник Б. Б.	
ФОРСАЙТ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ: ВІД ДОСЛІДЖЕННЯ ДОВГОСТРОКОВИХ ПЕРСПЕКТИВ ДО ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО.....	189
Мороз А.Л.	
ОСОБЛИВОСТІ ПІДБОРУ УПРАВЛІНЦІВ НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ	191
Нерсесян Г.А.	
УПРАВЛІННЯ – НАЙВИЗНАЧАЛЬНІШИЙ ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	192
Хорошко Т.І.	
ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ В АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМАХ УПРАВЛІННЯ	194

Шкляренко Ю.В.	
<i>НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНЕ ПРОГРАМУВАННЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ВПЛИВУ ТА МАНІПУЛЯЦІЇ</i>	195
 СЕКЦІЯ № 11. ПІАР І СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ: «PR ЯК НАПРЯМОК РОЗВИТКУ СОЦІОІНЖЕНЕРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»	
Беленька І.В.	
<i>КРАУДФАНДИНГ ЯК ЗАСІБ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ</i>	197
Брайко Я.А.	
<i>РОЛЬ КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ</i>	198
Бриль Ю.О.	
<i>СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ІМІДЖУ СУЧАСНОГО ДОКУМЕНТОЗНАВЦЯ</i>	199
Бузмакова І.А.	
<i>ЕЛЕКТРОННИЙ PR У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: СУТНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ</i>	200
Зінчук В.О.	
<i>КОМУНІКАТИВНІ ПОЛІТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОПАГАНДИ, PR ТА ПОЛІТИЧНОЇ РЕКЛАМИ: ВІДМІННОСТІ В ТЕОРЕТИЧНИХ І ПРАКТИЧНИХ АСПЕКТАХ</i>	202
Кателіков В.І.	
<i>ПРОБЛЕМА ГУМАНІЗАЦІЇ КОМУНІКАТИВНОГО ПРОСТРАНСТВА КАК ВОПРОС ПРИМЕНЕНИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ИНЖЕНЕРИИ В УПРАВЛЕНЧЕСКИХ ПРОЦЕССАХ</i>	203
Квітковська В. С.	
<i>ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМУНІКАЦІЙ МІЖ КЕРІВНИКОМ ТА ПІДЛЕГЛИМИ</i>	204
Литвин Н.В.	
<i>РЕПУТАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ НЕМАТЕРІАЛЬНИЙ АКТИВ КОМПАНІЇ</i>	205
Петракович О.А.	
<i>ПРАКТИКИ PR-ТЕХНОЛОГІЙ У ВПРОВАДЖЕННІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ ТА ПОДОЛАННІ БЮРОКРАТИЗМУ</i>	206
Сільченко Л.Г.	
<i>АЛГОРИТМ АНТИКРИЗОВИХ PR НА ПРИКЛАДІ КРИЗИ У «СОСА-COLA»</i>	207
Тимошенко Ю.В.	
<i>ВТРАТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ЯВИЩА МОБІНГУ</i>	208
 СЕКЦІЯ № 12. СОЦІАЛЬНА РОБОТА: «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА СОЦІАЛЬНА РОБОТА У КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНИХ РОЗКОЛІВ: ГЛОБАЛЬНІ, РЕГІОНАЛЬНІ ТА ЛОКАЛЬНІ ВИМІРИ»	
Бондаренко Н. С., Войтех Д. В.	
<i>ВПЛИВ НЕРІВНОСТІ НА СТАБІЛЬНІСТЬ СУСПІЛЬСТВА</i>	211

Кутиченко Я.В.	
<i>ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ СТЕРЕОТИПОВ О ЖЕНЩИНАХ С ПОМОЩЬЮ СМИ</i>	212
Науменко І.С.	
<i>ЕДИНЕНИЕ ЛЮДЕЙ – ОСНОВА БЛАГОДЕТЕЛЬНОЙ ЖИЗНИ ОБЩЕСТВА И ВАЖНАЯ ЦЕЛЬ СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЫ</i>	213
Прохоров Д.П.	
<i>СОЦІАЛЬНА ЗГУРТОВАНІСТЬ І РОЗВИТОК ЯК ЗАСОБИ ЗАПОБІГАННЯ СОЦІАЛЬНИХ РОЗКОЛІВ</i>	214
Христич В.С., Матвієнко В.А.	
<i>ОПЕРАНТНИЙ БІХЕВІОРИЗМ Б.СКІННЕРА</i>	216
СЕКЦІЯ № 13. МАТЕМАТИКА 21 СТОЛІТТЯ: «МАТЕМАТИЧНЕ ТА КОМП'ЮТЕРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ І СИСТЕМ»	218
Березовський Г. Г., Бондарчук Д.М., Татарова К.О.	
<i>МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ШОСТИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УКЛАД ЯК СИНТЕЗ НАУК ТА КОНВЕРГЕНЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ</i>	218
Гондовська А.С.	
<i>МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В БІОЛОГІЇ: ГЕНЕЗИС МОДЕЛЕЙ ТА МЕТОДИ ЇХ ДОСЛІДЖЕННЯ</i>	219
Горяной С. В.	
<i>МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ МІЖДЕРЖАВНИХ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ</i>	220
Зуйков І. А.	
<i>МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ</i>	221
Посохова В.В.	
<i>ОСОБЛИВОСТІ ТА ГЕНЕЗИС МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ІСТОРІЇ</i>	223
Сенькова К.С.	
<i>ЛОГІСТИЧНІ ТРЕНДИ В МОДЕЛЯХ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИНАМІКИ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИМИ КОМПАНІЯМИ</i>	224
СЕКЦІЯ № 14. ГЕНДЕРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ «ГЕНДЕРНА СКЛАДОВА ОСВІТИ, НАУКИ ТА СОЦІАЛЬНОГО ПРОГРЕСУ»	226
Астаф'єва К.Д.	
<i>ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ</i>	226
Власенко Д. С.	
<i>КАР'ЄРА В ЖИТТЄВІЙ СТРАТЕГІЇ ЖІНКИ І ЧОЛОВІКА</i>	227
Євсюкова Я.В.	
<i>ПРОЯВИ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ В ЗЛОЧИННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	228

Коляда М.	
<i>ЖІНКИ В БІЗНЕСІ. ГЕНДЕРНА НЕРІВНІСТЬ В СФЕРІ УПРАВЛІННЯ</i>	229
Науменко О.В.	
<i>РОЛЬ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ</i>	231
Санак О.Є.	
<i>ПРОБЛЕМИ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ У СФЕРІ ОСВІТИ ТА НАУКИ</i>	232
Саханда П. П.	
<i>РУЙНУВАННЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ВІЙСЬКОВІЙ СПРАВІ</i>	233
Столова О.В.	
<i>ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ</i>	234
Тіхоничев Р. М., Глушич Н. В.	
<i>РОЛЬ РЕКЛАМИ У ПРОПАГУВАННІ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ</i>	235
<i>СЕКЦІЯ № 15. ДІАЛЕКТИЧНА ЛОГІКА: «ДІАЛЕКТИКА І КУЛЬТУРА»</i>	237
Алушкин С. В.	
<i>ФИЛОСОФСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ПСИХОЛОГИИ ФРЕЙДА</i>	237
Вареник Я.Ю.	
<i>О ЭСТЕТИЧЕСКОЙ ПОТРЕБНОСТИ</i>	238
Кононович М.А.	
<i>ІДЕЯ ОБ'ЄКТИВНОСТІ ПРЕКРАСНОГО: ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ</i>	239
Полях М.В.	
<i>СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ</i>	241
Савчук Ю.В.	
<i>ДИАЛЕКТИКА ЛИЧНОСТНЫХ ОТНОШЕНИЙ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ</i>	242
Самардак Д.В.	
<i>ТОТАЛЬНІСТЬ ТА ТОТАЛІТАРИЗМ</i>	243

НЕХАЙ ЩАСТИТЬ!

Від самого започаткування факультету у нас визначився як безумовний пріоритет, як стиль організації роботи зі студентами: з перших днів залучати їх до наукової роботи. Бо: долучати до наукової творчості ніколи не буває зарано (одного разу молода мама запитала у Антона Семеновича Макаренка: «Чи не рано мені починати виховувати свою дитину?»). Макаренко перепитав її: «а скільки років Вашій дитині?». «Три роки». «Ви запізнались на три роки» – почула вона від автора знаменитої «Педагогічної поеми»). Позиція нашого факультету від часу його створення (1996р.): якщо ми не залучили студента до науки на другому курсі, то ми запізнались на два роки. Так ми вважали і діяли на ФС, так ми вважаємо і так діємо на ФСП.

Для того, щоб не відійти в історичне небуття та не скніти на узбіччі історичного розвитку, країнам, схожим на нашу (згадаймо Японію зразка 1945 року), залишився останній ресурс, за допомогою якого ще можна, – спробувати, – уникнути дуже сумної долі, жереба, планиди: інвестувати в голову, в серце, в руки кожного, багатьох, всіх – себто в людину, в людей, в суспільство.

Але, в усі часи люди знали: наука заради науки неможлива. Та, власне – і нікому геть - зовсім не потрібна. У нас же, на жаль, – особливо в царині т.з. гуманітарних наук – наукові розробки мають одну-єдину долю – «их удел – быть преданными грызущей критике мышей» (Маркс). Наразі, і наслідок закономірний: «маємо те, що маємо». Наука має все неодмінно і у повному обсязі знаходити своє втілення у конкретних практичних (матеріальних, духовних, чуттєвих) формах культури, має об'єктивуватись, уречевлюватись – тоді вона матиме право називатись справжньою наукою, яка відповідає запитам часу, імперативам стабільного, висхідного, прогресивного поступу. Вимірам дійсного гуманізму. Зрештою, і свобода є нічим іншим, як науково-бездоганно пізнаною і пізнаваною необхідністю та можливістю практично діяти, – творити, – на цій основі.

Так склалося, що з дня започаткування факультету соціології кожен наш студент знає, що нормальна людина – це геній, всі інші – відхилення від норми. Геній – це персоніфікована творчість: сутність науки – це пошук, знаходження, перманентне вдосконалення вже суцього масиву знання та досвіду пізнання, відкриття та впровадження в практику соціально-значущого нового. Природа всіх, без винятку найменшого, патологій, девіацій, соціальних аномалій (негараздів) – результат недобору, несвоєчасного запотребування, а часто – свідомої протидії та понищення, приниження та потоптування творчості в усіх її видах, формах і проявах. Того ж походження і реакція на дефіцит, а чи то повну відсутність творчості – покликані до «життя» квазізамінники творчості: пияцтво, наркозалежність, інші шкідливі залежності, асоціальні та антисоціальні прояви, девіантні вчинки, поведінка тощо. Наукова діяльність, – творчість, – не може бути, не повинна бути і не буде надбанням «посвячених», окремих, обраних, небагатьох etc.

За майже 20 років склалися певні традиції залучення студентів до наукової творчості: гурткова робота, участь в олімпіадах, виступи на науково-практичних конференціях, видрук студентських наукових розвідок (статей та тез) у наукових виданнях тощо. Є аспірантура, докторантура, три фахових наукових видання, була спецрада по захисту кандидатських дисертацій з філософії, щодвароки кожна з семи

кафедр факультету (ФСП) проводить міжнародну науково-практичну конференцію – форму наукового спілкування, полеміки, дискусій, обміну ідеями, встановлення наукових контактів та зв'язків.

Дні науки – це лише одна ланка у цілому ланцюгу різноманітних заходів, що складаються в систему, в комплекс. На нашому факультеті щорічно проходять принаймні 5-6 конференцій, створена цілком певна наукова атмосфера.

Щоправда, як це не прикро і сумно констатувати, нині, в 2016-му році, доводиться казати: була спецрада, була повноцінна аспірантура, були...

Методологія – це, якщо грубо, синонім слова наука. А, якщо наука пануватиме, принаймні, в умовах вищого навчального закладу, то буде і якісне викладання. Бо, що таке викладання, методика, дидактика? Це, фактично, мультиплікація, відтворення, повторення у репродуктивному режимі того, що одного разу вперше робиться у процесі наукового пошуку. Адже людина не народжується, але постає. Процес її поставання – соціалізація: індивідуалізація суспільного та усупільнення індивідуального. А педагогіка, освіта – то є концентрована форма соціалізації.

Уявіть собі, що викладач забув, – або і не знав, – що таке науковий пошук, як це робиться, що таке радість від того, що знайшов («еврика»), або, навпаки, досада від того, що стільки затрачено часу, енергії та зусиль, але все марно. Тут, правда, не треба надто вже й досадувати, тому що у науці будь-який результат, навіть негативний, це також результат. Принаймні, якщо я знаю, що у когось був негативний результат, він/вона тут шукали і не знайшли, то мій сектор пошуку звужиться. Я вже не буду шукати в тому місці, де шукали вони, тому вірогідність, що я знайду, підвищиться. Але якщо викладач забув усе це, або і не знав ніколи, то що йому робити у студентській аудиторії?! Як він змоделює «продвинуте», проблемне навчання, якщо він і сам не знає, що таке наукова проблема, як вона формулюється, ставиться, вирішується? То є катастрофа, коли сліпі ведуть незрячих...

Виходячи з цього, ми намагалися створювати, плекати і підтримувати відповідну атмосферу з перших початків. Це передалося з того, як ми свого часу ще на кафедрі філософії ладнали та вилаштовували пріоритети і відносини. Потім це було експліковано на новостворений факультет. Ви, мабуть, і не підозрюєте, але ми з вами часом як на полігоні, постійно випробовуємо щось нове. А практика – це критерій істини, і вона показує, чи є, чи ймовірні позитивні результати. Десь – інтуїтивно, десь – тому, що ми розумні, десь, – тому, що нас багато, але в цілому ми рухаємося вірним шляхом. Ось, наприклад, майже половина складу кафедр філософії, соціології – це наші колишні студенти, наші випускники, наші аспіранти. Це – наші люди, ми «одної крові». І ніхто ж не дорікне, що рівень філософії у політехнічному університеті нижчий, ніж в будь-якому іншому, а я достеменно знаю, що навіть істотно вищий. Хоча, таке знання мене, щиро кажучи, дуже мало тішить: бо це, скорше за все, тому так, що серед сліпих і одноокий – зрячий...

Усе завдяки тому, що існує система, комплекс: і гурткова робота, і поза навчально-наукова, і такі от концентровані Дні науки. Адже це не просто два дні не з того, не з сього. Студенти рік готуються до цього, викладачі ведуть селекційну роботу, в групах знаходять того, у кого є до дослідництва певні завдатки, в кого, можливо, вже сформувався покликання. Ось ця селекція передує, а Дні науки – це просто фінал. Жнива. Ну, і, звісно: яке поставання, такий і результат.

Ось пройшло пленарне засідання, мені вже є з чим порівнювати, і можу сказати, що воно мені сподобалось. Якось свіжо, не збито, не штучно, якась щирість, оченята ваші горять, ну що ще треба? Ввечері я залюбки передивлявся фотозвіт на сайті,

навіть там видно ці одухотворені обличчя, які світяться зсередини. Красиві, хороші фотографії. Те, що так виходить – це нормально. Істина, користь, краса і добро – це ж однопорядкові виміри буття людського. Рівно як потворність, зло, шкода і неістина – вони також, обнявшись, ходять. Якщо воно неістинне, якщо воно брехливе, то воно і потворне, воно зле, і від нього одна шкода. От я на пленарці відчув певну естетику, а це ж тільки початок. Я більше ніж переконаний, що коли ви розійшлись по секціях, де є можливість вступати в дискусії, більш повно проявляти себе, було ще цікавіше.

Ми проводимо Дні науки вже біля двох десятків років поспіль і я далекий від думки, що ця форма себе вже вичерпала. Адже рано чи пізно будь-яка форма вичерпує себе. Тобто зміст в її рамках перестає розвиватися, форма вже не сприяє розвитку, а, навпаки, стагнує і сковує. Тоді треба шукати нову форму. Так от, в мене таке враження, що Дні науки себе не вичерпали. Ми їх принесли з філософського факультету Університету Шевченка. Колись, ще в 60-ті рр. ХХ ст. там це започаткував Павло Васильович Копнін, який, до речі, в 1958-му році створював кафедру філософії у Політехнічному інституті, він її перший завідувач. Раніше їх називали Копнінські читання. Вони привились, прижились, пустили коріння. А зараз у нас багато гостей із сусідніх, братських факультетів, є представники з інших вузів. Колись навіть приїхала ціла бригада з Дрогобича. Тоді ми ще трошки розкішніше жили, була можливість готувати призи, ми купували на кілька тисяч на Петрівці хороших книг. Пам'ятаю, приїхали 10 чоловік, забрали всі призи і повезли. З одного боку, образа трошки, а з іншого – це ж приємно. Приїхали люди, набрались позитивних вражень і поїхали до себе в Дрогобич. Думаю, вони згадуватимуть залюбки ці дні. Ну, звісно, і для нас стимул: готуватись ретельніше, аби не посоромити рідний КПІ.

Ми – квіточка у тому вінку, що ймення йому – НТУУ «КПІ». КПІ. Зараз в його складі – 26 факультетів та інститутів. Саме на наших «Днях» започаткувалась та стала традицією зустріч з деканами та директорами (вони своїми виступами - презентаціями відкривали і продовжують відкривати наші пленарні засідання) – очільниками цих інститутів і факультетів. Затамувавши подих, «гуманітарії» з ФС (ФСП) слухали шановних, знаних у вітчизняній науці В.Я. Жуйкова (ФЕЛ), П.І. Лободу (ІФ), С.К. Фомічова (ЗФ), О.А. Павлова (ФІОТ), Н.Д. Панкратову (ІПСА) та ін.

Відтак, Дні науки перестали бути суто факультетським дійством, і це добре. Зараз Дні науки проводяться не тільки у нас, але і на інших факультетах. Дехто навіть ображається, кажучи, що Дні науки у них проводяться вже давно, тому придумали їх вони, а не ми. Але це добре. Коли це тільки ланка в комплексі, в системі, то вона спрацьовує. Є фахові видання, є можливість видавати свої маленькі доробки, розвідки, наукові спроби у збірнику по Днях науки. Звичайно, головне, щоб там не було копіпасту, плагіату, тобто крадіяства. Плюс своя аспірантура, була, і, маємо надію: буде спецрада. Замкнений цикл. Можна сказати, що у нас існував такий своєрідний культ науки і тут нема чого соромитись. Справа в тім, що коли про неї згадують рідко, вряди-годи, то наука – це щось таке, що відлякує, щось таке загадкове. А наша задача полягає у тому, щоб її баналізувати, щоб наука стала буденною справою. Звісно, просто – не значить спрощено...

Якщо Спіноза гадав, що геній – це чудо, «столь же прекрасное, сколь и редкое», то Уільям Сомерсет Моєм вже сказав, що «геній – це нормальна людина, всі інші - відхилення від норми». Мені так свого часу сподобалась ця думка! Вона правильна, це ж афоризм. Так воно і є. Коли кожен з вас повірить, що в науці він абсолютно свій,

то все у вас вийде. Звичайно, є ті, хто любить займатися якоюсь прикладною діяльністю, щось втілювати, організовувати. Не кожен, звісно, дослідник. А є люди, які в силу досвіду чи ще чогось можуть успішно займатися і тим, і тим якимось поперемінно.

Щоправда, кажучи «займатись» стосовно науки, маю наголосити на наступному. «Пам'ятайте, що наука вимагає від людини всього її життя. І, якби у вас було два життя, то і їх би не вистачило вам» (Іван Петрович Павлов). Так, так, той самий...

У виші взагалі потрібно бути, – ти, якщо викладач, просто приречений на це, – принаймні, в трьох іпостасях. Це інваріант, це алгоритм: вихователь, викладач, дослідник. Інколи доводиться займатися і організаційною роботою, і навіть господарською. Треба встигнути і написати якусь розвідку, і прочитати лекцію, і зняти з голки, якщо дурень намагається сісти на неї – це вже виховна робота, і поновити техніку у комп'ютерних класах. От доживете, наберетесь досвіду, також будете вправлятися в різних сферах. Це – переміна роду діяльності. Навіть, якщо займатись, – жити, – наукою, і лише нею, то, мабуть, можна «зсунутись по фазі» і озвіріти. Як Маркс слушно зауважив, людині необхідна переміна роду діяльності. Творчість з необхідністю передбачає от таку перемену. От сьогодні студент здав лабу, завтра поїхав до бабусі і сполов їй город. І йому нормально: у нього і мізки, і м'язи, і засмага гарна рівно лягла. Тобто, людина при її унікальності має прагнути універсальності. І коли ще, як не в студентські роки, закладати її основи? Наука – це найкоротший шлях здобути принаймні внутрішню універсальність. Це – якщо коротко. І – «на пальцях». Хай щастить.

Мельниченко А.А.
декан факультету соціології і права
НТУУ «КПІ»

КОЛІЗІЇ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ: ЧИ СТВОРЕНИЙ БАЗИС ЗРОСТАННЯ ЗА 25 РОКІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ?

Часто доводиться чути про те, що освіта і наука повинні бути головними майданчиками зростання національної економіки. Безперечно, адже ці сфери покликані створювати нову якість суспільного відтворення, удосконалюючи людський капітал та інші виміри продуктивних сил. Для демонстрації цієї тези, зазвичай, приводиться приклад повоєнної Японії, яка багато в чому завдяки особливій увазі галузям освіти і науки, сьогодні входить в клуб держав-світових економічних лідерів. Проте у нашому випадку все виглядає складнішим і неоднозначним. Парадоксальність ситуації полягає у тому, що на відміну від повоєнної Японії, українські владні еліти, отримавши у спадок від СРСР доволі потужну систему фундаментальної освіти і науки, спромоглися «розбазарити» наявний «на старті» науково-освітній потенціал, не спрямувавши його в необхідне русло розбудови незалежної держави. Найприкріше те, що таке «розбазарювання» відбувалося у буквальному сенсі цього слова: починаючи від поодинокого розпродажу лабораторного обладнання на металобрухт, і закінчуючи передаванням за безцінь іноземним корпораціям створених раніше унікальних технологій, відчуженням від ВНЗ та наукових установ приміщень, земельних ділянок, баз відпочинку та інших інфраструктурних об'єктів. Зрозуміло, що ми б були необ'єктивними, якби не вказали, що все зазначене відбувалося на тлі згорання діяльності промислових

підприємств, їх цілеспрямованого банкрутства тощо. На додаток, ефект деструкції освіти і науки посилив системний «відтік мізків», який почався з 90-х років ХХ століття і останнім часом навіть активізувався. Так, за узагальненням результатів різних соціологічних опитувань сьогодні з України планують виїхати більше 60% осіб у віці до 35 років.

Протягом усіх 25 років незалежності Української держави сферу освіти і науки намагаються і продовжують намагатися реформувати. В результаті цих «реформ» можна констатувати очевидне: середня школа та професійно-технічна освіта вже знаходяться в кризовому стані. Про це, зокрема, свідчить вкрай низька кількість абітурієнтів, зареєстрованих у цьому році для складання ЗНО з фізики та низький рівень знань з математики у випускників шкіл за результатами все того ж ЗНО (підготовка з фізики і математики критично важливі для підготовки інженерних кадрів та фахівців у галузі природничих наук). У свою чергу університети (інститути, академії тощо), отримуючи «на вході» не зовсім якісний контингент студентів та маючи доволі скромне фінансування часто працюють по принципу імітації освітньої та наукової діяльності, тобто «одні роблять вигляд, що навчають, інші – що навчаються». На проблемі імітації наукової діяльності варто зупинитися окремо, адже функціонування індустрії отримання наукових ступенів на основі сумнівних наукових результатів або відсутності останніх вже стало нормою вітчизняної царини науки. Йдеться не про баналізований плагіат або академічне шахрайство, а про якість наукових результатів і спроможність їх оцінити тими, хто покликаний це робити у спеціалізованих вчених радах. На превеликий жаль, комерціалізація цієї «індустрії» в різних галузях науки значно деформувала систему формування висококваліфікованої наукової спільноти.

У тій царині, де ще жевріє справжня наукова діяльність, є характерним «обміління», зменшення «масштабу» досліджень. Це, першочергово, пов'язане з домінуванням прикладних досліджень. Здавалося б, що ж тут поганого, коли науковці вирішують прикладні завдання для промисловості, економіки, оборони? Але часто це вже виглядає не як науково-дослідницька робота, а як звичайна конструкторська інженерна діяльність. На наше переконання, саме фундаментальні наукові прориви створюють підґрунтя для зміни наукових парадигм або ж зміни технологічних укладів.

Повертаючись до згадуваної нами Японії, вкажемо, що й там відбуваються певні реформи, які складно однозначно оцінювати. Так, за повідомленнями ЗМІ, Міністр освіти Японії, Хакубун Шимомура, направив листа до 86 державних університетів Японії з рекомендацією зосередитись на знаннях, які «краще відповідають потребам суспільства» та скоротити кількість гуманітарних та соціальних дисциплін та програм підготовки у ВНЗ або взагалі виключити їх із переліків дисциплін. У випадку Міністерства освіти і науки України, очільники якого вже давно проголошують курс на скорочення державного фінансування підготовки фахівців за спеціальностями «право», «економіка», «управління і адміністрування», «соціологія», «політологія» та ін., мотивами таких кроків є швидше за все необхідність економії бюджетних коштів, а не виважена державна політика формування людського капіталу. Бо сам процес розподілу між університетами державного замовлення за цими спеціальностями останніми роками свідчить не про бажання припинити перевиробництво фахівців за певними напрямками, а швидше про бажання в ручному режимі управляти цим процесом. Принагідно відзначимо, що відмова від дійсно наукових, а не спекулятивних, гуманітарних та соціальних знань є

неприпустимим ні для України, ні для Японії, адже саме ці знання дозволяють осягати основні закони розвитку соціальної форми руху матерії, яка у знятому вигляді утримує в собі всі інші...

Підводячи невтішний підсумок, заради справедливості вкажемо, що в Україні ще збереглися наукові школи як у технічних, природничих, так і в соціогуманітарних сферах, які мають потенціал розвитку, проте це відбувається «не завдяки, а всупереч». Тому здійснення виваженої державної політики в галузі освіти і науки у поєднанні з такою ж виваженою промисловою, соціальною та економічною політикою є завданням номер один для сучасної України.

СЕКЦІЯ № 1. ФІЛОСОФІЯ: «СУЧАСНІ ІМПЕРАТИВИ ЛЮДИНОТВОРЕННЯ У ДЗЕРКАЛІ ФІЛОСОФСЬКИХ СТУДІЙ»

*Куратори секції: Муратова І. А. к.філос.н., доц., Свідло Т.М., к.філос.н., доц.,
Сторіжко Л.В., д.філос.н., професор*

Безпалько О. С.

2 курс, ФАКС, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Колотило М.О., к.філос.н., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ЖИТТЯ ТА СМЕРТЬ ЯК ФЕНОМЕНИ ДУХОВНОГО БУТТЯ ЛЮДИНИ

Усвідомлюючи кінечність власного земного існування і задумуючись над питанням сенсу життя, кожен з нас формує особисте відношення до таких феноменів буття як життя і смерть. Окреслений предмет філософських роздумів традиційно обіймає одне з провідних місць у людській культурі, а відтак виступає невід'ємною складовою процесу людинотворення шляхом впливу на розвиток свідомості та самосвідомості особистості. Історія світової філософської думки розкриває одвічний зв'язок пошуків змісту життя з намаганням розгадати таїну небуття, з предковічним бажанням жити вічно, і якщо не фізично, то принаймні морально перемогти смерть.

Ідеалістична система доказів посмертного існування людини містить у собі значну кількість раціональних доводів. Сократ свого часу говорив, що подібно до того, як сон є станом людини протилежним до бадьорості, і переходи поміж ними суть процесів пробудження і засинання, життя виступає протилежністю смерті, а перехідними станами поміж ними є вмирання і оживлення. Інший давньогрецький філософ Піфагор, поділяючи вірування в реінкарнацію людської душі, зазначав, що душа, потрапляючи то в одну істоту, то в іншу, рухається по циклу, визначеному необхідністю. Платон також дотримувався подібної точки зору та схилився до визнання безсмертя людської душі, надії та прагнення якої перебувають в іншому світі, а відтак для мудрої людини смерть виступає початком нового життя.

Сучасні релігійні вчення про душу, по-різному відносячись до феномену переселення людської душі, все ж у питанні її посмертного життя займають єдину позицію: душа є безсмертною, а тіло виступає лише її фізичним «вмістилищем».

Сучасна наука має власний погляд на розуміння феноменів життя та смерті, що осмислюється нею переважно крізь призму вивчення можливості самостійного існування свідомості поза людським тілом. У цьому питанні думки науковців розділяються на два табори: одні стверджують, що всі так звані «подорожі в потойбічне життя» та повернення з них, є певними галюцинаціями, викликаними порушенням кругообігу в корі головного мозку; інші, спираючись в тому числі на свідчення пацієнтів про відчуття та сприйняття ними світу усунено, ніби за межами свого тіла, ґрунтовно вивчають феномен клінічної смерті людини.

Важливим аспектом осмислення цієї проблеми є і особисте ставлення кожної людини до смерті. Зокрема, для представників сучасної високорозвиненої цивілізації характерне «хворобливе» ставлення людини до смерті, що найчастіше виявляє себе шляхом намагання уникати думок та розмов про неї. В пошуках подолання страхів частина суспільства вдається до «ігор зі смертю» – словесно-іронічних або ж діяльнісних, пов'язаних з високим ризиком для збереження власного життя. В обох

випадках мова йде про неприйняття людиною власної смертності як завершальної ланки циклу її існування, що доволі часто виступає причиною неврозів та інших негативних психічних станів.

Вочевидь в даному питанні, як і в значній кількості світоглядно-моральних питань філософського змісту, найбільш досконалим є дотримання правила золотієї середини, котре найбільш повно відображене у вислові індійського філософа Махатми Ганді: «Ми не знаємо, що краще – жити чи вмерти. Тому нам не варто ні надмірно захоплюватися життям, ні тріпотіти при думці про смерть. Ми повинні однаково відноситися до них обох. Це ідеальний варіант» [1, с. 34].

Список використаних джерел:

1. Петрушенко В. Філософія: Навчальний посібник для вузів/ В. Петрушенко. - Львів: Новий Світ-2000, 2006. - 503 с.

Бобейко І. О.

2 курс, ФММ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Сторіжко Л.В. д. філос. н., професор, ФСП НТУУ «КПІ»

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МОЛОДІ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Ціннісні орієнтації – це вибір певних матеріальних і духовних цінностей як об'єктів, що визначають спосіб життя людини. Саме вони створюють ієрархію переваг, які особистість надає тим чи іншим цінностям у процесі своєї життєдіяльності.

Формування ціннісних орієнтацій – тривалий процес, що відбувається під впливом різноманітних чинників. Базові цінності особистості формуються приблизно до 18 років, після чого вони стають стабільними і суттєво не змінюються за виключенням кризових періодів життя людини і кардинальних змін соціального середовища її існування. У цей період в молоді формується самосвідомість і усталені норми поведінки, з'являється власна громадська і політична позиції.

Сьогодні соціалізація молоді відбувається в умовах тотальної трансформації сучасного українського суспільства. Поява нових ідеалів та ідей стають причиною переосмислення духовних цінностей. Сучасна ситуація характеризується розчаруванням молоді в попередній системі ціннісних орієнтацій, відмовою від сприйняття досвіду минулих поколінь і, як наслідок, розпадом суспільства.

Учені виокремлюють наступні чинники, що мають найбільший вплив на формування ціннісних орієнтацій сучасної молоді: сім'я, освіта, група однолітків, ЗМІ та інтернет-простір.

Провідну роль у розвитку особистості відіграє сімейно-побутове виховання, що формує світобачення і первинний досвід міжособистісного спілкування. Батьки – перший взірєць для кожної людини, з якого вона свідомо чи на рівні підсвідомості бере приклад. Нині міцний авторитет сім'ї створює базис для визначення ієрархії ціннісних переваг особистості.

Значний вплив на формування системи цінностей молоді справляє освіта. Вона є важливим соціальним інститутом з точки зору визначення життєвих пріоритетів особистості. У процесі навчання людина формує свої вміння та навички, що в подальшому допомагають виявити її ціннісні орієнтири. Формуючими чинниками при

цьому виступають як студентський і викладацький колективи, так і система освіти в цілому.

Сучасна молодь піддається відчутному впливу ЗМІ (особливо інтернет-ресурсу), що не може не позначитись на формуванні уявлень про сучасний стан суспільства. Пропаганда певних моделей поведінки створює деякі ціннісні стереотипи, які намагається наслідувати молодь, що в свою чергу сприяє порушенню власних моральних установок особистості. Інтернет дедалі більше звужує коло «живих» контактів між людьми. Віртуальна реальність створює спотворене уявлення про справжнє соціальне середовище, у результаті чого в молоді формуються хибні ціннісні орієнтири.

Вирішальну роль у становленні особистості відіграє група однолітків, якій притаманні певні норми поведінки. Саме вони є фундаментом для визначення цінностей молоді. Група, до якої належить людина, виступає деяким еталоном поглядів на життя, які віддзеркалюються на образі особистості.

Отже, на формування системи ціннісних орієнтацій молоді в сучасному українському суспільстві впливає безліч різноманітних чинників, кожен з яких вносить свій вклад у розвиток особистості. Ці фактори досить часто суперечать один одному, проте жодним із них не можна знехтувати. Нестабільність життя сучасного українського суспільства значно ускладнює визначення ієрархії переваг, які молодь надає тим чи іншим цінностям.

Богачев Р. М.

к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ПРИНЦИП РАЦІОНАЛІЗМУ ТА МОДЕЛІ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Сформульований Р.Декартом *принцип раціоналізму* мислителі доби Просвітництва розповсюджують на всі сфери людської життєдіяльності (політику, мораль, мистецтво, релігію, освіту і мову), що знаходить втілення в ідеях Великої Французької революції, в *принципах нового суспільства* та *практиках соціальної інтеграції*.

Пізніше М.Вебер досліджує відповідні процедури модернізації свідомості, суспільних відносин, діяльнісних практик та розрізняє відповідні типи соціальної дії: цілераціональні, ціннісно-раціональні, традиційні та ефективні. Раціональний принцип й зумовлює витіснення першими двома групами інших – традиційних та ефективних; зумовлює недовіру до масової свідомості та протиставляє ціннісно-раціональну орієнтацію ціле-раціональній.

Загалом, **по-перше**, європейська цивілізація постає на *принципі раціоналізму*: з моменту Великого виклику силам природи людина здійснює послідовне подолання стихій природного, культурного та психологічного буття; впорядковує їх, освоює та пристосовує під себе в логічно впорядкованих практиках за принципами економічності та ефективності, рідше – етичності та естетичності, на жаль, дуже рідко – **гармонійності**. Джерелами раціоналістичної мотивації виступає острах перед стихіями хаосу та тяжіння переформувувати простір на засадах передбачуваності.

По-друге, принцип раціоналізму включає психологію насилля, підкорення оточуючого світу: згадаємо суб'єкт-об'єктне основне суспільне відношення Аристотеля, – статус якого редукується або взагалі ставиться під сумнів. В якості пасивного об'єкту виступає і природа, і власні інстинкти, і простір культури тощо.

Тому європейська традиція розділяється на дві моделі суспільного відтворення та самоорганізації соціальної системи: тоталітарну та ліберальну.

Перша має основою соціальну механіку Т.Мора та Т.Кампанелли, остаточно формулюється в філософській системі Г.В.Ф.Гегеля та реалізується марксизмом: ірраціональність є сутністю індивідуального, що має бути впорядковано діяльністю держави; подолання анархії суспільного та індивідуального за рахунок раціонального планування. Інша знаходить джерела ірраціонального в надіндивідуальних, загальних структурах, що породжують хибні цілі, колективну безвідповідальність, халатність.

По-третє, саме з Нового часу та доби Просвітництва поряд з поставанням розуміння процесів самоорганізації суспільства спостерігаємо також поступове виокремлення двох напрямів теоретичного осягнення процесів організації та самоорганізації суспільного життя.

Так, з одного боку, *розвиток гуманістичної традиції* античності, імперативу *“liberte, egalite, fraternite”* часів Відродження, діалектичне розв'язання дихотомії «розрізнене – тотожне», що розглядає відповідальність як інтегруючу етичну норму, а інтеграцію – як спосіб ідентифікації, єдине в багатоманітному, цілісність, «органічну систему». Джерело розвитку вбачається у суперечностях, що поглиблюється розумінням необхідності переходу від суб'єкт-об'єктного до суб'єкт-суб'єктного типу відносин, які відповідають новому рівню розвитку продуктивних сил за умов примату виробництва. Відбувається становлення суспільства, виникає поняття **солідарність** та радикально нова форма правління – **республіка**,– в якій індивід знаходиться під **патронатом** суспільного Цілого, постулюється космополітизм людини, повністю усупільненої як цілісної, всебічно розвиненої та гармонійної особистості. З іншого боку, *еволюціоністська концепція*, яка базується на ліберальній доктрині та античній концепції процесів суспільного розвитку, характеризується відверто упередженим ставленням до науки, соціальним плюралізмом, трактуванням суспільства, цілісності як тотожності, механістичної сукупності незалежних, байдужих один до одного індивідів, поєднаних зовнішніми правовими формами на рівні індивідуально-групового інтересу. Розвивається ідея нового колективного суб'єкта суспільної угоди, **нації**, у формі асоціації людських **осіб** (громадян) як соціально-політичного об'єднання із збереженням суб'єкт-об'єктних зв'язків за умови примату споживання. Таким чином, створюється основа для більш універсальних економічних засобів контролю людини економічної, формується нове наповнення понять соціальної інтеграції, відповідальності як суто зовнішньої, однобічної правової форми необхідності. Причинно-наслідковий зв'язок замінюється суто функціональним, випадковим.

Безумовно, різні напрями по-різному розглядають поставання протагорівської «людини як міри всіх речей» та гегелівської «людини як абсолютної цінності», що особливо гостро проявляється саме у ХХ столітті як протистояння цих двох напрямів розвитку філософської думки за умов загострення обмежень індустріального розвитку.

Узагальнюючи наведено, можна констатувати, що з першої половини ХХ століття починається переосмислення здобутків принципу раціоналізму, а з другої половини ХХ століття - перегляд сформованих тоталітарної та ліберальної моделей. В той же час, нездатність подолати розрив сутності та існування, вийти за межі жорсткого протиставлення індивідуального та загального, нерозуміння сутності процесів суспільного відтворення загалом та самоорганізації зокрема, додатковість та

конкретність економічної та соціальної, індивідуальної та колективної раціональності зумовлюють нестабільність та розбалансованість процесів суспільного відтворення.

Єдиним шляхом забезпечення цілісності та гармонійності є процес збалансування та взаємопроникнення цих різнорідних протилежностей завдяки перманентній творчій активності, творчості загалом.

Так в межах творчого підходу в останній чверті ХХ – на початку ХХІ століття, в працях Г. Батіщева, В. Босенко, Г. Давидової, В. Іванова, Е. Ільєнкова, К. Мегрелідзе, М. Мамардашвілі, Л. Науменка, Б. Новікова проходить робота щодо запобігання абсолютизації та подолання діалектичної тотожності суб'єкту та об'єкту в їх універсально-всезагальних, категорійних визначеннях, естетична сторона такого підходу розкрита в працях А. Канарського, М. Ліфшиця.

З метою запобігання кризових явищ в суспільстві значна увага приділяється процесам *усуспільнення*, формування *соціально-економічного способу виробництва* на основі технологій *усуспільнення як виробництва людей-творців виробництво способів виробництва способу виробництва*, за критеріями *ефективності, економічності, етичності, естетичності, об'єктивності*. В межах творчого підходу опрацьовані відповідна матеріальна та ідеальна основа нового основного відношення – *суб'єкт – суб'єктного*, – це тяжіння до досконалості як цілеспрямоване здійснення в режимі СО-творчості в критеріях-координатах *корисності-добра-краси-істини*.

Тобто: сучасний сутнісний прояв давньогрецького ІДЕАЛУ КАЛОКАГАТІЇ («розумна доброта та красива користь»). Саме звідси розгортаються й нові формати *Світосприйняття, Світогляду та Світовідтворення*, на основі суб'єкт-суб'єктних, а потому – суб'єктно-суб'єктісних взаємовідносин.

Бойченко М. К.

2 курс, ФЛ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Петрова С.О., викладач., ФСП НТУУ «КПІ»

ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ КЛОНУВАННЯ ЛЮДИНИ

Учені по всьому світу заявляють, що зовсім скоро клонування людини стане технічно можливим. Цей факт робить проблему клонування вже не просто теоретичною, а такою, що потребує прийняття конкретних соціально значимих рішень.

Уперше в філософському дискурсі про клонування людини заговорили ще у ХІХ ст. російський філософ Микола Федоров у своїй «Філософії спільної справи» висував теорію воскресіння «батьків», тобто усіх людей, що жили на Землі. Він пропонував зібрати воедино атоми, з яких склалися їх тіла та відновити матеріальні оболонки. І хоча тоді технічна можливість була ефемерною, але ідея все ж таки зародилася та розвивалася [1, с.186].

Сьогодні, питання можливості клонування людини непокоїть увесь сучасний світ, доказом того слугує Декларація ООН про клонування людини, яка була прийнята 8 березня 2005 і містить заклик до держав-членів заборонити всі форми клонування людей. Нині більше, ніж 50 держав заборонили будь-які види клонування людини. 25 країн заборонили репродуктивне клонування людини. У деяких країн, як США, наприклад, взагалі не існує будь-яких законодавчих актів щодо заборони або дозволу клонування людини. Тобто, не можна з точністю заперечувати, що такі

експерименти не проводяться десь у закритих приміщеннях приватних лабораторій [2, с.20].

Це питання дуже дискусійне та неоднозначне, його вивчають та досліджують спеціалісти найрізноманітніших сфер: юристи, медики, філософи та релігійні діячі.

Одним із яскравих представників релігійної точки зору можна вважати доктора філософських наук Сілуянову Ірину Василівну. Вона виражає точку зору Російської православної церкви щодо клонування людини, адже деякі її роботи були написані з благословення Патріарха Алексія II. Сілуянова виражає різко негативне ставлення до клонування людини, називаючи його «Каїном «у законі»» та «другою зрадою Єви».[3, с.3]

Католицька церква також виступає проти цього процесу, адже вона визнає ембріона за людину з самого моменту зачаття. [4] Іслам не дозволяє клонування цілісного людського організму, але окремі органи можуть бути відтворені у терапевтичних цілях. Ставлення буддистів до цього питання менш категоричне, вони не виражають якоїсь ясної думки, бо поки що цей прорив є для них лише туманною перспективою. [5]

Існує протилежна до релігійної точка зору. Найактивніше на теренах пострадянського простору ця філософська проблема досліджується доктором філософських наук росіянином Ігорем Вишевим, який присвятив своє життя розробці теорії безсмертя людини. Він вважає, що клонування дозволить людині жити вічно, знову і знову відроджуватися у новому тілі. Він зовсім відкидає релігійний аспект клонування, наголошуючи на тому, що церква лише намагається призупинити прогрес. Вишев має багато однодумців. [6]

Проблема клонування людини окрім подальшої розробки з позиції медицини, юриспруденції, етики та ін., потребує від сучасних філософів переосмислення самого поняття «людина».

Список використаних джерел:

1. Филатов Т. В. Клонирование человека и будущее человечества / Т. В. Филатов// Нева – 2012. – №11 – С. 183–198.
2. Kirstin Matthews Stem Cell Research. A Science and Policy Overview [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bakerinstitute.org/media/files/Research/4a146856/stemcell-intro-0208.pdf>
3. Силуянова И. В. Искушение клонированием. Человек как подобие человека. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.eparhia-saratov.ru/Books/Get/74> - Назва з екрану
4. Russell B. Connors, Jr. The Ethics of Cloning [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.americancatholic.org/Messenger/Mar1998/Feature2.asp#F6>. – Назва з екрану.
5. Human Cloning. Religious views Cloning. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cloning-scientificcontroversy.blogspot.com/2011/12/religious-views.html> – Назва з екрану.
6. Вишев И.В. Клонирование человека: бессмертие и воскрешение. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.damian.ru/Actualn_tema/borisov/vishev.html

Бондаренко О. О.

2 курс, ФБТ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Ніколаєнко Н.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

БІОЕТИЧНА ПРОБЛЕМА СЕЛЕКТИВНОГО ВІДБОРУ ЛЮДИНИ

Однією з актуальних проблем біоетики є ідея евгенічного вдосконалення людини. Це пов'язано з підвищенням зацікавленості наукової спільноти дослідженнями в області генетики людини, з якими евгенічна проблема пов'язана давніми та неоднозначними зв'язками. Останнім часом є поширеною думка про відродження евгеніки. Зокрема, така думка простежується у працях Хан Ю., Глед Дж., Асланяна М. [1][2][3]. Слід розглянути це питання за допомогою історії, філософії та генетики.

Основоположником «наукової» евгеніки вважається англійський лікар та антрополог Френсіс Гальтон. Основні принципи та ідеї були викладені в книзі «Наслідний геній». Гальтон використав еволюційну теорію Ч.Дарвіна для пояснення ідей вдосконалення людини [4, 6]. Послідовники Гальтона запропонували введення «штучного добору», що замінює природний та дати змогу людині еволюціонувати у визначеному напрямку в притул до стерилізації «непридатних» осіб [1].

Проте, чи має право людина забороняти іншим мати дітей або змушувати до стерилізації? Це однозначно є серйозним обмеження свободи людини. Для певної частини населення сім'я стане недосяжною цінністю. Також, визначення людини «не придатною» призводить до соціального розшарування та поділу населення на касти. Порушуються основні принципи біоетики.

Практичне застосування методів евгеніки знайшло своє місце в епоху Другої світової війни. Евгенічні програми в Німеччині почалися в кінці XIX ст. з появою книг про «расову гігієну», возвеличення «німецької вищої раси» та призивом до відгородження її від інших «нищих» рас. Саме евгеніка склала ідеологічну основу Холокосту, програми евтаназії психічно хворих людей та плану «Ост» [2, 83].

Слід також відзначити і позитивні аспекти евгеніки. Вона спрямована на відтворення високоінтелектуальних, фізично здорових, позбавлених від спадкових хвороб людей.

До основних досягнень евгеніки слід віднести можливість генетичного консультування майбутніх батьків для розрахунку ймовірності народження хворої дитини; діагностичне обстеження плоду за допомогою сучасних технологій для виявлення патологій і перериванні вагітності на ранніх етапах.

Також, евгеніка стала поштовхом для розвитку медичної генетики та розробки методів лікування генетичних хвороб шляхом виправлення та заміни генів.

З більш широким розвитком генетики вчені прийшли до висновку, що передача обдарованості від батьків дітям майже не відбувається через полігенну складову природи спадковості. До того ж будь-яка обдарована особа в своєму наборі генів має також деякі «шкідливі» гени, проявлення яких може викликати серйозні фізичні та розумові вади [5].

Отже, евгеніка відіграла визначну роль в зародженні та розвитку генетики, особливо, медичної. З історії можна зробити висновок, що практичне застосування евгеніки призводить до найстрашніших в історії людства злочинів. Евгеніка як ідея себе вичерпала та її цілі перейшли до медичної генетики. Але елементи цієї ідеї

використовують для збагачення або ментальної вигоди нечесних людей. Однією з задач біоетики має стати постійне спростування антигуманних ідей евгеніки.

Список використаної літератури:

1. Хан Ю.В., Усовершенствование человека (евгеника) как проблема биоэтики [Електронний ресурс] / Хан Ю.В. // – Режим доступу: <http://www.globalistika.ru/congress2008/Doklady/21811.htm>

2. Глэд Джон, Будущая эволюция человека – Евгеника XXI века./ Глэд Джон. – М.: «Издательство Захарова», – 2005. – 176 с.

3. Асланян М. М., Евгеника – соблазн остается / Асланян М. М., Шкурат Т. П. // –Биология в школе. – 2013. – № №8. – С. 4–11.

4. Francis Galton, Hereditary genius, /Francis Galton, F.R.S., ETS – London: Macmillan and co. and New York., – 1892. – 390с.

5. Гершензон С.М., Евгеника: 100 лет спустя/ Гершензон С.М., Бужиевская Т.И. //– Человек, – 1996. – №1. – С.23-29.

Вашкевич А.В.

3 курс, ХТФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Потіщук О.О., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ВПЛИВ ФАКТОРУ ГЕНЕТИЧНОГО КОДУ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Особистість – це людина з розвиненими функціональними новоутвореннями, яка має свій унікальний і неповторний внутрішній світ, здатна до саморозвитку, самовизначення, саморегуляції в діяльності і та поведінці.

Люди часто дивуються, яка велика схожість між дітьми і батьками, не тільки зовнішньо, в поведінці, характері, міміці, жестикуляції тощо. Таку подібність можна пояснити спадковістю, оскільки плід бере від батьків однакову кількість хромосом – по 23 з кожного, вони визначають колір очей, схильність до повноти, а також деякі риси характеру: товариськість, прагнення до лідерства, емоціональна неврівноваженість, агресивність та потяг до певної сфери діяльності, проте рекомбінація хромосом і генів дає настільки велике генетичне різноманіття, що у всій популяції людей не існує двох ідентичних осіб (окрім однайцевих близнюків).

Генотип – сукупність спадкових ознак і властивостей, отриманих особою від батьків. А також нових властивостей, що з'явилися в результаті мутацій генів, яких не було у батьків. Вивчення генотипу неможливе і неадекватне без вивчення сфери, в якій він знаходиться. Сьогодні час протистояння поглядів, що впливає на становлення індивідуальності – «гени чи середовище», залишилися в минулому. Слід зазначити, що на сьогодні можна впевнено стверджувати: формуючу індивідуальність неможливо поділити на те, що від оточення, а що від генотипу. Будь-який розвиток є рухом, постійною взаємодією і переплетенням генів з середовищем. Іноді (так, наприклад, показники інтелекту) генетичний вплив пояснює 50% фенотипної мінливості. Інші 50%, в більшості випадків, відповідають особливості оточуючого світу, в якому змінюються і мешкають особини. Однак ген активується тільки при відповідному оточенні. В іншому випадку, ген може не проявитися або його активність різко знижується. Отже, саме взаємодія генетичного набору з середовищем дає фенотип – сукупність характеристик, властивих індивіду – анатомічних, фізіологічних тощо.

Так, наприклад, для вивчення спадковості існує близнюковий метод. Проведення даного дослідження показало, що однайцеві близнюки, котрі виховувалися в різних сім'ях мають близькі значення коефіцієнтів інтелекту, ніж у двуйцевих близнюків, які росли в одній сім'ї, це підтверджує роль генетичної складової в розвитку розумових здібностей у людини. Ще одним прикладом є шведські дослідження злочинності синів в прийомній сім'ї. Діти, біологічні батьки яких були злочинцями, в «нормальній» прийомній родині мали вищі показники злочинності (12,1%), ніж «нормальним» біологічним батьком і несприятливій сімейній обстановці (6,7%), при цьому, якщо поєднати засудженість батька і несприятливу обстановку відсоток злочинності складає 40%.

Таким чином, слід зробити висновок, що сьогодні, в сформованій особистості не можна визначити точно, що дано генотипом, а що набуто впливом оточуючого світу. Одні дослідники надають занадто велику роль впливу середовища на розвиток і здібності людини, інші – надають середовищу лише невелику частину вагомості в психологічних особливостях. Спільним в цій суперечці являється те, що середовище не може вивести людину за межі, що визначені генотипом. В людині багато залежить від її генетичного коду, але не все! Генетичний код визначає зовнішність, в дечому психологічні риси характеру людини, проте не його долю.

Гракова Д. О.

2 курс, РТФ, НТУУ «КПІ»

Научный руководитель:

Николаенко Н.В., к.филос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ЧЕЛОВЕЧЕСКОЕ ЕСТЕСТВО В СОВРЕМЕННОЙ МЕДИЦИНЕ НА ФОНЕ ОБЕСЦЕНЕНИЯ ЖИЗНИ

Во многих философских учениях внимание уделяется человеческому телу и гармонии духовной и физической составляющих человека. Люди еще с древности осознавали необходимость поддержки мира человека самим с собой, они понимали, что не надо гнаться за вечной жизнью физического тела, что смерть это ее составляющая [7, с.32]. Что главное в конце пути не растерять свою человечность и естество.

Последние 10 лет наука сделала большой прорыв в сфере медицины и кибернетики. На данный момент для пересадки органов чаще всего используют настоящие органы живых или мертвых доноров. Но, несмотря на это, люди начали использовать для этого искусственные органы. Что было недавно фантастикой из фильмов, стало реальностью. Конечности, почки и даже сердце могут стать частью человека, тем самым позволив ему жить дальше полноценной жизнью. Конечно же, это звучит прекрасно, но тут возникает вопрос: становится ли духовной составляющей человека меньше, после замены органов на имплантаты?

С одной точки зрения нет, потому что это всего лишь замена части его тела, а тело, как отмечают некоторые философы, это сосуд души человека, т. е. сама душа останется неизменной [6]. И если это сделает человека счастливым, то как можно видеть в этом что-то плохое. А, с другой точки зрения, это повлияет на человека. Ведь не может же такая операция не изменить духовную составляющую человека. Пациент будет задумываться о том, что его пересаженная почка была напечатана на 3D-принтере или, что его кровь была создана химиками в лаборатории. И это не будет

сказываться позитивно на его самоидентификации. Кому же хочется быть подделкой?

Как отмечает доктор Ли Хунчжи, такие операции влияют не только на внутренний мир человека, но и на общество в целом, ведь после таких открытий станет проблема обесценивания жизни [4]. Люди будут осознавать, что можно не поддерживать здоровье данное природой, а просто надеяться на новые органы, не заботясь о своей жизни. Некоторые медики предлагают заменять настоящие органы на более совершенные и обладающими большими возможностями искусственные аналоги даже здоровым людям [2]. И уже сейчас, читая комментарии под подобными новостями, можно насчитать многих, кто с радостью превратил бы свое тело в предмет, ради исполнения временных инфантильных желаний, вроде замены здоровых глаз на протезы со встроенной камерой, которая по вай-фаю будет транслировать все, что ты видишь в социальные сети [3].

Конечно, искусственные органы в будущем станут спасением от многих физических недугов или инструментом достижения совершенства тела и, как утверждают некоторые ученые, с помощью них люди смогут без проблем прожить более ста лет [5]. Но главной проблемой останется духовная болезнь человека. Человек должен принимать себя таким, какой он есть, а не искать недостатки в собственной природе [1, с.41].

Медицина делает большие прорывы, и это, безусловно, хорошо, но чем глубже проникает медицина в человеческую природу, тем более зависимым становится от нее человек. Да, в будущем человек с легкостью может стать долгожителем. И для этого нужно всего лишь периодически заменять органы. Только, к концу такой многолетней «жизни», человека уже не останется, а вместо него будет груда синтетики.

Список использованных источников:

1. Анантхападманабха Т. В. Нади-Виджняна Внутренняя работа в йогических практиках / Т. В. Нади-Виджняна - Бангалор, 1999 г. – 65 с.
2. Атала Энтони Искусственные органы [Электронный ресурс] // Э. Атала [Режим доступа] <http://yvek.ru/генетика/искусственные-органы/>
3. Гладков Вячеслав Киберимпланты: ты можешь все [Электронный ресурс] // В. Гладков [Режим доступа] <http://look3.ru/art/521-kiberimplanty-ty-mozhesh-vse>
4. Ли Хунчжи Извлечение органов [Электронный ресурс] // Ли Хунчжи [Режим доступа] <http://ru.minghui.org/articles/2014/1/11/63092.html>
5. Сметанина Светлана 40 процентов жизни – в подарок каждому [Электронный ресурс] // С. Сметанина [Режим доступа] <http://www.pravda.ru/society/family/medicine/10-11-2011/1098149-gerontolog-0/>
6. Старков Антон Три константы развития [Электронный ресурс] // А. Старков - [Режим доступа] <http://starkov.su/fundamental/>
7. Тэнцзиин Гьямцхо Буддийская практика. Путь к жизни, полной смысла / Тэнцзиин Гьямцхо – Москва «София», 2003 г. – 312 с.

КАТЕГОРИЧЕСКИЙ ИМПЕРАТИВ КАНТА В КОНТЕКСТЕ РЕАЛИЙ СОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВА

От образования первых человеческих общин до современности прошла не одна тысяча лет. С течением времени развивались медицина, математика, литература, военное дело – люди получали новые знания об окружающем их мире и о самих себе как в отдельности (анатомия, физиология и т.д.), так и во взаимоотношениях друг с другом (социология, этика и т.д.). Каждая из дисциплин, развиваясь, получала новые методы для теоретического и практического применения, постоянно подстраиваясь под особенности социума. Так, различные человеческие общины древности независимо друг от друга закономерно сформировали комплекс нравственных представлений, которые позже трансформировались в моральные законы, а те, в свою очередь, стали основой для некоторых наук (например, юриспруденции). Но и сама мораль безостановочно изменялась в зависимости от глубины познания человеком окружающего мира.

К началу XIX века немецкий философ Иммануил Кант в труде «Основы метафизики нравственности» описал феномен человеческой морали, отождествляя ее с выполнением личностью общественного и личного долга, и вводя при этом понятия категорического и гипотетического императивов [1]. Исходя из воззрений Канта, человек должен был принимать мораль как нечто существующее вне его личных потребностей и желаний, и являющееся благом для социума, а, следовательно, и для человека самого как части этого социума.

Однако, приблизительно с того самого момента Европу, а позже и Америку настигает промышленная революция, разрушая традиционный устав человеческих взаимоотношений в обществе. Коллективность вытесняется индивидуализмом. Моральность в том понимании, которое предлагал немецкий философ, постепенно нивелируется. Дальнейшее разворачивание общественного прогресса, главным образом определяющееся научно-технической его составляющей и частной собственностью на некогда общие материальные блага, устанавливает личный интерес в качестве ценностной установки существования человека в обществе, его мироощущения и мировосприятия.

Современный мир с этой точки зрения является показательным примером того, как индивидуальный интерес возобладали над общественным долгом личности. Не зря по отношению к современному обществу используют такие понятия как «индивидуализированное общество» (З. Бауман), «общество потребления» (Ж. Бодрийяр), «дегуманизированное технологическое общество» (Э. Фромм) и пр. Доминирование в области личной и общественной морали личности гипотетических императивов, которые и определяют в конечном итоге всеобщее пренебрежение нравственными законами, грозит деградацией самого человечества. Ведь сегодня игнорируется (возьмем в пример декалог, или десять заповедей в буддизме) «не кради», а завтра уже «не убей». В такой гипотетически возможной ситуации возврат к самовоспитанию и автономии воли по Канту есть одно из немногих верных решений.

«Поступай так, чтобы ты всегда относился к человечеству и в своем лице, и в лице всякого другого так же как к цели, и никогда не относился бы к нему только как к средству», утверждал И. Кант [1]. Человек, забывший о категорическом

императиве, забуваєт и о гражданском, и об общественном долге. Забывает о том, как правильно жить в обществе. По этому, культивирование не гипотетических, а категорического императива, внедрение его в сознание человека в качестве неотъемлемой части общественной жизни может уберечь тысячи судеб от негативных последствий в скором будущем.

Список использованных источников:

1. Кант И. Основы метафизики нравственности / И. Кант. Критика практического разума. – СПб.: Наука, 1995. – С. 121-258.

Дергачов Є. В.

Аспірант, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Мельниченко А.А., к.філос.н., доц., декан ФСП НТУУ «КПІ»

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ РІВНЯ ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ НА РОЗВИТОК СУСПІЛЬСТВА

Важливість впливу правової свідомості на розвиток людини та суспільства важко переоцінити. В контексті сучасних процесів формування громадянського суспільства фактор правової свідомості набуває дедалі більшого змісту. Тому актуальність обраної проблематики викликана подіями, які відбуваються на етапі побудови українського громадянського суспільства. Вони спричинені усвідомленням особливостей певних правових та політичних процесів. Формування правової свідомості, зокрема, є основним завданням прогресивно налаштованої частини українського суспільства. Радикальні зміни правового буття значною мірою відобразилися на розумінні права, законності, правопорядку, прав і свобод людини та громадянина, а отже і на розвиткові людини.

В контексті нашого дослідження важливо зазначити, що являє собою правова свідомість та яка її природа.

На наш погляд, правосвідомість – це сукупність ідей, уявлень, емоцій і почуттів, які виражають моральне ставлення окремого громадянина зокрема та суспільства загалом до права, а також до різноманітної діяльності державних та суспільних інституцій, пов'язаної з правом.

На сьогоднішньому етапі розвитку важливо розуміти правосвідомість в контексті формування і забезпечення основоположних та фундаментальних прав людини, демократичних цінностей, що є основою для подальшого розвитку суспільства. Адже саме сукупність знань про права людини, їхній зміст і механізм захисту складають основу правової свідомості суспільства та кожного окремого громадянина.

Отже, вважаємо за необхідне визначити основні складові правової свідомості, які здатні здійснити фундаментальний вплив на розвиток суспільства в умовах сьогодення. Розбудова українського громадянського суспільства пов'язана із суттєвим підвищенням правової культури громадян, подоланням явищ правового нігілізму та інших метаморфоз правової свідомості. Це означає відповідні знання членами суспільства певних основ чинного законодавства, прав людини, вміння застосовувати такі знання при реалізації та захисті власних прав. Чим більше освічених у правовому відношенні людей у суспільстві, тим вищою буде правова свідомість такого суспільства. Таким чином, на формування правової свідомості, підвищення її рівня та подальший розвиток суспільства найбільш ефективно впливає

правова освіта населення, що являє собою сприяння особистісному розвитку громадянина, формуванню правової предметної компетентності; формування у людини системи правових знань, вироблення умінь та навичок одержувати правову інформацію з різних джерел (нормативно-правових актів, засобів масової інформації тощо); розвиток правового та критичного мислення; формування у суспільства системи гуманістичних і демократичних правових цінностей, орієнтирів й ідеалів, в якій пріоритетними є права і свободи людини та їх гарантії, верховенство права; формування правового світогляду та громадянської позиції особистості, здатності громадянина до свідомого суспільного вибору.

Демидов М. М.

2 курс, ФАКС, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Колотило М.О. к.філос.н., викладач, ФСП НТУУ «КПІ»

ЗНАЧЕННЯ КАРТИНИ СВІТУ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ПРОЦЕСУ ЛЮДИНОТВОРЕННЯ

Людина завжди нерозривно поєднана з оточуючим середовищем. Через сприйняття, відчуття, мислення формується картина світу, його образ. Існує 5 картин світу, в яких заключений досвід пізнання усього людства, - наукова, філософська, міфологічна, релігійна та образна. В даній роботі я хочу показати, як саме ці форми суспільної свідомості впливають на сучасну людину.

Наукова картина світу побудована на основі знань людини про природу, закономірності її розвитку. Структура її складається з двох компонентів – понятійного (концептуального) та чуттєво-образного. Концептуальний компонент є поєднанням філософських категорій (рух, матерія, час, простір та ін.), філософських принципів та законів (детермінізм, єдність світу, закони діалектики та ін.) із законами та засадничими поняттями інших наук. Відтак, наукова картина світу є насамперед специфічною формою систематизації наукового знання.

Філософська картина світу презентує собою узагальнені погляди людини на світ, на своє місце у ньому, на буття та пізнання, на фундаментальні принципи реальності, на відношення людини з оточуючим світом. Натурфілософи прагнули відшукати першопричину, першоелемент, джерело явищ природи. Філософія була синтезом усіх знань, якими володіло людство. Але з часом синкретичний характер зникає, розділи починають відокремлюватися і оформлюватися в самостійні науки (математику, медицину, логіку та ін.). Проте власне філософське вчення не стоїть на місці. Роль філософії не стає другорядною: вона синтезує та аналізує результати досліджень в інших галузях знання.

Міфологічна картина світу спирається на генетизм та етіологізм, тобто пояснення причини та сутності речей через їх походження. Міф встановлює систему цінностей, правила поведінки та регулює відносини у суспільстві. Відомий швейцарський філософ та психолог К. Г Юнг у праці «Архетип і символ» зазначав, що в людей є «колективне несвідоме», що проявляється в архетипах – категоріях, які організують зовнішні уявлення [1]. Це також вплив міфології. Характерними рисами міфологічної свідомості є: нерозділеність суб'єкту та об'єкту, знаку та речі; символізм; заміна причинно-наслідкових зв'язків прецедентом; сакральний і профанний час; етіологізм – пошук причини. З материнського лона міфології

виходить філософія, релігія, політичні та донаукові теорії, мистецтво, література, словесне мистецтво.

Релігійна картина світу починає свій історичний шлях з появою світових релігій – християнства та ісламу. Релігійна картина світу синтезує релігійний досвід людства. Важливою ознакою є наявність принципу провіденціалізму та детермінізму – Бог знає все, всі події наперед визначені, а також розуміння недосконалості світу та власне людини.

Мистецтво є специфічною формою осягнення світу. Всі види мистецтва намагаються відобразити дійсність за допомогою художнього образу. Мистецтво дає людині досвід, що виходить за рамки буденного розуміння світу. Воно дозволяє здійснити потаємні мрії, розвиватися, йти вперед, зануритися в інший світ, бути досяжним до вже накопичених людських знань, ідеалів.

Проаналізувавши такі картини світу, можна зробити висновок, що ці типи світогляду є й сучасними імперативами людинотворення, вони не втратили свою авторитетність. Спираючись на ці факти, можна прогнозувати і подальшу, майбутню їхню вагу у розвитку особистості.

Список використаних джерел:

1. Юнг К.Г. Архетип и символ. – Москва: Ренесанс, 1991. – 304 с.

Дідченко Ю. О.

2 курс, ФММ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Сторіжко Л.В., д.філос.н., професор, ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМА ВІДЧУЖЕННЯ ЛЮДИНИ У ФІЛОСОФІЇ ЕРІХА ФРОММА

На формування особистості впливає її оточуюче середовище. Суспільство одночасно виконує функції творення індивідуума і його придушення. Різні життєві ситуації призводять до відчуження людини, пошуку самотності або жагу до болю як методів самолікування. Одним з відомих філософів, які прагнули подолати проблему відчуження людини, є Еріх Фромм.

На думку філософа, критичної точки проблема відчуження досягла в часи капіталізму, коли людина стає чужою сама собі, стає рабом дивовижного світу речей, який сама ж і створила. Фромм виділяє так званий “ринковий соціальний характер”, сутність якого – перетворення людини на товар. Як і на звичайному ринку, особистості продаються і купуються, а індивід (товар) формує в собі якості, що користуються попитом. [1]

Виділяють такі види відчуження :

- людини від світу, землі, сировини, машин, оскільки приватна власність на них зосереджена в руках малої кількості людей;

- людини від іншої людини, оскільки один клас відокремлений від іншого, а також на ринку праці люди виступають товарами-конкурентами;

- чоловіка від жінки, шлюбні відносини яких підпорядковані і контрольовані існуванням і положенням пари в суспільстві;

- людини від самої себе, ідеали якої далекі від дійсності, її життя позбавлене творчості, цілей та сенсу. [4, 204]

Відчуження людини від самої себе, вірогідно, почалося з виходом із тваринного світу. Фромм стверджує, що ми – симбіоз еволюційної та соціальної складової.

Коли людина зрозуміла, що є відокремленою від природи істотою, усвідомила неминучість хвороб і смерті, мізерність в порівнянні з усім світом, починається процес індивідуалізації – відокремлення від первинних зв'язків, результатом якого стають:

1) розвиток особистості, 2) зростаюча самотність.

З'являється страх, що "світ наступить на мене, і я не зможу протистояти йому".

У праці Фромма «Втеча від свободи» говориться, що в першу чергу людина потребує зв'язку з моральними цінностями навколишнього світу. При його відсутності настає моральна самотність, в рази сильніша за фізичну. [3, 25].

Метою усього людського існування є вирішення головної проблеми відчуження: одержання єдності зі світом і з самим собою. Е.Фромм стверджує, що люди прагнуть свободи, яка, в свою чергу сама ж сприяє відчуженню. Свобода - «це і процес розвитку людини, оволодіння природою, зміцнення людської солідарності... З іншого боку, посилення індивідуалізації означає і посилення ізоляції, невпевненості, нікчемності окремої людини». [3,38]

Свобода людини трактується Фроммом як складний двобічний процес, що має негативну «свободу від» і позитивну «свободу для». [2, 220]

Шлях до позитивної свободи лежить через відновлення зв'язку зі світом через любов і працю, емоції, що призведе до гармонійної єдності світу з людиною і збереження власного "я".

Негативна ж свобода призведе лише до ігнорування своєї особистості та розриву між людиною і світом. Вона проявляється в пошуку зв'язку з новою невідомою силою, щоб компенсувати слабкість своєї особистості.

Виділимо наступні механізми отримання негативної свободи:

1. Авторитарний шлях, що реалізується садизмом (прагненням володарювати) та мазохізмом (прагненням підкорюватися). Мазохісти переповнені самотністю, а відмова від власної особистості означає знаття з себе тягара свободи й власної мізерності. [3, 119].

2. Деструктивізм або "психологічне самозвеличення" до такого ступеня, що світ стає малим у порівнянні з людиною, якій здається, що: «зруйнувати світ - це остання, відчайдушна спроба не дати цьому світові зруйнувати мене» [3, 147].

3. Суспільний диктат або цілковите засвоєння індивідуума типу особистості, запропонованого йому суспільством. Людина живе в стані ілюзії, начебто знає, чого хоче. Насправді бажання відповідають загальноприйнятим шаблонам. Знати свої справжні бажання набагато складніше, ніж здається. Ця складність тісно пов'язана з проблемою влади і свободи. У ході нової історії влада церкви перемінилася владою держави, влада держави перемінилася владою совісті, влада совісті сьогодні витиснута анонімною владою здорового глузду і суспільної думки. Ми перетворилися в роботів, пише Фромм, але живемо під впливом ілюзії того, що ми – самостійні індивіди [3,211].

Таким чином, Е. Фромм розкрив проблему відчуження людини у суспільстві та дав їй оригінальне вирішення. Відчуження індивіда, втрата ним зв'язків зі світом та іншими членами суспільства породжує негативну та протилежну їй позитивну свободу. Як вважав Е. Фромм, тільки наявність у індивіда позитивної свободи може допомогти йому подолати відчуженість, усвідомити власну неповторність та унікальність і жити повноцінним життям. Утім, в наш час люди вдаються і до механізмів негативної свободи, відчувають ілюзію полегшення, не дивлячись на повільне знищення власного "я".

Список використаних джерел:

1. Тарасов А. Наследие Эриха Фромма для радикала конца XX-начала XXI века [Электронный ресурс] / Александр Тарасов. - Режим доступа: <http://radical-xxi.narod.ru/fromm.htm>
2. Андрущенко В.П., Губерський Л.В., Михальченко М.І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія / В.П. Андрущенко, Л.В. Губерський, М.І. Михальченко. - К.: Генеза, 2006.
3. Фромм Э. Бегство от свободы: пер. с англ. Г.Ф. Швейника, Г.А. Новичковой / Эрих Фромм. - М.: Академический Проект, 2008.
4. Уэллс Г. Крах психоанализа. От Фрейда к Фромму: пер. с англ. И.Т. Татагощиной, М.Е. Холодовской, М.И. Лисиной / Гарри Уэллс. - М.: Прогресс, 1968.

Ємельяновський М. І.

2 курс, ФБТ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Ніколаєнко Н.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА

Початок практик сурогатного материнства дав старт зіткненням існуючих поглядів на роль батьків у формуванні особистості дитини. Оскільки зачаття, виношування та народження дитини в усі часи були основними складовими формування ідентичності та світосприйняття нової людини, цей напрям став предметом довготривалого дискутування [1, 2].

Зокрема, однією з соціальних проблем є те, що сурогатне материнство пересікається зі споконвічним правом людини на продовження роду і набуття сім'ї. Наприклад, бабуся дитини, що його виношує, формально, може вважатися як його бабусяю, так і його матір'ю. Тоді залишається невизначеним статус жінки-донора генетичного матеріалу [1]. Все це, вкупі з можливістю народження дитини у «самотніх чоловіків», ставить під загрозу самі концепти «материнства» і «батьківства». Тому, виношування дитини близькими родичами може призвести до кризи ідентичності[1,3].

Здатність до самоусвідомлення притаманна людині виключно, як суб'єкту свідомості, який сам виконує певні дії та зазнає дії ззовні. За В.Хесле, криза ідентичності настає тоді, коли людина нездатна ідентифікувати себе зі своїм тілом. Людина може ідентифікувати себе з собою, тільки якщо вона є «індивідом», тобто, відмінною від інших людей. У ранньому віці дитина ще не розділяє поняття «Я» та «Мати» і проводить між ними тотожність. Тому, при передачі плоду відбувається заміна породілля на іншу жінку, тобто дитина повинна заново ідентифікувати себе з новою людиною. Цей процес є деструктивним, адже змінюється як поняття «Я», так і поняття «Мати», при чому останнє виокремлюється і, з цього часу, сприймається як вороже, небезпечне [1,4].

До того ж, залишаються невизначеними права сурогатної матері на виношену дитину. Психоемоційний зв'язок матері і дитини формується вже в перші три дні після народження, разом з грудним вигодовуванням та взаємною близькістю породілля та дитини, які на безсвідомому рівні вважають себе одним цілим [1,3].

В багатьох країнах жінка, що народила немовля, однозначно вважається його матір'ю і передача його «замовникам» можлива тільки після відмови її від

батьківства, на що згідна не кожна. Ширяться випадки відмов, які залишають питання існування двох «мам» та різниці у біологічному та фактичному материнстві [1]. Крім того, сама передача плоду до біологічних батьків сприяє формування у дитини почуття відчуженості, яке негативно впливає на відношення як до біологічних батьків, так і до самої себе[2,3].

Загалом, філософське питання сурогатного материнства розроблено недостатньо глибоко і залишає поза фокусом уваги питання формування особистості та її зв'язок з матір'ю, як першоосновою цієї особистості. Потрібно розглянути питання «несформованої» особистості, якою є дитина, аби зрозуміти, яким саме чином контакт з сурогатною матір'ю визначає подальше формування світогляду плоду [1,3,4].

Список використаних джерел:

1. Vysochina Y.L. Philosophical problems of auxiliary reproductive technologies/ Y.L. Vysochina//Annals of Philosophy, – 2014, – №9 –С.43-47.
2. Стреччо Элио. Биоэтика/Э.Стреччо// Изд. «Тома», – 2001, – С.41-42.
3. Юдин Б.Г. Биоэтика: принципы, правила, проблемы/ Б.Г.Юдин. 2-е изд., доп. и перераб.//М.:«Эдиториал УРСС», – 1998, – 33 с.
4. Хесле.В. Вопросы философии/ В.Хесле//Вопросы философии,– 1994, – №10 – С. 112-123.

Ком А.С.

6 курс, ИТС, НТУУ «КПИ»

Научный руководитель:

Архипова Е.А., к. филол.н., доцент кафедры
теории и практики управления ФСП, НТУУ «КПИ»

БОРЬБА С РЕЛИГИОЗНОЙ ПРОПАГАНДОЙ КАК ЗАДАЧА ЧЕЛОВЕКОТВОРЕНИЯ

Ввиду стремительного набора оборотов свидетелями Иеговы в неокрепшей постреволюционной Украине, актуализируется вопрос изобретения эффективного метода интеллектуальной защиты обывательского ума от лап её коварной пропаганды. Как известно из истории сообщества “Свидетелей Иеговы”, 1963 год был отмечен для его адептов особо громким нововведением: отныне под «Вавилоном великим» надлежало понимать все религии мира, кроме самой религии свидетелей Иеговы. Для разумения следствия данного заявления следует освежить в памяти, к примеру, строки из Иеремии 50:14: “Выстройтесь в боевой порядок вокруг Вавилона; все, натягивающие лук, стреляйте в него, не жалеите стрел, ибо он согрешил против Господа”. Помимо же всегдашнего человеколюбия христианского божества, Иеговисты, вот уже сто сорок с лишним лет, проповедуют и иные “незыблемые истины” вроде полного (или частичного) отказа от переливания крови [1] и ведения асоциального образа жизни (неучастие в выборах, отказ от службы в армии [2]).

Как говорил Артур Шопенгауэр в своем блистательном труде “Афоризмы житейской мудрости”, “...против моральных и интеллектуальных чудовищ в здешнем мире единственным Геркулесом является философия”. Согласно предлагаемому методу, защищающийся разум первым делом должен уйти из эмпирической плоскости рассуждения. Оставаясь в ней, он априори совершает логическую ошибку по той лишь простой причине, что верующего человека не разубедить эмпирическим

подтверждением. Вера предполагает утверждение в качестве непреложной истины положений, не требующих доказательства. Отсюда можно заключать о природе отношения верующего к фактам. Возникает вопрос: как помочь верующему человеку осознать необъективность подобного метода определения истины?

Предлагаемый метод основывается на объяснении адепту генеалогии его убеждений. Как справедливо отметил А. Г. Невзоров в одной из своих публицистических работ, религия есть не что иное, как вера *в одного из богов* [3]. Отсюда вырисовывается первый вопрос, который стоит задавать верующему (естественно, вне зависимости, от конфессии, так как каждое из религиозных учений относится к единой категории – предположению): почему этот бог, а не какой-то другой? Невозможно объяснить объективность выбора, сделанного на субъективной почве. Тем не менее, религией всё же предполагается общая истина для каждого из живущих, вне зависимости от личных предпочтений, т. е. истина вне личности. Т. о., путь к истине для каждого отдельного верующего должен заканчиваться *вне его личности*, и, мало того, в сходной точке с путями прочих приверженцев данного религиозного учения. Вне личности ≠ “я выбрал”. “Я выбрал” = в пределах личности. В конечном итоге опрашиваемый индивид необходимо ответит “я выбрал”, после чего можно показать наличие противоречия в его словах, подав ему вышеизложенный факт об объективном. Верующий человек должен услышать от самого себя, что избранное им “учение” декларируется им как истина мироздания, ибо так “он выбрал”.

Список использованных источников:

1. Юзеф Дремлюг Свидетели Иеговы // Справочник «Религии и секты» Санкт-Петербургского Католического Информационно-просветительского Центра «Militia Dei» [Электронный ресурс]. Режим доступа: URL: <https://web.archive.org/web/20120310114912/http://www.militia-dei.spb.ru/?go=mdbase&id=355>.

2. Асанбаев М. Б. Казахстан: потенциал религиозной конфликтности и факторы риска в развитии религиозной ситуации // Центральная Азия и Кавказ. – 2006. – № 6 (48).

3. Невзоров А. Г. Как беседовать с верующими // nevzorov.tv [Электронный ресурс]. Режим доступа: URL: <http://nevzorov.tv/2012/02/kak-besedovat-s-veruyushhimi/>.

Колтишева Д. С.

2 курс, ФБТ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Ніколаєнко Н.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМА ЦІННОСТЕЙ В ЕСЕ «БУНТІВНА ЛЮДИНА» АЛЬБЕРА КАМЮ

Існування людини, її цінності і прагнення, її думки і бажання неможливо вивчати поза історією. Людина існує в просторі, суспільстві та часі, а тому її душу можна зрозуміти крізь призму історії. Так, екзистенціалізм вивчає розвиток Людини у ході історії західної цивілізації [1,с.92-93]. В есе «Бунтівна людина» французького філософа Альбера Камю розглянута історія ідеї метафізичного і політичного бунту проти несправедливості людського існування. Існування бунту передбачає цінність,

заради якої і існує бунт. І хоча не кожна цінність визначає бунт, але кожен бунт містить в собі цінність.

Довести цінності можна від зворотного, ідучи через абсурд та нігілізм. Якщо відмінити цінності, то все втрачає сенс і не має значення. Стає байдуже вбивати чи лікувати. Кожен вчинок стає результатом забаганок. Таким чином вбивство може бути виправданими. Бо якщо відмінити цінності і цілі, то все стає незабороненим. Немає міри ані добра, ані зла, ані корисного, ані шкідливого. І в той же час ніщо не дозволено. Щоб обрати дію, потрібно мати цінність та мету цієї дії.

Рухомою силою бунту є цінність. Саме вона запалює і підтримує боротьбу людини. Ця цінність стає такою, за яку людина готова вмерти, а це означає, що індивід ставить цінність вище за своє життя. Але якщо благо, за яке бореться індивід, він ставить вище за себе самого, це означає, що його цінністю є всі люди взагалі. Коли раб бунтує, він не вимагає бути господарем над іншими рабами, він вимагає бути рівним з господарем. Бунт вимагає порядку.

З іншого боку, якщо революція стає найвищою цінністю, то вона змушує людей чинити насильство проти своїх ворогів, вимагає доносів на друзів, вбивства. Камю зазначає, що прийняття смерті за вбивство, які б ідеї не відстоював бунтар, визначає ствердження цінності, яка значить більше, ніж його історична постать. Якщо ідея вище за існування вбитого, то вона вище і за існування вбивці.

Якщо ж цінністю є не революція, а кінець історії, то створюються умови для тоталітаризму і беззаконня. В очікуванні настання миру і благодаті на Землі існування має перехідний характер і тому не має цінності. Адже вся історія, що була до кінця історії була лише помилкою, нехай і у прагненні до свого завершення.

У якості цінностей Камю зазначає істину, розум і справедливість. Однак вказує, що перетворення їх у ціль (Гегель) створює умови, за яких досягнення цих цілей вже не визначаються цими цінностями [2,с.224-225]. Справедливість не стає мірою існування, а стає ціллю, досягненням якої можна нехтувати справедливістю кожної людини окремо.

Людина здатна вмерти за свої ідеї і цим ствердити їх вище свого існування. Здатність ризикувати своїм життям заради визнання іншими людьми і надає людині її людську цінність, і відрізняє її тим від тварини.

В кінці Камю підводить висновки, спростовуючи антитезу. Не можна сказати, що ніщо не має сенсу, бо цим ми доводимо наявність цінності, адже існує поняття сенсу, але і не можна сказати, що все має цінність, бо «все» не має значення [2,с.348]. Відсутність спільних цінностей робить людей незрозумілими одне одному. У них немає міри існування, на яку вони могли б посилатися при розв'язанні своїх проблем. Бунт вимагає порядку і справедливості, і допоки право однієї людини не буде визнано іншою, допоки не буде визнана цінність в кожній людині, володар і раб, правитель і підлеглий не зможуть порозумітися.

Таким чином, цінності є важливим орієнтиром у нашому житті. Лише ми можемо обирати свою систему цінностей. Головне, щоб вони не перетворювались у мету, досягнення якої буде нехтувати самими цінностями. Визнання в кожній людині людини, її історичної особистості, створює можливість порозумітися людству. Допоки ми маємо цінності, які ми ставимо вище свого власного існування, ми стверджуємо існування людства, заради якого можна пожертвувати своїм життям, але не варто нехтувати тим, що і ми самі є частиною людства.

Список використаних джерел:

1. Надольний І. Ф. Філософія: навч. посіб./І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко.- К.: Вікар, 1998. – 624 с.

2. Камю А. Бунтующий человек. Философия. Политика. Искусство: Пер. с фр./А. Камю.- М.: Политиздат, 1990.-415 с.

Кравчук П.В.

2 курс, ФЕЛ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Кайс З.В., к.філос.н, викладач ФСП НТУУ «КПІ»

БЕЗУСЛОВНЫЙ ОБЩЕСТВЕННЫЙ ДОХОД И ГОТОВНОСТЬ НАШЕГО ОБЩЕСТВА К ТАКОМУ НОВОВВЕДЕНИЮ

21-й век. Мы живём в мире новых технологий, технических чудес. Человек – творец. Люди действительно научились делать восхитительные вещи. Развили свои знания и умения, чтобы сделать жизнь лучше и легче. То, что мы имеем сейчас, казалось сумасшествием ещё 100 лет назад.

Мы можем пересечь океан за несколько часов, погрузится на десятки метров под воду. Покоряем самые высокие горы в мире. Мы летаем в космос, исследуем другие планеты и звёзды. Способны рассмотреть самые маленькие частички нашего мира. Но давайте взглянем на другую сторону этого мира. Многим из нас приходится заниматься тем, что нам не нравится, чтобы получить хоть немного денег банально для пропитания и оплаты коммунальных услуг. У некоторых не хватает средств для того, чтобы найти крышу над головой.

Деньги. Всё упирается в эти бумажки. Поразительно, но в мире с такими возможностями людям до сих пор необходимо заботиться об обеспечении своих базовых потребностей. Живя в подобных условиях, человек превращается в зверька, который крутит своё колёсико и не видит ни цели ни смысла в своей жизни. Выживает, существует. А что, если у вас будет еда, чистая вода, жильё всегда, чтобы ни случилось?

Существует подобная концепция под названием «БОД» или безусловный общественный доход. Самой ранней моделью считают модель Томаса Пейна. Суть заключается в следующем: гражданам страны вне зависимости от их состояния и социального положения регулярно выплачиваются деньги за то, что они граждане, живущие на конкретной территории. Выплаты эти производятся государством и не требуют выполнения никакой работы.

В 2011 году в Индии начали эксперимент, продлившийся полтора года. Жителям десяти из 20 деревень регулярно выплачивались деньги, а остальным десяти поселениям средства не выплачивались. В деревнях, где был применён «БОД», дела пошли в гору – повысился уровень здравоохранения и обеспечения пищей, улучшилось состояние жилищ, питание и посещение школ. В итоге правительство Индии заменило 29 социальных программ на прямые выплаты средств гражданам.

Подобные проекты проводились уже неоднократно и во многих странах. От февраля 2014 года упоминаются 12 программ со всего света.[1]

Среди положительных последствий системы БОД - улучшение здоровья граждан, как физического, так и духовного. Поскольку не нужно будет беспокоиться о насущном и завтрашнем дне, следовательно человек будет ощущать себя в

относительной безопасности и комфорте и сможет уделить время поддержанию себя в форме и заботе о здоровье близких.

Всё это звучит утопично – и неспроста. Чем больше внимания привлекает к себе эта идея, тем больше на неё обрушивается критики.[1] Один из основных противоречивых вопросов – не перестанут ли люди вообще работать. В результате экспериментов выяснилось, что спад трудовой активности был связан с тем, что граждане дольше оставались безработными, поскольку, не подгоняемые теперь страхом оказаться в нищете, искали место работы, которое им по душе.

Концепция БОД рассчитана на население с высоким уровнем самосознания. Ведь люди должны понимать, что в нашем мире ничего не происходит просто так, и для того, чтобы у них не забрали возможность получать доход всегда им нужно развиваться, приносить пользу обществу и жить в гармонии с собой и окружающим миром.

Список использованных источников:

1. Безусловный основной доход [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.furfur.me/furfur/changes/changes/214389-doa>

Лоза В. А.

2 курс, ФСП, НТУУ «КП»

Науковий керівник:

Муратова І. А., к. філос. н., доц., ФСП НТУУ «КП»

УЧИТИСЯ МИСЛИТИ ОЗНАЧАЄ УПРАВЛЯТИ ВЛАСНИМ РОЗУМОМ

Управління розумом здавна було предметом філософських досліджень, про що свідчать праці мислителів, наприклад: «Міркування про метод, що дозволяє направляти свій розум і відшукувати істину в науках», «Правила для керівництва розуму» Р. Декарта, «Трактат про вдосконалення розуму» Б. Спінози, «Про невігластво і ліню розуму», «Про розум», «Про людину, її розумові здібності та її виховання» К.А. Гельвеція та ін. Істинний метод пізнання, необхідний науці, бачили в принципах управління інтелектуальними діями розуму. Принцип розвитку розуму, а отже, навчання розуму вперше виклав Г.В.Ф. Гегель. Філософія привертає увагу педагогів до того, що важливо дослідити ті умови, які призводять до утворення розуму, щоб відмежувати їх від тих умов, які заважають цьому і гальмують розумовий розвиток, та виходячи з цього навчати мислити, управляти цим навчанням та організувати процес оволодіння учнями власним розумом. Міра розвитку розуму і самостійного мислення залежить від міри урахування і опанування цих умов.

Якщо поглянути на сучасну систему освіти, то на перший погляд може здатися, що викладачі та студенти мають велику свободу в процесі навчання. Зараз ніхто не користується однією методикою чи одним підручником, навпаки можна використовувати навіть новітні технології (наприклад, інтернет, де можна знайти будь-яку інформацію). Але це не є показником того, що в наш час у кожного формується самостійне творче мислення. Більшість викладачів і не намагаються пояснити першопричини виникнення того чи іншого явища, не ставлять собі за мету навчити учнів чи студентів мислити, адже набагато простіше давати знання (істини) в готовому вигляді. Але ці істини придатні лише для того, щоб помістити їх в пам'ять, а згодом на екзамені – викласти їх в тому ж вигляді, в якому вони були закладені. Процес навчання перетворюється на небажану повинність, замість того, щоб

задовольняти власну потребу у пізнанні. Цим і пояснюється відсторонення та падіння інтересу до навчання ще у шкільному віці.

Будь-яке знання починається із здивування, це означає, що мислити потрібно починати з уміння правильно задавати запитання. Ці запитання зазвичай постають перед людьми у ході дискусії, коли існує дві різні аргументовані думки. Тобто ця ситуація протиріччя показує, що за допомогою вже наявного знання не можна зрозуміти, осмислити якийсь новий факт.

Але у навчальних закладах дуже старанно приховують різні протиріччя й висвітлюють лише одну сторону того чи іншого явища, запевняючи, що це істина. Але повністю пізнати предмет можливо лише розплітаючи клубок протиріч, які переплітаються між собою. Індивід, звиклий з дитинства мислити «по стандарту», обов'язково зіштовхнеться із труднощами, де від нього знадобляться самостійні роздуми чи розв'язки. Тому він віддасть перевагу обійти протиріччя й повернутися до звичної, односторонньої відповіді.

Таким чином і формується безпомічний догматик, який твердо захищає свої позиції до тих пір, поки не зіштовхнеться з тими самими протиріччями, з осмислення яких і народжуються зазубрені ним істини. Як результат, він або з легкістю змінює свої догми на інші – протилежні, або взагалі перестає довіряти «загальним істинам», приходячи до висновку, що все відносно. Можна сказати, що це крок в перед, що є переходом від мислення догматика до скептика, який лише тоді перестане бути скептиком, коли він зможе зрозуміти, чому один і той самий предмет здається одному догматику таким, а іншому – зовсім навпаки. Тоді він зрозуміє, що потрібно вивчати не дві готові характеристики предмету, а сам предмет – його об'єктивні протиріччя в складі цього предмету.

Отже, є послідовні та дійсно необхідні етапи формування наукового творчого мислення, які ще не налагоджені у педагогічному процесі так, щоб навчати розуму, самостійному міркуванню. Тому успіх не є гарантованим, а лише випадковим. Необхідно надавати можливість розумного застосування знання для розв'язання задач та проблем, тобто протиріч реального життя (а не викладати односторонні положення, які впливають з маси відомих фактів).

Мамышев А. О.

2 курс, ФМФ, НТУУ «КПІ»

Научний керівитель:

Галушко М. М., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ОПРАВДАНИЕ АВТОРИТАРИЗМА С ТОЧКИ ЗРЕНИЯ ФИЛОСОФИИ

Авторитаризм (от лат. *auctoritas* – власть, влияние) – политический режим, при котором носители власти провозглашают сам себя имеющими право на власть на любом основании.

На первый взгляд, данная форма власти – преступна и не имеет права на существование. Однако, в трудах философов, от древности до наших дней, мы часто можем найти его оправдание.

В своем фундаментальном для современной философии труде «Государство», великий древнегреческий философ Платон, в качестве идеальной модели государства, приводит страну, имеющую четкую сословную структуру, и управляемой весьма узкой прослойкой «мудрецов», происходящих из сословья воинов. При этом, хотя

наиболее близкими к идеалу Платон считал формы власти, где все влияние принадлежит небольшой группе людей, демократию он, все же, ставил выше несправедливой власти одного человека – тирании [1].

Ученик Платона, Аристотель, в своем сочинении «Политика» хоть и критикует учение Платона за чрезмерное ущемление прав каждого отдельного индивида, все же отрицает саму идею равенства людей, и выступает за предоставление всей полноты власти не всему населению государства, а ограниченной его части [2].

Позднее, элементы оправдания авторитарного правления встречаются в трудах утопических социалистов, таких как Томас Мор [3] и Кампанелла Томмазо [4].

Среди немецких классиков сторонником авторитаризма Георга Вильгельма Фридриха Гегеля, так как в своих трудах он указывает на необходимость наличия сильной власти, отделенной от народа [5], а также о том, что только государство, являющееся само по себе «божественной идеей», может осуществлять свободу каждого индивида [6].

Авторитарными можно назвать и взгляды некоторых украинских философов. К примеру, Вячеслав Казимирович Липинский в своих работах много внимания уделял решающей роли элиты в формировании и функционировании государства [7]. Он даже ввел понятие классократии как одной из форм государственного управления [8].

В современном обществе принято осуждать авторитаризм и превозносить демократию. Но, нередко люди забывают, что часто авторитарные режимы приходят к власти не вопреки воле народа, а и благодаря ней, и что многие авторитарные лидеры почитаются как величайшие правители своих стран. Так, возможно, в XXI веке, именно авторитаризму суждено стать той формой правления, которая поможет обществу преодолеть вызовы, которое перед ним ставит время?

Список использованных источников:

1. Платон. Государство – СПб., Наука, 2005 – 572 стр.
2. Аристотель. Политика – М., Академический Проект, 2015 – 320 стр.
3. Томас Мор. Утопия – М., Книга по Требованию, 2012 – 416 стр.
4. Томмазо Кампанелла. Город солнца – М., Издательство Академии Наук СССР, 1954 – 226 стр.
5. Гегель Г.Ф.В. – М., Мысль, 1990. – 524 стр.
6. Гегель Г. В. Ф. Лекции по философии истории – СПб., Наука, 1993 – 480 стр.
7. Липинський В. К. Україна на переломі, 1657-1659 рр.: Замітки до історії українського державного будівництва в XVII ст. – Філадельфія: Східно-Європейський дослідний інститут ім. В. К. Липинського, 1991 – 346 с.
8. Липинський В. К. Листи до братів-хліборобів про ідею і організацію українського монархізму: писані 1919-1926 – Вена, Buchdruckerei Carl Herrmann, 1926 – 580 стр.

Москаленко О. Д.

2 курс, ФММ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Сторіжко Л. В. д. філос. н., професор, ФСП НТУУ «КПІ»

ОСВІТА. РОЛЬ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДУ

Освіта – це суспільний процес розвитку і саморозвитку особистості, пов'язаний з оволодінням соціально значущим досвідом, втіленим у знаннях, вміннях, навичках

творчої діяльності, чуттєво-ціннісних формах духовно-практичного освоєння світу. Освіта – це процес взаємодії учителя (педагога) і учня (студента), спрямованої на передачу (засвоєння) знань, формування вмій і навичок, виховання культури мислення і почуття, здатності до самонавчання і самостійної життєтворчої діяльності [1, с.8]. Поняття «студент» (від лат. «studens») – «самонавчальний», але ще в 1960 р. доктор філософії Дуглас Макгрегор зазначав, що «людина за своєю природою лінива» і, якщо вона не бачить цілі, чи не розуміє мету цього самонавчання, то робити вона нічого не буде. Тому вагому роль в процесі самонавчання студента відіграє педагог і навчальний процес, бо саме на плечах педагога лежить завдання пробуджувати допитливість, інтерес до **навчання, до предмету, до самоідентифікації студента в певній дисципліні**.

Люди йдуть вчитися до вищих навчальних закладів (ВНЗ), щоб мати високооплачувану, висококваліфіковану роботу, для того, щоб була можливість купити будинок, машину. Але ВНЗ не забезпечує роботою, а забезпечує знаннями. Взагалі виділяється три мети ВНЗ: наука, загальна освіта і професійна освіта, поняття «робота» тут немає.

Наука. Наукова робота асоціюється з дослідницькими інститутами, лабораторіями, експериментами у практичній сфері. Це дуже ефективно, коли студент прагне до самоосвітчення з використанням наукового процесу та за допомогою викладача здобуває необхідні знання в цікавій йому сфері. Адже світогляд пов'язаний з таким поняттям як «самоздобуття».

Професійна освіта. Найкорисніші навички для професійної реалізації - це практичний досвід, знання останніх досягнень у певній професії. А щоб розуміти ці знання, і мати цей досвід, теорія необхідна. Найголовніше, це сприймати теорію так, щоб мати уяву про її інтерпретацію у житті. Не кожен студент може це зробити, і тут дуже важлива роль лежить на викладачі, бо саме йому потрібно це донести.

Загальна освіта. Дисципліни та предмети, що входять до загальної освіти впливають найсуттєвіше на світогляд. Коли ми отримуємо диплом і потрапляємо на роботу, то ми не тільки виконуємо безпосередню роботу, ми повинні вміти приймати рішення щодо нашої сфери діяльності, треба вміти розуміти себе, розуміти чи підходить нам ця робота чи ні крім того, ми знаходимося в соціумі, спілкуємося з колегами, клієнтами, начальником, ми працюємо з документацією, виступаємо з презентаціями власних проектів і робимо багато інших справ, для яких будь-якої професійної освіти замало. Тому що, для цього потрібне розуміння світу, місця в ньому людини, потрібно мати життєву позицію і загальні знання.

Головне, що хочеться зазначити, виходячи з цього, що здобуття освіти проходить у кожного по-різному. Цей процес може відбуватися за двома векторами: або ми приймаємо, розуміємо і інтерпретуємо на свій лад, перевірений історією досвід і прагнемо використати його у професійній діяльності. Або ми йдемо проти цього: все відхиляємо, заперечуємо і формуємо свій особистий шлях. В обох випадках ми отримуємо власний досвід, усвідомлення, ми виховуємо себе, ми приймаємо власну життєву позицію, а це і є формування світогляду.

Список використаних джерел

1. Філософія освіти: навчальний посібник / за заг. ред. В. Андрущенко, І.Предборської. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – 330 с

ВПЛИВ СУСПІЛЬСТВА СПОЖИВАННЯ НА ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

Сучасний світ характеризується пануванням капіталізму, як соціально-економічної форми розвитку світу, стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, автоматизацією виробництва, переходом від індустріального типу суспільства до інформаційного та іншими особливостями, що вплинули не тільки на всі сфери людського життя, а й, безпосередньо, на свідомість людини, докорінно її змінивши. Термін «суспільство споживання», що був введений ще у двадцятих роках минулого століття Е. Фроммом, сьогодні набуває особливої актуальності. Адже на сьогоднішній день споживання еволюціонувало від способу виживання до способу самовираження, посівши центральне місце у свідомості людини. Тому, сучасне споживання вже неможливо розглядати тільки як економічну категорію, основна мета якої – реалізація економічних інтересів виробників. Сучасне споживання – це, перш за все, соціально-філософська категорія, що визначає буття людини-споживача.

В класичному розумінні, «суспільство споживання» - це суспільство, в якому відносини між індивідами організовані на основі показового споживання матеріальних та нематеріальних благ. Необхідно зауважити, що сучасне споживання стосується не лише товарів або послуг, але й інформації, яка, в свою чергу, не просто впливає на вибір споживача, але й формує його спосіб мислення, світосприйняття та систему цінностей. Оскільки в даному суспільстві центральне місце посідає споживання, то штучно створена система цінностей людини буде також орієнтована на споживання. При чому найчастіше це виражено у латентній формі, тобто споживач над цим не замислюється і, відповідно, не помічає.

Цінності та цілі у суспільстві споживання влаштовані таким чином, щоб їх дотримання або досягнення було можливе тільки через споживання. Французький соціолог та філософ Жан Бодріяр у своїй праці «Суспільство споживання» підкреслив тенденцію до уніфікації та комерціалізації щастя, яке у даному суспільстві можна виміряти ступенем соціальної диференціації. Автор вважає, що дана тенденція необхідна перш за все, для створення та підтримки ідеології споживання. Таким чином щастя стає метою життя людини, при чому досягнення його можливе тільки через безкінечне споживання атрибутів, «обов'язкових» для щасливої людини, що були продиктовані даною системою.

Серед цінностей сучасної молоді, що були сформовані інформаційно-комунікаційною системою суспільства споживання, надзвичайно розповсюдженою є штучно створена цінність «бути особливим». Зараз їй приділяється навіть більше уваги, ніж традиційним моральним цінностям, як бути чесним або вихованим. При чому здобуття цієї особливості у свідомості споживача відбувається саме на основі споживання. Сучасне виробництво споживчих товарів можна охарактеризувати як масове виробництво символів відмінності. Відчуття власної особливості та індивідуальності – одні з найголовніших споживчих цінностей, яку прагне отримати сучасна молодь в процесі споживання. Як наслідок, штучно створені особливості майже повністю винищили реальні особистісні відмінності.

Таким чином, сучасне споживання – це культ, основною метою якого є соціокультурна інтеграція людини у суспільство, що супроводжується формуванням відповідної системи цінностей суб'єкта суспільних відносин. Система цінностей в такому суспільстві, характеризується тенденцією комерціалізації та уніфікації, та вже не передається генетично і не залежить від людини, а формуються під впливом інформаційно-комунікаційних інструментів системи споживання.

Список використаних джерел:

1. Бодрийяр Ж. Общество потребления / Жан Бодрийяр. – Москва: Республика, 2006. – (Мыслители XX века).

Олійник А. В.

2 курс, ФБТ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Ніколаєнко Н.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

СПІВВІДНОШЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО В ЛЮДИНІ

Людина є частиною природи, виступає біологічним об'єктом. І в той же момент це – соціальна істота, частинка суспільства, без якого вона не може існувати. Тому проблема співвідношення біологічного й соціального в людині є актуальною. Тим паче в ХХІ ст., в період надзвичайно швидкого розвитку науково-технічного прогресу, коли зв'язок людини і природи значно погіршився.

Вже в часи античності давньогрецькі філософи підкреслили існування двох начал у людині: тваринного (або біологічного) та соціального. Арістотель вважав людину "політичною твариною", тобто соціальною істотою [1]. Давні філософи створили ідеал гармонійно розвиненої особистості. Також мислителі вважали необхідним створити умови для повне вдосконалення людини, а саме її фізичний, естетичний, духовний та моральний розвиток.

З точки зору сучасної наукової філософії, сутність людини – соціальна, та знову ж таки не треба забувати, що людина лише відносно самостійна і є частиною природи, в цьому полягає її «біологічна» суть. Але в наш час біологічне начало людини, підпорядковане соціальному і разом вони створюють певну діалектичну єдність.

Анатомічні та фізіологічні характеристики, наприклад, структура мозку чи нервової системи у новонародженої дитини є біологічною складовою. А здатність до мислення, оволодіння мовою, певними навичками та формування особистості можливо тільки в соціальному середовищі, серед людей, які мають культуру та моральні цінності.

Генетично закладеними є специфічність психічно-нервових реакцій, темперамент, а також певні обдарування, які проявляються, розвиваються чи навпаки гальмуються вони у створених соціальних умовах.

Вищі потреби та прагнення людини – моральні, естетичні, пізнавальні, комунікаційні – виключно біологічні, але і вони мають соціальне походження та зміст: поведінка, культурні та моральні принципи, напрямок думок, світогляд, громадянська та політична позиція.

Однією з біологічних особливостей людського організму є висока адаптація, тобто відсутність залежності до конкретних умов існування та стану довкілля. Тут

також можемо спостерігати дію соціальних факторів, які безпосередньо зменшують людську залежність від природи.

Внаслідок трудової діяльності, соціальної форми життя, вирішальне значення втрачають закони природного добору, а соціальні закономірності, прогресивність та розвиток духовного і культурного виховання навпаки його набувають.

З одного боку, людство користується не усіма закладеними мозковими резервами. А з іншого – дані можливості не є безмежними, можливе лише їх часткове розширення, та й за це потрібно нести відповідальність. Це призводить до забруднення довкілля, включаючи електромагнітне та радіаційне; зростанню психічно-нервових навантажень, що загрожують людському здоров'ю. Наслідки цих негативних чинників можуть позначитися і на майбутніх поколіннях, тому необхідні міжнародні заходи для їх виключення та створення таких умов життя, які б сприяли здоровому розвитку людства.

Проводячи паралелі між наявністю біологічних та соціальних рис в людині, багато філософів приходили до висновку, що біологічне та соціальне з усіма їх взаємозв'язками є формами буття. У кожній є свої специфічні закономірності та характерні властивості, але фактом є те, що все-таки культурологічне домінує над біологічним (Е.Фромм) [2].

Таким чином, при визначенні пріоритету соціального в людині, не можна забувати про окремі особливості індивідів, нівелювати ними. Кожна особистість має певні якості, які є унікальними – характер, різні навички, здібності та вподобання. Тому не варто розглядати її лише з однієї точки зору, адже людина – це гармонійне поєднання соціального та біологічного.

Список використаних джерел:

1. Аристотель. Сочинения / Аристотель – М.: Мысль, 1983. – Т.4 с. 376–644;
2. Фромм Э. Психологизм и религия; Искусство любить; Иметь или быть? / Э. Фромм. – Киев: Ника-Центр, 1998. – 440 с.
3. Киричук О. Б. Філософія / О. Б. Киричук. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010. – 381 с.
4. Бичко І. Філософія / І. Бичко. – К.: Знання, 2006. – 656 с.
5. Щерба С. Філософія / С. Щерба. – К.: Кондор, 2007. – 320 с.

Олійник П. В.

2 курс, ФТІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Коваль О.А., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ПРИРОДА ВИНИКНЕННЯ КРЕАТИВНОСТІ У СОЦІУМІ

Соціальні трансформації завжди мають місце в соціумі, а так як соціум не може перебувати в стані спокою, і постійно розвивається. Зміни в соціальних структурах несуть в собі насамперед когнітивну природу, так як вони є наслідком креативних процесів, які продукує певна група суб'єктів.

Яким чином має соціалізуватися людина, для формування в ній такої якості як креативність? В результаті дослідження цього питання Сергеев К.В. в своїй статті «Периферийное знание» в дискурсе креативности: социальные сети интересного» виділяє три способи отримання соціокультурного досвіду, тобто через три типи соціалізуючих знань: «ритуалізоване» («механістичне») знання, знання людини про

свої внутрішні можливості, (ці знання не піддаються рефлексії), знання про механізми рефлексії. Знання про механізми рефлексії і є умовою для виникнення цікавого, а отже і має на увазі здатність до креативності.

Визначимо як в людині з'являється здатність до рефлексії. Автор статті зазначає три моделі навчання людини: «репресивна», «природна», «когнітивна». «Когнітивний» спосіб навчання націлений на розвиток механізмів рефлексії у людини, в результаті чого породжується в людині потреба в отриманні нових знань, виникає почуття цікавого.

Вводяться поняття «базисного» і «периферійного» знання. «Базисне» - знання, яке надається спеціальними соціальними інститутами, обов'язкове для людини, є ієрархізованим, та займає в соціокультурному досвіді соціуму фіксоване місце. «Периферійне» - суб'єктивне знання, що виникло хаотично на основі власного досвіду людини під дією почуття цікавого.

Але яким чином виникає у людини почуття цікавого? Досліджуючи це питання, можемо вказати три способи виникнення цього почуття, де цікаве проявляється в таких формах: рідкісне як цікаве, загадкове як цікаве, цікаве як система. «Периферійне» знання, як ми можемо зазначити, є потенціальною основою для виникнення цікавого.

Але все-таки підходячи до вирішення питання про причини розвитку соціуму, можемо висунути гіпотезу про існування «неформальних факторів», які не вписуються в історію формування соціальних інститутів. Тобто говоримо про наявність неформальних соціальних структур, які існують паралельно формальним – фіксованим й ієрархізованим.

Такими неформальними структурами і є соціальні мережі. Це сукупності індивідів, які володіють «децентралізованим», «розподіленим» ресурсом (що не уможливорює виникнення ієрархії). Ці структури, як показує історія й реальність, часом можуть мати неймовірну масштабність і різноманітну топологію. Вони можуть мати поліцентричну і зіркоподібну будову.

Нас цікавить лише один різновид соціальних мереж, а саме – мережа цікавого, що являє собою сукупність індивідів, кожен з яких володіє таким ресурсом як креативність. Результат співіснування мереж цікавого та формальними структурами може бути різним: по-перше підміна формальної структури мережею цікавого, що зазвичай відбувається в часи масштабних криз, по-друге відбувається «зрощення» неформальної структури з формальною, тобто трансформування неформальної структури в формальну.

В мережі цікавого рефлексія кожного індивіда стикається з колективним, розподіленим, «нічийним» знанням, що дає підставу говорити про єдиний «розподілений розум», робота якого складається із одиничних актів мислення кожного індивіда.

Петровський А. П.

2 курс, ФБТ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Ніколаєнко Н.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ

Наука як система знань про закономірності в розвитку природи, суспільства і мислення є доволі авторитетною для сучасної людини. Наразі не можливо уявити світ

без досягнень людського розуму. Дослідження питання генезису наукової картини світу дуже актуальне, оскільки це є спробою зрозуміти процеси, що спричинили науково-технічну революцію, яка мала величезний вплив на життя людства.

Класична наука виникає близько XVI–XVII ст. Чому саме в цей період? Для розуміння цього питання необхідно прослідкувати її виникнення як історичного феномену розвитку людської думки. Оскільки наука – це особлива форма пізнання дійсності, необхідно аналізувати не лише соціально-політичні процеси, але й прослідкувати логіку мислення перших вчених, що створили нову європейську науку, зрозуміти, яких саме філософських концепцій вони дотримувалися.

Наука повинна базуватися на доказах. Проте для її виникнення потрібні були існувати недоказові філософські погляди, що створювали підґрунтя для подальших пошуків. В чому вчений XVI–XVII ст. повинен бути впевнений або навпаки, яка точка зору йому не притаманна? Який світогляд має необхідні передумови для наукового пізнання дійсності? Спробуємо зрозуміти.

Вчений повинен вірити в існування *матеріального світу* як об'єкту пізнання, оскільки це неможливо строго логічно довести. Не всі філософські системи це стверджують. Зокрема, концепція соліпсизму або погляди індуїзму про навколишній світ як на мане протирічать цій думці. Окрім цього, світ для нього не повинен бути *негативним явищем*. Не всі філософи в цьому переконані: для Плотіна джерело зла міститься в матерії. Також його погляди не мають базуватися на *філософії пантеїзму*, центральною ідеєю якого є те, що Всесвіт – це всеосяжна єдність, а природа – сакральна. З такої точки зору неможливо поставити дослід, бо «експеримент – це «іспанські чоботи», в які затискається природа, для того, щоб отримати потрібну відповідь» (Галілей) [2, 49].

До того ж, вчений повинен дотримуватися принципу *ізоморфізму та ізохронізму* Всесвіту. Ці аксіоми наукової картини світу вперше чітко сформулювалися Галілеєм і протирічили Аристотелівському поліморфізму. Дослідник має бути впевненим, що під різноманітним природних процесів і феноменів є якесь підґрунтя: *закони природи*. Робота вченого тісно залежала від філософського осмислення математики як методу пізнання фізичної дійсності. Це закладалося Ньютоном та Лейбніцем. Також він має бути переконаним в *пізнаваності світу*: книга природи написана мовою людей [3,7]. «Найбільш незрозумілим в цьому світі є те, що він зрозумілий» (Ейнштейн) [1]. Науковому дослідженню піддається лише той Всесвіт, який можна досягнути розумом.

Якому світогляду притаманні саме такі риси? Це – або християнська релігійна філософія, в якій є чітке розмежування світу, людини та Законодавця, присутні концепції Вищого Розуму, тео- та антропоцентризму, або деїзм з ідеєю Першодвигуна [1-4]. Проте останній виникає переважно як спроба поєднати вже наявні наукові знання з деякими положеннями теїзму. Звісно, розвиток науки може відбуватися вже незалежно від цих систем поглядів, проте для її виникнення вони були необхідні.

Отже, можна зробити висновок, що на становлення класичної науки в XVI–XVII ст. значний вплив мали філософські концепції, що базувалися на християнському осмисленні людини та навколишнього світу.

Список використаних джерел:

1. Кураев А.В. Во что верит ученый? [Електронний ресурс] / А.В. Кураев // Электронное периодическое издание «Радонеж.ру», – 2007, – Режим доступу: <http://radonezh.ru/analytics/vo-chto-verit-ucheny-diakon-adrey-kuraev-47439.html>
2. Кураев А.В. О вере и знании – без антиномии/ А.В. Кураев // Вопросы философии, – 1992, – № 7 – С.45-63.

3. Лега В.П. История западной философии. Часть вторая. Новое время. Современная западная философия: учеб. пособие / В.П. Лега. 2-е изд., доп. и перераб. – М.: Изд-во ПСТГУ, – 2009, – 456 с.

4. Лега В.П. Наука и вера [Электронный ресурс] / В.П. Лега – Режим доступа: <http://legavp.ru/wp-content/uploads/2014/08/Science-and-faith.doc>

Печена А. С.

2 курс, ФЛ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Петрова С. О., викладач, ФСП НТУУ «КПІ»

ІНТУЇЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ ПІЗНАННЯ

Питанню інтуїції, інтуїтивного пізнання приділяли увагу філософи різних часів. Їх позиції дуже різні: від визнання інтуїції найбільш достовірним способом пізнання, до твердження, що такий підхід, взагалі, має ненауковий характер.

Йоганн Готтліб Фіхте вважав, що пізнання людиною навколишнього світу базується на її абсолютному розумінні стану речей та спогляданні всіх процесів. Вміння дивитися і аналізувати філософ називає інтелектуальною інтуїцією, котрій притаманний нечутливий характер. «Я не можу зробити жодного кроку, не можу поворухнути ні рукою, ні ногою без інтелектуальної інтуїції моєї свідомості в цих діях... Кожен, хто присвоює собі будь-яку діяльність, опирається на цю інтуїцію.» [2, с.463].

Філософські погляди Фрідріха Вільгельма Шеллінга дещо були схожі з Йоганном Фіхте. Проте він вважав, що інтелектуальна інтуїція притаманна лише унікальним особистостям, цей талант « полягає.. не тільки в тому, щоб бути в змозі вільно повторювати ряд первинних дій, але головним чином в тому, щоб в цьому вільному повторенні знову створювати первинну необхідність цих дій» [3, с. 397-398].

На відміну від Йоганна Готтліба Фіхте та Фрідріха Шеллінга, Іммануїл Кант стверджував, що людина, відкриваючи та досліджуючи певні явища та предмети, спершу опирається на своє відчуття, тобто чуттєву, а не інтелектуальну інтуїцію.

На початку ХХ століття виник окремий напрям, інтуїтивізм, основоположником якого був Анрі Бергсон. У своїй праці «Творча революція» він розглядав інтуїцію як поступовий процес, який розвивалася самостійно, без вторгнення будь-яких факторів. На відміну від інтелекту, вона притаманна далеко не всім і виникає далеко не в усіх буденних ситуаціях. Інтуїція пробуджується тоді, коли людина зацікавлена у своєму правильному виборі, або ж коли у неї виникає здоровий життєвий азарт. Мислитель стверджує, що тільки через інтуїцію можливе пізнання духовного життя [2, с.208].

Цікавим є той факт, що спочатку інтуїцію в науці, зокрема в математиці, не визнавали. Дослідники логіки стверджували, що основою математики є логіка, але ніяк не інтуїції. Проте, Артур Шопенгауер висунув теорію, що геометрія має виключно інтуїтивний характер. А Іммануїл Кант вважав, що у геометрії та арифметиці присутні апіорні форми інтуїції та чуттєвого пізнання - часу та простору.

Сучасні дослідники продовжують розробляти питання інтуїції, її характеру, механізмів, класифікації, ролі в науці та ін.

Список використаних джерел:

1. Бергсон А. Творча еволюція / А. Бергсон. – Київ: Видавництво Жупанського, 2010. – 318 с.

2. Fichte J. H. Sdmmtliche Werke / J. Fichte. – Berlin: erste Abtheilung, 1845. – 533 p.
3. Schelling F.W. Sdmmtliche Werke/ F. Schelling. – Stuttgart und Augsburg: erste Abtheilung, 1858. – 558 p.

Половинкіна А.О.

2 курс, ФММ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Сторіжко Л.В., д.філос.н., проф. ФСП НТУУ «КПІ»

НЕСВІДОМЕ ЯК ОСНОВА ІСНУВАННЯ ЛЮДИНИ

Несвідоме є потужним інструментом людської психіки. Усвідомлення сили і масштабності його впливу, а також перші спроби його дослідження є важливим кроком на шляху до розуміння істинних мотивів людської діяльності. Практичне застосування вже наявних знань в цій галузі має успіхи у багатьох сферах життя, від психоаналітики до досліджень поведінки споживачів у маркетингу.

Якийсь час люди вважали, що знають будову людської психіки, думали, що розуміють природу і мотиви своєї поведінки, стверджували, що свідомість людини – потужний механізм, здатний контролювати абсолютно все. Так вважали, доки австрійський вчений-психолог, Зігмунд Фройд, не спростував цю ідею, довівши мізерність людської свідомості поряд із цілим океаном невідомого і таємничого, океаном, що З.Фройд назвав несвідомим.

За З.Фройдом структура особистості складається з трьох компонент: Воно, Я і понад-Я. Понад-Я являє собою відображення соціального світу, є носієм моралі і совісті, що змушує людину підкорятися нормам і правилам, встановленим у суспільстві. На противагу ньому Воно – це те, що людина взяла від тварини. Це інстинкти, первинні потяги та уподобання. Воно і понад-Я є двома антагоністичними силами, що знаходяться в постійному протистоянні. Взаємопогодження і взаємоіснування цих структур забезпечує Я. Я є механізмом узгодження бажань Воно і вимог понад-Я і імплементації їх у дійсність. Я є головним контролером внутрішніх процесів людини, провідником їх у реальний світ. Проте воно відіграє більшу роль у визначенні поведінки людини. Досить часто істинні мотиви тих чи інших вчинків знаходяться поза межами свідомості, не усвідомлюються або замінюються іншими мотивами. Таким чином Воно обходить цензуру понад-Я, маскуючи справжні цілі таким чином, що Я сприймає волю Воно за свою власну волю.[1, с.112-114; 2]

Будову людської психіки умовно можна порівняти із айсбергом: свідоме – це та невелика частина, що знаходиться над водою, те, що можна побачити неозброєним оком, в той час як несвідоме – це все те, що знаходиться під водою в надрах душі людини. Якщо Я і понад-Я – це свідомість, то Воно – це несвідоме. Таке порівняння дає змогу приблизно уявити величину сили Воно, і мізерність порівняно з ним Я і понад-Я.[2]

Варто звернути увагу на природу виникнення несвідомого. Окрім тваринних інстинктів, що були наявні у людині від її народження, первинних потягів та вподобань, що мали місце у дитинстві, а потім відійшли на другий план, значне місце в структурі несвідомого займають певні схильності, що були витіснені свідомістю, а точніше понад-Я із свідомості людини. Таке явище виникає, коли якісь елементи прихильності, уподобання, інтереси входять у значний дисонанс з вимогами понад-Я,

не підпадають під його цензуру. Витіснення є захисним механізмом, що позбавляє людську психіку напруження, викликаного цим протиріччям, шляхом звільнення від об'єкту конфлікту. Проте ця частина особистості не є повністю знищеною, вона просто виходить з поля зору, є тимчасово приспаною і чекає моменту, коли зможе вирватися на поверхню.[3,с.35; 4]

Будучи прихованим від нашого зору, несвідоме спричиняє значний вплив на поведінку людини навіть із закромів її психіки. Воно є першопричиною більшості наших вчинків, навіть якщо на перший погляд їх причина здається цілком розумною, раціональною і свідомою.

Несвідоме є рушієм усіх дій людини, в той час як свідомість лише певною мірою контролює їх. Тому вивчення цього аспекту людської психіки є безперечно дуже важливим завданням, що було, є і буде актуальним, доки існує людство.

Список використаних джерел:

1. Лузан А.О., Дементьева В.В., Бородай А.В. Вступ до філософії: навчально-методичний комплекс, 2014
2. Енциклопедія практичної психології Психологос: «Модель психіки по З.Фрейду». [Електронний ресурс] – Режим доступу:http://www.psychologos.ru/articles/view/model_psihiki_po_z.freydu
3. Лейбін В.М.. Зигмунд Фрейд, психоаналіз і російська думка. Москва, "Республіка", 1994
4. «Структура личности по З.Фрейду». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://azps.ru/sch/frd/frd14.html>

Прищепя В.А.

2 курс, ФСП, НТУУ «КП»

Науковий керівник:

Муратова І. А., к. філос. н., доц., ФСП НТУУ «КП»

УСВІДОМЛЕННЯ СМЕРТНОСТІ – МОТИВАЦІЯ ДО УПРАВЛІННЯ ЖИТТЯМ

Людина – єдина жива істота, яка усвідомлює свою смертність і може подивитися на власне життя з точки зору його межі, побачити і осмислити його в цілому – від початку до кінця. Людина здатна протиставити себе смерті та зробити її предметом своєї думки і вивчення. Через це вона замислюється і над власним життям. Постати перед лицем смерті означає відокремити від неї і охопити все своє життя як одне ціле. Від розуміння індивідом і суспільством смерті залежить їхнє ставлення до життя. Життєстверджуюче начало людського буття знімає в собі суперечливу єдність життя і смерті через усвідомлення їх відносної протилежності.

Через усвідомлення смерті ми повинні зрозуміти, усвідомити своє життя, поставитися до нього як до об'єкту роздумів і власної дії, замислитися про його людський зміст і мету, повноцінне доцільне здійснення, тим самим управляти своїм життям, протиставляючи смерті безсмертя. У відношенні до смерті виявляється міра небайдужості людини до самої себе, до свого життя і цілісного уявлення про нього, до сенсу людського буття взагалі. Через це відношення розкривається сукупність усіх запитів і життєвих прагнень особистості. Якщо життя повноцінне, інтегроване і концентроване як індивідуальний прояв всезагального, кінцевий вияв безкінечного, універсального буття, то людина не страждає від життєвої нездійсненності, нудьги,

суму, туги за справжнім життям, і тоді не думає про смерть у вирі життєтворення, життєздійснення і життєствердження. Так, на думку Спінози, людина вільна ні про що так мало не думає, як про смерть, і її мудрість полягає в роздумах не про смерть, а про життя.

Проблема сприйняття смерті людьми в різні епохи, їх оцінки цього феномена були не просто різними, але часто навіть протилежними. Філософська рефлексія різних форм усвідомлення і осмислення смерті дозволяє поглибити розуміння багатьох сторін соціокультурної дійсності минулих епох, краще зрозуміти, якою була людина у своїй історії. Дослідження доводять, що смерть – не лише сюжет історичної демографії, творів мистецтва або богослов'я і церковної дидактики. Це один з корінних «параметрів» індивідуальної і суспільної свідомості, яка не залишається в історичному поступі нерухомою, – її зміни призводять до зрушень не лише в ставленні людини до смерті, а й до її протилежного полюса – зміни людського життя. Смерть була і залишається своєрідним фокусом культури, «екраном», на якому можна побачити проекцію всіх життєвих гуманістичних домінант.

Жага життя змушувала прагнути безсмертя, що історично виразилося у бажанні людей навечно зберегти своє існування якщо не тілом, то душею, яка тимчасово перебуває в самому тілі, а після смерті, ніби звільняється від нього і може існувати вічно, перероджуючись у щось інше, або просто існуючи по той бік, поза межами земного буття.

Особливо болісним усвідомлення смертності стає за умови переживання людиною своєї унікальності. Нею усвідомлюється, що суто особисті, персональні почуття, суб'єктивні враження, ідеї, можуть зникнути, втратитись зовсім – назавжди і без вороття. Відчуття неповторності індивідуального існування приносить гостроту переживання його кінцевості. Виникає почуття трагічності втрати, бо все особисте перестане зрештою існувати. Мається на увазі не те, що за життя було уречевлено, здійснено, а саме те, що було суб'єктивним станом людини, відоме лише їй особисто і не об'єктувалося для інших. Це – емоції, почуття, переживання, все те приховане, що не можна передати, виразити, висловити, написати чи якимось інакше матеріалізувати.

Отже, зазвичай смерть у людей символізує горе, печаль, кінець усьому. Та насправді, тут справа не у фізичній смерті, а у тому, що людина так починає вмирати душею. Тобто чим більше ми дбаємо, піклуємось про смерть, тим більше ми перестаємо бачити сенс у житті, у тому понятті, що «навіщо нам жити, якщо все рівно нарешті усіх чекає один кінець». Думки про смерть і взагалі смерть як така, повинні нас підводити до тієї думки, що треба жити і проживати своє життя кожен день і залишати після себе те, що буде далі жити буття. Хибно вважати, що смерть - це кінець усьому, навпаки, це стимул до життя і управління останнім, з новою історією.

Романюк О. В.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Сторіжко Л.В., д.філос.н., професор, ФСП НТУУ «КПІ»

ФІЛОСОФЬКА АНТРОПОЛОГІЯ ХХ СТОЛІТТЯ

З початку свого існування людина шукала відповіді на безліч тоді ще незрозумілих питань, що здебільшого стосувались природних явищ та навколишнього середовища. У процесі її інтелектуального піднесення, ці питання відповідно змінювались, ставали більш глибокими та глобальними.

I. Кант вважав, що філософія прагне відповісти на чотири питання: «Що я можу знати? Що я повинен робити? На що я можу сподіватися? Що таке людина?» По суті, вважав він, три перших питання можна звести до четвертого, а все – до науки антропології [1].

Етап, на якому людина почала замислюватись над психологічними та соціокультурними аспектами життя, був початком формування важливого вчення – філософської антропології. Це призвело до виникнення різноманітних теорій щодо сутності буття людини, але процес пошуку людством свого призначення не завершився і все ще залишається актуальним.

Мета, яку поставила перед собою філософська антропологія ХХ ст. зводилось до розв'язання одного завдання – визначення сутності людини.

Одним з основоположників філософської антропології є М. Шелер. Він впевнений, що людина за своєю природою є твариною, проте з однією суттєвою особливістю – можливістю виходити за межі природи і біологічних обмежень. Така різниця, для позначення якої Шелер використовує термін «дух», дозволяє відчувати свободу і дає здатність творити. Найбільш характерною ознакою людського духу філософ вважає його «відкритість»: емоційне та чуттєве відношення до світу, можливість інтелектуального пізнання.

Філософська антропологія на думку Плеснера може функціонувати лише разом з філософською біологією. Твердження про «особливе становище» людини, протиставлення людського природному є недостатнім. Своєю метою Плеснер вбачає пошук сутнісної визначеності людини саме в порівнянні з іншими живими істотами. Головна її особливість полягає у ексцентричності. Людина не має інстинктивно-раціональної поведінки, вона вільна, необмежена, а тому може відходити від типових реакцій поведінки, тварина ж діє в межах певного кола своїх інстинктів [2, с.243].

Ще одним, не менш важливим аспектом філософської антропології є соціокультурна антропологія. Центральним поняттям у дослідженні Ернста Касірера є символ, в якому, за Касірером, знаходиться корінь філософії людини. Згідно з його вченням, посередником між світом і людиною виступає символ, що є ключем до розуміння сутності людини. Вона живе не в природному середовищі, а в символічному світі, тобто, у всесвіті культури. За Картером, людина настільки прив'язана до нього, що не може знайти себе інакше, ніж через таке середовище. З цього випливає, що шлях до пізнання людини неможливий без її єдності з культурою.

Протилежні погляди стосовно людської сутності має Хосе Ортега-і-Гассет. Зрозуміти людину, на його думку, можна через осмислення її діяльності, що знаходиться поза межами культури. Філософ формулює новий підхід, який ґрунтується на вільно-ігровій діяльності, яку він пов'язує із спортом. «Людина не перебуває, а живе» в протилежність до природи та речового світу, буття якого передбачає статичність. В процесі свого постійного становлення вона мусить перебирати можливі ситуації, укладаючи свою життєву програму, «перегравуючи» все те, що було і що могло бути. Таким чином, людина, постійно змушена мандрувати від ситуації до ситуації у так званій вічній грі буття.

Для Хосе Ортега-і-Гассета навіть вся розбудова системи філософських знань виявляється повністю залежною від механізмів гри: «Філософуванню найбільше відповідає не серйозність, а життєрадісність спорту, гри» [4, с.106]. Він є прихильником думки, що людство занадто залежне від культури та мистецтва, але в змозі за допомогою спорту усвідомити справжню сутність буття людини.

Отже, бути людиною полягає у тому, щоб усвідомлено показати свою відмінність від тваринного начала і мати змогу підтверджувати цю різницю протягом життя. Це дозволяє виходити за біологічні рамки, думати, пізнавати і як наслідок змінюватись. Сутність людини полягає у її унікальності, багатофункціональності та різноплановості, можливості зв'язку з природою та самим собою і водночас з усім світом.

Список використаних джерел:

1. Кант І. Коперниківський переворот у філософії : [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://subject.com.ua/philosophy/vstup/43.html>
2. Малахов В.С. Философская антропология / В. С. Малахов // Новая философская энциклопедия / В. С. Малахов. – Москва: Мысль, 2010. – С. 358.
3. Орешкин А.С. Ернест Касіерер: символ як основа людської культури / Антон Сергеевич Орешкин. // Медіа. – 2013. – С. 56.
4. Ярослав Білик. Категорія "гра" у філософії Х.Ортеги-і-Гассета / Ярослав Білик. – 2013. – С. 106–108.

Скрипковська М.Г.

1 курс, ФАКС, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Колотило М.О., к. філос. н., вик., ФСП НТУУ «КПІ»

ЗНАЧЕННЯ МУЛЬТФІЛЬМІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ САМОСВІДОМОСТІ ТА ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ДИТИНИ

Дитинство – надважливий період формування особистості. На сучасному етапі розвитку цивілізації процес пізнання дитиною світу опосередковується фактично повноцінним потраплянням в існуючий інформаційний простір. Мультфільми, завдяки розмаїттю сюжетів, можуть стати для неї одним з найперших джерел інформації про природу та соціальні стосунки, історію та сучасні технології, інші країни та культури. У частині мультфільмів піднімаються світоглядні питання, які впливають на розуміння моральних та вищих життєвих цінностей, усвідомлення необхідності розвитку індивідуальності, сприяють формуванню критичного рефлексивного мислення.

Сприйняття мультфільмів можна пов'язати з процесом, який німецький філософ Теодор Ліппс називає об'єктивуванням. За своїм змістом даний процес робить певний об'єкт естетично цінним, надаючи йому змісту через власні душевні переживання. «Сприйняття нами зовнішніх проявів чужого для нас тіла пробуджують у нас особливу внутрішню активність. І це наше внутрішнє ставлення переживається нами як щось, що відноситься до зовнішніх об'єктів. Тому те, що ми сприймаємо стає «символічним» - перетворюється на чуттєвого носія цього нашого ставлення» [1, с.374]. Отже, дитина «приміряє на себе» характери та ситуації і завдяки цьому формує ставлення до них.

Для з'ясування філософських змістів мультфільмів були обрані лауреати премії «Оскар» 2013-2016 років, адже вони яскраво відображають загальні тенденції галузі та були переглянуті мільйонами глядачів.

Основним філософським питанням є питання добра та зла. У мультфільмах показана відносність цих категорій. Досліджуються передумови поганих вчинків: Роберт Каллаган з «Міста героїв» ладен вбити, щоб помститися за доньку, Меріда з

«Відважної» звернулася до відьми, щоб не коритися матері. Демонструються їх негативні наслідки: Роберт ледь не зруйнував місто, мати Меріди перетворилась на ведмедицю, та відповідальність за них: Каллагена заарештували, а Меріда перемогла гордість та змогла врятувати маму. Все це сприяє розумінню дітьми не тільки відповідальності, але і того, що варто намагатися виправити помилки та вміти прощати.

Часто постає філософське питання про зумовленість долі та свободу волі. Фінальна фраза «Міста героїв»: «Ми не думали ставати героями, але доля вирішує все за нас». Однак, персонажі фільму стали героями виключно завдяки знанням, досвіду та особистим якостям. Глядач має сам зробити висновок: людина творить свою долю, чи вона визначена наперед.

Найбільш сповненими філософськими смислами є короткометражні лауреати премії, наприклад, мультфільм «Загублена річ». Хлопчик потоваришував з дивною «нічиєю» істотою. Намагаючись відшукати її власника, він знаходить чарівне місце, де живуть «загублені речі», та залишає її там. Він згадує про «річ», коли бачить щось незвичайне, але це відбувається рідше, чи через те, що «нічий речей» стає менше, чи тому, що він перестав їх помічати. Мультфільм відображає споживацьке відношення та прагматичний погляд на світ, засуджує превалювання матеріальних цінностей над духовними, стереотипізацію мислення, збайдужілість до всього, що виходить за рамки шаблонного життя.

Отже, мультфільми можуть викликати інтерес до таких філософських питань як сенс життя, добро та зло, моральні цінності, доля, свобода волі та вибору, а часом навіть дати відповіді на деякі них. Тому перегляд мультфільму може значно вплинути на формування та розвиток людської особистості.

Список використаних джерел:

1. Философия в систематическом изложении. - М.: Издательский дом «Территория будущего», 2006. - 440 с.

Соколов К. А.

2 курс, РТФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Ніколаєнко Н.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ЧУДО ЯК НАСЛІДОК ВЗАЄМОДІЇ ЛЮДИНИ І ПРИРОДИ

Слово «чудо» прийшло і укорінилося у філософію саме з релігійної сфери. Багато філософів описує чудо як діяння Боже, наприклад: «Незвичайні справи природи натовп називає чудесами, або справами бога» [3, с.73]. Тобто Спіноза чітко дає зрозуміти, що чудо може бути не тільки індивідуальним, а й стихійним явищем, та вказує на властивість людини приписувати незрозумілим речам волю бога, відштовхуючись від спрощеної та упередженої оцінки щодо незвичного, з метою хоча б якогось формального пояснення цього явища.

Локк у своїх працях зазначав, що міркувати про чудеса, не визначивши спочатку, що слід розуміти під словом «диво», - означає створювати лише видимість міркування, а насправді говорити впусту [2, с.615]. Тут філософ вказує на очевидний факт, що саме визначення терміну напряду залежить від суті, яку кожна людина закладає у слово, і без чіткого розуміння ми не маємо права рухатися далі, бо, фактично, відсутнє підґрунтя роздумів.

Як не дивно, більшість філософів однозначно визначають чудо, і кожен дає його власне тлумачення. Г. Гегель стверджував, що: «чудеса взагалі суть наслідку влади духа над природним зв'язком, вторгнення в хід і у вічні закони природи» [1, с.304]. Г. Гегель висуває досить ґрунтовне твердження, у якому за пояснення незвичних явищ він зазначає щось абстрактне, вищу силу, але найголовнішим є те, що автор визначає чудо як таке, яке виникає у природі, та вносить дисбаланс у її устрій, суперечить її законам.

Формально чудеса можливі, виходячи з визначення яке нам дав Дж. Локк: «Чудо є дія, що сприймається органами чуття, яку очевидно, в силу того, що воно вище за розуміння й суперечить, за його думкою, природному ходу речей, приймає за божественне діяння» [2, с.615]. Чудо визначається суб'єктивно, так як визначення вибудовується навколо очевидця подій, що дає змогу очевидцю приписувати чудеса тим явищам, які згідно його точки зору є надприродні.

Гегель наголошував: «що однак залишається все ж цікавість і допитливість, тож постає досить актуальне питання: як все-таки розуміти, пояснювати, осягати чудеса, а саме осягати в тому сенсі, що вони зовсім не чудеса, а скоріше природні явища?» [1, с.304]. Постає питання вказує на те, що природні явища є джерелами чуда, але для тих людей, які не в змозі пояснити дане явище. Логіка в цей же час спростовує існування чудес, як таких, це чітко прослідковується у Спінози: «Ніщо не відбувається всупереч природі, і вона зберігає вічний, міцний і незмінний порядок» [3, с.74].

Підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок, що чудо є можливим в очах кожної людини окремо. Воно може виникнути внаслідок взаємодії людини і природи шляхом пізнання останньої, відкриттям її законів, які в свою чергу є непорушними та постійними. Кожен може бачити чудеса щодня, кожен з нас може відкрити чудо, ще для когось крім себе, пізнаючи світ. І, фактично, для кожної людини кількість чудес прямо пропорційна, об'єму інформації, яку вона отримує з навколишнього середовища та обернено пропорційна рівню обізнаності, що вона має на даний, конкретний момент.

Список використаних джерел:

1. Гегель Г. Философия религии. В 2-х томах./ Г.Гегель; [общ. ред. А.В. Гулыги]. – М.: Мысль, 1977. – Т.2 – 573 с.
2. Локк Дж. Сочинения в трех томах: Т.3./ Дж. Локк. – М.: Мысль, 1988. – Т.3 – 668 с.
3. Спиноза Б. Богословско-политический трактат / Б. Спиноза, [пер. с лат. М.М. Лопаткина, С.М. Роговина, Б.В. Чредина]. – М.: Академический проект, 2015. – 486 с.

Теліженко В.С.

2 курс, ФБТ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Ніколаєнко Н. В., к.філос.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ В ФІЛОСОФІЇ ЕПОХИ ПОСТМОДЕРНУ

На початку ХХІ століття, коли, здавалося б, наука знаходиться на вершині розвитку і має в розпорядженні безліч методів дослідження, а інформація стає

загальнодоступною, актуальності набувають такі гносеологічні проблеми, як взаємозв'язок суб'єкта і об'єкта пізнання і відношення знання до реальності.

Один з найвидатніших фізиків ХХ ст. В.Гейзенберг писав: «Старий поділ світу на об'єктивний хід подій у просторі і часі, з одного боку, і душу, у якій відображаються ці події, - з іншого, уже не може служити відправною точкою в розумінні сучасної науки» [1, с.301]. Дійсно, глобальні зміни сприйняття людиною світу не змогли не відобразитись на сучасній науці. Для кращого розуміння цих змін необхідно зупинитись детальніше на самих поняттях «постмодерну» і «постмодернізму» та відмітити їх головні риси.

За Ж.-Ф. Ліотаром «постмодерн» представляє загальний напрямок сучасної європейської культури, який сформувався в 1970-80-ті рр. і прийшов на зміну модерну. Термін «постмодернізм» вживається для характеристики постнекласичного типу філософії.

Саме Ліотар висунув проблему кореляції постмодернізму і сучасної науки. «Цікавлячись невизначеностями, обмеженнями точності контролю, квантами, конфліктами з неповною інформацією, катастрофами, прагматичними парадоксами, наука постмодерну будує теорію власної еволюції як безперервного, катастрофічного, парадоксального розвитку. Вона змінює зміст слова "знання" і говорить, яким чином ця зміна може відбуватися. Вона виробляє не відоме, а невідоме» [3, с.143].

Досить влучною в описі сучасної гносеології може бути так звана «концепція ризоми» за авторством одного із засновників філософського постмодернізму Жюльєн Дельоза і психоаналітика Фелікса Гваттарі в їх спільній роботі «Тисяча плато». «На відміну від дерев і їх коренів, ризома з'єднує якусь одну точку з будь-якою іншою, і кожен з утворених цим штрихів не посилається з необхідністю до штрихів тієї ж природи... У неї немає ні початку, ні кінця, але завжди є точка, з якої вона росте і виступає за свої межі» [2, с.37].

Такою представляється вся сучасна філософія і наука - безструктурною, а точніше постструктурною, тобто такою, в структурі якої немає центру. Суб'єкт більше не є основою пізнання, він, як говорив сам Дельоз, помер. Натомість він замінюється деякими властивостями речей і тіл сприймати взаємодії за допомогою часткового спостерігача, який є повністю виключеним з історичного контексту, зі сфери людської діяльності [4]. Саме таким може бути один з можливих шляхів подолання труднощів, що виникли в ХХ ст. у зв'язку з переусвідомленням суб'єкт-предметних відносин у науці.

Отже, ми можемо піддавати критиці явище постмодерну в науці, проте відмовитись від нього не здатні. Правильніше було б сказати, що не тільки постмодерністська свідомість впливає на сучасну науку, а й самі наукові відкриття змінюють наші уявлення і створюють умови для пошуку нових методів пізнання. Прикладами можуть слугувати теорія невизначеності Гейзенберга, парадокси в теорії множин, відкриття ролі ДНК в передачі спадкової інформації, теорія ентропії. Попри всі негативні риси, які вбачають у постмодерністській науці, вона пропонує перспективне включення в науковий пошук безлічі факторів, що раніше виносили на периферію і, відповідно, може стати новим витком спіралі у розвитку наших уявлень щодо природи речей.

Список використаних джерел:

1. Гейзенберг В. Шаги за горизонт / В. Гейзенберг. – М. : Прогресс, 1987. – 304 с.

2. Делёз Ж. Тысяча плато. Капитализм и шизофрения / Ж. Делёз, Ф. Гваттари. – Екатеринбург: У-Фактория; М.: Астрель. – 2010. – 895 с.
3. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна / Ж.-Ф. Лиотар [пер. с фр. Н. А. Шматко. – М. : Ин-т эксперимент. социологии ; СПб. : Алетейя, 1998. – 160 с.
4. Маркова Л. А. Философия из хаоса. Делез и постмодернизм в философии, науке, религии. / Л.А. Маркова. – М.: Канон +. – 2004. – 384 с.

Трамбовецька Д. Р.

2 курс, ФБТ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Ніколаєнко Н.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

«ЛЮДИНА-МАШИНА» ЯК ГОЛОВНА ІДЕЯ ФІЛОСОФІЇ Ж. ЛАМЕТРІ

Жюльєн Офре де Ламетрі увійшов в історію європейської науки, як автор наукової метафори: «Людина-машина». Ідея підходу до людини як до машини народилася у нього, коли він, захворівши гарячкою, спостерігав під час хвороби за своїм фізичним станом і пережитими ним відчуттями. Він відчув, що його душа як носій почуттів і думок є функцією тіла та мозку. Організм людини працює як машина, і психічні процеси є наслідками фізичних процесів, що відбуваються в організмі. Ламетрі першим у Франції дав послідовний виклад системи механістичного матеріалізму. Основна ідея його філософії в тому, що рух і життя належать організму, матерії, а не дії духу. Він закликав не піддаватися дії упереджень, а опиратися на досвід, розплющити очі і залишити в стороні все, що ми не можемо зрозуміти.

На сьогодні ця тема досить актуальна, оскільки науково-технічний прогрес набирає обертів. Люди намагаються вдосконалити та продовжити життя свого тіла. Як показують спостереження, у здоровому тілі здоровий дух.

Джерелом пізнання людини Ламетрі вважає виключно медицину. Він стверджує: «людина - настільки складна машина, що неможливо відразу скласти собі про неї чітке уявлення, тому всі теоретичні дослідження найбільших філософів, засновані на спробах просунути в вирішенні питання на крилах духу, були безплідні. Можна досягти якогось результату, тільки практично спробувавши розчленувати душу, - так, як розчленовують органи тіла.»[1, с.180]

Духовне, ідеальне і тому подібне, філософ вважає вигадками теологів. Душа - це "позбавлений змісту термін, за яким не криється ніякої ідеї і яким здоровий розум може користуватися лише для одягання тієї частини нашого організму, яка мислить"[1, с.209]. Ламетрі розвиває в певному напрямку концепцію психофізичного паралелізму і дуалізму. Саме він був одним з перших філософів, котрі припустили, що люди походять від тварин. У своїх останніх роботах вчений підійшов до ідеї еволюції, висловлюючи думки про єдність походження рослинного і тваринного світів, про поступове вдосконалення матерії і всього живого.

Для нього також було важливим виховання людини, він стверджує, що «без виховання навіть найкращим чином організований розум позбавляється всієї своєї цінності. Громадське життя - необхідна умова формування людини, людина від природи є віроломною, хитрою, небезпечною і підступною твариною, що люди

народжуються злими. Добродесність він вважає лише результатом того виховання, яке отримує людина в процесі життя в суспільстві.»[1,с.197]

Отже, Жюльєн Ламетрі відкриває нам сутність людини та її душі в іншому світлі ніж його попередники. Я погоджуюся з його думками, оскільки він мислить раціонально, відштовхуючись від медицини та наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. Ламетрі Ж.О. “Сочинения” / Ж.О. Ламетрі, - В. “Мысль”, - 1983, - с. 169-227

Фарфоламєєва Д.О.

2 курс, ФБТ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Ніколаєнко Н.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ГЕНЕТИЧНІ ВАДИ ЛЮДСЬКОГО ГЕНОМУ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЄВГЕНІКИ

Ще з часів Платону філософи замислювалися над тим, чи можна вдосконалити людину. Сьогодні, завдяки новітнім біотехнологіям, можливе не тільки виявлення генетичних відхилень до народження дитини, але й проводяться досліді з їх виправлення. Але тоді постає питання: чи дійсно це правильно і необхідно?

Під час злиття ядер утворюється унікальний геном людини, і це єдине якісне перетворення в формуванні зародка. З точки зору генетиків і мікробіологів, з моменту запліднення на будь-якій стадії розвитку ембріон є індивідуальним організмом, незалежно від того, представлений він однією клітиною чи багатьма[1]. В «Загальній декларації про геном людини і про права людини»(ЮНЕСКО 1997р.), говориться про те, що тілесність є суттєвим компонентом людського буття, а генетичний код є глибинною структурою тілесності. Тобто, генетичний апарат клітини це первинна ознака людини, як біологічного організму, оскільки навіть із ядра соматичної клітини можна отримати цілісний індивід.

Виходячи з того, що євгеніка - це наука про селекцію стосовно людини, метою негативної євгеніки є вилучення або лікування особин, які мають дефекти. Проте, навіть втручання в розвиток ембріона з ціллю «лікування» генетичних мутацій порушує статтю 13 Конвенції про біомедицину і права людини, яка дозволяє втручання в геном, які мають профілактичний і терапевтичний характер, проте забороняє надання ознак, які залишаються в геномі спадкоємців. Зокрема, філософ Джон Глед в своїй праці «Майбутня еволюція людини» зауважував, що ми маємо обов'язок перед наступними поколіннями, оскільки ми не приймаємо до уваги цю «мовчазну більшість», яка ще ненароджена[2]. Оскільки рівень сучасної медицини дозволяє людям, які мають захворювання, що є летальними без втручання медиків, мати нащадків - це може призвести до того, що здоровий геном зникатиме з популяції. Батько євгеніки Френсіс Гальтон був впевнений, що розумніше і більш гуманно самим контролювати еволюцію, ніж чекати коли популяція опиниться на межі вимирання і знову буде стикатися з жорстокістю природного відбору[3]. Проте, сучасний біоетик Ейдриєн Еш вважає, що життя, навіть з обмеженими можливостями того варте. Тому у справедливому суспільстві потрібно цінити і зберігати життя усіх людей, незалежно від того, які особливості їм надала природа[2].

Судячи з усього сказанного, з позиції біології і логіки твердження сторонників євгеніки є вірними, але кожне життя має право на існування в тому вигляді, в якому його створила природа. Я вважаю, що людство не готове до того, щоб самостійно

штучно вдосконалювати людину. Оскільки на даний момент ми не можемо оперувати тільки логікою, завжди озираючись на власні почуття.

Список використаних джерел:

1.Водоп'ян Т.В. Проблема правового становища зачатої, але ще не народженої дитини в цивільному праві / Т.В. Водоп'ян// Університетські наукові записки: №2 (18),- 2006р. - 133-138 с.

2.Глэд Дж. Будущая эволюция человека – Евгеника XXI века./ Дж. Глэд - М.: «Издательство Захарова», - 2005р. – 176 с.

3.Канаев И.И. Фрэнсис Гальтон/И.И.Канаев -Л.:Наука,-1972р.-136с.

Федотова І. В.

2 курс, ФМФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Галушко М.М., к.філос.н., доц., НТУУ «КПІ»

ФІЛОСОФІЯ АНАРХІЗМУ

Анархізм – це слово, поняття, ідеологія, а також філософія. У ХХІ ст., коли технічні засоби дозволяють контролювати кожну особу, люди прагнуть до свободи волі, власних думок, бажань та дій. Саме через ці бажання почав формуватися анархізм, який перейшов у цілу ідеологію та навіть філософське вчення.

Анархізм – суспільно-політична течія, що є антидержавною ідеологією. Мета анархізму – створення вільної організації суспільства з інститутами громадського самоуправління без влади людини над людиною. Не слід плутати анархізм з нігілізмом, оскільки другий повністю заперечує суспільство і спрямований на його руйнування. [1,с.30]

Вважається, що історія анархізму як філософського вчення починається з праці давньогрецького філософа Платона «Держава». У ній він заявляв, що анархія – спосіб здійснення влади, коли правління узгоджується з інтересами усіх громадян, проте філософ повністю не підтримує анархію заявляючи, що через надмірну свободу та вседозволеність вона сама собі готує гибель. [2,с.105]

Як політична та філософська течія анархізм виник у Західній Європі в ХІХ ст. Його причиною стали нескінченні війни за інтереси верхівки, які частіше за все не співпадали з інтересами звичайних людей. Великий внесок в розвиток філософського вчення зробив французький філософ П'єр Жозеф Прудон. Він є автором відомої фрази: «Анархія – матір порядку». Цю фразу люди найчастіше сприймають як заклик до насилля, хоча це є неправильним, оскільки анархізм має найчастіше чисто пацифістський характер. [3,с.1]

У міру загострення класової боротьби це вчення було витіснене анархічним комунізмом Михайла Олександровича Бакуніна і Петра Олександровича Кропоткіна. Анархічний комунізм є одним з напрямків вчення про радянську владу (комунізму) і про суспільне самоврядування (анархізму), яке обґрунтовує ідею анархії. [4,с.13]

Анархо-синдикалізм – одна із самостійних течій анархізму, головна мета якого – ліквідація державних інститутів і створення вільного комуністичного суспільства (бездержавного соціалізму). [5,с.5]

Розглянувши філософію анархізму та анархізм як політичну ідеологію, можна прийти до висновку, що ці ідеї мають своє підґрунтя та знайдуть своє застосування у

сучасному світі. Адже анархізм це не руйнування, а суспільний лад, який заперечує будь-який примус.

Список використаних джерел:

1. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І.О. Поліщук та ін. За ред. М. П. Требіна. – Х. : Право, 2015
2. Платон. Держава / Пер. з давньогр. Д. Коваль. – К.: Основи, 2000. – 355 с.
3. П. Ж. Прудон 1840 – *Qu'est ce que la propriété?* (рус. «*Что такое собственность?*»)
4. А. В. Белаш та В. Ф. Белаш. Дороги Нестора Махно.– спогади про встановлення радянської влади в Україні
5. Мослі О. Синдикалізм – робітничий контроль на засадах промислової демократії

Шкель К. О.

2 курс, ФБТ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Ніколаєнко Н.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ФІЛОСОФІЯ НІККОЛО МАКІАВЕЛЛІ

Проблема суспільного буття та суспільства, його походження та утворення різних держав та форм правління завжди були невід'ємною складовою філософської проблематики. Серед мислителів, що залишили свої теоретичні міркування у цій сфері варто назвати Нікколо Макіавеллі, який втілює у своїй творчості провідні ідеї філософії Ренесансу та вважається засновником політичної філософії сучасного типу.

Беручи участь у реальному політичному процесі та соціальному житті Флоренції як міста-республіки його цікавили питання стимулів людської діяльності як вільної особистості. В суспільному середовищі нагальною проблемою було питання суверенітету, а врегулювання політичних суперечностей потребувало аналізу типів та моделей політичної влади. Тому, можемо вважати, що теоретична спадщина Макіавеллі лишається актуальною, адже вона демонструє перші спроби аналізу важливих для будь-якого суспільства питань.

Нікколо Макіавеллі вперше робить спробу пояснити походження суспільства не в результаті божественного творіння, а на основі договору між людьми. Суспільно-політична концепція Макіавеллі є у значній мірі протилежністю релігійно-християнському вченню про державу та право. Його політика була заснована на ідеї хитрості, силі, волі і досвіді, на відміну від теологічних постулатів. При цьому флорентійський філософ спирався на історичну необхідність, історичні закономірності суспільного розвитку [1].

Лишаючись у межах ренесансно-гуманістичного світогляду, Макіавеллі приділяє увагу індивіду, обґрунтовує його право на благо як гідне життя, але вирішує це питання не на користь особистості. Продовжуючи погляди Платона, зацікавлення спадщиною якого було притаманне більшості ренесансних мислителів, Макіавеллі так само пов'язує щастя і блага індивіда з державою, тобто підкорює людину державі. Як відомо, Ренесанс – доба початку формування буржуазних відносин, де прибуток визначає успішність діяльності виробника. І в цьому сенсі суспільне життя та місце людини Макіавеллі пов'язує зі свободою волі людини. Тому, водночас, Макіавеллі звертається до поняття «фортуни», що зближує його з ранніми гуманістами.

Роздуми над проблемами політики, на переконання Макіавеллі, повинні були перестати регулюватися нормами богослов'я або аксіомами моральності. Це був кінець філософії блаженного Августина: всі ідеї і вся діяльність Макіавеллі творили в ім'я Града Людського, а не Града Божого [2]. Політика вже затвердила себе самостійним об'єктом дослідження - мистецтвом створення і посилення інституту державної влади.

У роботі «Государ» він обґрунтовує принципи сильної одноосібної влади і права государя на будь-які дії. В тому числі, ця влада не повинна обмежуватися будь-якими морально-етичними вимогами, але таку необмежену владу Макіавеллі допускає тільки заради ідеї суверенітету держави, тобто захисту свого народу. Він був переконаний, що тільки при сильному государі можливо створити незалежну італійську державу, вільну від чужоземного ярма[3]. Таким чином, Макіавеллі поставив у філософії і історії питання про співвідношення моральних норм і політичної доцільності.

Отже, можна зазначити, що погляди Ніколло Макіавеллі з одного боку лишаяються у річищі ренесансного гуманізму, а з іншого науковець подає власне бачення як людини так і суспільного устрою, що певною мірою демонструє трансформацію гуманізму і фіксує нову соціальну реальність, де здійснюватиметься подальше розшарування суспільства.

Список використаних джерел:

1. Макиавелли Н. Избранные сочинения: Пер. с ит./Вступит. статья К. Долгова; Сост. Р. Хлодовского; Коммент. М. Андреева и Р. Хлодовского. –М.: «Художественная литература», 1982.– С.503
2. Дж. Реалі Західна філософія від джерел до наших днів./Том 2. Середньовіччя. - ТЗОВ ТК «Петрополис», 1995. - С.311
3. Великі мислителі заходу/Пер. з англ. В. Федорина. - М.: Крон-прес, 1999. - С.188

Яценко О. І.

2 курс, ФАКС, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Колотило М.О., к.філос.н., викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ДО ПИТАННЯ ПРО МОЖЛИВОСТІ РАЦІОНАЛЬНОГО ПІЗНАННЯ БОГА

Людина завжди цікавилася питанням сутності Бога, його природою, можливостями та способами його діяльності на Землі. Пошуки відповідей на означені питання пролягали через віру, або розум і, оскільки, для частини людства, віра не виступала достатнім аргументом, філософська думка зверталася до питання можливості раціонального осягнення Бога.

Актуальність даної проблеми беззаперечна. Наразі на суспільну свідомість людини впливає значна кількість різноманітних джерел інформації, в тому числі щодо контексту взаємин між людством та Богом. Відтак, сучасна людина намагається сформулювати власну точку зору у цьому питанні, спираючись на різноманітні погляди філософів, релігієзнавців та людей, які завдяки пошуку істини, вже сформували власне бачення.

Гармонія віри та розуму у пізнавальній діяльності людини виступає однією з основних проблем філософії з найдавніших часів й до цього часу. Зокрема, в історії філософії можливості раціонального пізнання Бога досліджували Ф. Аквінський, М. Кузанський, Дж. Бруно, Б. Спіноза, Р. Декарт та багато інших. Доволі показовими в контексті сучасних поглядів людини на Бога виступають дві філософські теорії, а саме Ф. Аквінського та Б. Спінози, котрі ми й пропонуємо розглянути більш детально.

У своєму вченні Фома Аквінський підтримав принцип “Подвійної істини” та прагнув відстояти значимість раціонального пізнання, формуючи принцип “Гармонії віри та розуму”. “Если положения веры и оспариваются, это не потому, что истины сомнительны, а потому, что разум слаб”[1]. Основною ідеєю релігійного філософа було створення доктрини (атрибути) для отримання можливості контролю наукового пізнання церквою. Саме Аквінський відокремив теологію від філософії, усвідомивши, що основними предметами вивчення даних наук є надто різні істини - “Істина розуму” та “Істина одкровення”. Також Аквінський стверджував, що віра та розум є різними формами знання, але вони слугують одній кінцевій меті - осягненню Бога.

На противагу ідеї Аквінського, пізніше сформувалася концепція Бенедикта Спінози, який намагався обмежити осягнення Бога математичним підходом та за допомогою інтелектуальної любові до Творця. “Самое полезное в жизни - совершенствовать свое познание или разум, и в этом одном состоит высшее счастье или блаженство человека; ибо блаженство Есть не что иное, как душевное удовлетворение, возникающее вследствие созерцательного познания Бога”[2]. Відтак, дослідник просував ідею Бога не шляхом богослов'я, а через наукове пізнання. З точки зору Спінози, Бог не існує окремо від природи, а являється її частиною. Філософ ніколи не ставив під сумнів факт існування Бога, а, навіть, певною мірою, шукав докази його існування. Наприклад, “Онтологічний доказ існування Бога” Ф. Аквінського, який згодом відмовився від цієї ідеї, обґрунтовуючи своє рішення тим, що людина має занадто поверхневе знання про атрибути Бога, був згодом використаний в працях Спінози.

Кожен з цих філософів зробив великий внесок в усвідомлення значимості раціонального пізнання. І хоча концепції Бенедикта Спінози та Фоми Аквінського дуже різні, але вони обидві слугували одній меті - осягнення Бога. “Люби Господа, Бога свого, усім серцем своїм, і всією душею своєю, і всім своїм розумом...”(Мар.12:30). І опираючись на Біблію, критиках та уточненнях інших філософів, варто додати, що ми не можемо осягнути всю глибину стосунків з Богом не спираючись хоча б на один із аспектів: віри, розуму, науки та досвіду.

Звеличення людського розуму актуально і тепер. Але для сучасних українців, більшість з яких є християнами (71%), бачення Аквінського є більш зрозумілим і не протистоїть християнській релігії. Тому що Боже Слово, не відкидає раціональне пізнання, а навпаки, робить його одним з аспектів осягнення Бога.

Список використаних джерел:

1. Аквинский Ф. Сумма теологии. - К.: Эльга, Ника-Центр, 2003 – 336 с.
2. Спиноза Б. Этика. – Минск: Харвест; Москва: АСТ, 2001 – 336 с.

СЕКЦІЯ №2. ІСТОРІЯ: «СУЧАСНА УКРАЇНА І СВІТ В ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ»

Куратори секції: к.і.н., доц. Лабур О.В., к.і.н., викл. Бузань В.Ю.

Денісова П., Пономаренко Т.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Лабур О.В., к.і.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ОПЕРАЦІЯ «ОВЕРЛОРД» ТА ЇЇ СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Однією з важливих і доленосних воєнних операцій Другої світової війни історики справедливо називають Нормандську операцію, або операцію «Оверлорд». Вона започаткувала відкриття другого фронту в Європі і сприяла консолідації зусиль союзників проти фашистської Німеччини. І досі операція вважається військовими найбільшою десантною операцією в історії, де брало участь декілька мільйонів військових. Метою було вторгнення військ союзників двома етапами (операції «Нептун» і «Кобра») на окуповану німцями територію північно-західної Франції. В ній окрім військ Сполучених Штатів, Великої Британії та Канади, брали участь австралійські і новозеландські солдати, а також сили французького супротиву.

Операція детально готувалася і була надзвичайно засекреченою, проте союзникам не вдалося уникнути ряду проблем. Найскладнішою виявилася проблема висадки на узбережжя певної кількості десантників і потрібних для них засобів десантування. Потреба у засобах десантування становила 8.500 одиниць, що давало змогу одним підйомом перекинути до узбережжя Франції 10 дивізій. Неузгодженість позицій призвела до скандалу. Американці звинуватили компаньйонів у небажанні проводити операцію через дефіцит висадочних засобів. Адмірал Е. Кінг висловив невдоволення британцями через суперечки про кількість висадочних кораблів. На що У. Черчилль з прикрістю відповів, що доля двох найвеличніших імперій здається залежить від дрібниць під «назвою LST». Нарешті тривалі переговори по уточненню сил вторгнення вивели цифру 4.000. Така чисельність десантних засобів забезпечувала одночасну висадку 5-ти дивізій під час операції.

Довгі дебати у травні 1943 на конференції «Трайдент» у Вашингтоні відбулися і навколо дати та місця висадки. Але невдовзі було вирішено висадку зробити весною наступного року. Хоча британці цілком були зосереджені на проблемах логістики, найбільшою проблемою постало питання забезпеченості сил вторгнення десантно-висадочними засобами. Черчилль та його генералітет знов намагалися поставити умову, щоб через цей брак, вторгнення на континент буде можливо не раніше весни 1945 або навіть 1946. Їм суперечили американці, які бачили наступ через Ла-Манш. Після обговорень про місце висадки Нормандії, Бретані чи Па-де-Кале зійшлися на варіанті Нормандії.

Для запровадження в життя комплексу дезінформаційних заходів був розроблений план «Кокейд», який складався з 3-х основних напрямків: 1) операція «Уодем», де вторгнення буде проводитися біля Бресту; 2) операція «Тіндалл», яка мала на меті імітацію вторгнення до Норвегії; 3) операція «Старкі», дані розвідки про хибну підготовку військ до вторгнення в районі Па-де-Кале. Сама ж операція «Оверлорд» розпочалася після опівночі 6 червня 1944 року висадкою передових підрозділів патфайндерів 3-х повітрянодесантних дивізій союзників. 2.000

бомбардувальників разом із корабельною артилерією 7 лінкорів, 18 крейсерів, 43 есмінців, 2 артилерійських кораблів та монітору розпочали операцію прикриття для висадки морського десанту. В ньому брали участь майже 5 000 десантних кораблів, суден та катерів у супроводі 289 бойових кораблів ескорту та 277 тральщиків, які одночасно висадили 156 000 солдатів на континентальне узбережжя Європи.

Операція «Оверлорд» стала дуже впливовим фактором прискорення завершення світової війни в Європі та завдала морального удару по нацистській Німеччині, поставивши їх перед фактом війни на два фронти. Вторгнення західних союзників значно полегшило становище Червоної армії на Східному фронті, змусивши перекинути велику кількість військ Вермахту зі сходу до Західної Європи, щоб протистояти мільйонній англо-американській армії. Успіх цієї операції базувався на деяких ключових чинниках. По-перше, німецькі приготування до відбиття ймовірного вторгнення військ противника були занадто далекі від завершення. За даними Е. Роммеля тільки 18% фортифікаційних укріплень були готові до протидесантної оборони. По-друге, Вермахту хронічно не вистачало військ й їхній бойовий та моральний стан жахав набагато кращого. Важливе значення мали також ефективні та ретельно підготовлені заходи введення противника в оману. Керівництво Вермахту до останнього моменту було дезорієнтовано стосовно істинних напрямків вторгнення ворожих військ на континент і тому розпорошувало усі наявні сили на тисячах кілометрах берегової смуги. У ході битви було знищено більше сорока німецьких дивізій, які втратили приблизно 400-530 тис. осіб, з яких близько 240 тис. загинули. Лише у одному Фалезькому котлі було втрачено 50 тис.

Довбенко А.Я.

2 курс, ФСП, НТУУ «КП»

Науковий керівник: Лабур О.В., к.іст.н.,доц., ФСП НТУУ «КП»

ВПЛИВ НТР ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ НА СУСПІЛЬСТВО ТА ВИНИКНЕННЯ ЯВИЩ ТЕХНОКРАТИЗМУ

Науково технічна революція, що сталася в середині ХХ століття, визначається як корінне та якісне перетворення продуктивних сил, корінною перебудовою технічного підґрунтя матеріального виробництва. По своїй суті відбулося поєднання і злиття процесів наукової і технічної революції. Другою важливою рисою НТР стала трансформація суспільства з індустріальної стадії розвитку до постіндустріальної [1]. Відбулася масова інформатизація суспільства. «Хто володіє інформацією, той володіє світом» - такою цитатою можна охарактеризувати інформаційну революцію, що поширювалась у суспільстві. Значним її фактором стала технологізація передачі і отримання інформації, комп'ютеризація суспільства, поширення інтернет-мережі.

Найбільший вплив був здійснений на засоби і технології виробництва. Популярними стали речовини із заданими властивостями, автоматизація, лазерна техніка, хімізація, роботизація та інше. Змінилася і структура виробництва в бік зростання наукоємкості і високотехнологічності. Наслідком стало посилення технологізації суспільства – зросли частки нової техніки і комп'ютерів. Постійне вдосконалення технічних засобів призводило до скорочення робочих місць, а робоча сила людини почала замінюватись машинною. Якщо раніше до роботи на верстаті залучалася певна кількість людей, то тепер всю роботу виконує одна людина за допомогою комп'ютера. було поліпшення умов праці та підвищення продуктивності

на підприємствах. Не меншими були і масштаби хімізації виробництв. Великі підприємства, заводи та фабрики все більше виробляли шкідливі викиди і призводили до екологічного забруднення середовища та техногенним катастрофам. Класичним прикладом такої катастрофи можна вважати аварію на Чорнобильській АЕС, коли швидко взяли за використання нової технології не зовсім навчившись нею користуватися.

Одним з перших, хто помітив трансформаційні процеси в суспільстві був американський соціолог Даніел Белл. Він визначав постіндустріальне суспільство, як «суспільство, в економіці якого пріоритет перейшов від переважного виробництва товарів до виробництва послуг, проведення досліджень, організації системи освіти і підвищення якості життя, в якому клас технічних спеціалістів став основною професійною групою і, що найважливіше, в якому впровадження нововведень все більшою мірою залежить від досягнення теоретичних знань. Постіндустріальне суспільство передбачає виникнення інтелектуального класу, представники якого на політичному рівні виступають як консультанти, експерти або технократи»[2]. Російський вчений Іноземцев В.Л. виділив новий клас у постіндустріальному суспільстві під назвою «клас інтелектуалів», який повинен відігравати провідну роль у житті суспільства. І тут важливим стає поширення в ньому технократичного мислення і частка корпусу інженерно-технічних фахівців, які виконують і управлінські функції.

Весь хід історії ХХ століття показав, що існує проблема відповідальності двох рівнів: 1) винахідника як “чистого” дослідника від інженера-практика, в якого панує технократичне мислення; 2) інженерно-технічних працівників як управлінців, що беруть активну участь в економічних і соціальних відносинах. А з НТР ці явища набули відчутних ознак, насамперед, в злитті науково-технічної і політичної еліт. Прикладом може слугувати військово-технократична диктатура чилійського правителя А. Піночета.

Отже, НТР ХХ ст. зробила вагомий внесок у розвиток науки і техніки, проте найголовнішим є зміна суспільства та виникнення технократизму.

Список використаних джерел:

1. Белл Деніел Прихід постіндустріального суспільства / Сучасна зарубіжна соціальна філософія. - К., 1996. - С.194-251

Доманський Б. О.

1 курс, ІПСА, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Бузань В. Ю., к.і.н., викл., ФСП НТУУ «КПІ»

ПОЛІТИКА АВСТРО-НІМЕЦЬКОГО БЛОКУ ЩОДО УКРАЇНСЬКОГО ПИТАННЯ В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Після початку Першої світової війни Австро-Угорщина та Німеччина звернули увагу на український національно-визвольний рух та намагалися виробити оптимальний варіант розв'язання «українського питання».

Німецькі інформаційно-аналітичні центри та провідні експерти пропонували підтримати українську національний рух в інтересах німецької воєнної стратегії. Вони рекомендували офіційному Берліну заручитися підтримкою українського населення Російської імперії та спробувати відокремити Наддніпрянщину від Росії шляхом створення української держави для того, щоб максимально дестабілізувати

внутрішньополітичну ситуацію в імперії Романових і прискорити тим самим її вихід з війни [1, с.81,91-94; 2, с.48-49]. В німецькому експертному середовищі обговорювали варіант створення буферних держав із неросійських етносів («теорія українних держав») або утворення між Балтійським та Чорним морем спільного економічного й культурного простору («ідея серцевинної Європи»). Проте ці теорії не мали особливого впливу на німецьку східну політику [1, с.95-97].

Австро-Угорщина остерігалася політико-дипломатичної підтримки німецьким урядом боротьби неросійських народів, оскільки це загрожувало б територіальній єдності імперії Габсбургів. Адже в союзі з Німеччиною майбутня Українська держава вимагала б приєднання Східної Галичини, Північної Буковини й Закарпаття [1, с.98].

У Відні добре усвідомлювали, що від позиції українського населення значною мірою залежав успіх австрійських військ на Східному фронті. Австрійські урядовці проводили консультації з українськими політиками та обіцяли їм, що після перемоги над Росією українські землі, відібрані у Росії, ввійдуть до складу імперії Габсбургів, а Галичина буде розділена на східну та західну. При цьому українська етнічна територія буде відокремлена від власне польської й матиме свою національно-територіальну автономію [1, с.82,85; 2, с.49-50].

У перші дні війни західноукраїнська політична еліта задекларувала свою лояльність до Австро-Угорщини. Новостворена Головна українська рада висловила підтримку Австро-Угорщині та оголосила мобілізацію українського населення до підрозділів Українських січових стрільців [1, с.85].

Австро-Угорщина та Німеччина фінансували Союз визволення України (СВУ), який займався дипломатично-пропагандистською і культурно-просвітницькою роботою в країнах Європи. Завдяки діяльності СВУ ідея незалежної України відродилася в геополітичному дискурсі [1, с.86-89].

Австрійське керівництво прийшло до висновку, що перебіг війни на Сході залежить насамперед від позиції поляків. 5 листопада 1916 р. маніфестом німецького і австрійського імператорів було проголошено відновлення в майбутньому Польської держави. Галичина мала отримати автономію в складі Австро-Угорщини без поділу на українську та польські землі. Фактично, це означало що західні українці підпадали під повну владу поляків. Західноукраїнські політики були розчаровані й обурені цією заявою та сприймали її як санкцію на колонізацію Галичини [1, с.99-100].

Отже, вище політичне керівництво Німеччини і Австро-Угорщини усвідомлювало, що Україна може стати важливим чинником для досягнення перемоги у війні проти Росії. Для того, щоб заручитися підтримкою українців потрібно було визнати їх право на національне самовизначення та створення національно-територіальної автономії або незалежної держави.

Список використаних джерел:

1. Велика війна 1914-1918 рр. і Україна. У двох книгах. Книга 1. Історична нариси. – К.: ТОВ «Видавництво Кліо», 2014. – 784 с.
2. Головченко В. І. Українське питання в роки Першої світової війни: Монографія / В. І. Головченко, В. Ф. Солдатенко. – К.: Парламентське вид-во, 2009. – 448 с.

СТРАТЕГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРНЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ НОВИХ ВИКЛИКІВ І ЗАГРОЗ

На сучасному етапі кіберпростір вже став одним з просторів суперництва держав світу. Відбулось зрушення сфер геополітичного протиборства. Протистояння держав частково змістилося з географічних просторів до інформаційних і кібернетичних [2, с.9-10].

Україна мусить враховувати об'єктивну реальність, що нині склалася у сфері кібербезпеки. Розвинуті держави світу в повному обсязі фінансують безпекові відомства, які задіяні в системі забезпечення державної кібербезпеки. Бюджетні кошти ідуть на розробку як оборонних, так і наступальних кіберозброєнь. Більшість останніх збройних конфліктів супроводжувались протистоянням у кіберпросторі. Сьогодні кібершпигунство та кібердиверсії є звичним явищем. Досить часто держави вдаються до цілеспрямованих кібершпигунських дій для того, щоб отримати інформацію про закриті розробки, особливо найновіші дослідження у військовій сфері. Значення кіберпростору надалі лише зростатиме [1].

За словами директора Національного інституту стратегічних досліджень В. Горбуліна, Російська Федерація використовує кібератаки як складову своєї гібридної війни проти України, використовує інформаційний і кіберпростір в деструктивних цілях та намагається за допомогою кібератак вплинути на безпеку України [1]. Періодично здійснюються кібератаки на українські державні інформаційні ресурси та на персональні дані окремих політиків і громадських діячів. Найбільш відомі випадки таких дій – DDoS-атаки на урядові ресурси (сайт МЗС, сайт президента України, сайти органів сектора безпеки і оборони), цільові атаки на держоргани з допомогою шахрайських електронних листів, спроби порушення роботи системи ЦВК під час виборів президента і на парламентських виборах 2014 р. Для опосередкованих кібератак використовуються тисячі «фейкових» аккаунтів у соціальних мережах, які навмисне поширюють неправдиву інформацію про події в державі та провокують заворушення. Кібершпигунські чи кібердиверсійні акції завдають шкоди обороноздатності України. Кібератаки спрямовані на об'єкти критичної інфраструктури потенційно можуть становити реальну загрозу життю та здоров'ю значної кількості українських громадян [1].

15 березня 2016 р. Президент України ввів в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 р. «Про Стратегію кібербезпеки України». Завдання цієї Стратегії – дати відповідь на питання щодо ключових загроз національній безпеці в кіберпросторі, пріоритетів державної політики у цій сфері [3].

Україні варто приділяти належну увагу забезпеченню захисту вітчизняного кіберпростору від використання його проти інтересів національної безпеки. Увага до кіберпроблематики має перейти з теоретичної до практичної площини. Це сфера, в якій Україна спроможна дати гідну відсіч реальним та потенційним противникам. В Україні наявний відповідний науково-технічний та людський потенціал. У нас є багато високоосвічених ІТ-фахівців, які створюють цілком конкурентоздатні програмні та технічні продукти, які можуть бути використані для посилення кібербезпеки держави [1].

Таким чином, кіберпростір може стати реальним інструментом асиметричної відповіді на нові виклики і загрози національній безпеці.

Список використаних джерел:

1. Горбулін В. П. У пошуках асиметричних відповідей: кіберпростір у гібридній війні [Електронний ресурс] // Дзеркало тижня. – 20 лютого 2015. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/internal/u-poshukah-asimetrichnih-vidpovidey-kiberprostir-u-gibridniy-viyni-.html>

2. Дубов Д. В. Кіберпростір як новий вимір геополітичного суперництва: монографія / Д. В. Дубов. – К.: НІСД, 2014. – 328 с.

3. Стратегія кібербезпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/96/2016>

Кириленко К. М.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Лабур О. В., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ІДЕОЛОГІЯ АНАРХІЗМУ ТА ЇЇ ВИКЛИКИ У СЬОГОДЕННІ

Ідеологію анархізму звикли сприймати як щось руйнівне та хаотичне. Дуже рідко ми згадуємо про першопочаткову ідею «білого» анархізму. Чи бачить Україна для себе анархічне майбутнє? Мета даної роботи дослідити питання розвитку анархізму в Україні та світі, проаналізувати його перспективи у наш час.

“Свобода, рівність, братерство” - утопічна ідея дружби та соціальної стабільності виникає у ХІХ столітті та знаходить своє обґрунтування у працях Прудона, Бакуніна та Кропоткіна. Але консенсусу у питанні «основи», «базису» анархізму не існує й досі. Натомість, ідеологія розмежовується на декілька течій, які мають свою історичну практику.

Анархо-синдикалісти пропагують ідею робочої солідарності та витіснення капіталістичного суспільства. Не зважаючи на те, що провідну роль у ставленні анархо-синдикалізму було відведено Франції та Іспанії, течія стала популярною й далеко за межами цих країн. Робітничі страйки та саботажі не є рідкістю навіть у наш час. Написана 1938 року Рудольфом Рокером брошура «Анархосиндикалізм» не втрачає актуальності та активно цитується сучасними прибічниками ідеї самоврядування трудящих.

Дещо ворожим можна назвати анархо-колективізм. Головним його теоретиком виступав Петро Кропоткін. У своїй праці «Анархія» він розглядає питання науки, економіки, етики у перерізі з ідеалами анархії. Приватна власність, на думку анархо-колективістів, має бути скасована. За ці погляди їх часто називають «ворожими» соціалістами, які прагнуть до революції.

Діаметрально протилежних поглядів додержуються анархо-індивідуалісти. Вони висловлюють прихильність основним принципам капіталізму. Ставлення до ринкових відносин може бути апатичним, але свободу людини анархо-індивідуалісти ставлять понад усе.

Сучасний розвиток анархізму як течії варіює ще більшою різноманітністю ідеологій. Справу анархо-синдикалістів продовжують їх послідовники в Іспанії та країнах Латинської Америки. У Греції було сформовано ліберальний «Антиавторитарний рух», який складається, в основному, з молоді. Анархізм проявляє свої кращі сторони у таких країнах, як Нігерія, Бангладеш, Туреччина та

Ліван. Задля ефективної взаємодії у 1968 р. було створено Інтернаціонал федерацій анархістів на засадах вільності і взаємодопомоги.

Історія анархізму в Україні має свою специфіку. В XIX столітті створювалися проросійські анархічні організації, які не мало значної популярності. Лише на початку XX століття розпочалося оформлення суто українського анархізму, пов'язаного із селянством (“Союз вільних хліборобів”). Пізніше ці ідеї стали основою махновської ідеології і практики “вільної самоврядної держави” в 1920-х рр. За принципами і гаслами анархістської декларації на півдні України відбувалася третя анархістська революція, яка проголосила знищення не лише держави, а й приватної власності, різноманітних “свобод”. На сьогодні анархізм в Україні представлений рядом організацій, які активно проявляють себе на мітингах та антифашистських заходах. Зокрема, Союз анархістів України являється офіційно зареєстрованою політичною партією, яка керується «правими» ідеями.

Анархізм не є ворожою течією. В його основі закладено соціальну рівність та стабільність. Безсумнівно, ідеологія є ворожою до державного устрою, але пропонує оптимальні для нього альтернативи. В основі покладено доволі вільну самоорганізацію суспільства із елементами громадського самоуправління. Привабливість її ідей і досі зачіпає уми багатьох людей, натомість рух не отримав масштабного охоплення і поряд із традиційними анархістами-синдикалістами існують і нові анархо-примітивісти.

Майко О.В.

1 курс, ІПСА, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Бузань В. Ю., к.і.н., викл., ФСП НТУУ «КПІ»

ОСОБЛИВОСТІ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРИ

На теренах колишнього Радянського Союзу в останні роки його існування виникли збройні конфлікти в Придністров'ї, Абхазії, Південній Осетії, Нагірному Карабаху.

У 1990 р. З'їзд народних депутатів Придністров'я приймає рішення про створення Придністровської Молдавської Республіки (ПМР). Більшість учасників проведеного в МПР референдуму проголосували за будівництво незалежної держави. Новосформована Національна гвардія Придністров'я отримала озброєння від розміщеної в Придністров'ї 14-ї російської армії та почала поповнюватися нерегулярними збройними формуваннями російських добровольців, що прибували з Росії. Кишинів спробував розгромити збройні формування Тирасполя і відновити свою політичну владу на всій території Придністров'я. Битва за м. Бендери стала кульмінацією збройного конфлікту між Кишинівом і Тирасполем. У 1992 р. у Москві була підписана угода про принципи врегулювання конфлікту в Придністровському регіоні [1, с.149-153].

У 1990 р. Абхазія приймає Декларацію про суверенітет, а в 1992 р. проголошує незалежність республіки від Грузії. Уряд Абхазії висловлював бажання увійти до складу Росії, підтримував присутність російських військ в Абхазії та зумів заручився зовнішньою політичною та військовою допомогою з боку Москви. На боці абхазької сторони проти грузинської армії воювали загони добровольців та угруповання російських військ, яке дислокувалось в Гудауті. Збройна боротьба за столицю

абхазької автономії м. Сухумі стала кульмінаційним періодом конфлікту. У 1993 р. конфліктуючі сторони при посередництві Росії підписали в м. Сочі Угоду про припинення вогню. Це дозволило абхазьким збройним формуванням відновити боєздатність, перегрупуватися та розгорнути широкий наступ на позиції грузинських військ, швидко зломити їх опір та оволодіти м. Сухумі. Грузія зазнала повної військової поразки в конфлікті з Абхазією. У 1994 р. за рішенням глав-країн СНД вздовж в Абхазії було розміщено двохтисячний контингент російських миротворчих сил [1, с.154-163].

У 1992 р. більшість осетинів на місцевому референдумі висловились за вихід із складу Грузії і приєднання до Північної Осетії в складі Російської Федерації. Грузинські війська розгорнули наступ на м. Цхінвалі. Москва виступала в конфлікті як арбітр, оскільки відверта військова допомога Південній Осетії поставила б Росію на межу широкомасштабної війни з Грузією. У 1992 р. в м. Сочі Б. Єльцин і Е. Шеварднадзе, а також представниками Північної і Південної Осетії підписали Угоду про принципи врегулювання конфлікту [1, с.164-170, 174].

У 1991 р. Нагірний Карабах проголосив незалежність від Азербайджану. Вірменія була не проти включити цей регіон до свого складу. В 1992 р. азербайджанська армія почала широкомасштабного наступу на Нагірний Карабах. У відповідь армія Нагірного Карабаху та з'єднання збройних сил Вірменії при підтримці 7-ї російської армії, дислокованої на вірменській території розгорнули контрнаступальну операцію. Росія намагаючись відтворити своє геополітичне домінування в Кавказькому регіоні надавала допомогу своєму союзнику в регіоні Вірменії. Азербайджанські війська зазнали поразки. В 1994 р. міністри оборони Азербайджану і Вірменії при посередництві міністра оборони Росії підписали Протокол про повне припинення вогню і воєнних дій, а також розведення військ ворогуючих сторін на узгоджені рубежі [1, с.171-182].

Отже, конфлікти на пострадянському просторі донині залишаються остаточно неврегульованими, наразі перебувають у замороженому стані та несуть потенційну загрозу регіональній безпеці.

Список використаних джерел:

1. Перепелиця Г. М. Конфлікти в посткомуністичній Європі: Монографія / Г. М. Перепелиця; Нац. ін-т стратег. дослідж. – К.: ПЦ «Фоліант», 2003. – 430 с.

Матюх А.І.

1 курс, ІПСА, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Бузань В Ю., к.і.н., викл., ФСП НТУУ «КПІ»

ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

Сьогодні провідні експерти з питань безпеки намагаються зрозуміти, що являє собою гібридна війна на сучасному етапі та які наслідки вона буде мати в наступному.

Гібридна війна – це прагнення однієї держави нав'язати іншій свою політичну волю шляхом комплексу заходів політичного, економічного, інформаційного характеру і без оголошення війни відповідно до норм міжнародного права. Гібридна війна пов'язана не скільки з окупацією території противника, скільки з прагненням підірвати структуру його управління зсередини, зруйнувати інфраструктуру, придушити волю до опору [1, с.4]. Під час гібридної війни використовуються:

класичні прийоми ведення війни; нерегулярні збройні формування, що використовують асиметричні методи боротьби; інформаційна і кібервійна.

Гібридна війна не несе в собі нічого принципово нового. Це нова комбінація старих елементів, які вже були в ужитку. Варто наголосити, що гібридна війна весь час спирається на війну інформаційну. Військові дії задають лише фон для більш масштабної війни в людському розумі. Це скоріше гуманітарна війна, в якій військові дії є другорядними. Гібридна війна буде надавати перевагу тому, хто вміє працювати з масовою свідомістю. Сторона, що атакує, повинна доводити справедливість своїх дій як власному народові, так народу, на який націлена атака. А для атакованої сторони досить важко давати відповідь такій неоголошеній війні [2].

У гібридній війні військові дії відіграють другорядну роль. На перший план виходить вплив на розум і настрої мільйонів людей. Вести інформаційну війну можливо використовуючи практично будь-які існуючі нині канали передачі інформації. Протиборчі сторони прагнуть нагнати паніку в супротивних державах, створюючи атмосферу постійної кризи і напруги. Об'єктами в інформаційній війні є свідомість, воля, почуття населення, система ухвалення рішень та інформаційна інфраструктура країни-супротивника. Основними суб'єктами ведення інформаційної війни виступають зовнішньополітичні відомства, спецслужби зарубіжних держав, інформаційно-пропагандистські структури [1, с.269-270].

Інформаційна війна відрізняється від традиційної та набагато дешевша за неї в плані використання матеріальних ресурсів. У більшості випадків в інформаційній війні відсутня можливість передбачити напрям та інструментарій можливої атаки. Інформаційна війна має свідомо неоголошений характер та може відбуватися на тлі загального миру і благополуччя. Головною небезпекою інформаційної війни є відсутність видимих ознак руйнівної дії. Суспільство навіть не відчуває, що на нього впливають та відповідно не застосовує наявні в нього захисні механізми. Інформаційна зброя діє вибірково на різні верстви населення. Проведення інформаційної війни підживлюється спотворенням фактів, маніпуляціями в засобах масової інформації, створенням віртуального і реального образів ворога [1, с.272-279].

Отже, інформаційний компонент є невід'ємною частиною гібридної війни. Для забезпечення національної безпеки держава повинна дбати про захист власного інформаційного простору та ефективно протидіяти ворожій пропаганді.

Список використаних джерел:

1. Магда Є. В. Гібридна війна: вижити і перемогти / Євген Магда. – Х.: Віват, 2015. – 304 с.
2. Почепцов Г. Гібридна війна: інформаційна складова / Георгій Почепцов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/trends/1411978127/gibridna_viyna_informatsiyna_skladova/

Махно О.В.

викладач кафедри історії ФСП НТУУ «КПІ»

ІСТОРИОГРАФІЯ РАДЯНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ СТОСОВНО ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

Радянська інформаційна політика стосовно аварії на Чорнобильській атомній електростанції стала предметом історичного аналізу напередодні проголошення

державної незалежності України. Зокрема протягом 1991 – 1992 рр. відбулося кілька наукових конференцій, учасники яких – журналісти, історики, письменники – намагалися осмислити і обговорити різні аспекти досліджуваної нами теми.

Особливе значення мала Перша міжнародна науково-практична конференція «Чорнобиль у засобах інформації», яка проводилася у Києві 15 – 16 квітня 1992 р. на факультеті журналістики Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. За результатами конференції було видано науково-методичний збірник, в якому було опубліковано 23 наукові розвідки, автори яких зосередили свою увагу на розгляді проблем висвітлення засобами масової інформації наслідків ядерних катастроф, передусім Чорнобильської. Показово, що в ході цієї конференції набуло завершення організаційне оформлення Асоціації журналістів – чорнобильців [4, с. 4].

Цікаві висновки стосовно «уроку Чорнобиля» у вимірі взаємодії науки, преси і суспільства сформулював представник Академії наук України А. Ф. Коновець. За слушною думкою науковця, для посилення конструктивної взаємодії усіх трьох ланок, спрямованої на врегулювання еколого - енергетичних проблем, необхідно передусім проведення кваліфікованої наукової експертизи із створенням організаційно-правового механізму забезпечення гласності наукової експертизи [2, с. 23 – 24].

Ретельний аналіз постчорнобильських акцій молодіжної преси України здійснив у своєму дослідженні відомий історик журналістики М. С. Тимошик. «Постчорнобильським» дослідник визначає період з 1988 року, коли завдяки зусиллям журналістів, передусім «Вечірнього Києва», «Комсомольської правди» вдалося прорвати інформаційну блокаду щодо теми аварії на ЧАЕС і коли широкій громадськості стали відомі факти зусиль журналістів за об'єктивне і повне висвітлення причин і перебігу аварії [3, с. 34 – 35].

У контексті досліджуваної нами теми на особливу увагу заслуговують праці відомої дослідниці Н. Барановської. В своїй праці «Чорнобильська трагедія. Нариси з історії» авторка докладно висвітлює суспільно-політичні та науково-технічні передумови аварії на 4-му енергоблоці Чорнобильської атомної електростанції, яка сталась 26 квітня 1986 р., розкриває початкові зусилля з її мінімізації та інформаційну ситуацію в країні, яка привела до падіння довіри суспільства до влади. Висвітлює основні напрями вирішення проблем, викликаних аварією, робить наголос на інженерно-технічних та медичних аспектах, розкриває процеси, пов'язані із зоною відчуження та «Об'єктом Укриття», показує проблеми довкілля, якості життя, стан здоров'я і впливи аварії на долі людей. Окремі нариси присвячено висвітленню суспільної активності, породженої аварією, зусиллям держави з врегулювання життя після чорнобильської катастрофи [1, с. 68 – 71].

Таким чином, проведений історіографічний аналіз літератури свідчить про поступальне зростання зацікавлення авторів питаннями, пов'язаними з різними аспектами радянської інформаційної політики стосовно аварії на Чорнобильській АЕС.

Список використаної літератури:

1. Барановська Н. Чорнобильська трагедія. Нариси з історії / Н. Барановська. – Київ: НАН України. Інститут історії України, 2011. – 254 с.
2. Коновець А. Ф. Наука – преса – суспільство: уроки Чорнобиля / А. Ф. Коновець // Чорнобиль і преса: реалії взаємодії. – К. : Хрещатик, 1992. – 80 с.
3. Тимошик М. С. Постчорнобильські акції молодіжної преси України / М. С. Тимошик // Чорнобиль і преса: реалії взаємодії. – К. : Хрещатик, 1992. – 80 с.

4. Чорнобиль і преса: реалії взаємодії. Матеріали Першої Міжнародної науково-практичної конференції «Чорнобиль у засобах інформації», Київ, 15 – 16 квітня 1992 р. Науково-методичний збірник / Відповідальні редактори: В. В. Бугрим, О. Ф. Коновець. – К.: «Хрещатик», 1992. – 80 с.

Омельченко О.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Лабур О.В., к.іст.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ІННОВАЦІЙНІ ХВИЛІ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Сучасне економічне зростання безпосередньо пов'язане із науково-технічним прогресом та інтелектуалізацією факторів виробництва. На світових ринках саме інновації стали необхідною умовою успіху у конкурентній боротьбі. Вперше термін “інновація” було введено Й. Шумпетером в книзі “Теорія економічного розвитку”(1912 р.), де він визначив пріоритетним у якості засобів виробництва не покращення старого, а введення нових засобів або систем організацій виробництва. Вчений в своїй роботі орієнтувався на попередні напрацювання М. Кондратьєва, який запропонував теорію «довгих хвиль». Цікаво, що вчені вважають, що останній теоретично обґрунтував «нову економічну політику» в СРСР, за що був заарештований разом із О. Чаяновим і засуджений як ворог народу. До його прогнозувань відносять і передбачення «Великої депресії» в США (1029-1932 рр.). Пізніше вчені С. Глазьев і Г. Мікерін, спираючись на теорії хвиль запропонували використовувати у взаємозв'язку також поняття «технологічних укладів».

На сьогодні найважливішим завданням суспільства і його економічного розвитку вважають забезпечення економічного прориву в напрямку переходу до постіндустріального суспільства. А так як його розуміння пов'язане із переходом до п'ятого технологічного укладу і пов'язану із ним хвилею інновацій, то постає завдання зрозуміти, що вони собою являють, чим відрізняються від попередніх і наскільки вони змінили розвиток людства.

Саме п'ятий технологічний уклад був сформований в середині 80-х років ХХ ст., тоді як п'ята хвиля інновацій через 3-5 років пізніше. Але вчені впевнені, що для п'ятого укладу інновації набувають особливо значення, адже мова ведеться про індивідуалізацію виробництва та споживання, а також подолання економічної обмеженості завдяки автоматизації виробництва. Активного розвитку набувають комп'ютерна техніка, мікроелектроніка, інформаційні технології, у тому числі мережа Інтернету. Примітним є те, що електронні засоби поряд із програмним забезпеченням, телекомунікацією та іншим не механічно працюють, а за командою людиною і значно збільшує обсяги виконаних операцій, дозволяє розширити перспективи людства. Відповідно вчені і прогнозують кардинальний вплив шостої хвилі і укладу, пов'язаних із інфо, біо і нанотехнологіями. Тим не менш, вже очевидно, що людство з другої половини ХХ ст. остаточно переходить в нову якість постіндустріального/інформаційного суспільства, де інформація і знання стають новим виробничим ресурсом і відіграватимуть визначальну роль, і прискорення набув сам науково-технічний прогрес. Саме тому доцільно буде в кожній країні формувати умови для становлення новітнього технологічного укладу, які б складала державну підтримку фундаментальних та прикладних досліджень, а також створювали систему

захисту інтелектуальної власності. Тож, з п'ятою фазою врахування технологічної структури економіки стало необхідною умовою формування перспективної економічної політики.

Підводячи підсумок, можна сказати, що зміни які відбулись завдяки розвитку кожного технологічно укладу, сприяли сходженню цивілізації на вищий рівень, що призвело до збільшення економічних можливостей суспільства. Саме вони сприяли формуванню відповідної виробничої структури, яка справляє колосальний вплив на процес матеріального виробництва і сфер послуг. Таким чином, технологічні уклади є невід'ємною складовою інноваційного розвитку економіки як країни в цілому так і окремих підприємств, і дозволяють краще розуміти завдання економічного розвитку країн, побачити «нове» і «старе», зробити її більш дієздатною, інституційно організованою і структурованою.

Пантрягина А.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Лабур О.В., к.іст.н., доц. ФСП НТУУ «КПІ»

ІНФОРМАЦІЙНІ ЗАСОБИ ЯК ЧИННИК АКТИВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ХХ-ХХІ СТОЛІТТЯ

ХХ століття, час заснування розвинутої системи засобів масової інформації, це радіо, телебачення, презентації, відео та фотографії, тобто те, що всебічно сприяло розвитку цієї сфери. Сьогодні ми спостерігаємо теж саме, але... Але сьогодні, частіш за все, це спосіб заробітку, спрямований лише на задоволення власних, матеріальних потреб. Можливо, я дещо критично ставлюсь до сучасних ЗМІ, але ж дивлячись правді в очі, сьогодні ми тонемо у лаві інформаційної війни.

У середині 50-х років, можна сказати, відбувся справжній переворот, це так звана інформаційна революція. Дійсно, з появою телебачення засоби масової інформації нашої країни стрімко почали розвиватися та вдосконалюватися. Таким чином, кожна людина, могла бути в курсі усіх подій, які відбуваються на території нашої країни, і навіть поза її кордонами. Раніше, у 50-х, 60-х роках, ЗМІ, були більш спрямовані на долучення людей до культури та мистецтва - саме завдяки телебаченню, і можна сказати, що це був окремий вид мистецтва, чого не можна сказати про сьогоднішній день. Напевно, у кожної сучасної людини, тим паче з теперішньої ситуацією в країні, ЗМІ – це те, що долучає нас до політичного життя, починаючи з міжусобиць між політичними діячами, до глобального, до того, через що сьогодні болить серце у кожного з нас, я маю на увазі збройний конфлікт між Росією та Україною на частині території Донецької і Луганської областей України.

Вже під кінець ХХ століття, засоби масової інформації були майже вдосконаленими. Так, вже на той час, до сфери мас-медіа належали усі види телебачення з його новими можливостями, такими як кабельне телебачення, радіопередачі, різноманітні способи запису та розповсюдження інформації. І саме в цей період з'явилися нові, так звані засоби індивідуальної комунікації (ЗІК) такі як телефони та факси – у 1996 році. Також по новому відкрився інтернет, він став просто надзвичайною супер-магістраллю зв'язку. Розглядаючи, як ЗМІ змінювалося з часом, можна побачити, що було дві, так звані гілки, перша – це, коли з'явилась можливість письмово фіксувати усно сказані думки, а друга, яка проросла з попередньої - це перехід від усного та письмово-зафіксованого, до візуального та

звукового образу. І ось, настав час ХХІ століття. ЗМІ сьогодні – спосіб маніпулювання людьми. Саме так, нібито ми володіємо цією інформацією, ми в курсі усіх подій... А ви ніколи не замислювались над тим, що можливо нами керують? Так, саме таким способом, керують усім цивільним людством: робітниками, військовими, інтелігентами та взагалі народом? Кожен переслідує лише власну ціль, думає про те, як позбутися конкурента та отримати бажану матеріальну вигоду. Через це стає прикро. Я в принципі погоджуюсь з тим, що гроші в нашому житті це важливо, але не важливіше за цінності, так життєві цінності, про які нажаль зараз думають далеко не в першу чергу. Попри все, ти людина, ти живеш у громадському суспільстві, і грубо кажучи, відповідаєш за кожного, бо ми єдине ціле, яке тріскається, з утратою кожного. Ми родина, яка повинна переслідувати лише одну ціль – як зробити наше життя кращим, що потрібно для цього?

Сьогодні, я вважаю, величезним мінусом є те, що представники засобів масової інформації попри все, ставлять перед собою матеріальну вигоду, а не цінність та людяність. Все було б інакше, якщо б кожен з нас, кожен, не має різниці якої професії чи якого статусу, бачив лише одну ціль – єдину країну, безкраю, забезпечену та живу, яка б ніколи не бачила сліз та крові, а ростила нове покоління у сприятливих для цього умовах, а ЗМІ в свою чергу лише наштовхувало нас на такі думки .

Стельмащук М. М.

1 курс, ІПСА, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бузань В. Ю., к.і.н., викл., ФСП НТУУ «КПІ»

ЄВРОПЕЙСЬКА ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Після проголошення незалежності Україна почала віддавати пріоритет європейському геополітичному вектору та вибудовувати відносини з Європейським Союзом (ЄС) та Організацією Північноатлантичного договору (НАТО).

У 1994 р. Україна підписала з ЄС Угоду про партнерство і співробітництво [2, с.85]. У 2014 р. було підписано та одночасно ратифіковано Верховною Радою та Європейським парламентом Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, включно із поглибленою та всеохоплюючою зоною вільної торгівлі.

У 1994 р. Україна першою з країн СНД приєдналася до програми НАТО «Партнерство заради миру». В 1997 р. Україна і НАТО підписали хартію, що визначає особливе партнерство між ними і проголошує намір «у подальшому розширювати і посилювати своє співробітництво, розвивати особливе та ефективне партнерство, що сприяє стабільності й утвердженню спільних демократичних цінностей в Центральній та Східній Європі» [1]. Хартія окреслила широке коло питань можливої співпраці, у тому числі планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру, військову підготовку та екологічну безпеку. Протягом років після підписання Хартії співпраця між НАТО та Україною стрімко розвивалася. Наприклад, Альянс створив цільові фонди, щоб допомогти Україні в утилізації токсичних відходів та перепідготовці колишніх військових офіцерів; надавав дорадчу допомогу з питань оборонної реформи та демократичного контролю над службами безпеки; запрошував Україну до участі у військових навчаннях під проводом НАТО. Україна надавала свої військові контингенти для участі у місіях НАТО в Афганістані та Косово [1].

У 2002 р. тодішній президент України Л. Кучма заявив про бажання України приєднатися до НАТО. Після Помаранчевої революції 2004 р. НАТО і Україна започаткували інтенсивний діалог по співпрацю. Україна надала свої кораблі для антитерористичної операції «Активні зусилля» та військовий контингент для участі в місії в Афганістані [1].

На саміті в Бухаресті, який відбувся в 2008 р., лідери країн Альянсу заявили: «НАТО вітає євроатлантичні прагнення щодо членства в НАТО України та Грузії. Сьогодні ми дійшли згоди, що ці держави стануть членами НАТО. Обидві зробили цінні внески в операції Альянсу. Ми вітаємо демократичні реформи в Україні та Грузії» [1]. У 2009 р. НАТО і Україна ухвалили спільну декларацію, спрямовану на посилення ролі Комісії Україна-НАТО, зміцнення співпраці і підтримку політичних, економічних та оборонних реформ в Україні. Україна приєдналася до участі в навчаннях НАТО «Стойкий джаз» і стала першою країною-партнером, що надала свій корабель для участі в операції Альянсу з боротьби з піратством «Океанський щит» [1].

1 квітня 2014 р. міністри закордонних справ країн НАТО та України прийняли спільну декларацію, в якій засудили дії Росії і ухвалили конкретні заходи, спрямовані на підтримку здатності України забезпечити свою безпеку, в тому числі шляхом зміцнення потенціалу та удосконалення спроможностей українського війська [1]. У грудні 2014 р. Верховна Рада скасувала позаблоковий статус України.

На сучасному етапі Україні потрібно послідовно і наполегливо проводити демократичні, економічні, політичні, оборонні реформи з метою досягнення критеріїв необхідних для набуття членства в ЄС і НАТО.

Список використаних джерел:

1. Відносини НАТО-Україна: передісторія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2014_09/20140908_140901-Backgrounder_NATO-Ukraine_uk.pdf
2. Європейський проект та Україна: монографія / А. В. Єрмолаєв, Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова [та ін.]. – К.: НІСД, 2012. – 192 с.

СЕКЦІЯ № 3. СОЦІОЛОГІЯ: «УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІУМ ПОМІЖ ВИКЛИКАМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА КРИЗИ МОДЕРНУ»

*Куратори секції: Кутуєв П.В., д.с.н., проф., Піголенко І.В., к.філос.н., доц.,
Якубін О.Л., к. політ.н., ст. викладач*

Перекута О.С

4 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Мельниченко А.А., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО СИНДРОМУ КОЛИШНІХ БІЙЦІВ АТО: МЕТОД ПОГЛИБЛЕНОГО ІНТЕРВ'Ю

Військовий конфлікт, що розгорнувся в Україні протягом останнього часу, призвів до жахливих наслідків, таких як: велика кількість загиблих, поранених, полонених та незаконно ув'язнених. Тисячі людей втратили роботу, мають проблеми у стосунках з близькими, а серед певної частини колишніх військовослужбовців набувають масового характеру прояви алкоголізму, наркоманії і хуліганства. Війна стала причиною не лише низки соціально-економічних і політичних проблем, а й наклала відбиток на психоемоційний стан кожного з її учасників.

Значна кількість осіб, які брали участь у воєнних діях, переживає процес дезадаптації, а також труднощі на шляху повторної інтеграції у простір мирних соціальних відносин. Воєнна культура настільки швидко вкоренилася в їхній життєсвіт, що поведінкові стандарти оточуючих сприймаються як ворожі.

Тому вектор інтересу дослідників направлений на вивчення впливу стресових умов на життя щойно прибулих бійців, їх психологічний та емоційний стан. Зокрема детального розгляду потребує так званий "посттравматичний стресовий синдром" (іноді так званий «афганський»), як порівняно нове та малодосліджене соціальне явище в Україні.

Ці фактори і лягли в основу формування мети і завдання дослідження, прерогативою якого стала якісна методологія. Застосування у тому числі монографічного підходу, що дає змогу оцінити одиничні випадки, виходячи з суб'єктивної інтерпретації актора соціальної дії, який рефлексує ситуацію. Окрім цього даному підходу відсутня вимога забезпечення статистичної репрезентативності, але є велика ймовірність використання отриманих результатів у підготовці суцільного емпіричного дослідження у майбутньому.

Малоструктурованість та пізнавальні можливості методу поглибленого інтерв'ю, який застосовувався при вивченні проблематики, сприяли розкриттю глибинних переживань, демотивуючих факторів та мотивів поведінки респондента.

Інструментарій був представлений у вигляді гайду-опитувальника, який містив декілька тематичних блоків запитань (довід, переживання, соціальні зв'язки, емоційний стан). Подібна диференціація виявилася ефективною при аналізі отриманих даних.

Отже, після повернення з зони бойових дій до повсякденного життя індивіду доводиться переживати психоемоційний дискомфорт, перебуваючи у середовищі звичайних цивільних і, навіть, близьких людей. Окрім проблем фізіологічного характеру, є і психічні розлади. Наслідками численних втрат, постійних бойових тривог, а також стану депривації сну є тяжка клінічна депресія. Людина втрачає

почуття особистості і реальності, її постійно переслідує параноїдальний страх, апатія, відчуття незахищеності, і як наслідок – деструктивна поведінка, розлюченість, жорстокість, агресія, злість, невпевненість у собі, самотність і відчуження. Це обумовлюється тим, що індивід потрапляє в середовище, де немає його бойових товаришів, Мирні жителі сприймаються як ціль, як противник. Вийшовши з театру бойових дій людина переоцінює свої ідеали, змінює погляди на існуючу дійсність. Цінності любові, дружби, відданості набувають іншого значення.

Тож, перспективність використання якісного підходу у соціологічних дослідженнях наслідків участі осіб у військових конфліктах є значною. Зокрема, застосування глибинних інтерв'ю дає можливість з'ясувати ті проблеми та прояви соціальної поведінки, які масові опитування не можуть виявити.

Фабрикантов М.І.

3 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Якубін.О.Л., к.політ.н., ст..викладач, ФСП НТУУ «КПІ»

ФЕНОМЕН « ЛЕНІНИЗМ» ПОМІЖ ВИКЛИКАМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТА КРИЗИ МОДЕРНУ

Незважаючи на свій відносно короткий життєвий цикл, ленінізм створив стандартизовані інституційні форми, які, хоча і з варіаціями, що відбивали локальні соціокультурні констеляції, відтворювали інваріантну організаційну ідентичність.

І. Валерстайн розглядає ленінську стратегію «...як класичний шлях навздоганяння за допомогою індустріалізації. Але такий погляд проходить поза специфічним форматом цієї стратегії, форматом, який забезпечив її безпрецедентний масштаб, системність та ступінь руйнації не лише «старого політичного ладу», але й соціокультурних його підвалин» [1; 319].

Йосип Сталін у своїй роботі «Питання ленінізму» зазначив, що головна проблема для ленінців «...не стільки питання реформ та компромісів, скільки те, як вони використовуються» [2; 275]. Оскільки зміна політичного порядку, здійснення реформаторських дій, іншими словами, встановлення «диктатури пролетаріату», може спричинити руйнування «...ворожих суспільних сил, паралельно надаючи режиму можливість накопичити ресурси для вирішального революційного прориву, який унеможливило повернення до «старого порядку». Вирішальний прорив, успішне досягнення намічених цілей ленінізму пов'язане з такими його рисами, «...як культивування класової боротьби, рівномірне акцентування ролі індивідів і програм у виробленні стратегії, а також постійна зосередженість на одній конкретній програмі – індустріалізації.

Ленінізм – це складна стратегія, яка характеризується, за І. Валерстайном, як мінімум шістьма неодмінними рисами [3; 365]. Перша риса – це практична діяльність партії, члени якої переконані у необхідності приходу до державної влади, а згодом, опинившись у владі, у необхідності там залишатися, оскільки без державної влади така партія не має шансів чогось досягнути. Друга риса ленінізму пов'язана з тим, що як тільки партія приходять до влади, її найпершим завданням є різке посилення державного апарату, що ізолюється з двох сторін. За таких умов відсікаються від впливу на владу групи з протилежними інтересами, інакодумці і прихильники інших тенденцій, а також обмежується доступ зовнішніх сил, які могли б вплинути на

політичний курс країни. Третя риса: партія має строго ієрархічну будову з чіткою командною структурою і безумовним підпорядкуванням, що дозволяє присікати або горизонтальні зв'язки місцевого та середнього рівнів, між місцевими органами самої партії. Дану рису Валерстайн вважає найважливішою рисою ленінізму, через яку багато дослідників засуджують його за придушення демократії, за відсутність стандартних політичних механізмів. Четверта риса: головна політична мета є зростання економіки за світовою шкалою вимірювань, чому підкоряються інші цілі й проблеми. Згідно з Валерстайном, п'ятою характеристикою є те, що ідеологічно партія вважає себе бастионом боротьби проти імперіалізму. Риторика антиімперіалізму закладена в основу ідейно-політичної конструкції ленінізму. Сутність останньої, шостої риси ленінізму полягає в тому, що практика партії у владі незмінно і послідовно прагматична, тому партія швидко реагує на ситуацію і відповідно змінює свій курс, у разі якщо це необхідно для утримання влади.

СПИСОК ВИКОРАСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Валерстайн И. Ленин и ленинизм сегодня и послезавтра. – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://leninism.su/lenin-now/3682-lenin-i-leninizm-segodnya-i-poslezavtra.html>

2. Кутуєв П. В. Стадії розвитку або стадії занепаду? Соціологічний аналіз еволюції ленінських режимів // Наукові записки. Том 18. Соціологічні науки. Електронний ресурс. Режим доступу: http://elib.ukma.edu.ua/NZ/NZV18_2000_sociol/02_kutuyev_pv.pdf

3. Кутуєв П. В. Концепції розвитку та модернізації в соціологічному дискурсі: еволюція дослідницьких програм. К.: «Сталь», 2005. – 500 с.

Царьов К.А.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Шестаковський О.П., к.с.н., ФСП НТУУ «КПІ»

ВПЛИВ ІНДИВІДА НА СУСПІЛЬСТВО ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ КОНЦЕПЦІЙ ПОНЯТТЯ ХАРИЗМИ МАКСА ВЕБЕРА

В наш час є дуже актуальною тема впливу індивіда на суспільство, адже кожна людина хоч раз замислювалась над можливістю завоювання авторитету, отримання влади та панування над іншими.

Всім відомо, що будь-який індивід не може існувати поза суспільством, він є членом соціальних груп та соціальних спільнот. Він має чітке, визначене місце та виконує певну роль. Тоді постає питання, чи може окрема особа змінити власну позицію в соціальній системі, підкорити інших таким чином, щоб його розпорядження вважалися правочинними та справедливими.

Відомий німецький соціолог Макс Вебер у своїй праці «Господарство і суспільство» привідкриває завісу над відповіддю в одному з розділів. Вчений розглядав типи панування у світі, серед яких виділив три чистих, а саме: легальне, традиційне та харизматичне.

В суспільстві з легальним типом панування люди підкорюються літері закону, саме формальна норма виступає «керівником» та регулятором дій людей. До представників відносять передові країни Європи та США.

Другий тип панування ґрунтується на шануванні певного старого ладу. Яскравим прикладом системи, що підпорядковується такому типу, є класичний патріархат, де на вищому щаблі стоїть певна спільнота людей: очільник та його свита. Вебер влучно використав порівняння їх з сім'єю.

Слід зазначити, що в основі ієрархічної системи цих двох типів полягає не особистість, тому третій найкраще пояснює суть нашої теми, адже його базою є індивід. У всесвітній історії є незліченна кількість прикладів особистостей, що змогли досягти вершин соціальної драбини і підкорити своїй думці багато мільйонів людей. Вони стояли у основі харизматичного типу панування. Вебер відносив до них не тільки відомих правителів, але й навіть магів, пророків, героїв, фундаторів ідеологій світових релігій. Їм вдалось завоювати авторитет завдяки внутрішній силі та їхніх особистих якостях. Німецький вчений наділяв образ харизматичної особистості надлюдськими здібностями, як наприклад, здатністю пророкувати, неймовірною силою духу і красномовством.

На відміну від попередніх типів панування, останній ґрунтується не на формальних правилах чи традиціях, а саме на особистісних якостях індивіда. Як зазначав Вебер, володіючи харизмою, людина здатна підняти революцію. Хоча слід наголосити на тому, що вчений абсолютно байдуже відноситься до того, які цінності принесе у світ харизматичний лідер.

Макс Вебер розглядає виключно рису характеру, вказуючи, що основною задачею вождя є оберігання своєї харизми та віри інших людей у неї. Її втрата може негативно обернутися для самого індивіда. Підтримується віра саме дією, і супутніми успіхами. Вплив індивіда відбудеться лише якщо його місія визнана тими, до кого він відчуває себе посланим. Тільки через визнання якостей лідера суспільство стає залежним, і він має змогу впливати на нього. Визнання харизми лідеру є обов'язковим у суспільстві з таким типом панування, за відмову передбачено покарання.

Таким чином, німецький соціолог надає цілком гідну відповідь: особистість може підкорювати собі думку багатьох людей і, навіть більше, впливати на їхні дії. Це не тільки змушує переосмислити роль індивіда в суспільстві, але й цілком підтверджує, що одна людина здатна впливати на суспільство, схиляючи до своїх наказів, завдяки своїм особистим якостям.

Шульга С. Н.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Научный руководитель:

Кутуєв П.В., д.с.н., проф., ФСП НТУУ «КПІ»

МОДЕРНИЗАЦИЯ УКРАИНСКОГО ОБЩЕСТВА В УСЛОВИЯХ КРИЗИСА ЦЕННОСТЕЙ В СТРАНАХ ЯДРА МИРОВОЙ СИСТЕМЫ

Начиная с обретения независимости, Украина находится в положении неопределенности – то ли “моста”, то ли “буфера” между странами западной цивилизации и культуры и Евразией. Наметившийся после распада СССР “конец истории” обещал молодому государству интеграцию в Большую Европу и Новый Глобальный Миропорядок. Но внутренние проблемы и внешние факторы не дали Украине создать свой проект трансформации постсоветского пространства, который могли бы принять другие страны бывшего СССР. Внутренними проблемами стали

незрелость политической системы, безответственность правящего класса, поляризация культурных особенностей разных регионов страны в условиях, когда находившаяся при власти элита не только не снимала эти противоречия, но и довела их до критической точки, отсутствие стратегии развития страны на перспективу.

Внешними факторами стало, во-первых, то, что страны ядра мировой системы: ЕС, США и другие, не смогли выработать ценностную основу глобальной интеграции, постепенно утратили инициативу и стратегическое видение будущего мира. Постмодернистские концепты создавали ситуацию опасного релятивизма ценностей и идеалов. Если истины нет, есть только точки зрения, только интерпретации и симулякры, общество в целом и каждый отдельный человек, теряют ориентиры, теряют онтологическую основу идеалов и тогда свобода превращается в произвол, а вместе с этим, перестает быть и свободой, становится лишь иллюзией свободы. Кризис толерантности, неудачная практика мультикультурализма в Европе – только следствие ложно понятой свободы. Но, как известно, сила действия равна силе противодействия: замедление процессов глобальной интеграции, экономический кризис уже глобальной экономической системы, растрескивание и кластеризация ядра нарождающегося нового миропорядка, привели к обострению противоречий, порожденных процессом унификации, интеграции и объединения, усилив силы сопротивления этому процессу в широком спектре – от реставрации авторитарных режимов до новых идеологий, порожденных той же глобализацией, взятых на вооружение международными террористическими организациями. Отказ от истины, как предельной точки и свободы, как долга, привел к усилению противоположного полюса- претензии на достижение абсолютной истины и навязывания ее другим. Естественно, логика толерантности и нацеленность на диалог в этом случае беспомощны, как операционная система перед новым вирусом. Именно поэтому, так быстро и агрессивно, проникает, например, идеология исламского государства или пропаганда авторитарных режимов в совершенно неспособные выработать антивирусную программу страны Европы и США. Поэтому коррупция и неспособность брать на себя ответственность за мировую систему, стали визитной карточкой европейских и американских политиков, что создало предпосылки в том числе реваншизма в России, стремления переиграть концовку холодной войны и заново переделить мир. А это в свою очередь, еще больше обострило противоречия между силами глобальной интеграции и сопротивления ей. А ареной разрешения этих противоречий стала Украина. С одной стороны, это трагедия, а с другой великий шанс, который выпадает раз в тысячу лет. Именно здесь, в этой стране решается будущее постсоветского пространства, Европы и мира. Именно в Украине, события двух майданов, дали надежду на воскрешение подлинных ценностей и идеалов западной цивилизации, забытых и искаженных самой Европой. Свободы личности понятой не как произвол, но как нравственный долг.

Сможет ли Украина, как государство, правящий класс, общество выдержать груз ответственности за предоставленный историей шанс, я не знаю, но уверен в том, что цикличность исторического процесса человек, общество, страна, цивилизация может разорвать и начать совершенно новый цикл, не обусловленный предыдущими.

СЕКЦІЯ № 4. ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА: «МІЖСОБИСТІСНА ДОВІРА ЯК ЦІННІСНИЙ ОРІЄНТИР В КРИЗОВИХ УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ»

*Куратори секції: Пузирьов Є.В., к.пед.н., доц.,
Мелашенко О.М., к.філософ.н., доцент*

Волицький Н.С., Рідна В.А.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Ковальова С.Б., к.псих.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

РОЗГЛЯД ПРОБЛЕМИ НЕДОВІРИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ. МЕТОДИ ВИЯВЛЕННЯ БРЕХНІ

Сучасне суспільство на кожному етапі свого розвитку зустрічається з проблемою самозбереження. Безпека стосується усіх сфер людської діяльності – людина і природа, людина і соціальний світ, людина і культура. Варто зазначити, що в даних умовах актуалізується питання про довіру, як основоположну складову гармонійних соціальних відносин як міжособистісних, так і суспільних.

Інтерес до теми довіри загострюється в періоди бурхливих соціальних потрясінь і переходів тих чи інших спільнот до чергової історичної стадії, коли недовіра до політичного режиму з боку широких верств населення і опозиційних партій стає ресурсом і каталізатором трансформації суспільства.

Тут варто сказати, що без певної недовіри до навколишнього середовища неможливо виживання в будь-якій системі – воно, по своїй суті, є невід'ємною частиною як політичних практик, так і будь-яких процесів соціалізації. Недовіра, в суспільстві, що трансформується, неминуче стає найважливішим елементом соціальної поведінки. Ландшафт довіри і недовіри придбав у пострадянському суспільстві нові обриси: соціальний простір довіри значно звузився і локалізувався в таких «гемайншафтах» як: фірма, сім'я, дружня компанія, шкільні друзі, однокурсники по університету і т. д..

Зараз же можна говорити про важливість визначення брехні по тим чи іншим ознакам, в силу того, що людина тільки тоді може повністю комусь довіритися, коли може визначити, що їй не брешуть. Адже не дарма ж кажуть: «Довіряй, але перевіряй»

В популярній "психологічної" літературі і кіно нам нерідко розказують про універсальні ознаки брехні. Наприклад, якщо людина почухала ніс або потерла шию, вона відразу потрапляє під підозру чи обвинувачується у брехні. Брехню часто приписують людям, які не дивляться в очі, нервово смикають щось у руках або приймають закриту позу. Досить часто вже по одній такій ознаці робиться однозначний висновок та виявленому брехуну залишається тільки покаятися.

Але вся справа в тому, що немає жодної окремо взятої ознаки, яка б завжди однозначно говорила про те, що людина бреше. Цілком може бути у людини просто почав свербіти ніс або їй стало холодно і вона схрестила руки, а дискомфорт в результаті звичайної сором'язливості змушує відводити очі. Тим більше, що причин для дискомфорту або нервозності, крім брехні може бути вкрай багато.

Першим на що потрібно звернути увагу при визначенні брехні це відхилення від звичної поведінки людини, самих ознак має бути декілька більш того, вони повинні поєднуватися між собою. Іншими словами, ви повинні бачити брехню як системну

реакцію, а не як прояв окремих ознак. Наприклад, ознаками брехні можуть служити почервоніння шкіри обличчя в комплексі із зміною темпу мови, поглядом в області конструювання інформації та підвищеним контролем. Такі комплекси ознак можуть бути різноманітними, але важливо, щоб ознак було декілька. При цьому також варто брати до уваги ситуацію, яка може пояснювати деякі ознаки.

Довгий час вчені з різних сфер вивчали це питання і писали безліч трактатів, описуючи конкретні жести і мімічний вираз емоцій, які допоможуть вам розпізнати брехню. Однак скільки б тренінгів та навчань люди не проходили, на практиці це не працювало. Де ж закралася помилка? Чому численні спостереження, експерименти, аналізи, на практиці видавали протилежний результат? Вся справа в індивідуальності кожної людини і кожної ситуації, а так само зміщення фокусу уваги. Саме через ці чинники одні і ті ж рухи й вирази обличчя у різних людей можуть означати зовсім різні емоції і стани. Наступне, що варто зазначити це те, що не варто сліпо зчитувати невербальні ознаки, ставлячи у своєму начитаному мисленні галочку.

Держанос-Калиниченко С.Н.

3 курс, ФБМИ, НТУУ «КПІ»

Научный руководитель

Блохина И.А., к. психол.н., доц., ФСП, НТУУ «КПІ»

РОЛЬ ДОВЕРИЯ ВО ВЗАИМООТНОШЕНИЯХ РЕАБИЛИТОЛОГА И ПАЦИЕНТА

Важным моментом для реабилитолога в его работе с пациентами является не только его профессионализм и опыт, но и его умение расположить пациента к себе и выстраивать доверительные отношения.

Проблема доверия изучается во всех основных направлениях исследования социальной психологии – психологии групп, психологии общения и межличностных отношений, психологии межличностного взаимодействия. Доверие рассматривают как психическое состояние, в силу которого человек полагается на какое-либо мнение, кажущееся авторитетным, и потому он, несмотря на собственные возможности и ресурсы изучения и решения проблемы или вопроса, отказывается от самостоятельного его исследования [2, 214 с.]. Доверие в социологии и психологии – это открытые, положительные взаимоотношения между людьми, содержащие уверенность в порядочности и доброжелательности другого человека, с которым доверяющий находится в тех или иных отношениях [3, 100 с.]. Таким образом, можно сказать, что доверие между реабилитологом и пациентом означает отношения, в которых пациент чувствует полную поддержку и понимание со стороны реабилитолога и готов доверить ему поиск вариантов решения проблем со здоровьем и полностью следовать его рекомендациям.

Особенностью отношений реабилитологов с пациентами, в отличие от врачей, является то, что они, чаще всего, проводят гораздо больше времени с пациентом во время реабилитации. Так, например, после перенесенного инсульта реабилитационный процесс может занимать более одного года, а это ведет к установлению продолжительных доверительных взаимоотношений.

В научной литературе большое внимание уделяется исследованию доверительных отношений врача и пациента. Так, указывают на то, что доверие к врачу остается обязательным компонентом лечебно-диагностического процесса.

Взаимоотношения врача и пациента – это не просто обмен сведениями, это – часть лечения. При всем разнообразии подходов, сотрудничество врача и пациента состоит из четырех главных компонентов: поддержки, понимания, уважения, сочувствия [1]. Эти компоненты являются в той же степени важными и значимыми и для специалистов в области реабилитации. Ведь обычно люди, которые попадают в реабилитационный центр, сталкиваются с заболеваниями, которые, так или иначе, влияют на качество их жизни, страдает не только их физическое, но и социальное здоровье, психологическое благополучие. Именно поэтому они нуждаются не только в физической, но и в психологической помощи. Поэтому одна из задач профессиональной деятельности реабилитолога – умение выстраивать доверительные отношения с пациентом, формируя у него положительную установку на выздоровление и максимальное восстановление для возвращения к обычному образу жизни.

Список використаних джерел:

1. Болучевская В.В., Павлюкова А.И., Сергеева Н.В. Общение врача: особенности профессионального взаимодействия. (Лекция 3). [Электронный ресурс] // Медицинская психология в России: электрон. науч. журн. 2011. N 3.
2. Митин А.Н. Психология управления: учебник / А.Н. Митин: Уральская государственная юридическая академия. – М.; Волтерс Клувер, 2011. – 400 с.
3. Оганесян Н.Т. Технологии информирования учащихся о службе детского телефона доверия [электронный ресурс] : метод. Рекомендации/ Н.Т. Оганесян, В.В. Ковров. – М.: ФЛИНТА. – 244 с.

Залеська Р.О.

Спеціаліст кафедри психології і педагогіки
ФСП, НТУУ «КПІ»

ФЕНОМЕН ДОВІРИ І ЙОГО СОЦІАЛЬНІ ФУНКЦІЇ

Одним з найважливіших факторів, що визначає характер не тільки міжособистісних, а й в цілому усіх соціальних відносин є довіра. Вона безпосередньо «вплетена» в механізм, що забезпечує інтеграцію і стабільність суспільства. Підкреслюючи роль довіри в організації суспільного життя, відомий американський соціолог А. Селигмен зазначає, що влада, панування і насильство на якийсь час можуть вирішити проблему соціального порядку, організації поділу праці, але «вони не здатні самі по собі забезпечити основу для підтримки цього порядку в довготривалій перспективі» [1.].

До проблеми довіри в різний час зверталися такі мислителі минулого, як Г. Гроцій, Дж. Локк, І. Кант і Е. Дюркгейм. Довіра розглядалася ними в контексті аналізу «договірної» початку суспільних відносин. Суспільство «належить», іншими словами, «чекає» (очікування включає в себе момент невизначеності, відсутність повної впевненості), що його члени будуть сумлінно виконувати свої ролі, слідувати «певним нормативним зобов'язанням», таким чином реалізуючи себе в якості членів цього товариства. Якщо трактувати довіру як очікування взаємності в здійсненні будь-яких дій, то в концепції Т. Парсонса довіра - одна з умов, що забезпечує громадську стабільність. Він розглядає проблему довіри у рамках концепції взаємообмінів ресурсами, між підсистемами суспільства.

Зокрема, взаємообмін з підсистемою інтеграції, політика обмінює зобов'язання ефективною реалізацією колективних цілей на довіру соціуму. Довіра виборців виступає як своєрідне кредитування політики.

Соціальні та політичні зміни, викликані процесами модернізації сучасних суспільств, поява вогнищ нестабільності на посткомуністичному просторі активізували науковий інтерес до довіри як принципу конструювання соціальних відносин. Ряд відомих суспільствознавців звернулися до дослідження природи довіри в новому громадському контексті. Серед них - Б. Барбер, Е. Гідденс, Н. Луман, А. Селигмен, С. Айзенштадт, Ф. Фукуяма, П. Штомпка.

Значимість фактора довіри в підтримці соціального порядку стає очевидною, якщо розглядати соціальні взаємодії як обмін послугами, цінностями (ресурсами). Виконання взаємних зобов'язань може закріплюватися договорами і гарантуватися санкціями. Але далеко не всі взаємовідносини приймають оформлені «договірні» форми (останні поширені, перш за все, в сферах економіки і політики). Звертаючись до концепції Е. Гідденса, відзначимо, що сам соціолог виділив два види довіри: довіра до людей, яка побудована на особистісних зобов'язаннях (назвемо це тип «персоніфікованим») і довіру до абстрактних систем («анонімним іншим»), яка передбачає безособистісні зобов'язання. Під абстрактними системами розуміються символічні знаки (наприклад, гроші як інструмент обміну, засоби політичної легітимації) і експертні системи - системи технічного виконання або професійної експертизи, що організують наше матеріальне і соціальне оточення. Останній тип довіри, на думку соціолога, формується в сучасну епоху. Слідуючи за логікою міркування Е. Гідденса, відзначимо, що поле довіри охоплює не тільки міжособистісні відносини, але і політичні, економічні відносини, поширюється на інститути і організації, на символічну систему і на соціальний порядок в цілому. Так, наприклад, можна довіряти принципам демократії, уряду, державному страхуванню, національній валюті, науковим і фаховим знанням. Сам британський соціолог відводить різні функції різних видів довіри. Саме довіра до абстрактних систем виконує найважливішу функцію в суспільстві «пізнього модерну» - забезпечує відчуття надійності повсякденних відносин. Персоніфікована довіра, що розуміється їм як співпраця, взаємна відповідальність і впевненість у чесності іншого, «служить головним джерелом почуття чесності та автентичності себе самого» [2.]. Іншими словами через механізм довіри мінімізується загроза, кажучи словами Гідденса, «втрати особистісного сенсу» [2.]. Погоджуючись з цим твердженням відомого соціолога, будемо розглядати довіру в контексті задоволення таких базових людських потреб, як потреба самоактуалізації, потреба в стійких відносинах дружби, потреба в повазі і гідності, потреба в ідентичності (приналежності до будь-якої спільноти). У той же час відзначимо, що і персоніфіковані різновиди довіри, так само як неперсоніфіковані, покликані надати повсякденному життю стабільний і надійний характер.

Список використаних джерел:

1. Калькова Л. В. Концепція сучасності Ентоні Гідденс // Соціальні та гуманітарні науки. Вітчизняна і зарубіжна література. Сер. 11. Соціологія: Реф. журн. - М.: РАН ІНІСН, 1994. №2.

2. Кастелз С. Глобалізація і міграція: деякі очевидні протиріччя // Міжнародний журнал соціальних наук: Соціальні трансформації: полікультурні і поліетнічні суспільства. 1998. № 23.

ДОВІРА ДО ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЯК ОДНА З ГОЛОВНИХ УМОВ ДЛЯ РОЗВИТКУ СИЛЬНОЇ КРАЇНИ

Будь-яке успішне функціонування державної влади базується перш за все на довірі громадян, до обраної ними політичної сили. Довіру може забезпечити сильна влада, яка складається з таких наступних елементів: закон, спосіб управління, виховання, військова сила, фінансовий аспект (За М. Сперанським). Наведені пункти формують державний авторитет, визнане достоїнство, повагу суспільства, здатність імпонувати громадянам. Довіра забезпечує діалог між громадянами та владою, пов'язує їх між собою, підвищуючи ефективність роботи над формуванням здорового суспільства, розвиненої держави.

Проблемою політичної довіри досліджували у своїх працях І.А. Ільїн, М. Сперанський, А.Ковальова, Є. Головахова, О.Радченко та ін.

Актуальність даного питання, а також негативний досвід на прикладі України, свідчать, що аспект довіри громадян до влади як апарату, що забезпечує добробут суспільства, вивчені не достатньо і застосовуються на практиці не ефективно. Тому метою даної роботи є аналіз природи такого поняття як «політична довіра», що є фундаментом розвиненої держави і основи для співпраці між громадянами та політичними силами; визначення факторів, що викликають недовіру в народі, для подальшої їх ліквідації в процесі управління; визначення факторів, що сприяють політичній довірі, а, отже, й ефективній роботі з обох сторін.

Довіра – це переконаність у щирості, чесності, сумлінності, яка ґрунтується на них відносно когось або чогось. Етимологія фрази «мати довіру» (від лат. - *credo*), визначає це поняття як «даю серце». Дана категорія закладається з моменту зачаття дитини батьками, активно формується починаючи з народження людини, і стає мірилом в пізнанні людиною світу. Якщо розглядати це поняття в контексті держави, то відсутність довіри до влади є причиною виникнення соціальної напруженості.

Важливим у даному питанні є поняття «сила влади», яка перш за все означає авторитет. В нього входить пошук керівництвом «золотої середини», тобто виключення з інструментарію терору (за принципом «будь-якій дії є протидія») та надмірної лояльності. Влада сильна якщо законів дотримуються, є повага і готовність вливатись до її починань з боку народу, бажання почути його відгук. По-друге, чим більш незалежна влада, тим більший її духовний авторитет. Залежність в будь-яких аспектах буде підривати довіру. Якщо влада не здатна сама втриматись, відповідно вона й не зможе стати лідером для суспільства.

На сьогоднішній день дана проблема є надзвичайно актуальною в Україні, особливо в умовах війни. Виключення владою такого поняття як «довіра», викликає в людей невпевненість у завтрашньому дні, а, отже, і в обраній ними політичній силі, що може викликати напруженість в соціумі з неконтрольованими наслідками.

Для студента НТУУ «КПІ» аспект довіри до влади у площині наукової діяльності є важливим для подальшого розвитку не тільки його кар'єри, але й розвитку держави в цілому. Довіра влади до студента полягає в тому, що перша забезпечує належні умови для розвитку науково-технічної бази студентів, навчального процесу, гідної роботи в майбутньому. У свою чергу, маючи довіру до влади, студенти, як

інтелектуальна складова держави, зосереджуватимуть і спрямовуватимуть свою діяльність саме в Україні – не відбуватиметься «витікання» інтелектуального потенціалу держави.

Таким чином, ґрунтовне дослідження питання довіри до влади як однієї з умов для розвитку сильної країни, пошук способів вирішення низки проблем, пов'язаних з цим поняттям, застосування знань на практиці, допоможуть в ефективному керівництві, та взаємодії між громадянами та обраною ними політичною силою. Як результат – забезпечення достойного життя, відчуття впевненості у завтрашньому дні.

Список використаних джерел:

1. Ильин И.А. «О сильной власти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.patriotica.ru/gosudarstvo/ilin_power.html

2. Сперанский М.М. «О коренных законах государства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dugward.ru/library/speranskiy_m/speranskiy_o_korenyh_zakonah.html

Лисюк Я.Ю.

3 курс, ФБМІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Блохіна І.О. к. психол.н., доц., ФСП, НТУУ «КПІ»

ДОВІРА МІЖ ДІТЬМИ ТА БАТЬКАМИ

Взаємини будь-якого характеру в першу чергу будуються на довірі. На привеликий жаль дуже легко втратити і вкрай складно відновити довіру. Сучасних батьків дуже часто хвилює питання, як в наші дні бути відвертими з дітьми і мати міцні довірчі стосунки. Довірою вважається душевний спокій, який викликається упевненістю в надійності близької для нас людини .

Психологи висловлюють думку, що діти народжуються з великим почуттям довіри до власних батьків та оточуючого світу. У ранньому віці діти цілковито покладаються на маму. Турботлива матір доглядає своє немовля: годує, перевдягає та піклується про нього. Саме тому довіра в новонародженого виникає першочергово до рідної матері, а вже тоді до інших членів родини таких як тато, бабуся та дідусь. Від подальшої поведінки батьків залежить чи буде розвиватися довіра [1, с.59].

Дефіцит часу та уваги стосовно дитини, відсутність чесних стосунків негативно позначається на довірі між дітьми та батьками. Навіть незначний обман поступово призводитиме до втрати довіри. Також фізичні покарання в будь-якому їх прояві ведуть до небажаних та непередбачуваних наслідків. Постійна критика та погрози дуже сильно руйнують авторитет дорослого. Дитина обов'язково почне замикатися в собі. Які наслідки для дитини має втрата довіри? Втративши довіру до своєї сім'ї, дитина почувається не впевненою у собі та своїх силах, виникає замкнутість та самотність. Такі діти виростають непристосованими до життя і нерідко стають мішенню для задирак в шкільні роки [2, с.203].

Цілковита відповідальність за збереження та формування довіри лежить на батьках. Дорослі, в першу чергу, повинні вміти контролювати свої почуття і емоції. Іноді це може бути дуже складно. Якщо ж батьки переступили межу та дозволили собі грубість, то потрібно обов'язково вміти зізнаватися у своїх помилках. Не варто соромитися перед дитиною вибачатися і просити пробачення. Адже це вкрай

необхідні умови для повернення довіри. При необхідності потрібно змінюватись та проявляти свою любов і прихильність, важливо поважати дитячі почуття та думку.

Довірчі та добрі відносини є запорукою гармонійного розвитку дитини та щасливої подальшого життя. Довіра є умовою розвитку, зміни та перевтілення людини, саме вона дозволяє людині ризикувати і випробовувати себе та свої можливості [1, с.73].

Список використаних джерел:

1. Скрипкина Т. П. Психологические особенности доверия к людям в старшем школьном возрасте: Автореф. дис. – М., 1984.
2. Скрипкина Т. П. Психология доверия. – М., 2000. – С. 264.

Онищенко М.

3 курс, ФБМІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Блохіна І.О., к.психол.н., доц, ФСП «КПІ»

СЛІПА ДОВІРА СУСПІЛЬСТВУ

Заплющити очі і уявіть як ви йдете вулицею. Ви переходите дорогу, якою водії їдуть на шаленій швидкості, а всі люди кудись поспішають. Ви підходите до зупинки, сідаєте у громадський транспорт, переповнений людьми, які штовхаються і скаржаться на життя. Ви підходите до супермаркету, де між стендами стоять якісь крихкі товари, а на полицях безлад, де ви не можете знайти вартість обраного товару. Де, ідучи до каси, вас штовхають і збивають з ніг люди. Складно. Складно жити, бо неможливо довіряти світу, довіряти іншим людям.

В науковій психологічній літературі довіру розглядають як впевненість у надійності соціального об'єкта, що ґрунтується на уявленні або знанні про нього і пов'язана зі здатністю передбачати, прогнозувати чи впливати на дії цього об'єкта, контролювати його діяльність. Уявлення про об'єкт формується на основі досвіду взаємодії з ним, а також у процесі комунікації, коли інформація про об'єкт транслюється безпосередньо іншими людьми або опосередковано через ЗМІ, книги, фільми тощо [1]. Для формування культури довіри в суспільстві мають бути структурні можливості, нормативна узгодженість, стабільність соціального порядку, відчуття зрозумілості навколишнього світу, законодавче підтвердження прав і свобод, захист гідності та недоторканості кожного в суспільстві [2].

Майже всю інформацію про навколишній світ ми отримуємо через зір. Сліпі люди позбавлені цієї можливості, через, що їх уявлення про навколишній світ обмежене. Через брак інформації, їм набагато складніше сформувавши довіру до оточуючого їх суспільства. Однак хибне уявлення формується і у зрячої людини, адже їй соціальна позиція і життя незрячого уявляється більш безнадійним і трагічним, ніж це є насправді. Замість допомоги вони жаліють сліпого, а жалість викликає в незрячого, пасивність, дратівливість, інфантилізм, відсутність інтересу до виконуваної трудової діяльності. У дітей з глибоким порушенням зору важче, ніж у людей з нормальним зором, формуються навички самообслуговування; у них страждає координація рухів, часто-густо немає необхідних навичок просторового орієнтування. Також вони часто не мають уявлення як спілкуватись із зрячим суспільством, через що, починають уникати його. Вони побоюються нових ситуацій,

схильні до дотримання жорсткого порядку, доводячи його до педантизму, стають замкнутими в собі. [3]

Але головною причиною формування довіри до суспільства і держави в цілому є впевненість у порядності й доброзичливості оточуючих. Нажаль, міську інфраструктуру в Україні дуже складно назвати пристосованою до людей з вадами зору. У нас майже нема спеціальних озвучених світлофорів, а ті що є, видають різні звуки і людині важко зорієнтуватись. Неможливо дізнатись номер маршрутки чи тролейбуса, які не мають обладнання для озвучення зупинки. Через байдужість влади та суспільства загалом, цим людям складно довіряти навколишньому їх світу. Ми рідко замислюємось, що поруч з нами є сліпі і наші вчинки можуть значно ускладнювати їх життя.

Тож пропоную всім хоч раз пройтись містом з зав'язаними очима, тримаючись за руку близькою людини, і зрозуміти – довіра є основоположною для тих, хто не може бачити, а може лише довіряти.

Список використаних джерел:

1. Андриєнко Е. В. Соціальна психологія. – М.: Academia, 2000.- 264с.
2. Антоненко И. В. Доверие: социально-психологический феномен.- М.: Социум; ГУУ, 2004. – 320с.
3. Белоусова Р. В. Індивідуально - типові особливості комунікативної креативності: Автореф. дис. канд.психологічних. наук: Спец. 19.00.01.- Одеса, 2004.- 19с.

Павленко В.В.

5 курс, ІЕЕ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Винославська О.В., к.психол.н., проф., ФСП НТУУ «КПІ»

ГУМАНІТАРНА ПІДГОТОВКА ІНЖЕНЕРІВ У КОНТЕКСТІ ЇХНЬОЇ ЗАХИЩЕНОСТІ НА РИНКУ ПРАЦІ

За останні роки ринок праці в Україні значно звужився, все складніше стає випускнику ВНЗ, зокрема технічного, знайти роботу за фахом. Саме тому працевлаштування стає головною проблемою для майбутніх інженерів. На останніх курсах навчання майже усі студенти ставлять перед собою життєво важливе питання: Куди влаштуватися на роботу?

Метою нашої доповіді є прагнення довести до студентів інженерних спеціальностей інформацію про заходи з боку університету щодо їхнього захисту на ринку праці.

Зазначимо, що протягом навчальних років майбутні інженери вивчають не лише фахові дисципліни, що мають безпосереднє відношення до їхньої спеціальності, але й гуманітарні. Проведене нами дослідження дозволило виявити ступінь усвідомлення ними необхідності вивчення власне гуманітарних дисциплін. Опитування проводилося у Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут» у 2016 навчальному році. В ньому взяли участь 205 студентів різних факультетів. Респондентів просили сформулювати відкриті відповіді на запитання «Чи вважаєте Ви, що гуманітарні дисципліни є необхідними у підготовці інженерів?» У результаті проведення контент-аналізу отриманих відповідей склалося враження, що більшості студентів гуманітарні предмети здаються непотрібними й

нецікавими, і саме тому вони не заглиблюються у їх вивчення (78 % відповідей). І лише 22 % студентів вказали, що гуманітарні дисципліни є необхідними.

У той же час, університет здійснює повноцінне навчання студентів за всіма напрямками, забезпечуючи цим їхній захист на ринку праці в складних економічних умовах, що склалися у нашій країні. Розглянемо це детальніше.

Проаналізуємо значення трьох дисциплін, які вивчають 60 % студентів НТУУ КПІ, у контексті їхньої захищеності на ринку праці.

Перша дисципліна – *економіка підприємства*. Здається, цю дисципліну мають вивчати лише студенти економічного профілю. Проте, під час викладання цієї дисципліни студентів навчають основ економіки та підприємницької діяльності, ознайомившись з якими студент може пов'язати свою трудову діяльність зі сферою економіки або навіть почати свій бізнес.

Іншою дисципліною є *основи менеджменту*. Дана дисципліна навчає планувати, організовувати, керувати проектом чи цілою компанією. Після її вивчення студент набуває навичок планування та організації процесів виробництва, структури організації, керування персоналом, здатності до відстоювання власних ідей. З такою підготовкою інженер зможе здійснювати як управління невеликим проектом так і керівництво цілим підприємством.

Третя дисципліна – *педагогіка вищої школи (педагогіка)*. Її викладають студентам, що навчаються у магістратурі. Підготовка з цієї дисципліни дозволяє майбутньому фахівцю працювати на викладацькій роботі, де він зможе використовувати знання зі своїх профільних дисциплін, застосовуючи на практиці уміння з планування й організації навчального процесу, методики підготовки і проведення різних видів навчальних занять.

Сказане вище дозволяє зробити висновок про необхідність поглиблення підготовки майбутніх інженерів з гуманітарних дисциплін. Зробити це можливо шляхом:

- 1) збільшення кількості годин на проведення практичних занять для удосконалення умінь студентів, які варто проводити у вигляді дискусій, відео тренінгів, рольових та ділових ігор тощо;
- 2) формування у студентів усвідомлення значущості навчання з гуманітарних дисциплін як чинника їхньої захищеності на ринку праці.

Преп'яло О. О.

3 курс, ФБМІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Блохіна І.О., к.психол.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ТА ДОВІРИ ГЛУХИХ ТА СЛАБОЧУЮЧИХ

Глухота – це соціальний дефект людини, впоратись з яким можна приклавши дуже багато зусиль, сили волі та стійкості духу. Соціум – невід'ємна частина нашого буття, а в процесі соціалізації людина розвивається та реалізується. Довіра є однією з рушійних сил у взаємовідносинах між людьми. Людина – це одне з коліщаток великого механізму соціуму, в якому вона функціонує на рівні з іншими у всіх сферах суспільного життя. Механізм має працювати постійно, як і люди, які постійно взаємодіють між собою, а недостатність однієї з цих частин неодмінно приводить до поломки цілого механізму. Спілкування – невід'ємна частина соціалізації, та

отримання нових знань. Спілкуючись, ми в першу чергу, навчаємось, але для спілкування необхідно не лише говорити, але й слухати. [2, ст. 44]

Наразі в світі є дві тенденції по відношенню до людей цієї категорії. Перша полягає на тому, що світ повинен повністю прийняти проблеми глухих і створити їм ті умови, за яких вони не відчуватимуть себе обмеженими. Друга тенденція визначає їх, як окрему сферу з індивідуальними потребами в комунікації, але рівноправною у соціумі. Та на відміну від інших країн, наша вважає їх не лише соціально, але й фізично дефектними громадянами.

Ступінь довіри слабочуючих та глухих людей пропорційна ступеню їх свободи, що визначається багатьма факторами, не лише адаптації до зовнішніх чинників, але й готовністю соціуму до зустрічі з ними. Для спілкування глухі та слабчуючі люди шукають собі подібних лише тому, що інші члени нашого суспільства фактично не готові прийняти їх. Навчаючись в закритих спеціалізованих школах-інтернатах, значно послаблюється зв'язок дитини з сім'єю, погіршується комунікація та взаємна довіра. Діти починають сприймати батьків, як суто біологічний образ, а своєю родиною вважають свій маленький „світ глухих”. [1, ст. 71]

Змалечку слабчуюча дитина відділена від спілкування непереборним бар'єром, і все, що вона може – це спостерігати та відчувати. Саме на цьому етапі необхідно зробити все, щоб дитина могла довіряти близьким чи людям, які її виховують. Головне – це пристосуватись до дитини, а не навпаки. Велике значення має рівень розвитку моральної свідомості батьків, ступінь прийняття ситуації та готовності її розв'язувати. І на момент відвідування дитиною спеціалізованої школи необхідно перебувати в максимально тісному контакті з нею, цей зв'язок не повинен припинятись й надалі.

Після виходу в самостійне життя, ці люди стикаються з труднощами комунікації, глузливими поглядами, неадекватною реакцією зі сторони оточення. Все це негативно впливає на психічну рівновагу, самооцінку та відчуття себе повноцінним членом суспільства. Але вони такі ж як і ми з вами, окрім того, що для спілкування з ними потрібно зробити на один крок більше.

Список використаних джерел:

1. Шевченко В.М. Виникнення і розвиток в Україні спеціальних шкіл для глухонімих в другій половині ХІХ - початку ХХ століття : Дис... канд. пед. наук: 13.00.03 /Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. Інститут корекційної педагогіки та психології. – К., 2006. – 219арк.+ 51арк. дод. : рис. – Дві кн. одиниці. – Бібліогр.: арк. 194-219.

2. Бельтюков В.И. Роль слухового восприятия при обучении тугоухих и глухонемых произношению [Текст] : науч. изд. / В. И. Бельтюков ; Акад. пед. наук СССР. - Москва : АПН РСФСР, 1960. - 423 с. : граф. - Библиогр.: с. 409-419.

СЕКЦІЯ № 5. КУЛЬТУРОЛОГІЯ ТА ЕСТЕТИКА: «ЦІННІСНІ ВИМІРИ БУТТЯ ЛЮДИНИ У ТВОРЧОСТІ ШЕКСПІРА: ВІД РЕНЕСАНСУ ДО СУЧАСНОСТІ»

*Куратори секції: Покуліта І.К., к. філос.н., доц.,
Балакірова С.Ю., к.філос.н., доц., Виселко І.В., викладач)*

Баженова Е.В.

2 курс, ФЛ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Виселко І.В., к.філос.н., викладач кафедри філософії

ЛОГІЧНІ ХИБИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МИСЛЕННЯ ЛЮДИНИ – ПРОБЛЕМА СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

За означенням, логічна хиба – це порушення логічної послідовності або використання некоректних прийомів для доведення деякого твердження. Найголовнішим аспектом логічних хиб є те, що вони впливають на людське мислення і часто призводять до появи помилкових суджень, упереджень, уявлень. Нині, у століття розквіту інформаційних технологій, вони є особливо небезпечними, адже через кількість контактів з інформаційними джерелами людина виявляється всесторонньо вразливою до їхнього впливу. Логічні хиби – це також шлях маніпулювання розумом людей, створення масової системи уніфікованого мислення, «зашорення» кругозору під час становлення і формування світогляду через інформаційну недостовірність та упереджену суб'єктивність. Все це представляє загрозу для існування людини як свідомої особистості, а разом з тим – для суспільства та нації в цілому. Наразі на людину на кожному її кроці чатує безліч логічних хиб.

Логіку як науку почав розглядати ще Аристотель, та перші фундаментальні міркування щодо світу логічних хиб було представлено англійським філософом Френсісом Беконом. За його класифікацією, існує чотири категорії логічних помилок, так званих «примар розуму»: «примари роду», «примари печери», «примари ринку (площі)», «примари театру» [1]. Цей розподіл заснований на шляхах проникнення у свідомість людини хибних суджень: інакше кажучи, Ф. Бекон називає джерелами логічних помилок вроджену суб'єктивність кожної особистості, виховання у сім'ї, спілкування людей у соціумі та сприйняття на віру від початку хибних теорій і помилкових доказів. Найбільший інтерес представляють дві останні категорії, які орієнтовані на розум мас, адже вони і являють собою головну проблему мислення людини як члена суспільства.

Наразі пересічний громадянин України знаходиться під значним впливом свого оточення, насамперед інформаційного. У державі, в якій законом закріплено свободу думки і слова (ст. 34 Конституції України) [2], насправді людина не може бути повністю незалежною від суспільства, до якого вона належить, оскільки вона є як суб'єктом, так і об'єктом суспільних відносин. Здебільшого зовсім несвідомо, вона, наприклад, зазнає суттєвого національного та політичного впливу, який змінює її початкові уявлення або ж змушує сумніватися у власних переконаннях чи приховувати їх через думку переважаючої більшості, яка вважається єдино вірною. Впливає на свідомість і реклама, яка часто використовує «нечесні прийоми» (перехід на особистості, аргументи до соціального статусу, апеляція до емоцій тощо), аби

заохотити людей звернути увагу на той чи інший товар чи послугу. Загалом, на ЗМІ та медіа припадає найбільша частка логічних хиб, в основу яких закладено прагнення маніпулювати. Це складна стратегія, спрямована на те, щоб люди «потрапляли на гачок» логічних помилок і змінювали власні судження відповідно до зручної думки «авторитетної» більшості.

Логічні помилки – поширене явище й на міжособистісному рівні українського суспільства. Люди виявляються вразливими до прийомів хибної аргументації, легко піддаються їх впливу й часто навіть їх переймають. Необізнаність з логікою, небажання мислити й вибудовувати логічно правильний ланцюжок умовиводів призводить до зниження інтелектуального рівня як окремої особистості, так і цілої соціальної групи.

Таким чином, логічні помилки можна вважати хворобою, що підриває суспільство зсередини. Глобальними наслідками цього можуть бути цілковито хибне, при тому ще й обмежене мислення, відсутність прагнення пошуку істини, ворожа упередженість, низький рівень свідомості суспільства. Цьому необхідно протистояти, необхідно відстоювати цілковиту свободу думки, незалежну від чинників оточення і навколишніх впливів. В першу чергу, кожна людина має позбавитися власної зашореності думок та обізнатися з основами логіки, розвивати критичне мислення і формувати екологію сприйняття. Це запорука незалежного, не обтяженого хибами мислення, а зрештою – вільного, свободомислячого суспільства.

Список використаних джерел:

1. Бекон Ф. Вчення про примари розуму. Соч. у двох томах. – М., 1977 – 1978. – Т. 2. – 575 с.
2. Конституція України : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січ. 2006 р.]. – К.: Мін-во Юстиції України, 2006. – 124 с.

Бегаишвили К.С.

2 курс, ФЛ, НТУУ «КПІ»

Научный руководитель:

Виселко И.В., к.филос.н., преподаватель кафедры философии

«СМЫСЛ ЖИЗНИ» ПО ШЕКСПИРУ

Как известно, 2016 год ознаменован 400-летием со дня смерти Уильяма Шекспира. Но как не странно, года не смогли придать забвению значимость работ великого поэта и драматурга. Тематика творчества Шекспира остается актуальной, так как отображает ценностные измерения бытия человека, которые так или иначе пронизывают историю человечества от его создания и по сегодняшний день. Стоит отметить, что тематика сочинений отличается разнообразностью и поэтому каждый человек может увидеть в них самого себя.

Одним из шедевров Шекспировской поэзии является сонет №9, в котором, по нашему мнению, таится ответ на один из самых важных, затруднительных вопросов: в чём смысл жизни?

Таким образом предназначение каждого из нас состоит в том, чтобы оставить после себя след в этом мире. И смысл этот не ограничивается лишь продолжением рода, как это могло бы показаться невооруженному глазу, а предполагает то, что каждый из нас может сделать вклад для дальнейшего развития человечества: «А ты не

оставляешь существа, В котором свет нашел бы утешенье»[1]. В этом случае не стоит рассматривать слово «существо» лишь только как биологический объект, ведь достояния могут быть как материальные так и духовные, культурные. А тот, «Кто предаёт себя же самого - Не любит в этом мире никого!», ведь отклоняясь от своего предназначения, человек вредит не так себе, как другим.

Стало быть, Шекспиру в свою очередь удалось достичь поставленной жизненной цели – по себе он оставил будущим поколениям свои бесценные работы, благодаря которым снова и снова оживает, волнует наши сердца и поучает нас.

Одно из наставлений мы можем обнаружить уже в следующих строках: «Богатство, что растрчивает мот, Меняя место, в мире остается. А красота бесследно промелькнет, И молодость, исчезнув, не вернется». Следственно необходимо брать во внимание не только лишь целеустановку, а и отдавать себе отчёт в том, что время не стоит на месте и, как бы давая себя в распоряжение, рано или поздно требует расплату. От нас лишь требуется правильно распоряжаться им. Время измеряет движение и изменения в делах, заданных нашими решениями, определенных нашими целями и желаниями, таким образом проблема заключается не в недостатке времени, а в нашей иерархии ценностей. Поэтому для того чтобы научиться правильно распоряжаться временем, нужно научиться его ценить, потому что оно является уникальным ресурсом. Вот что хотел донести нам гений.

Эту же тему Шекспир продолжает и в 13-ом сонете: «Тебе природой красота дана На очень краткий срок, и потому Пускай по праву перейдет она К наследнику прямому твоему». Он также заставляет нас вновь задуматься о далёком будущем: «О, пусть, когда настанет твой конец, Звучат слова: "Был у меня отец!"». Этим самым он побуждает нас поразмышлять над нашими поступками, действиями от которых напрямую зависит будущее.

В конечном итоге, смысл жизни – не прожить ее зря и сохранить за собой признание. Для каждого оно своё, но если оно истинно, то непременно служит во благо человечеству. Очень важно так же дорожить временем, ведь из-за неумения управлять им незаметно пролетает вся жизнь. А для реального достижения высшего предназначения – слушайте свое сердце и делайте то, что должны.

Список использованной литературы:

1. Библиотека Максима Мошкова. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lib.ru/SHAKESPEARE/sonets.txt>

Виселко І.В.
vuselka@meta.ua

ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ ЯК СФЕРА ТРАНСФОРМАЦІЇ КУЛЬТУРНИХ СМИСЛІВ

Медіапростір збагачує наш технологічний світ та ініціює віртуалізацію повсякденності, як наслідок – стає вікном у реальний світ, де все є зрозумілим, через наповнення кодами медіатексту всього культуро-смыслового діапазону повсякденності. Всі незбагненні речі та поняття набувають єдиного транскультурного змісту і форми завдяки віртуалізації реальності. Якщо раніше кожний по-своєму уявляв літературні образи або географічно далекі куточки світу тощо, то нині людина може подивитися на все в режимі реального часу та зняти протиріччя стосовно уявного. Віртуалізація якісно уніфікує, але внутрішньо урізноманітнює світ,

повсякденність тим, що ілюструє, демонструє і доводить до вичерпної конкретики інформацію. Відбувся незворотний перехід медіасфери у режим віртуалізації всього простору сучасної культури. Віртуалізація як момент уявного не існує в предметності, але потребує розпредмечення людиною, обізнаною в граматиці інтернет-спілкування. Світ думок не існує без здатності людини віртуалізувати, проте, розробивши «пристрій», який віртуалізує реальність, суспільство здійснило смислотрансформуючий крок в організації власного буття.

Метаморфози простору віртуальної реальності ініціюють трансформацію культурних смислів, які формують новий «образ світу» та «образ людини». Ці сенси включають певне занурення людини в медіапростір як співтворця – автора цього простору. Існування суб'єкта у віртуальному світі цілком залежить від його бажання долати перешкоди і відстані, які (тобто бажання) не існують у світі фізичної реальності (нездатність людини самостійно літати, долати висоту та глибину простору), – усе це доступно у віртуальній реальності. Головне, що людина природно переживає отримані почуття, реалістичність віртуального.

У дослідженнях різних аспектів віртуалістики наявні такі поняття, як «кіберкомунікація», «комунікація в електронному середовищі» тощо. Кожне з цих понять вказує на комунікативний зміст віртуальної реальності, тому, на нашу думку, її культурно-сміслові особливості пов'язані з комунікативними ознаками.

У сучасному світі для людини спрощені умови доступу існування у віртуальній реальності, і частим стає вибір на її користь, оскільки за допомогою віртуалізації можна сховатися від реального світу, дійсних проблем. У віртуальному просторі людина може відчути свою «перевагу» над силою ситуативного впливу, певне першочергове й одноосібне авторство в конструюванні власного світу, можливість керувати і формувати нові смисли реальності за допомогою різноманітних відеоігор та інших віртуальних конструктів, які суб'єкт нібито створює по своїй волі і своїм уявленням. Віртуальна реальність настільки задовольняє людину в її потребах, що настає момент, коли людина боїться іншої реальності, тобто не бажає вийти з віртуального світу і зіткнутися з дійсною реальністю та її законами, оскільки ховатися за монітором значно зручніше і легше, ніж жити в об'єктивній реальності і боротися з труднощами і приймати невдачі.

Говорячи про вплив віртуалізації за допомогою медіа слід зазначити, що із глобальним зростанням її впливу збільшується і кількість інформації, і, у свою чергу, страждає її якість. Водночас та людина, яку умовно називаємо «*homo virtuas*», у ситуації подвійної ідентичності (віртуальної-реальної) перебуває в розгубленому стані, тому нерідко об'єктивно невизначальна інформація може стати для неї рятівним вибором. Так, наприклад, нині нерідко трапляється ситуація, коли людина визначає себе за знаком зодіаку, стежачи за гороскопом: вона намагається жити та підводити певні дії «під» смисл інформації, яку отримує з цього джерела, вважаючи його достовірним.

Отже, тенденція віртуалізації повсякденності, переформовування, транскрипція всієї світової культури у медіапросторі спрямовує суспільство в цілому і кожну окрему людину зокрема на докорінні зміни соціального та духовного характеру. Враховуючи комплекс ризиків щодо цих змін, виявлені комунікативні платформи є актуальними аспектами розуміння культурно-сміслових трансформацій сьогодення.

ФОРМУВАННЯ ІДЕАЛУ ЛЮДИНИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА: ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

Ідеал людини сучасності є надзвичайно важливим поняттям, оскільки кожна особистість прагне відповідати його характеристикам. Становлення ідеалу людини має довгу історію, оскільки кожній історичній епосі притаманний свій відмінний образ ідеальної людини. Що ж таке взагалі ідеал? Ідеалом вважається щось винятково досконале, таке, що є вищою метою прагнень людей. Ідеал є багатозначним поняттям. Ідеальними вважають довершені, позбавлені вад, недоліків предмети, явища, процеси тощо. Що ж стосується уявлення про ідеальну людину, то воно змінювалося протягом історії розвитку суспільства.

У самих витоків поняття про ідеальну людину в історії філософії стоїть термін античної етики, що виражає ідеальне єднання фізичної краси та духовної досконалості – калокогатія. Для греків поняття краси і моральності не розмежовувалися, моральне не відокремлювалося від прекрасного. Греки цінували красу, вважаючи її природним вираженням порядку речей, яскравим прикладом чого може слугувати скульптура Давньої Греції. За переконаннями греків, добро як внутрішня краса та зло як потворність душі пов'язані з зовнішнім виглядом людини, тому завжди можна відрізнити прекрасне від потворного. Добро як повнота життя, як природна досконалість завжди захоплює, зачаровує людину, пояснює їй, заради чого вона живе. Наприклад, краса Єлени змушує старців говорити про неї як про жінку, заради якої варто вести війну. [1]

Наступний етап у розвитку філософської думки про ідеал людини був закладений у християнсько-етичному вихованні, описане Августином «Блаженним», згідно з яким ідеалом є особа, «створена на образ і подобу Божу», основним пріоритетом якої є пошана гідності людини, пізнання та любов до Свого Творця і служіння Йому через пізнання інших людей, любов до них і служіння їм, а також пошані до старших, любові до своєї Батьківщини і народу, щирості, духовному аристократизмі (не визнанні над собою жодного володаря окрім Бога) [2].

Ще одним ідеалом людини періоду Середньовіччя був благородний і доблесний лицар. Лицарі об'єднувалися в ордені, створювали свої кодекси честі, влаштовували турніри. У кожного лицаря була своя «Прекрасна дама» (реальна чи уявна), якій присвячувалися перемоги і заради якої здійснювалися подвиги.

Наприкінці XIV – на початку XV ст. в Європі, а саме - в Італії, почала формуватися ранньобуржуазна культура, названа культурою Відродження (Ренесанс), характерною ознакою якої стало посилення світських мотивів в європейській культурі, все більша самостійність та незалежність від церкви різних сфер життя суспільства – науки, освіти, філософії, літератури, мистецтва. Саме тому ідеї про всемогутність людини отримали свій розвиток у цей час. На чолі кута стає людина з точки зору своєї природи і можливостей. Хоча люди як і раніше усвідомлювали, що не все залежить від них, проте це сприяло появі ідей про свободу і необхідність. Подібні погляди існували і в епоху Античності, але тепер вони активно переосмислювалися і втілювалися в життя. У цей період по-іншому пояснюються відносини між людиною і Богом. Як і раніше вважається, що Бог створив людину, але

людина від народження наділена активністю, прагненням перетворювати світ і саму себе, тому може і повинна стати господарем свого життя. Ідеалом людини епохи Ренесансу стає різнобічна діяльність особистості, її активна життєва позиція. Наголос ставиться не на походження чи багатство, а особисті достоїнства та благородство. Метою життя виступає тепер не спасіння душі, а творчість, пізнання, служіння людям, суспільству, а не Богу.

На зміну епосі Відродження приходить епоха Просвітництва, коли на формування уявлень про ідеал людини надала впливу німецька класична філософія. Так, Іммануїл Кант писав про те, що головне в житті - вміти користуватися своїм розумом. [3] Ідеал того часу - людина розумна, влаштована за законами логіки і здатна змінювати навколишній світ відповідно до доводів розуму. Люди цієї епохи як і раніше вірять у Бога, але в умах деяких з них з'являються ідеї вільнодумства. Філософи доби Просвітництва вбачали в людській природі такі головні риси: розумність, прагнення до свободи, активність.

З розвитком капіталізму ідеальною стає людина праці, а справжніми цінностями - трудова дисципліна, старанність, професіоналізм і відносно здорова конкуренція.

Тому, можна зробити висновок, що перш за все поняття ідеалу людини є нерозривним з цінностями певної епохи. Тож, перш ніж повести мову про ідеал сучасної людини треба звернутися до цінностей сьогодення. Найважливішим орієнтиром сучасної людини можна вважати матеріальні цінності, оскільки більшу частину свого часу та життя людина присвячує роботі та кар'єрі, тобто покращенню свого матеріального становища, аби згодом мати змогу задовольнити свої бажання та втілити мрії. Проте не можна нівелювати роль вічних цінностей у житті людини, таких як родина, кохання, добро, турбота та піклування, суспільно-корисна діяльність. Без них людина не може духовно розвиватися і відчувати себе морально задоволеною. В добрі та істині, справедливості і чесності розкривається повнота життя людини, і навіть якщо її ідеали мають матеріальний характер і не відрізняються високою моральністю, вона все одно приходить до усвідомлення того, що без вищих цінностей прожити життя гідно неможливо.

Отож, можна констатувати, що наш час є досить складним і суперечливим з точки зору цінностей, моральних норм, дозволів і заборон. Образ людини та її ідеальний портрет пропонують та формують медіазасоби сьогодення. Вони пропонують образ успішної людини як ідеальної, принижуючи при цьому роль освіти, самореалізації та пізнання загалом, тобто шлях, сповнений наполегливої праці, пропонуючи експрес-варіант.

На завершення, можна сказати, що ідеалом сучасності є людина щаслива, незважаючи на те, що приносить їй задоволення. Це може бути або робота та просування кар'єрними сходинками, або родина, або навчання та пізнання, або допомога та турбота про оточуючих. Мета людини сьогодення – знайти своє призначення та своє місце у суспільстві. Поняття ідеалу людини пройшло довгий шлях: в античності ідеалом вважали людину красиву, у Середньовіччі – людину релігійну, в епоху Відродження – людину творчу, на етапі Просвітництва – людину розумну, в часи становлення капіталізму – людину працьовиту, а ідеалом сучасності можна з впевненістю назвати людину щасливу.

Список використаних джерел:

1. Поняття "калокагатія" в давньогрецькій культурі [Електронний ресурс]: Режим доступу:

http://pidruchniki.com/1806020343842/kulturologiya/tehne_kulturno_znachuscha_maysternist_zhitti_lyudini

2. Августин Святий. Сповідь / Святий Августин; [переклад В.С. Бойка]. – К. : Шанс, 2012. – 348 с.

3. І. Кант «Ответ на вопрос: Что такое Просвещение?» [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://iph.ras.ru/uplfile/philec/gou/kant.pdf>

Говорова М. В., Балацька А.И.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Покулита І. К., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ВПЛИВ ТВОРЧОСТІ ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА НА СУЧАСНИЙ КІНЕМАТОГРАФ

Саме завдяки Вільяму Шекспіру, одному з найкращих драматургів, на світ з'явилися п'єси, які захоплюють дихання вже з перших дій, з перших секунд, і відчуття захвату та хвилювання тільки посилюється з кожною хвилиною, не відпускаючи зі своїх лап зачарованих глядачів. Це найбільш екранізований письменник на планеті, тому багато хто може вважати, що від фільмів із запозиченими в нього сюжетами віє нудьгою та давниною, - майже кожен режисер вважає за належне випустити нову стрічку про трагедію Ромео та Джульєти, про вагання Гамлета, насильницьку смерть Дездемони та інші, а глядачі надають перевагу чомусь свіжому та новому, а не вивченим напам'ять сюжетам.

Але не зважаючи на все це, його ідеї будуть втілюватися і надалі, картини на екрані відшукають своїх глядачів, і нехай знайдуться і ті, котрі говорять, що це вже в минулому, все одно завжди буде велика частина людей, які із задоволенням будуть дивитися, хоч і в тисячний раз, фільми по мотивам Шекспіровських п'єс, адже зараз є дійсно багато кінострічок, вартих перегляда.

Обличчям до обличчя з великим Майстром стикаються режисери і виявляють, що його п'єси це не просто однозначний сценарій, за яким мають грати актори, це жорстка схема подій, емоцій, характерів, щось на кшталт контуру розмальовки, що дає волю заповнити зміст за власним розумінням. Насправді, впоратися з Шекспіром можуть усі, хто має майстерство та талант, сміливість та впевненість, хто зможе використовувати п'єси як інструмент для самовираження, а не пасувати перед величчю класики.

Мода повертається, так само і оновлені ідеї Шекспіра втілюються в життя вмілими руками. Сучасний глядач орієнтується на новинки, цікавиться актуальними речами, тому треба привертати його увагу.

Озвучивши актуальними поп-хітами «Ромео і Джульєтту», Баз Лурман отримав зовсім непогану екранізацію з Леонардо Ді Капріо у ролі Ромео. Майкл Алмерейда розіграє «Гамлета» в сучасному Нью-Йорку, перетворивши Клавдія в главу корпорації. Рейф Файнс досить непереконливо спробує за допомогою «Коріолан» висловитися з приводу війни в Іраку. Мало хто здогадувався, що сюжетна лінія «Короля Льва» тісно пов'язана з «Гамлетом». А хто бачив, як двоє безмежно закоханих перетворилися на гномів у мультфільму «Гномео та Джульєтта»?

Якщо подивитися більш уважно, то краплину його творчості, його відбиток можна побачити майже усюди, просто вони непомітні, а ніхто й не здогадається

копнути глибше. Класика завжди залишається класикою, в якому б вигляді нам її не підкладали, а це означає, що вона буде жити ще довго.

Данилюк Ю.

ФЛ, ЛН-41

Науковий керівник:

к.філос.н., викладач кафедри філософії Виселко І.В.

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ СОЦІУМУ

Які цінності сучасної молоді людини є пріоритетними, а які втрачають своє значення, як вони поєднуються з традиційними цінностями – головна проблема соціалізації молоді. При виборі і реалізації мети людина орієнтується на цінності, ідеали, норми. Актуальність теми зумовлена необхідністю переосмислення традиційних цінностей сучасної молоді людини. Спосіб життя, стилі спілкування, зміст дозвіллевої діяльності стають серйозною основою для тенденцій розвитку нових ціннісних орієнтацій.

Проблема цінностей завжди виступає на перше місце в перехідні періоди суспільного розвитку. Цінності не лише відображають динаміку економічних, політичних, соціальних змін, але й самі стають активним чинником формування нових суспільних відносин. Дедалі гостріше постає проблема людини в суспільстві, її самоцінність і здатність реагувати на виклики епохи.

Проблема цінностей в науковій думці має багатовікову історію. Джерела концепції цінностей містяться в теорії добра Платона та у вченні Арістотеля про «чистий розум» і «вдосконалене благо» як самоцінність. Е. Кант протиставив практичний розум, який має справу вище чистого розуму і досліджує пізнавальну діяльність. Вчений вважав, що цінності самі по собі не мають буття, їм притаманна лише значущість, вони – суть вимоги, звернені до волі, поставлені перед нею. Філософи Г. Ріккерт, В. Віндельбандт розглядають цінність як утворення особливого роду, що є найвищим виміром людської духовності, піднесеним над практичними інтересами. «Цінності, – стверджував Ріккерт, – не являють собою дійсності, ні фізичної, ні психічної. Суть їх складається в їх значущості, а не в їх фактичності.» [3, С.128-129].

Цінності, що прийняті в певному суспільстві вказують на людську, соціальну і культурну значимість певних явищ і предметів діяльності. Цінності визначаються як ідеї, норми, процеси, відносини матеріального і духовного порядку, які мають об'єктивну, позитивну значимість і здатні задовольняти певні потреби людей.

Найвищими з усіх цінностей є людина і людське життя, поза якими втрачають зміст усі інші цінності. Як зазначає Г. Ріккерт: «Життя може бути тільки засобом, і цінність його тому залежить лише від цінностей цілі, яким вона служить.» [4, С.35]. Цінність життя людини вимірюється кількістю добра і любові, вкладених у нею в кожную, хай і невеличку справу. Чим розвиненіша вона як особистість, тим чіткіше постають перед нею проблеми сенсу життя, діяльності, якій вона себе присвячує. Моральна цінність любові полягає у її здатності мобілізувати всі сили особистості, збуджувати в ній творчу енергію, створювати і формувати людину і людське в ній.

У свідомості сучасної молоді формується тип особистості, яка насамперед цінує себе, орієнтується на власні сили і розум та вважає, що її діяльність, успіх у житті

залежить саме від неї. Здібності при досягненні життєвих цілей вимагають знань і роботи над собою. Сучасній молодій людині властиві стійкі ціннісні орієнтири: критичне мислення, відкрите спілкування, розвиток та оновлення світогляду, просування власних ідей та можливість самореалізації, зробити те, чого не можна не робити – йти за своїм призначенням.

Молодь сьогодні самовиражається в заздалегідь спланованих масових акціях – флешмобах. Це абсолютно добровільне заняття. Учасники одного і того ж заходу можуть мати різні цілі. Серед можливих варіантів учасники флешмобу часто шукають: самоствердження; відчуття причетності до спільної справи; відчуття себе вільним від суспільних стереотипів поведінки; справити враження на оточуючих. Цілі досягаються за рахунок «ефекту натовпу». Таким чином, однією з найважливіших цінностей для сучасної людини є самовираження.

Таким чином, значущість цінностей зростатиме тільки тоді, коли буде взаємозв'язок усіх цінностей в одній системі духовності, яка сформує активну, творчу особистість, здатну знайти своє місце в житті, самовизначитися і реалізувати себе. Тому необхідно на державному рівні створити умови для самореалізації молоді.

Список використаних джерел:

1. Ріккерт Г. Науки про природу і науки про культуру [Текст] / Г.Ріккерт. – С.П.б, 1911. – С. 128-129.

2. Ріккерт Г. Цінності життя і культурні цінності [Текст] / Г.Ріккерт. – М.: Лотос, 1912-1913. Кн. 1. – С.35.

Колокольнікова В.А.

2 курс, ФЛ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Покулита І.К., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

МОВНА КАРТИНА СВІТУ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Ще в давні часи Геракліт сказав: «Paula rhei», що з давньогрецької перекладається як «Усе тече, усе змінюється». Наше середовище та ми самі завжди знаходимося у русі. Те саме стосується мов; їх розвиток залежить від розвитку людства та навпаки.

Гострим питанням сьогодення постає глобалізація та її вплив на суспільство. На думку Е. Фроста, глобалізація суспільства – це «тривалий процес об'єднання людей і перетворення людства у планетарному масштабі» [1, с.4]. Синонімом до слова глобалізація часто називають уніфікацію або інтеграцію.

Процеси глобалізації почалися ще в епоху великих географічних відкриттів. Тоді це явище скоріше мало економічний характер. У наш час глобалізація охоплює не лише фінансово-торгівельну сферу життя, а й має вплив на соціальну та культурну складову. У творі Г. Маркеса «100 років самотності» [2], описувалося життя маленького тихого містечка Макондо, де після так званої бананової кампанії воно перетворилося на типовий мегаполіс, втратило свої традиції, стало уніфіковане до інших колоній. Можна довго сперечатися щодо позитивних та негативних наслідків явища глобалізації, але немає сумніву – це незворотній процес.

На нашу думку, варто виділити декілька прикладів втручання глобалізації у мовну картину світу. По-перше, це зникнення мов (так зване омертвіння мов).

Існують тисячі повноцінних мов та різноманітних діалектів, але щороку з мовної карти світу зникають багато мов. Це природній процес, якщо діалект був поширений серед малої кількості населення або відбулося завоювання території іншою нацією (тоді має місце явище адстрату). В наш час, наприклад, фризська мова стоїть на грані вимирання, тому що нею здебільшого володіють люди старшого віку, в той час як молодь спілкується нідерландською або англійською.

По-друге, це становлення англійської мови провідною мовою усього світу. Важлива документація ведеться англійською, популярна музика – здебільшого англомовна, для влаштування на роботу теж треба знання англійської. Також результатом впливу англійської мови є поява інтернаціоналізмів.

Для задоволення потреб усіх націй були спроби пошуку міжнародного засобу спілкування. Тут розглянемо створення штучних мов. Такою мовою, що найкраще прижилася, є есперанто. На нашу думку, ідея універсальної штучної мови – прекрасна, тому що не надає переваг жодній окремій нації, має спрощену парадигму словоформ (як і власне спрощений синтаксис) і т.д.

Турецьким професором Х. Гюне була висунута пропозиція, що для успішної інтеграції в ЄС Україні необхідно в правописі замінити кирилицю латиницею[3]. Це також може слугувати яскравим прикладом глобалізації, коли задля успішної співпраці зі світом необхідно пожертвувати традицією століть.

Таким чином, глобалізація визначається як невід’ємна частина нашої епохи через постійний технічний розвиток та активні міжкультурні зв’язки. Вона може мати й негативні наслідки для індивідуальності націй в першу чергу через вплив на культуру та мову. Для їх уникнення необхідно цінувати та розвивати власну мову, зберігати традиції та звичаї.

Список літератури:

1. Фрост Э.Л. Что такое глобализация? / Э.Л.Фрост // Государственная служба за рубежом. Глобализация, проблемы, перспективы. Реф. бюллетень. –М.,-2002. – С.50.
2. Маркес Г. 100 лет одиночества / Габриель Маркес., 2015. – 400 с.
3. Кротова І. Турецький професор пропонує Україні перейти на латиницю [Електронний ресурс] / Ірина Кротова. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://studway.com.ua/profesor-latinicya/>.

Кучеренко О. В.

2 курс, ФЛ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Виселко І.В. к.філос.н., викладач кафедри філософії

СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ СУСПІЛЬСТВА СПОЖИВАЦТВА ХХІ СТОЛІТТЯ

Людина є споживачем за своєю сутністю, тобто не може існувати ізольовано від навколишнього світу, не використовуючи зовнішні джерела енергії. Звідси стає очевидною її певна залежність: спочатку - від природи, потім, з розвитком продуктивних сил і поділом праці, від суспільства і соціально-економічного устрою. Зростання переліку і масштабів потреб людини – це цілком логічна відповідь на стрімкий розвиток можливостей виробництва та невпинний пошук нових засобів для комфортизації життя.

Умовною точкою відліку в історії споживання вважається початок 40-х років XIX століття, коли газета «Times» надрукувала перші комерційні оголошення. Потім це явище зі швидкістю епідемії захопило весь інформаційний простір, і вже до кінця століття сталися найважливіші зрушення в соціальній структурі всього суспільства і окремої людини - почалася епоха масового виробництва товарів широкого вжитку.

Раніше основними важелями економіки були товари, що задовольняють базові аспекти життя - їжа, житло, одяг, елементарні умови побуту - змінювалися лише форми їх реалізації. Однак, з часом споживачтво вийшло за рамки своїх основних функцій: до життєво-необхідних додалася величезна кількість надуманих, фіктивних потреб, що призвело до невтішної статистики - 70% сучасного асортименту засмічені речами, які стали потрібними лише через вдалу прорекламованість засобами медіа.

Окрім ЗМІ є ще два інститути, що шляхом маніпулювання ввійшли у довіру людини, нав'язавши ідеї, вигідні лише зацікавленій стороні: мода, яка паразитує на штучних потребах і роздуває ціни на найсучасніший товар, й політика - виборця всіляко переконують, що ця партія - саме та, яка наведе лад і дбатиме про його інтереси. У цьому випадку люди стають черговим витком спіралі мовчання (Е. Ноель-Нойман), а їх життя під впливом середовища, налаштованого покірно «проковтнути» все, що активно поширює медіапростір, зводиться до зомбованої заміни старого на нове, навіть за умови, що товари не втратили споживчої цінності, не вичерпали своєї практичної користі. Виробник ладний йти на будь-які жертви – навантажувати продукцію зайвими функціями, змінювати дизайн чи запрошувати голлівудських зірок, аби рекламувати новинки – все задля освоєння нових ринків і забезпечення безперервного потоку клієнтів.

Підтвердженням такого полювання на потенційних покупців є прийом, окреслений американським соціологом Джорджем Рітцером на прикладі Лас-Вегасу, Disney World, супермаркетів Walmart і мережі McDonald's –retailtainment[1], що передбачає використання звуку, атмосфери, емоцій, грандіозного шоу, аби затьмарити конкурентів. Основними критеріями є те, що заходи повинні бути розважальними, ознайомлювати з брендами і спонукати купувати. Кошти, витрачені на видовища та оздоблення, безсумнівно, великі. Однак, в США і Австралії подібні концепти користуються шаленою популярністю і збільшують розміри прибутків організаторів майже у півтора разу, порівнюючи з традиційними торговими форматами.

Проте, слід виокремити також і позитивні аспекти споживачтва, якщо розглядати цей процес як маневр, що відвертає увагу від соціальних протиріч, таких як національні чи релігійні, зосереджуючи думки людей, наприклад, на гонитві за тенденціями моди, і слугувати попередженням та вирішенням глобальних конфліктів без насильства і зброї.

Визнаний американський письменник-фантаст, Фредерік Пол, в оповіданні «Чума Мідаса»[2] пропонує несподіваний варіант моделювання майбутнього: це світ дешевої енергії, де все автоматизовано, замість людей працюють роботи, товари знаходяться в надлишку. Ця історія далеко не утопічна, тут все ще панує класовість, проте, «бідні» повинні дотримуватись спеціальних квот – жити у величезних маєтках, перенасичуватись їжею, зношувати певну кількість речей, в той час, як «багаті» живуть просто. Ця система зазнає невдачі, оскільки знаходиться свідомий «гвинтик», інженер Морі Фрай, який відмовляється споживати у гіперобсягах і бореться проти уряду, залучаючи роботів. Це означає, що людина від природи істота мисляча та залежна від суспільства, кожен прагне досконалості у всіх сферах життя та

самореалізації, тому принцип зрівняння всіх в умовах динамічного розвитку суспільства просто не можливий.

Отже, варто чітко усвідомлювати, що без товарів та пропонованих послуг сьогодняшня людина існувати вже не може, оскільки цивілізаційні набутки людства ґрунтуються на багатьох з них (технічні, медичні пристрої, що продовжують життя та зцілюють не лише тіло, а й душу) та роблять життя кращим і яскравішим. Інший аспект полягає в тому, що купуючи, люди стимулюють розвиток економіки й консоліднують світ за допомогою товарно-грошових відносин. Праця Еріха Фромма «Мати чи бути?» містить цікаве порівняння споживача з «вічним немовлям, яке плачем вимагає соски»[3, с. 76], тобто людство має сприяти формуванню «здорової» суспільної свідомості, навчитися ставити бар'єр перед медіа, намагатися виховувати в собі критичне мислення, як заповідав Сократ, та незалежність в емоційному плані, інакше життя стане беззмістовним слідуванням установок, прищеплених засобами медіа-впливу.

Список використаних джерел:

1. Ritzer, George. Enchanting a Disenchanted World: Revolutionizing the Means of Consumption. – 2nd Edition. SAGE Publications, Inc. 2005.
2. Pohl, Frederik. The Midas Plague (The Galaxy Project Book 17). –Kindle Edition. RosettaBooks, 2011.
3. Мати чи бути? : пер. з англ./Еріх Фромм. – К.: Укр. письменник, 2010. – 222 с.

Олейнікова А. А.

3 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Покулита І. К., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ЛЮДИНА ЯК ТВОРЕЦЬ І ТВОРІННЯ КУЛЬТУРИ:ВИДАТНІ УКРАЇНСЬКІ ПОСТАТІ У ФОРМУВАННІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДУХОВНОГО ПРОСТОРУ

Сьогодні не викликає сумніву, що в основу ціннісних орієнтирів розвитку культури має бути покладено розуміння Людини – Творця як сенсу, мети та сутності процесу духовного поставання суспільства. Саме завдання зупинитись на ролі видатних постатей у формуванні культурного простору змушує, насамперед, визначитись у тому образі українського світу, який презентований його творцями в очах широкої світової спільноти. Змальовуючи портрет вітчизняної культури, його одними із перших визначальних штрихів, є співучість та свого роду театральність - драматизм у поєднанні із життєдайним гумором і оптимізмом. Українська культура багатогранна за своєю сутністю, однак ми акцентуємо її мелодійність (пісенний мелос, мова), барвисту декоративність та драматичність.

Важливо у цьому контексті підкреслити певні ідеї, які обстоюють представники вітчизняної філософсько-культурологічної думки – С.Кримський, М.Попович та інші вчені щодо ментального зв'язку із європейським світом античності, візантійською культурою християнської доби та іншими періодами новоєвропейської історії та сучасності. Серед інших рис це музично-драматичне коріння української культури та самобутня традиція, що налічує численні архетипи, які відображені у вітчизняній художній творчості. Наразі Україна має певний образ, який живе творчістю окремих особистостей на мистецтв.

Яскравим виміром «вокальності» нашої культури є постать С. Крушельницької. Всесвітньовідома оперна співачка родом з Тернопільської області володіла не просто видатними вокальними якостями. Її талант врятував оперу Джакомо Пуччіні. Написавши нову оперу композитор був впевнений у своєму тріумфі, однак публіка освістала її і вбитий розчаруванням Пуччіні ледве не втратив віру у свої здібності. Тоді він вирішився піти на другу спробу та запросив на головну партію Соломію Крушельницьку. На цей раз публіка аплодувала стоячи та сім разів викликала акторів та композитора на сцену. Після вистави зворушений і вдячний Пуччіні подарував свій портрет Соломії зі словами «Найпрекрасніший і найчарівніший Баттерфляй».

Дотримуючись визначеного принципу музично-драматичного та барвисто декоративного начал в культурі, хотілося б назвати видатних мисткинь, що прославили Україну на світовому рівні – народні художниці Катерина Білокур та Марія Приймаченко. Наприклад, яскраві, декоративні, незвичні за формою та кольором квіти Марії Приймаченко стають естетично-філософським узагальненням трактування стосунків людини та Всесвіту, У відповідному аспекті постає перед нами і образ птаха – споконвічного уособлення добра та щастя. . Вона казала: «Роблю сонячні квіти тому, що людей люблю, творю на радість, на щастя людям, щоб всі народи один одного любили, щоб жили вони, як квіти по всій землі». У картини Катерини Білокур панує рослинна символіка, що відображає софійність живого космосу.

Представником українського театрального мистецтва, що здобуло особливої популярності завдяки засобам сучасних медіа, став Богдан Ступка. За свою кінокар'єру він був удостоєний біля 15 кінопремій та призів. Його запрошували відомі режисери з закондону, і в листопаді 2008 році Ступка здобуває нагороду за найкращу чоловічу роль на III Римському міжнародному фестивалі за українсько-польський фільм «Серце на долоні». Під час вручення нагороди актор сказав: «Мрією мого життя було, щоб українська культура стала відома в цілому світі. Мрії повинні збуватися, і я щасливий, що маю можливість сприяти цьому».

Павлова Ю.М.

2 курс, ФЛ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Виселко І.В. к.філос.н., викладач кафедри філософії

ЯВИЩЕ «ІКІГАЙ» ЯК КРИТЕРІЙ ВЛАСНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ

Сьогодні в Україні все більшої популярності набувають різноманітні східні вчення та практики, що стосуються розвитку душі та тіла. Ми звертаємося до старовинних праць і трактатів Омара Хайяма, Лао Цзи, Конфуція та багатьох інших. Крім того з недавніх пір у лексиконі таких шукачів самовдосконалення з'явився японський термін «ікігай». Пояснити його буде трішки складно, адже ікігай не просто поняття, а справжній концепт, ціла філософія. Дослівно ж перекладається як «те, заради чого прокидаєшся кожного ранку». Однак більш знайомим нам видається слово, що частіше використовують у західному світі, – призначення. Серед молодих людей найчастіше постають питання *Як знайти себе?*, *Як самореалізуватися?* Адже в сучасному світі з кожним днем це стає робити важче. Отож ми спробуємо розібратися, як можна знайти своє призначення або свій ікігай.

У кожної людини (чи то людства в цілому) є своя місія, сенс, заради реалізації якої вона народилася і живе. Однак це призначення не враховує таких факторів як уміння, можливості та й взагалі потреби світу, що є важливими складниками у

рецепті самореалізації. У свою чергу японський ікігай знаходиться на перетині таких надзвичайно важливих сфер: 1) те, що ти вмєш робити; 2) те, що тобі подобається робити; 3) те, що потрібно іншим; 4) те, за що тобі платять. Разом вони утворюють ціле, яке наповнює наше життя сенсом та змістом, тому відсутність хоча б чогось одного може позбавити нас відчуття повноти та задоволення, яких ми так прагнемо.

Загальновідомим є факт, що Японія – країна, де середня тривалість життя одна з найвищих. Але цей показник серед жителів маленького острова Окінава б'є всі рекорди: середня тривалість життя чоловіків становить 88 років, тоді як жінок – 92. Місцеві й справді харчуються виключно здоровою їжею: риба, морепродукти, фрукти та овочі, але, на думку вчених, цьому істотно сприяє те, що практично кожен окінавець знає свій ікігай та живе згідно з ним.

На пошуки власного ікігаю може піти багато часу та енергії, тому необхідно подумати і прийняти однозначне рішення: все ж шукати чи ні? Слід зауважити, що ніколи не пізно почати, але чим раніше, тим краще, отож перше, що потрібно зробити – запастися терпінням.

Вивчаючи різні науки, ми неодмінно розширюємо кругозір, проте окрім навколишнього світу людина має пізнавати й саму себе, визначати свої переваги й недоліки, уміння й навички. При виборі своєї галузі, потрібно перш за все керуватися почуттями, адже якою б успішною не була ваша позиція, ви не будете щасливі, якщо це не приносить задоволення.

Варто віддати належне візуалізації, тому хоча б інколи замість того, щоб тверезо мислити, просто помрійте. Чим більше ви експериментуєте, тим більше шансів знайти саме те, що вам потрібно.

Багато людей шукають причину, щоб прокидатися кожного ранку, але тільки деякі розуміють, що її шукати потрібно всередині себе, слухаючи свій внутрішній голос і не піддаючися зовнішньому впливу. Знайти свій ікігай – важливе завдання для тих, хто хоче жити на повну, довго та щасливо, а не просто існувати.

Список використаних джерел

1. Ден Бютнер. Правила довголіття [Електронний ресурс] : Dan Buettner: How to live to be 100+ – Режим доступу:http://www.ted.com/talks/dan_buettner_how_to_live_to_be_100

2. Кристофер Петерсон. Ікігай та смертність. [Електронний ресурс] : Christopher Peterson Ph.D. Ikigai and Mortality. – Режим доступу: <https://www.psychologytoday.com/blog/the-good-life/200809/ikigai-and-mortality>

Паткевич В. О.

3 курс, ТЕФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Шаповалова О.А., к. філос. н., викладач, ФСП НТУУ «КПІ»

ВПЛИВ ТВОРЧОГО ДОРОБКУ ВІЛЬЯМА ШЕКСПІРА НА СВІТОВУ КУЛЬТУРУ

На сьогодні актуальною є тема впливу на світову культуру творчості Вільяма Шекспіра, який, безсумнівно, залишив значний відбиток у світовій історії. Стосовно цього питання існує безліч різних думок, точок зору, протиріч, припущень та фактів, що спрощують або підтверджують їх.

Визначний англійський драматург, актор і поет Єлизаветинської епохи Вільям Шекспір увібрав усе до найменших дрібниць із цього вишуканого часу, зміг втілити свої вчення, думки, вірування у вічні образи і твори, а також відобразити тогочасний стиль життя, різні почуття і мрії людей. Все вищезазначене вийшло у нього настільки вдалим і незвичайним, що його твори й досі залишаються популярними в усьому світі, продовжуючи дивувати читачів. Такий внесок у світову культуру є важливою та незамінною складовою формування сучасного розуміння ідеї та змісту класичних творів.

Серйозні дослідження творчості Вільяма Шекспіра почалися ще за часів його життя, проте найбільшої популярності ця тема набула лише через кількасот років після смерті драматурга. Все це пов'язано зі змінами, що відбувалися на межі різних епох, цінностями людей. Слід також зауважити, що після винаходу та широкого світового впровадження комп'ютерів і мережі Інтернет дослідникам Шекспіра та всім зацікавленим людям стало значно легше обмінюватися здобутою інформацією, фактами, порівнювати і зіставляти їх, влаштовувати різноманітні дискусії та приходити до спільних висновків.

Вільям Шекспір відомий своїм оригінальним стилем словотвору. Експериментуючи з існуючими словами таким чином, щоб змінити їх відтінок та значення драматургові вдалося значно поповнити не лише власний словниковий запас для написання творів, а й англійську мову з усіма її діалектами. Шекспір не лише вигадував слова, адже завдяки його зусиллям значна частина неологізмів увійшла в обіг, утворюючи тим самим англійську мову у тому вигляді, якою вона є сьогодні.

Також існує думка, що під іменем Шекспіра прихований цілий колектив різних авторів. Аргументом на користь цієї версії є багатогранність творчого спадку Шекспіра, вдале поєднання різних жанрів, думок, традицій та ідей автора. Навіть у рамках одного конкретного жанру розкривається єдність думок декількох людей, що мають різні життєві позиції, погляди та інтереси. Зокрема, частину його п'єс міг написати Ф. Бекон, знаменитий філософ і державний діяч. Але такі версії дуже влучно відкидає відомий радянський літературознавець О.А. Анікст: «Насправді, ніякої загадки немає. П'єси Шекспіра написав актор Вільям Шекспір. Саме він! Сумнівів у цьому бути не може, із дуже простої причини. Весь світ визнав Шекспіра великим драматургом. П'єси Шекспіра - плід високої професійної майстерності. Їх могла написати лише людина, яка досконало знала театр, глибоко осягнула закони впливу на глядачів»[1, с.14].

Враховуючи вищевикладене, можна впевнено сказати, що вплив на світову культуру творчості Вільяма Шекспіра важко переоцінити, адже він зробив вагомий внесок не лише у творчість і традиції, але й у мову англійського народу, яка сьогодні є однією з найпоширеніших мов у світі. Його п'єса «Король Лір» являється геніальним відображенням поведінки людей у різноманітних життєвих ситуаціях, а «Ромео і Джульєтта» стала світовим еталоном трагедій про кохання. Значна частина творчості Шекспіра має переклади українською мовою, що якнайкраще підкреслює популярність та невід'ємність від світової культури даних п'єс.

Список використаних джерел:

1. Шенбаум С. Шекспір. Коротка документальна біографія. // Прогрес. – 1985. – С. 11-18.

ЦИФРОВАЯ РЕВОЛЮЦИЯ В ЭСТЕТИЗАЦИИ РЕАЛЬНОСТИ

Эстетизация реальности в диапазоне последнего столетия сформировала устойчивую тенденцию проникновения в повседневность смысловых ориентиров и художественного языка, свойственных ранее определенным, прежде всего – авангардным формам искусства. Коммуникативную роль стремительно-меняющегося, динамичного по своей сути процесса переустройства жизненного мира играют сегодня медиатехнологии. Современным этапом их развития являются цифровые системы, открывающие новые горизонты в оптически-акустических проекциях смыслов и эстетическом фокусе презентации социальной реальности.

Значение искусства авангарда в раскрепощении воображения, как актуализации творческого потенциала во взгляде на мир, эстетически очерчено в первой половине XX века. Инновационность художественных экспериментов с не всегда четко артикулируемым, но непременно выпуклым рельефом поиска новых смыслов, сопровождала, а точнее – была в авангарде, социальной (политической и мировоззренческой) устремленности революционного духа интеллигенции. Символизм манифестаций сторонников эстетической «огранки» новых семиотических кодов искусства обрел во второй половине XX столетия свою историческую нишу, передав эстафету устроителям смыслов гиперреальности. Контексты современной культуры, выскальзывающие за рамки критериев невозможного, формируют игровую интерпретативность ощущений реальности – «поверхности смыслов» (Ж.Делез). Их «след» (Ж.Деррида) уловим в деталях: одновременной очевидности различных ракурсов изображения, оптических трансформациях визуального восприятия, цитатной включенности художественного материала (литературного, музыкального фрагмента) в транскультурный континуум повседневности. Таким образом формат эстетизации реальности организован сегодня тенденциями неоавангарда, которые идентифицируются революционностью дигитальных технологий.

Коммуникативный ресурс поиска смыслов пребывает в зависимости от комплекса факторов, в числе которых особое место занимают чувственный опыт и сенсорные возможности человека. Современные цифровые медиа, перенося этот опыт в новый объем сферичности восприятия мира, раскрывают спектральность эстетизации в синестезийной (основанной на принципе холизма) природе аудиовизуальной коммуникации. Обретение смысловых координат в подвижности образов реальности актуализирует сегодня потенциал цифровых технологий в «синергизме синестезийности художественного сознания» (М.Зайцева). Результативность, на наш взгляд, столь глобального прорыва мультимедийности сенсорной культуры определяет для себя человек индивидуально, реализуя цифровой пакет инструментария коммуникации в эстетизации пространства своего жизненного мира.

ВІТАЛЬНІ ВИЯВИ КОХАННЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ ТИСЯЧОЛІТЬ

Одностатеві стосунки сьогодні є частою темою дискусій, газетних статей та наукових праць. Актуальність даною проблеми пов'язана із зловживанням медіа ресурсами цим поняттям. Коли потрібно висвітлити щось у поганому тоні, журналісти одразу згадують все що пов'язано з людьми нетрадиційною орієнтації - легалізація шлюбів, проведення парадів. Чи є вони сучасним культурно-соціальним надбанням суспільства, чи, можливо, корені цього явища можна знайти, досліджуючи його у історичній ретроспективі?

У даній роботі ми розглянемо нетрадиційну орієнтацію як явище, що пронизало історію людства ще задовго до того, як воно стало розцінюватись проблематичним.

В результаті дослідження було виявлено, що сучасні ЗМІ характеризують гомосексуалізм як складову широкого процесу морального зубожіння. В той же час, античні автори висвітлюють це явище як буденність життя у часи античності.

З одного боку, античність розповідає про любов між представниками однієї статі як звичне явище. Збереглась до нашого часу поема Квіта Лутація Катула, у якій він виражає свої сексуальні бажання відносно чоловіка із грецьким іменем [1, с.75]. Сучасник Катула Лукрецій теж визнає свою схильність до стосунків із молодими хлопцями [2, с. 170].

Ця ж тематика присутня у творах Тібула, Вергілія, Горація [2, с.200].

Галло-римський поет Авсоній у IV до н.е. описує групові одностатеві стосунки [2, с 276].

Лукіан згадує одностатеві жіночі стосунки у II ст. н.е. [3, с.580].

Гігін пише, що співець Орфей, залишившись без дружини, ввів звичай займатись коханням із представниками своєї статі [4, с.127].

Апполодор описує міф, згідно з яким кіфаред Фараїд закохався у Гіацинта [5, с.170].

З іншого боку, газета «Комсомольская правда» публікує статтю із заголовком «Гомосексуалізм – новая религия в США» [6], а вільний журналістський ресурс «Однако» - «Зачем Америка делает гомосексуализм новой мировой религией» [7].

Акценти у даних роботах ставляться на тому, що починаючи із 70-х років минулого століття гомосексуалізм став тісно вплітатись у життя пересічних американців.[6]

Одностатеве кохання, на думку авторів цих статей – нова хвороба, що є заразною, зі слів доктора медичних наук Гарніка Кочаряна [6].

Журналіст Максін Конін пише «Что касается граждан натуралов-гомофилов которые одновременно и за ювенальную юстицию, и за иностранное усыновление именно у них и отбирать детей и отдавать, к примеру, голландским геям. Но дети не заслужили таких потрясений, как впрочем, не заслужили они и родителей-идиотов.» [7]

Виходячи з опрацьованих даних, ми можемо сформулювати наступний висновок: одностатеві відносини є явищем, корені якого занурюються глибоко в античність. Наголошувати увагу на цьому явищі, як на такому, що з'явилося нещодавно і набирає обертів є не коректно. Тим паче недопустимою є маніпуляція цим, як засобом

жорстокої критики щодо чіхось особистих переконань або політики, яку веде уряд певної країни щодо людей, які надають перевагу одностатевому коханню.

Список використаної літератури:

1. Cantarella. *Bisexuality in the Ancient World* / Cantarella, Oxford: Clarendon Press, 1992. 286 с.
2. Williams. *Roman Homosexuality* / Williams, Oxford: University Press 2010. 512 с.
3. Апулей. Апология, или О магии. Метаморфозы, или Золотой осел. Флориды. О божестве Сократа. Лукиан. Диалоги. Недialogические жанры; [пер. з давньогрец. В. Казанского]. – М : Пушкинская библиотека», 2007. 1024 с.
4. Юлий Гигин. *Астрономия* / Юлий Гигин, СПб: Алетейя 1197. 224 с.
5. Аполлодор. *Мифологическая библиотека* / Аполлодор, Ленинград: Издательство «Наука» 1972. 388 с.
6. Комсомольская правда [Электронный ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Москва : 2012-2016. – Режим доступу:<http://www.kp.ru/daily/26417.7/3290439/> (дата звернення 30.03.2016) – Зачем Америка делает гомосексуализм новой мировой религией.
7. Однако [Электронный ресурс] : [Веб-сайт]. – Гомосексуализм как новая религия: в США можно сколько угодно критиковать церковь, но упаси боже сказать хоть что-то в адрес геев – Електронні дані. <http://www.odnako.org/blogs/gomoseksualizm-kak-novaya-religiya-v-ssha-mozhno-skolko-ugodno-kritikovat-cerkov-no-upasi-bozhe-skazat-hot-cto-to/> – (дата звернення 30.03.2016)

Ханенко А.П

2 курс, ФЛ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Виселко І.В., к.філос.н., викладач кафедри філософії

ЕСКАПІЗМ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ ТА СПОСІБ СУСПІЛЬСТВА ВТЕКТИ ВІД РЕАЛЬНОСТІ.

«Чим далі в ліс тим більше дров» - так можна описати життя сучасної людини. Технології розвиваються, час пришвидшується і все складніше встигнути за шаленим темпом подій. Ледарювати не можна, бо ж ніхто не піднесе готового на блюдечку, тому потрібно докласти значних зусиль, щоб отримати бажане. Стрес, втома, іноді елементарна нудьга неминучі. Внаслідок цього ми закриваємося від навколишнього середовища, дістаємо з книжкової полиці чи уявляємо власний «паралельний» світ, який повністю відповідає нашим уявленням та бажанням, і тікаємо туди від реальності. Це особливо актуальне зараз явище має назву ескапізм.

Ескапізм – це практично не досліджений досі феномен, який спонукає людину вигадувати власний, неіснуючий вимір фантазій: така собі виручай-кімната, де можна сховатися, коли дійсність вас більше не влаштовує. Існує думка, що ескапізм завжди має негативний характер і притаманний слабким людям, які не можуть впоратися з життєвими труднощами. Насправді ж, він властивий психіці та свідомості будь-якого індивіда, а його повна відсутність говорить про певні психічні патології. [1] Просто деякі люди занадто захоплюються уявними світами і стають заручниками власної свідомості.

Незважаючи на те, що слово «ескапізм» ріже слух іноземним звучанням і для багатьох людей все ще не має сенсу, це явище зустрічається скрізь і всюди. Філософи і психологи підходять до нього з різних боків, з'ясовуючи походження та риси цього феномену. Відомий американський вчений та психолог Еріх Фромм стверджує, що розгадка полягає в невідповідності безкінечності і вічності всесвіту та обмеженого часом та простором людського життя. Чим більше людина усвідомлює цю парадоксальну різницю, тим активніше намагається «подовжити» своє життя найрізноманітнішими способами. [2, с. 180] Однак, це більш загальна, філософська причина. Справжньою причиною заміни реальності на фантазію можуть бути психічні травми чи елементарне зловживання власною уявою без конкретного вектора її практичного застосування.

Подібні випадки трапляються з кіноманами, фанами літератури жанру фентезі, шанувальниками комп'ютерних ігор, релігійними фанатиками, письменниками – словом, з усіма, хто захопившись вигаданим світом, насилу повертається у справжній. Серед них виділяється дві категорії: ескапісти патологічні (коли втеча від дійсності веде до розумових та психічних відхилень) і ескапісти помірні (використовують фантазію на благо собі та оточуючим). Прикладом може бути відома історія з Максимом Горьким. Коли він описував покарання для молодої мусульманки, то настільки захопився, що навіть втратив свідомість від фантомного болю. Випадок не приніс великої шкоди, а твір був написаний яскраво та реалістично.

Основна риса ескапізму – це втеча, але куди і звідки? Визначення стверджує, що це втеча від реальності. Але тоді виникає закономірне філософське питання: що в цьому випадку означає реальність? Все залежить від світосприйняття, тому дійсність одного індивіда може не відповідати дійсності іншого. Ще в 1941 році Г.Р. Гайгер сказав, що насправді ескапізмом можна називати «втеча від того, що не подобається» [3, с.25], а це включає в себе різноманітні пункти: стрес, дискомфорт, проблеми і головне одноманітність. Знаменитий Шерлок Холмс виправдовував своє зловживання наркотиками так: «Мій мозок ... бунтує проти неробства. Дайте мені справу! Дайте мені складну проблему, нездійсненне завдання, заплутаний випадок - і я забуду про штучні стимулятори. Я ненавиджу нудне, одноманітне життя. Розум мій вимагає напруженої діяльності».

Отже, тяжіння до ескапізму – характерна риса сучасного суспільства. Він властивий всім людям, а особливо тим, які прагнуть розмаїття та шукають свою зону комфорту. Найголовніше в цьому занятті – не дати уяві розігратися занадто сильно і тримати фантазію під контролем. В іншому випадку існує ризик залишитися в своєму «паралельному» світі назавжди.

Список використаної літератури:

1. Хейзинга Й. Homo Ludens; Статті по истории культуры //М.: Прогресс-традиция. – 1997. – Т. 377.
2. Фромм Е. Втеча від свободи //Зарубіжна філософія ХХ ст.–Кн. – 1990. – Т. 6. – С. 179-194.
3. Кортунув В. В. Бегство от реальности или обратная сторона телекоммуникационных технологий //М.: Б. – 2003.

СЕКЦІЯ № 6. ПОЛІТОЛОГІЯ: «ЧЕТВЕРТА ІНДУСТРІАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ: НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ПОЛІТИКА ТА СОЦІО-ПОЛІТИЧНІ ЗМІНИ»

Куратори секції: к.філос.н. Радей А.С., к.політ.н. Яковлева Н.І., ст. викладач Макаренко Д.В.

Вознюк В.В.

3 курс, ФЕА, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Смірнова В.О., к.пед.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ВІДНОВЛЮВАЛЬНА ЕНЕРГЕТИКА - ШЛЯХ ДО ЕНЕРГЕТИЧНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Сьогодні однією із головних цілей для сталого розвитку України є запровадження енергетичної безпеки, енергоефективності і споживання енергоресурсів з використанням сучасних технологій. Такі фактори, як зростання світових цін на енергоресурси, втягнення України в геополітичні війни - негативно впливають на українську паливно-енергетичну сферу, яка завжди була найбільш вразливим сегментом економіки. Саме тому основними стратегічними напрямками для зменшення зовнішнього впливу, збільшення рівня енергетичної та економічної безпеки є:

- енергозаощадження та енергоефективність (підвищення ефективності виробництва та використання паливних ресурсів);
- збільшення видобутку власних паливно-енергетичних ресурсів (вугілля, природного газу, нафти та ін.);
- модернізація енергосистеми та удосконалення державного, політичного управління і регулювання у сфері енергетики;
- використання транзитних можливостей України (постачання газу та нафти в Західну Європу);
- всебічний розвиток відновлювальної енергетики (ВДЕ).

Виробництву електричної та теплової енергії з альтернативних джерел необхідно приділити особливу увагу, тому що зараз наша країна знаходиться на порозі прориву у сфері «зеленої» енергетики. Основним напрямком дій влади у найближчі роки має стати перегляд державної політики, стимулювання використання відновлюваних джерел енергії з метою підвищення їх економічної ефективності, залучення інвестицій на основі реформ, прозорості й удосконалення правових і регуляторних механізмів. *Краще вкладати гроші у свою країну, аніж розраховуватись за енергоносії з Росією чи іншими країнами. Україна, як і багато інших Європейських країн, має достатній потенціал вітру, сонця і гідроресурсів, щоб задовольнити власні потреби, тому використання альтернативної енергетики може поліпшити рівень енергетичної безпеки і зменшити шкідливий вплив на навколишнє середовище. Застосування науково-технічних та технологічних досягнень у цій сфері також сприятиме підвищенню рівня економічної та енергетичної безпеки, збільшенню зайнятості населення.*

Отже, запровадження політики державної стимуляції виробництва енергії з відновлювальних джерел, разом з підвищенням енергоефективності, має бути одним із найважливіших напрямів енергетичної політики України.

Делєв Д.С.

3 курс, ФЕА, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Смірнова В.О., к.пед.н., доц. ФСП НТУУ "КПІ"

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ В УКРАЇНІ

25 листопада 2015 року було внесено зміни до Закону України «Про митний тариф України», щодо ввізного мита на електромобілі (№ 822-VIII), який встановлює нульову ставку мита (до прийняття пільгова ставка складала 8%, а повна 10%). Також очікує розгляду законопроект №1912, який, в разі прийняття, відмінить ПДВ (20%) до 2020 року на ввіз електрокарів. Враховуючі дані зрушення було вирішено дослідити наскільки це вплинуло на популяризацію еко транспорту і як ще може вплинути на дану ситуацію в Україні.

При покупці з-за кордону електрокара (багато компаній офіційно не продають їх в Україні), майбутній власник має сплатити: мито в розмірі 8-10% і імпортерський збір – 5%, які нагадую відмінили; акциз – 109 € і найбільш вагомий внесок НДС – 20%. Через те, що НДС береться також з мита, зменшення вартості знаходиться на рівні 15,6 – 18 %. В той же час, якщо відмінити НДС хоча б до 2020 року як це пропонує законопроект №1912, вартість могла б впасти ще на 20%.

За час дії Закону № 822-VIII (з 1 січня 2016 року) станом на 19.02.2016 було продано 125 електромобілів. Таким чином їх загальна кількість збільшилась до 693 з 568 одиниць. Для порівняння, за 10 місяців 2015 року в Україні біло зареєстровано 384 одиниці, тобто якщо в нинішньому році ринок збереже свою динаміку, кількість проданих автомобілів зросте майже вдвічі, що чітко вказує на дієвість даного закону.

Дані зрушення чітко вказують, що держава зацікавлена в популяризації еко транспорту. По-перше, такі заходи ще більше наближують Україну до ЄС; по-друге, створення великого автопарку подібних автомобілів буде вимагати створення зарядної інфраструктури, що в свою чергу може створити нові робочі місця і стимулювати розвиток національних компаній; по-третє, буде створена можливість вирівнювання добового графіку навантаження, що також позитивно відобразиться на енергосистемі України.

Але чому б не відмінити ПДВ? Якщо держава турбується про те, що буде спричинена нова «діра» в бюджеті через недоотримання податку, то саме час звернутись до питання податку на CO₂. В Україні ставка складає 0,33 грн/кг CO₂ (пункт 243.3 статті 243 в редакції Законів № 909-VIII від 24.12.2015), в той же час в Європі ставка даного податку складає від 4 до 30 євро за тону. Це свідчить про те, що невелике підняття даного податку може перекрити втрати від недоотримання ПДВ враховуючи те, що по даним інформаційно-аналітичної групи AUTO-Consulting станом на 2012 рік на 1000 жителів приходилось 187 автомобілів, а це в свою чергу дає цифру близько 7 мільйонів автомобілів в Україні. На перший погляд збільшення даного податку є непопулярним кроком, але в умовах постійного зростання цін на паливо рано чи пізно доведеться переходити на електротранспорт, а подібні заходи можуть створити умови для цього вже зараз.

Звернемося до досвіду ЄС. В країнах-членах законодавство пішло шляхом надання преференцій власникам автомобілів. Звісно в нинішніх умовах в Україні про, наприклад, компенсацію частини вартості державою від 1500 євро до 7000 євро, мова не йде, але існують і такі, які б могли стимулювати розвиток екотранспорту. До таких заходів, на мою думку, можна віднести переведення службового транспорту різних компаній на екологічно чистий або стягнення податку з бензинового. Наприклад, в ЄС такий податок може складати 3 – 37% вартості автомобіля.

Отже, однозначно можна сказати, що зрушення в цій області стали позитивним моментом для розвитку електромобілів в Україні. Подальший рух в цьому напрямку не тільки покращить екологічну ситуацію в Україні, а й може послабити залежність держави від викопного палива.

Дмитрів Б.О.

3 курс, ФІОТ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Дранник В. А., викладач кафедри філософії, ФСП НТУУ «КПІ»

ЧЕТВЕРТА ПРОМИСЛОВА РЕВОЛЮЦІЯ: НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ПОЛІТИКА ТА СОЦІОПОЛІТИЧНІ ЗМІНИ

Ми живемо в час четвертої промислової революції. За своїми характеристиками вона відрізняється від третьої індустріальної революції глибиною технічної пов'язаності людей, новими можливостями для обміну інформацією. Глибока інтеграція інформаційних технологій впливає на всі сфери життя людини і приносить широкі якісні та кількісні зміни.

В науково-технічному вимірі зміни витікають з впровадження штучного інтелекту, нейрокомп'ютерів, поширення смартфонів та бездротового інтернету, розвитку систем автоматичного управління. Це в свою чергу збільшує інноваційну продуктивність наукових досліджень, а отже, відкриває перед людством більше перспектив та ще більше пришвидшує його розвиток.

Зміни в економічному полі піддаються спостереженню вже сьогодні:

- Економіка спільного користування, каталізатором якої виступає швидкість і легкість інформаційного обміну.
- Доступність аналізу поведінки споживача, через соціальні мережі та системи таргетованої реклами, що дозволяє швидко адаптуватись під потреби споживачів.
- Росте прозорість виробництв та бізнес-процесів різного роду.

Соціальні зміни більшою мірою можуть бути спричинені зміною ринку праці, заміною не тільки низько кваліфікованої праці, а й професій середньої кваліфікації. Поляризація ринку праці на два полюси: низькооплачувану і некваліфіковану та високооплачувану та кваліфіковану працю, несе в собі велику частину невизначеності та можливих протестів.

Нові політичні устрої та моделі будуть характеризуватись більшою прозорістю, а також ширшими можливостями збору даних про громадян, в яких потрібно робити потужні поступальні зміни, адже інертний політичний стрій прямо гальмує економіку.

В завершення слід повторити, що нова індустріальна революція вже почалась і ми є її прямими учасниками і свідками. Світ поєднується сильніше з кожним днем,

що дає нам нові можливості як в особистому розвитку, так і у впливі на своє оточення.

Кифорчук К.О.

3 курс, ФТИ, НТУУ «КПІ»

Научный руководитель:

Коломиец Т.В., к.филос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ЧЕТВЕРТАЯ ИНДУСТРИАЛЬНАЯ РЕВОЛЮЦИЯ: СОЦИАЛЬНЫЕ И ПОЛИТИЧЕСКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ

Чаще всего понятие «индустриальная революция» связывают с изменением подхода к процессу производства и внедрением новых технологий, именно поэтому данный термин называют еще «промышленная революция». Но изменение способа производства влечёт за собой изменение структуры всего социума, например: изменение способа разделения труда, урбанизация населения, повышение уровня жизни, изменение способа ведения экономики, переквалификация и подготовка кадров на фоне изменяющегося способа производства и т.д.

До недавнего времени принято было выделять три индустриальные революции и соответствующие им открытия и инновации:

- 1) Первая индустриальная революция - изобретение парового двигателя
- 2) Вторая индустриальная революция (технологическая революция) - внедрение бессемеровского способа выплавки стали и электрификация
- 3) Третья индустриальная революция (цифровая революция) - появление вычислительной техники

Отличительной чертой грядущей индустриальной революции является стремительное сокращение роли человека в сфере материального производства. В скором времени мы станем свидетелями того, что для покупки товара вам не придётся взаимодействовать с другими людьми. Ваш заказ обработает и примет компьютерная программа, которая поставит задачу заводу-изготовителю, откуда специальный летающий робот-дрон доставит ваш заказ прямо к порогу вашего дома.

Подвергаются изменениям и отношения «индивид-государство». Повышение продолжительности жизни населения влечет за собой повышение пенсионного возраста (ни одно государство не готово содержать своего гражданина, скажем, 100 лет с момента выхода на пенсию). Такие изменения отразятся на системе пенсионного обеспечения, социального страхования, на рынке труда.

Новые технологии и платформы дают возможность для более тесного сотрудничества между гражданами и представителями власти. Появится больше способов выразить своё мнение, скоординировать свои действия, обратиться к государственным учреждениям. И всё это не выходя из собственного дома. Уже сейчас многие государства практикуют систему электронного документооборота - «электронное правительство».

Кроме того, государство получит в свое распоряжение новые способы контроля над населением, основанные на более сложных и улучшенных системах наблюдения и контроля цифровой инфраструктуры.

В конечном счёте, способность государства к адаптации определит его «выживаемость». Только тесное партнёрство частного сектора, гражданского общества и правительства позволит построить новое государство, способное сделать

свои структуры эффективными и прозрачными настолько, чтобы поддерживать свои конкурентные преимущества.

Ковальова Ю.І.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Макаренко Д.В., ст. викладач, ФСП НТУУ «КПІ»

АНТИКОРУПЦІЙНІ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ: ПРОЦЕС ВПРОВАДЖЕННЯ, НЕДОЛІКИ ТА СПРИЙНЯТТЯ

На шляху до євроінтеграції український уряд почав впроваджувати реформи, які попередньо були визначені Єврокомісією, як ті аспекти української державної системи, що потребують змін. Звичайно, належно розцінюючи ситуацію, одразу стають помітними, ті прогалини, яким довго не приділялося належної уваги та які потребують реформування.

Однією з таких реформ є антикорупційна реформа, головним завданням якої є ліквідація корумпованої влади та зменшення втрат державного бюджету України. А також виконання цієї реформи сприятиме підйому України на щабель вище серед країн із найбільш корумпованою владою. Реалізація антикорупційної стратегії - це процес, який включає багато пунктів.

Основними пунктами антикорупційної реформи є впровадження антикорупційної програми, створення антикорупційного бюро та прийняття низки антикорупційних законів. За інформацією про стан реформи на теперішній час можна відмітити занадто повільний розвиток та низький рівень відгуку на впроваджені нововведення. Причини цих явищ визначити доволі важко. Але, якщо детальніше дослідити пункти реформи, можна з'ясувати можливі причини, а головне, встановити, якими будуть наслідки.

Тож докладне вивчення задач проливає досить яскраве світло на те, чому ж реформи, що ніби то націлені на боротьбу з корупцією, в реальності, або працюють не повноцінно, або взагалі не працюють.

Наприклад, порівнюючи дві організації, що виникли в результаті процесу реформування, Національне антикорупційне бюро та Національне агентство із запобігання корупції, можна сказати, що діяльність антикорупційного бюро налагоджена краще, ніж агентства із запобігання корупції. Проте першочерговою та набагато результативнішою є процес по запобігання корупційної діяльності, а не пошук тих осіб та підприємств, які давно наживаються за рахунок хабарництва. Таких порушників закону безліч, і проблема появи нових не регулюється саме через неналагоджену роботу НАЗКу.

Наступним пунктом антикорупційної програми, який мав би бути одним із головних, є система фінансового контролю активів та доходів публічних службовців. На жаль, за чотири квартали помітних поступальних рухів у бік покращення ситуації не відбулося. Процес декларування доходів держслужбовцями виявився довгим та непрозорим. З цього випливає логічне питання про те, як може бути прозорою діяльність малого та середнього бізнесу в Україні, якщо свій «великий» бізнес державні діячі постійно намагаються приховати. Боротьба з корупцією стане неефективною у разі, якщо витрати публічних службовців і надалі будуть вищими за їх доходи.

Позитивним аспектом у рамках антикорупційної програми стало прийняття законопроекту про оприлюднення суспільно важливої інформації у формі відкритих даних. Закон пройшов громадське обговорення та за усіма критеріями відповідає міжнародним стандартам. Проте реалізація закону все ще на етапі розробки. Метою закону було створення та забезпечення функціональності державного веб-порталу, та наразі на порталі є лише маленька частка застарілої та неактуальної інформації. Це унеможливує належне використання ресурсу, а отже, кожен, хто є охочим володіти інформацією не має вибору. Обмеженість доступу до певного роду інформації та її конфіденційність не лише провокують підозри та викликають питання у суспільства, а й унеможливають належну роботу реформи та просування ситуації у бік покращення, а отже уповільнюють зміни у державній системі.

Питання про ставлення світу та суспільства до реформ в Україні є неоднозначним. З одного боку, група держав Ради Європи з питань боротьби з корупцією GRECO дає позитивну оцінку діяльності, що стосується реформ. Тобто, це означає, що Україна належним чином виконує рекомендації Єврокомісії. Доказом цього є захист усіх трьох попередньо визначених раундів та виконання (30-повністю і 10-частково) рекомендованих положень. Але наскільки формально відзначені факти виконання умов, настільки фактично, вони наразі й діють. Адже, оцінка ситуації усередині держави помітно відмінна від позитивної.

На жаль, головною проблемою лишається те, що процес реформування в Україні не трансформувався із формально окресленого та поверхневого у такий, що зміг би насправді докорінно змінити стан речей у державі. Щоб насправді належним чином завершити антикорупційну програму, замало просто переглядати та створювати нові закони. Необхідно також запроваджувати націлену діяльність на ті «вразливі» ділянки нашої владної структури, без зміни яких неможливо буде змінити державу повністю.

Ковальчук Т.В.

3 курс, ФЕА, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Смірнова В.О., к.пед.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

НОВА ІНДУСТРІАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ ТА ПРОГНОЗОВАНІ ПОЛІТИЧНІ ЗМІНИ

Базовими елементами Четвертої індустріальної революції стануть суцільні інновації, які суттєво вплинуть на свідомість людей та докорінно змінять спосіб їхнього життя. Майже всі виробничі процеси будуть автоматизовані, ми не лише використовуватимемо автомобілі на водневих двигунах та електромобілі, але й матимемо змогу їздити без водіїв.

На думку відомого швейцарського економіста Клауса Шваба, основні відмінності між бізнес-моделями Третьої та Четвертої революції уособлюються в переході від простої цифрової техніки до інновацій, які базуються на комбінаціях технологій. На даний момент нові реформи промисловості впроваджуватимуть провідні світові корпорації, а не країни [1].

Який вплив матиме Четверта наукова революція на ринок праці та де отримають роботу люди, чию працю замінять машини, наразі невідомо [2].

На думку відомого американського фізика, футуролога Мічіо Каку, для того, щоб досягнути успіху треба буде розвинути недоступні для роботів здібності, тобто

такі, як лідерство, ініціативність, уява та креативність, а для суспільства поступово переходити від товарної до інтелектуально-креативної економіки. Суспільства, що безальтернативно орієнтуватимуться на сировину, швидко біднітимуть і занепадатимуть[1].

Зростання масового безробіття може викликати масштабні соціальні перевороти, тому що й надалі зростатиме майнова нерівність у світі.

По мірі того, як зникатимуть границі між матеріальним, цифровим та біологічним світами, громадяни матимуть набагато ширші можливості взаємодії з державними установами, висловлюванні своєю думки, координуванні своїх дій, і навіть уникнення нагляду з боку владних структур. Одночасно, державні структури матимуть змогу посилити контроль над суспільством за допомогою нових технологічних способів, заснованих на складніших і більш удосконалених системах контролю і спостереження цифрової інфраструктури. Проте, центральна роль влади у проведенні політики буде знижуватися через нові джерела конкуренції, перерозподіл і децентралізацію влади, що змусить переглянути її підходи щодо взаємодії з громадянським суспільством і проведенням політики.

Як наслідок, спроможність влади та державних структур до адаптації визначить їх виживання. Якщо вони зможуть прийняти всі кардинальні зміни, переформувати свої структури, зробити їх ефективними і прозорими настільки, щоб бути конкурентоспроможними, тоді вони подолають нові випробування. У протилежному випадку, перед ними постануть важко-розв'язні задачі[3].

Людство стоїть на краю нової технологічної революції, пише Клаус Шваб, яка кардинально змінить те, як ми живемо, працюємо і ставимося один до одного. Подібного масштабу і складності змін людству ще ніколи не доводилося відчувати. Звичайно, зараз неможливо передбачити, як вона буде розгортатися, але вже зараз очевидно, що вона торкнеться всіх груп, шарів, професій і прошарок людства[3].

Список використаних джерел:

1. Пенцак Є. Четверта індустріальна революція і освіта//Євген Пенцак. – 2016. –<http://www.innovations.com.ua/ua/articles/op-manage/19593/chetverta-industrialna-revoluciya-i-osvita>.
2. Давос:Четверта промислова революція // euronews. – 2016. – <http://ua.euronews.com/2016/01/20/fourth-industrial-revolution-tsunami-warning-in-davos/>.
3. Четверта Індустріальна Революція: виклики та можливості // UkrPost. – 2016. – <http://ukrpost.biz/четверта-індустріальна-революція-ви/>.

Метельська О.В.

3 курс, ФЕА, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Смірнова В.О., к.пед.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМА ДІАЛОГУ МІГРАНТІВ ТА ВЛАДИ ЄС В УМОВАХ ЧЕТВЕРТОЇ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

На національному, регіональному і глобальному рівнях, політика щодо міжнародної міграції стає все більш непослідовною і суперечить одна одній. З одного боку, більшість експертів визнають, що міграція буде продовжувати стрімко рости у відповідь на потужні глобальні зміни: трансформації міждержавних відносин, зміни процесів демографії та сегментації ринку праці; уповільнення доступу до інформації

та транспортних зв'язків; зростаючий динаміці міграційних процесів та проблем з екологією. З іншого боку, в усьому світі – від Австралії до Зімбабве - політичні партії перед виборами обіцяють обмежити і контролювати процеси міграції.

Політичні позиції щодо міграції суперечать економічним реаліям. Доведено, що добре керована міграція може сприяти економічному зростанню, генерувати робочі місця, стимулювати інновації, підвищувати конкурентоспроможність, і допомогти усуненню наслідків старіння і зниження популяції. Освітні установи, ділові кола, уряди і неурядові організації повинні активізувати спільні зусилля, щоб запропонувати нові механізми і рішення, які будуть сприяти створенню нового середовища для реалізації професійних здібностей талановитої молоді. У Німеччині в 2030 році ситуація буде такою, що на кожні 100 осіб працездатного віку буде 50 осіб у віці від 65 років і старше. Сьогодні це співвідношення становить 34%. До 2050 року світове населення у віці 60 років і старше перевищить кількість молодих (менше 15 років) людей вперше в історії.

Основна маса переселенців мають значно нижчий рівень освіти, або ж не мають її взагалі. Також в більшості випадків вони лише отримують досить високу матеріальну допомогу та соціальні гарантії, не працюючи, що лише розорює країни ЄС. Лише за 2015 рік ЄС було виділено 2,4 млрд дол. на допомогу переселенцям. Також існує проблема ідентифікації біженців. Враховуючи нелегальність шляхів міграції, досить важко відслідкувати реальну кількість мігрантів, лише в Німеччині перебуває близько 130 тис. людей, особи яких невідомі владі.

Ще однією проблемою є те, що в умовах Четвертої індустріальної революції існує загроза «знецінення людської праці». Сотні мільйонів людей можуть стати "зайвими" в промисловому циклі (їх замінять "роботи-машини"). Саме ці безробітні і можуть влаштувати справжній "бунт проти машин".

Європейська міграційна криза 2015 року – це найбільша міграційна криза в Європі з часів Другої світової війни: на середину вересня 2015 кількість мігрантів є найбільшою в історії людства. В Давосі під час дискусії "Від міграції до інтеграції" зазначили, що Європа зацікавлена в тому, щоб особи, які рятуючись втечею із зон військових конфліктів в Іраку та Сирії, знаходили притулок та працевлаштування у сусідніх країнах – Туреччині, Лівані, Йорданії.

На даному етапі питання міграції залишається відкритим, оскільки повністю зупинити даний процес в умовах глобалізації світу нереально, але варто встановити певні механізми регулювання міграційних процесів.

Також існує проблема ідентифікації біженців. Враховуючи нелегальність шляхів перетину кордонів, досить важко відслідкувати міграційні потоки. Так, ряд країн закрили свої кордони для мігрантів з метою уникнення масових конфліктів між населенням та переселенцями. Маємо надію, що в період Четвертої індустріальної революції кожен зможе знайти своє місце на Землі та забезпечити себе роботою на власній Батьківщині.

СТРАТЕГІЯ ВЕДЕННЯ ВІЙНИ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ АБО ВІЙНИ ЧЕТВЕРТОГО ПОКОЛІННЯ

Історія цивілізації – це історія війн. Століттями, намагаючись здобути верх у збройній боротьбі, люди шукали найбільш ефективні засоби нейтралізації ворожих сил, що втілюватися у нових, не бачених раніше зразках зброї або непередбачуваних тактиках ведення бою. Кожен новий конфлікт багато у чому був схожий на попередні, проте завжди приносив щось нове.

Сучасне суспільство існує в час стрімких глобалізаційних процесів, уніфікації національної життєдіяльності і становлення єдиної системи міжнародної взаємодії. Стійкість у часі та комплексність світової політичної системи означають, що будь-яку дію будь-якого уряду регулюють усталені правила і це певною мірою впливає на глобальне співвідношення сил. Порівняно стабільне співвідношення військових і економічних потенціалів провідних держав змушує їх шукати нові інформаційні способи, стратегії і тактики зовнішньої політики, щоб підвищити свій статус на міжнародній арені та досягти бажаного результату без загрози бути втягнутою у повномасштабний конфлікт, який здатен зруйнувати економіки більшості держав світу і потягнути за собою використання ядерної зброї.

За часів Холодної війни вперше з'являється ідея війни нового – четвертого покоління (4GW – 4th gen. warfare). СРСР і США, постійно знаходячись у стані бойової готовності, не полишали наміру поширити свій вплив на якомога більшу кількість держав у різних куточках світу, водночас, не почавши таким чином Третю світову. Тут і стали в нагоді партизанські операції, інформаційні кампанії, економічні санкції, політичний, фінансовий шантаж.

Інструментом реалізації в такому випадку стають опозиційні до уряду сили, які одразу починають отримувати неофіційну фінансову і збройну підтримку. Метою є дестабілізація політичної, соціальної і економічної ситуації в країні. Використовується широкий арсенал підривних тактик і технологій: партизансько-бандитські підрозділи, у склад яких входять іноземні найманці і чий військовий дії носять асиметричний характер; терористичні акти; «кольорові революції», мітинги, пікети та акції громадянської непокорності; атаки на культурно-історичні цінності населення; інформаційна війна у світовому медіа-просторі і маніпуляція ЗМІ всередині країни-жертви; економічний, політичний, соціальний і військовий тиск; незаконне використання норм міжнародного права з метою нанесення збитків (lawfare). Застосування цих прийомів дозволяє впродовж дуже довгого часу виснажувати фінансові і військові ресурси опонента витрачаючи зі свого боку значно менше коштів, ніж їх би забрала масштабна військова операція. Як наслідок, соціально-економічний і психологічний хаос в країні зростає до такого рівня, що населення припинить будь-який опір, а небажана влада піде у відставку.

Наразі гостро виникає потреба у технології протистояння подібного роду агресії, оскільки Україна сама втягнута у такий конфлікт. В дійсності, ситуація для Росії була надзвичайно сприятливою і характеризувалася настроями населення східних і південних регіонів країни, люди в яких завжди були прихильні до сусіда. Однак, лише з недавнього часу, коли політичний курс України перестав співпадати з інтересами

РФ, почався інтенсивний і наростаючий з часом інформаційний, економічний та політичний вплив. Відсутність засобів протидії цьому була надзвичайно великою помилкою, адже можна було уникнути втрати півострову і утворення донецьких та луганських республік. Тому критично важливо для уряду заздалегідь передбачити всі можливі наслідки інформаційного впливу та мінімізувати їх, запобігши таким чином утворенню сприятливих умов для розгортання на своїй території гібридних бойових дій з боку агресора.

Чорномурко М.О

3 курс, ФЕА, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Смірнова В.О., к.пед.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ВПРОВАДЖЕННЯ «ЗЕЛЕНОГО» ТАРИФУ ЯК НАПРЯМ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Горючі корисні копалини є основою сучасної енергетики і промисловості, але ці запаси обмежені, і рано чи пізно будуть вичерпані, тому енергія від відновлювальних джерел має величезне значення з огляду на подальшу долю людства. На даному етапі технологічного розвитку відновлювальна енергетика не може в повній мірі конкурувати з традиційною через низку факторів, а саме: великі капіталовкладення для будівництва нових потужностей, періодичність дії деяких відновлювальних джерел енергії, необхідність акумулювання виробленої енергії.

Задля стимулювання виробництва відновлюваної електроенергії державний апарат може використати декілька механізмів: впровадження «зеленого» тарифу; пільги в оподаткуванні; пільговий режим приєднання до електричної або теплової мережі. «Зелений» тариф вважається одним з найбільш ефективних методів науково-технічної політики держави для стимулювання розвитку та залучення інвестицій у відновлювальну енергетику. Основними цілями державного стимулювання розвитку альтернативної енергетики є: підтримка інноваційної діяльності в економіці, раціональне використання науково-технічного і територіального потенціалу країни, підтримка інтелектуальної праці, стратегічний, науковий і технологічний прорив. Станом на сьогоднішній день заохочення генерації електроенергії в установках з відновлювальних джерел за допомогою «зеленого» тарифу використовують в тій чи іншій формі в понад 60-ти країнах світу, включно з Україною.

Для ефективності визначення ролі «зеленого» тарифу в розвитку відновлювальної електроенергетики розглянемо приріст встановленої потужності за 2010 – 2014 роки та середнього значення ставки «зеленого» тарифу на фотоелектричні сонячні електростанції в деяких країнах світу:

- Німеччина: розвиток сонячної енергетики сягнув піку. Дана країна займає перше місце в Євросоюзі по значенню приросту встановленої потужності: 20931 МВт, відповідає значенню 120%. Середнє значення «зеленого» тарифу - 26.41 євроцента/кВт*год.

- Великобританія: середнє значення «зеленого» тарифу - 39.1 євроцента/кВт*год, при цьому приріст потужності склав 5155 МВт і відповідає значенню 6873.3 %.

• Китай: Є одним з світових лідерів по встановленій потужності, цей показник склав 27400 МВт і відповідає значенню 3425 %. Середнє значення «зеленого» тарифу – 14 євроцентів/кВт*год.

• Мексика: Дана країна є дуже перспективною для розвитку сонячної енергетики, але в ній не існує механізм продажу електроенергії з сонячних електростанцій по «зеленому» тарифу. Збільшення потужності становить 145.4 МВт і відповідає значенню 475%.

Закон України "Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення "зеленого" тарифу" був прийнятий 25 вересня 2008 року. Ставка «зеленого» тарифу в Україні дорівнює 48 євроцентів/кВт*год. Потужність сонячних електростанцій, з урахуванням втрат в анексованому Криму, зросла від значення 3 МВт до 359 МВт за 2010 – 2016 роки (в 2013 році значення встановленої потужності дорівнювало 616 МВт, але більша частина встановлених електростанцій знаходилася в АР Крим). Встановлення «зеленого» тарифу відіграло велику роль в розвитку всієї енергетики України та має позитивний вплив на зовнішньополітичну дієздатність України через зменшення імпорту природного газу з Російської Федерації.

Чужма А.С.

3 курс, ФЕА, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Смірнова В.О., к.пед.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

НОВІ РИЗИКИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА ЗА УМОВЧЕТВЕРТОЇ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Людство стоїть на краю нової технологічної революції, яка кардинально змінить те, як ми живемо і працюємо, і ставимося один до одного. Подібного масштабу і складності змін людству ще ніколи не доводилося відчувати. Звичайно, зараз неможливо передбачити, як вона буде розгортатися, але вже зараз очевидно, що вона торкнеться всіх груп, шарів і прошарків людства, всіх професій і т.д.

Перша промислова революція забезпечувала перехід від ручної праці до машинної, що розтягнулася на багато років. Прийнято пов'язувати її з винаходом парового двигуна в XVII ст. Промислова революція сильно вплинула не тільки на розвиток науки і техніки, а й на зміну структури суспільства, урбанізацію, появу нових спеціальностей [1, с.17-19].

Друга промислова революція яка відбулася в XX ст була пов'язана з електрифікацією і організацією конвеєрного виробництва автомобілів та інших товарів. Завдяки цьому різко підвищилася продуктивність праці, змінилися підходи до управління підприємствами [2, с.25-27].

На початку XXI ст. стало з'являтися все більше публікацій на тему третьої промислової революції. Вона базувалася на відмові від використання корисних копалин, переходу до поновлюваних джерел енергії в поєднанні з впровадженням комп'ютерів у виробництво, автоматизацією та застосуванні цифрового адитивного виробництва. Але, не дивлячись на те, що реалії третьої революції ще далеко не поширилися по всьому світу, назріла нова «революційна ситуація» [2, с.28-30].

Четверта промислова революція позначиться на розподілі ролей між країнами. Де місце України? Ми сильно відстали за пострадянський час. Застарілі технології у промисловості ставлять під загрозу конкурентно спроможність вітчизняної

промисловості. Але все ж таки є ряд галузей, де Україна має достатні конкурентні переваги на світових ринках. Зокрема це літакобудування, сфери агропромислового виробництва, ІТ-технології. Можливо, «Індустрія 4.0» дасть нам новий шанс, як і попередні революції підняти свій рівень. Це, звичайно ж, великий плюс. В майбутньому технологічні інновації приведуть до революційного прориву. Вартість транспорту і комунікацій впадуть ефективність логістики та глобальних мереж підвищиться, а вартість торгівлі зменшиться. Актуальними будуть штучний інтелект та навчання за допомогою машин. Через це можуть зникнути деякі професії, натомість можуть з'явитися нові, яких зараз не існує. Все це відкриє нові ринки і підніме зростання економіки.

В кінцевому результаті четверта промислова революція змінить не тільки те, що робить людство, а й саме людство. Вона вплине на ідентичність людей і все, що з нею пов'язано.

Звичайно, існують і песимістичні сценарії розвитку нової революції. За найгіршим, вона «роботизує» людство, а зростання промислових роботів, може призвести до зменшення потреби в робочій силі, до виникнення безробіття. Навряд чи зможуть безробітні люди придбати товари, які випускатимуть роботизовані лінії. І все ж будемо сподіватися на краще, що четверта промислова революція дозволить людству піднятися на новий рівень суспільної і моральної свідомості, в основі якої буде лежати спільна доля всіх людей, що живуть на нашій планеті.

Список використаних джерел:

1. Эрик Хобсбаум. Век революции. Европа 1789 – 1848 / Пер. с англ. Л. Д. Якуниной – Ростов н/Д: изд-во «Феникс», 1999. – С.17-19
2. Джереми Рифкин. Третья промышленная революция: Как горизонтальные взаимодействия меняют энергетику, экономику и мир в целом /; Пер. с англ. – М.: Альпина нон-фикшн, 2014. – С.25-30

СЕКЦІЯ № 7. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА: «СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ: ВІД МИНУЛОГО ДО СУЧАСНОСТІ»

*Куратори секції: Чепульченко Т.О., к.ю.н., доц.,
Тараненко М.Г., к. іст.н., доц., Тараненко М.М., к.ю.н., доц.*

Бабиц А.Е.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Тараненко М.Г., к.ю.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ДО ПИТАНЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

Термінологія України із прав людини має свої джерела. Такими джерелами є : Руська Правда, міжнародні договори та інших юридичні акти Київської Русі.

Першим писаним кодифікаційним актом руського феодального права була «Руська Правда», яка у багатьох своїх аспектах найбільш вигідно відрізнялася відносним гуманізмом, а також юридичною технікою від подібних «варварських прав». «Руська Правда» не містила застосувань смертної кари, відрубувачь рук, ніг чи якихось інших членушкоджень, або ж мученицькі покарання або катувань під час допиту. Використовувати криваву помсту спочатку обмежили, а згодом заборонили. Вона містила положення, в якій згадувалися особи, її права та свободи. Насамперед, врегульовувалися відносини щодо власності і успадкування.

В наступний період української державності була створена Конституція Пилипа Орлика 1710 р. Вона містить статті, які стосуються захисту недоторканості законів і вольностей; права власності Гетьмана, а також приватних осіб.

Вагомим кроком на шляху розвитку прав людини була саме доба Української Народної Республіки та Західноукраїнської народної республіки. Третій універсал Української Центральної ради містив такі положення про: «свободу слова, друку, віри, зібранні, союзів, страйків, недоторканості особи і мешкання, право і можливість уживань місцевих мов у зносинах з усіма установами».

За часів Української Центральної Ради був прийнятий закон «Про національно-персональну автономію», який надавав кожній нації, що населяли Україну «право на самостійне влаштування свого національного життя і т.д.». Жодна тогочасна європейська держава не мала подібного закону. В той час коли було проголошено права людини, український закон затверджував права нації.

У Конституції УНР 1918 р. і Проекті Основного державного Закону ЗУНР містилися статті щодо рівності прав чоловіків та жінок; ніхто не міг бути затриманий на території УНР без судового рішення інакше, як на гарячому вчинку; мешкання громадянина визнавалось недоторканим тощо.

Визначаючи період Української РСР, можна зазначити, що це був період свавільного втручання в українську мову, насильного реформування в напрямку зближення та злиття її з російською мовою.

Значним етапом у розвитку прав людини стало прийняття Конституції України 28 червня 1996 р, що включає в себе розділ, який повністю узгоджений з міжнародно-правничими актами щодо прав людини, під назвою «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина».

Отже, Україна була і є справжнім взірцем сучасного конституціоналізму щодо питань щодо прав і свобод людини і громадянина. Вона з'ясувала якісно новий,

сучасний статус людини і громадянина в Україні. Та чи буде цей статус відповідати реальності і потребам сьогодення.

Баранова В., Охота Г.

1-й курс ФСП НТУУ «КПІ», СП-51

Науковий керівник: к. іст. н., доцент Тараненко М.Г.

ІСТОРІЯ – ВЧИТЕЛЬ ЖИТТЯ

У народі кажуть, що історія повторюється. Доволі дивне ствердження, чи не так? Але коли ви виглянете у вікно своєї кімнати, то побачите, що знову по наших чорноземах потекла молода кров, знову чути постріли та крики звідусіль, знову матері ллють сльози за померлими чоловіками і синами. Тому, дійсно, історія повторюється як не крути. Хитка політична і соціально – економічна ситуація в Україні, надзвичайний драматизм, складність та суперечливість державотворчого процесу 1917-1921 років, байдужість політичних лідерів, їхня правова неосвіченість та слабкий розвиток політичних сил, дає змогу порівняти сучасність з перепетіями державного будівництва 1917-1921 років.

Після повалення царизму, в умовах розгортання національно-визвольної революції, до влади в Україні намагалися прийти не тільки українські національні сили, а й більшовики, які представляли російські організації. Тож цілком можемо провести паралель із сучасністю, а саме під час повалення режиму Януковича. Так звана Революція Гідності політичні та суспільні зміни в Україні з 21 листопада 2013 до лютого 2014 року, викликані відходом політичного керівництва країни від законодавчо закріпленого курсу на Європейську інтеграцію та подальшою протидією цьому курсу. Однією з головних причин протестів стала надмірна концентрація влади в руках Віктора Януковича та його «сім'ї».

Плани більшовиків на початку минулого століття полягали в тому, щоб здійснити революцію у світовому масштабі. Плани Путіна щодо України: захоплення промислових східних областей, створення так званої «Новоросії», ліквідація України як самостійної держави. Прагнучи захопити владу в Україні, більшовики використовували всі цивілізовані й нецивілізовані методи. Своїми гаслами про мир, землю, народні фабрики і заводи, про 8 – годинний робочий день, які повсюдно настирливо пропагувалися, на тлі антинародної політики ЦР, гетьмана Скоропадського, Директорії, вони залучали на свій бік широкі маси населення. Тому, посягаючи на Україну, більшовицька Росія здобула значну підтримку широких верств українського суспільства. Що ж спостерігаємо сьогодні: російська пропаганда виправдовує та прикриває фактичну агресію та війну Росії проти України, яка ведеться за допомогою створених нашим «старшим братом» - Росією на території України проросійських маріонеткових сепаратистських формувань «ДНР» і «ЛНР». Заперечуючи російську агресію та війну проти України, російська пропагандистська машина намагається створити хибне, ілюзорне враження, що російсько-українська війна (2014–2015) ведеться тільки самими ДНР та ЛНР без російської участі і підтримки.

Більшовицькі вожді й ідеологи в Росії добре розуміли, що для зміцнення радянської влади в центрі потрібно крім політичного забезпечення ще й сировину, матеріальні цінності, а вони знаходилися поруч – в Україні. Саме для цього і були створені ДНР і ЛНР під виглядом самовизначення жителів Донбасу.

У ході насильницької ліквідації УНР більшовики водночас здійснювали заходи, спрямовані на те, щоб зсередини розколоти українські національні сили, дискредитувати існуючу владу. А зараз хочемо нагадати про зовсім недавні події в Україні : теракти в Одесі - підпал одеського Будинку профспілок ввечері 2 травня 2014 року, що спричинив масову загибель людей, масові заклики про те, що в Києві було обрано нелегітимного президента – Порошенка.

Відразу ж після проголошення в Україні радянської влади партійно – державне керівництво Росії вирішило створити тут свій регіональний партійний центр. Прагнучи якомога швидше захопити владу в Україні, центральне партійне керівництво «на засадах пролетарського інтернаціоналізму» почало напівлегально формувати структуру, якій відводилася роль українського політичного центру. Слід зазначити, що в боротьбі за владу більшовики не шкодували ні фінансових ні людських ресурсів. Політичне протистояння двох українських владних центрів фактично миттєво обернулося воєнним конфліктом. 26 січня 1918 року військові сили так званого « харківського уряду» під командуванням лівого есера М.О.Муравйова після тривалих жорстоких боїв захопили Київ і влаштували там небачену різанину. Проте радянська влада в Україні проіснувала недовго. 18 лютого відповідно до Брестської мирної угоди німецькі дивізії перейшли у наступ на київському напрямі і згідно з пунктами укладеному в Бресті договору, Раднарком Росії зобов'язувався визнати незалежність УНР і вивести з України свої збройні сили. Однак Ленін не хотів так просто здаватися. Москва оголосила введені в Україну російські збройні сили... українськими. Навіть у телеграмі до надзвичайного комісара України Ленін наказує заборонити Антонову називати себе Антоновим – Овсієнком. Він повинен називати себе просто Овсієнком.

Прагнучи будь що захопити владу в Україні, більшовики здійснювали різні політичні маневри, зокрема, створювали штучні державні утворення. Одна з них – Донецько – Криворізька радянська республіка, проголошена 30 січня 1918 року в Харкові. В січні 1918 року після кількоденних боїв в Одесі проголошується Одеська соціалістична республіка. У Миколаєві створюється соціалістична комуна. Навесні 1919 більшовики під командуванням Дебенка захоплюють Крим. Керівником Кримської соціалістичної республіки став рідний брат В.Леніна - Дмитро Ульянов. По аналогічному сценарію В. Путін та його оточення діють і сьогодні. Це фіктивно створені квазідержавні утворення, самоназви маріонеткового режиму, встановленого польовими командирами і «політичними» лідерами сепаратистів за негласної підтримки Російської Федерації на окупованій території окремих районів Донецької та Луганської областей . Додамо, що були спроби створити Харківську народну республіку, Бесарабську народну республіку та інші формування.

У травні 1919 року армія Овсієнка встановила контроль майже над всією територією України. У результаті подальших подій Україна увійшла до складу СРСР.

Підводячи підсумки з усього вищесказаного, ми хочемо сказати, що історія- це не підручник, а урок для майбутніх поколінь. Адже з практики можна побачити, що події минулого рано чи пізно знаходять своє відображення у сучасності. Потрібно бути більше обачливими задля уникнення жажливих помилок, які на жаль призводять до майже неконтрольованої державною ситуації.

Список використаної літератури:

1. Музиченко П.П. Історія держави і права України. Навч.посіб. – 4-те вид., стер – К.:Т-во «Знання», КОО, 2003 – 429с.

2. Кульчицький С.В. Як вирішувалося «українське питання» .Чи була радянська Україна незалежною в 1917-1922рр // Політика і час, 1994 - №11,12

3. Бойко О.Д. Історія України. Навч. посіб. – 2-ге вид., ВЦ«Академія», Київ, 2002р. – 654с.

Внукова А. А.

II рік навчання ОР «Магістр», юридичний факультет,
КНУ імені Тараса Шевченка
Науковий керівник: Тищенко О.В., д.ю.н.,
доц. КНУ імені Тараса Шевченка

ІСТОРИЧНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ БЛАГОДІЙНОСТІ ЯК ПЕРВІСНОЇ ФОРМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Виникнення благодійної діяльності та її значення у суспільстві впродовж різних історичних епох, форм благодійності та їх еволюція є важливими питаннями для визначення основи формування системи соціального забезпечення. Сучасна вітчизняна історіографія представлена працями Ю. Гузенка, О. Доніка, О. Костіної, Т. Курінної, М. Підгурської, С. Поляруша, Н. Сейко, О. Сімкіної, Ф. Ступака, О. Чернявської, М. Фірсової, А. Фурман та інших. Однак у більшості досліджень зосереджена увага або на конкретному історичному періоді, або переважно на розвитку соціальної допомоги, а не на благодійності, також чітко не виділяються етапи розвитку благодійної діяльності. Саме тому, проаналізувавши її історичну трансформацію, ми пропонуємо наступну періодизацію розвитку благодійної діяльності в Україні:

1) Архаїчний період (від первіснообщинного ладу до IX ст.). Даний етап характеризується культовою, общинно-родовою та господарською підтримкою в межах родової громади, що базуються на стародавніх віруваннях.

2) Період суспільної общинної та князівської благодійності (з кін. IX ст. до II пол. XII ст.). Особливостями даного періоду є руйнація родоплеменних зв'язків, виникнення територіальних громад, в межах яких набуває нового значення господарська підтримка; формування держави, прийняття християнської віри з її віровченням про милостиню, поширення князівської допомоги. Найбільш активно створюються притулки для дітей.

3) Період церковно-монастирської благодійності (з II пол. XII ст. до сер. XV ст.). Зливається добродійна діяльність князів та церковно-монастирська підтримка, внаслідок чого розширюються повноваження церкви, благодійність активно реалізовується через монастирсько-приходську систему. В межах духовних центрів засновуються школи, лікарні, богадільні.

4) Період церковно-громадської благодійності (XVI ст. до кін. XVII). Формується нова верства суспільства – міщани, які об'єднуються у братства, допомагаючи розвивати освіту, культуру, створюючи лікарняні заклади. Виникає козацтво, за часів існування якого найбільш активно є благодійність гетьманів та окремих заможних осіб, спрямована переважно на народну освіту та функціонування шпиталів.

5) Період державної благодійності (XVIII – поч. XX ст.). Втрачається роль церковно-парафіяльного піклування, розвивається меценатство, створюються приватні благодійні фонди, поширюється громадська організована благодійність,

однак вона знаходиться під контролем держави, відбувається боротьба з професійним жебратством, формується система державного соціального забезпечення.

6) Радянський період (з 1917 р. до кін. 80-их рр. ХХ ст.). Благодійність стає однакою класової держави, ліквідовуються раніше діючі благодійні організації, допомога нужденним стає винятковою функцією держави, створення та діяльність громадських об'єднань перебуває під контролем держави, а нормативно-правове регулювання їх діяльності є поверхневим.

7) Сучасний період (з 1990 р. до сьогодні). Розвивається законодавче регулювання благодійної діяльності, створюються благодійні організації, поширюється меценатство та волонтерство, благодійність виходить на міжнародний рівень, вирішуючи глобальні проблеми людства.

Отже, історичний розвиток благодійної діяльності на території України не є одноманітним, кожен етап характеризується своїми особливостями, а перші чотири періоди становлення благодійності стали основою для формування системи соціального забезпечення.

Волкова В. І., Горковлюк Т.С.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Тараненко М.Г., к. іст. н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ДО ПИТАННЯ ЕТНОГЕНЕЗУ УКРАЇНЦІВ

Питання щодо походження українців є одним з найактуальніших в українській та зарубіжній політичній історії, адже ця проблема охоплює велике коло питань – від культурно-історичної спадщини великокняжого Києва до витоків східнослов'янських народів. [1] І досі серед науковців ведеться полеміка щодо того, як сформувався український етнос. Навіть термін «етнос» немає єдиного тлумачення. За найпоширенішою версією, етнос – це стала група людей, що в результаті історії склалася на єдиній території, має спільну мову, культуру та традиції.

Дослідників даної проблеми умовно поділяють на дві групи: ті, які вважають, що українці виникли в модерну епоху (ХІХ ст.) та у процесі націотворення переживали певні розриви; та ті, які наполягають на давньому формуванні українського народу, а саме з початку епохи енеоліту.[2]

Найпоширенішою помилкою під час дослідження часу народження будь-якого народу є невміння відокремити конкретну етнічну групу з її предками. Так, українськими пращурами були трипільці, сармати, скіфи та ін., від яких українці перейняли у спадок культурні надбання. Проте, не варто плутати зародження українців як нації з появою його непрямих пращурів (через те, що між ними немає прямого зв'язку етнокультурного розвитку).

Михайло Грушевський в «Ілюстрованій історії України», у розділі «Українське розселення. Анти», зазначає: «Анти можуть відповідати тільки східній групі, але й то з певним обмеженнями: ми не знаємо, як далеко сягало ім'я антив на північ; теоретично беручи, воно могло обіймати всі східнослов'янські племена, але в наших звістках стрічаємо се ім'я самої лише полудневої, чорноморської колонізації східнослов'янської галузі. Анти в нашій матеріалі - се полуднева частина східної

галузі, себто представники тих племен, що утворили етнографічну цілісність, яку тепер звемо українською...».[4]

Сьогодні в історичній науці домінують чотири погляди на формування українського народу:

1) теорія «споконвічності» - полягає у тому, що українці існують з моменту появи сучасної людини (30-40 тис. до 2-3 млн. р.);

2) теорія автохтонності (М. Грушевський) – етнічна основа українців – населення пізнього палеоліту, що проживало на території України, при цьому білоруси та росіяни мали свою окрему етнічну територію проживання;

3) теорія «єдиної колиски» (СРСР у 30-80-х р. ХХ ст.) – три близькі слов'янські народи виникли з єдиної народності;

4) теорія «незалежного розвитку окремих слов'янських народів».[3]

В цьому зв'язку варто виокремити кілька версій походження української нації :

1) трипільсько-арійська (поява українців за часів Трипілля IV-III тис. до н. е.);

2) азійська (предками українців вважалися вихідці з Азії; азійський вплив був значним на українську культуру, проте азійські народи не є слов'янами і вони не можуть бути предками українського народу);

3) ранньослов'янська (є найбільш переконливою, згідно з якою українці як етнос виникають в часи Раннього Середньовіччя – V-VIII ст.);

4) києво-руська (виникнення українського етносу пов'язано з появою Київської Русі, але виникає питання як держава може з'явитися раніше народу);

5) пізньосередньовічна (була найдавніше населення – росіяни, які переселилися до берегів Оки та Волги, а на їх місце прийшли західні народи, змішання яких і дало початок українському народу).[3]

На сьогоднішній день українці є основним населенням України, одним з найбільших слов'янських народів Європи, чисельність яких становить 42760,5 тис. (станом на 1 січня 2016 року).

Отже, за своїм тлумачення проблема етногенезу українського народу є поліваріантною, вона ще не звільнена від політичного впливу, як наслідків ідеологічного диктату минулого. Складним є ще те, що багато питань і досі є відкритими і вимагають неупереджених досліджень. Саме це завдання стоїть перед історичною наукою України.

Ю. Фігурний зазначає, що «кожен народ, який претендує на провідне місце в цивілізаційному історичному процесі, хоче, щоб його інтелектуальна еліта дослідила свої витoki і створила власну родовідну книгу – етногенез нації. Це є одним з наріжних каменів надійного підмурівка потужної політичної нації й держави». [1] Тому, вивчаючи етногенез українського народу, науковці будують міцне підґрунтя для розвитку держави, як європейської.

Список використаних джерел:

1. Історія українського суспільства [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.history.vn.ua/book/ukrsuspilstvo/17.html>

2. Київська Русь і проблема етногенезу українців [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zno.academia.in.ua/mod/book/tool/print/index.php?id=3454>

3. Теорії походження українського народу [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://blogs.korrespondent.net/blog/users/3211387-teorii-pokhodzhennia-ukrainskoho-narodu>

4. Анти-пращури нашого народу [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.kozatstvo.net.ua/ua/publications/uk_r.php?d=a&i=1298

Завальнюк А.М.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Чепульченко Т. О., к.ю.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

СВОБОДА – РЕАЛЬНІСТЬ?

В кожній мові є фонетична одиниця, яка означає поняття свободи: англійська – freedom, грецька – ελευθερία, італійська – libertà, німецька – Freiheit, турецька – özgürlük. Наявність такої лексичної одиниці доводить наявність самої категорії, стану свідомості громадянина будь-якого суспільства територіальної одиниці і хронологічного розвитку.

Що ж таке «свобода»? Ми впевнені, що у кожного з нас є власна версія щодо значення цього слова. І хоча абсолютна більшість версій визначення у своїй суті так чи інакше будуть дуже близькими, то кількість «відтінків» цих версій просто неможливо собі уявити. Адже визначення свободи кожної окремої людини залежатиме від її особистих характеристик, які в свою чергу несуть на собі відбитки її освіченості, виховання, побуту, статусу суспільного та сімейного. Щодо нашого розуміння, свобода – це наявність права та можливості здійснити свій власний вибір.

Беручи у порівняння з сучасним етапом розвитку людства, наприклад, середньовіччя, можна впевнено сказати, що сьогодні людство має свободу. Адже зараз ми можемо вільно говорити про свої політичні, духовні, соціальні, релігійні, статеві, ментальні вподобання, маємо права на життя, освіту, медицину тощо. Кожен, в міру своєї діяльності і можливостей може переходити в іншу соціальну ланку, займатися підприємницькою діяльністю, не залежати від багатой, титулованої особи, що нав'язує свою волю.

Упродовж всього періоду еволюції людства, розвитку таких його складових як духовність, морально-етичні норми, правові взаємовідносини суспільством були започатковані та сформовані законодавчі аспекти щодо створення рівних можливостей реалізації прав і свобод. Більшість високорозвинених країн сьогодні є демократичними, і єдиним легітимним джерелом влади в цих країнах визнається її народ. Закони цих країн забезпечують і захищають принцип рівності усіх громадян.

Безперечно, Конституція України, міжнародно-правові акти, документи, ратифіковані Україною, та її внутрішнє законодавство свідчать про досягнення високого рівня у розробці і декларуванні принципу рівності, який є одним з основних принципів конституційно-правового статусу людини і громадянина. Передбачений Конституціями і Законами більшості країн та міжнародно-правовими актами (Загальна декларація прав людини 1948, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 тощо). Конституція України визнає, що всі люди є вільні й рівні у своїй гідності та правах (ст. 21). Громадяни України мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом (ст. 24). Винятки з цього принципу передбачаються Конституцією і Законами України, наприклад, щодо народних депутатів України (ст. 80), Президента України (ст. 105) та суддів (ст. 126, 127, 149).

У законі України «Про звернення громадян» Громадяни України мають право звернутися до органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, засобів масової інформації, посадових осіб відповідно до їх функціональних обов'язків із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються їх статутної діяльності,

заявою або клопотанням щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних та особистих прав і законних інтересів та скаргую про їх порушення.

З іншого боку, мають місце випадки, коли держава обмежує своїх громадян у правах, що полягають у свободі пересування та можливості вільно покинути територію України, а отже вільно в'їхати до бажаної території (як приклад – обмеження або позбавлення волі за рішенням суду). Часто вступають в силу обмеження не тільки з боку законодавства власної країни, але і країни, що є бажаною для перебування.

Цікавим є те, що із первісних методів впливу на людину прийнятим в суспільстві сьогодні залишається позбавлення волі у вигляді ув'язнення у спеціальних закладах, як покарання за правопорушення. Фізичний вплив і фізичне знищення людини більшістю світової спільноти не використовується на сьогоднішній день як засіб впливу, а навпаки: сприймається як зазіхання на права і свободи іншого члена суспільства і є причиною застосування покарання.

Іншим прикладом обмеження свободи може стати стаття 64 Конституції України про встановлення обмежень прав і свобод в умовах воєнного або надзвичайного стану. В цьому випадку обмеження свободи набуває масового характеру, вже не пов'язаного з особистими прагненнями, поглядами чи переконаннями будь-якого громадянина.

З огляду на різний рівень розвитку кожного з нас, наші ментальні, статеві, емоційні, вікові, соціальні особливості, уява про власні потреби і можливості можуть відрізнятися від встановлених державою норм і правил поведінки. І чим більша різниця між бажаним рівнем свободи і реальним правовим її рівнем – тим більше загострення внутрішнього конфлікту.

Враховуючи зазначене вище, можемо зробити висновок, що на будь-якому із етапів розвитку особистості не існує абсолютної свободи для будь-якого члена суспільства. Свобода від моменту виникнення її в примітивному суспільстві і до формування її у сучасному розумінні була і залишається категорією відносною, а відтак завжди недосяжною, бажаною і нездійсненою для окремої свідомої одиниці суспільства.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 року

Коновалова Ю.С.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Тараненко М.Г., к.іст.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ДО ПИТАННЯ МЕНТАЛЬНОСТІ УКРАЇНЦІВ І РОСІЯН

Здавалося б, український та російський народи дуже сильно в чому схожі: одяг, зовнішність, культура. Але чи дійсно це правда? На даний момент, багато істориків розглядають це питання та докорінно змінюють свої погляди, щодо цього. Сьогодні це дуже актуальна та спірна для обговорення тема, адже більша частина людей вважає, що українці та росіяни – це одні й тіж самі люди. Тому цілком логічно постає питання: «Чи є відмінності між цими двома народами?»

У праці видатного українського історика Костомарова «Дві руські народності» чітко зображені відмінності між українцями та росіянами. Він вважав, що у Росії ще в давні часи особисту волю звужували доти, поки не знищили остаточно. Як правило

там, головним був князь, але крім цього йому допомагала церква. Хоча, православ'я відіграло однакову роль і на Московщині, і на Україні, але відмінність полягала в тому, що на Сході владу царя ототожнювали з монархом. Ця влада була священною, тобто божою. Траплялися випадки, коли церковних діячів карали за те, що вони виступали проти царя. Духовна влада не мала права втручатися у світську владу, а могла лише допомагати їй розвиватися. Для російського народу головним був цар. Він, як і Бог, чинив суд, одну людину міг підносити, іншу ж карати. Це добре відображається у вислові: «Воля божа, суд царя».

На Україні церква ніколи не мала такого великого «популярного» значення, тобто вона ніколи не мала такого впливу на світську владу. Для українців віра завжди була на першому місці, вони не дозволяли ніяким уніям здійснити розкол церкви. Якщо ж Росія була проти інших вір, то Україна споконвіку звикла толерантно ставитися до людей, що сповідують іншу віру. Адже на нашій території проживала велика кількість різних етносів. Українці ніколи не ображали і не знущалися з людей, що мають іншу віру. І тільки коли чужинець почне глумитися над святощами українця, у того, в свою чергу, спалахне вороже ставлення до такої людини.

Ще однією відмінністю є те, що українці завжди високо цінували свободу, у той час як росіяни часто могли просто «пливти за течією», підкорюватися диктатурі та стримуватися від самоствердження. Українці могли створювати різні об'єднання чи товариства, виражаючи свою волю та любов до своєї країни. Росіяни ж ніколи особливо не піклувалися про такі речі та сліпо підкорялися царській владі, що призводило до правління однієї особи й створення міцної монархії. На жаль, українці не були організовані та не мали терпимості. Як свідчить історія, ми постійно, як те колесо, крутимося та повторюємо ті ж самі помилки.

Також, якщо взяти до уваги пісні, то великоруський народ створював їх з метою досягнення сили волі, сфери певної діяльності. У них ставилися ті завдання, які хотіли досягти царі. Росіяни звикли до того, що ними управляє одна людина, яка мабуть знає, що їм потрібно воювати та завойовувати певні землі. Адже в багатьох піснях йдеться саме про розбишак, котрі баряться з певними обставинами. Для цього народу пісні лише забави та розваги, вони не передають душу свого народу. Навпаки все в українців, для них пісня – це спосіб передати свої почуття. Вони оспівують природу з якою нерозлучно пов'язані, адже постійно працюють у полі. Птахи, дерева, ранок, вечір, весна, літо – усе разом дихає і живе із людиною. Жінка в українській поезії – це відгомін всього прекрасного, надзвичайного, милого, співучого, що є у житті українського народу. Українці передають всю красу їх буденного життя у поезії.

В Україні люди ніколи не поставлять під сумнів релігійні твори, вони розуміють, що внесення певних змін верхівкою церкви є правильним вчинком. Народ в Україні розумів, що кожна людина є незалежною, вільною, якщо вона хоче вступити до громади, то вступає, якщо не хоче, то виходить з неї. Так відбувалося на Січі - хто хотів той приходив, хто не хотів міг піти у будь – який момент. Але у росіян все було навпаки. Вони вважали, що віддають землю в руки того, хто є головним у державі, тобто царю. Тому, великороси мали коритися йому, адже він є посланець Бога, його влада є божою. Цар мав владу над усіма та над усім, він був як государ, міг роздавати землю і в той же час забирати її.

Що ж до кріпаків, то вони у Росії ставилися до свого пана, як до батька. Кріпак міг берегти все, що пан йому дарував. Навіть якщо порушувалися певні правила моралі, він все одно відносився дуже віддано до свого хазяїна. Українці ж не могли

так ставитися до панів. Кріпаки могли обдурити пана, за умови, якщо він сам обдурює інших людей. Великороси зроду такого б не зробили. Інколи українців – кріпаків називають ледачими, що вони нібито не працюють. Хоча ледачими вони ставали, лише від того, що були обмежені в правах. Адже, якщо українець буде мати свою землю, будинок та сім'ю, то він ніколи не буде сидіти склавши руки.

Таким чином, можна зробити висновок, що українці та росіяни дуже сильно відрізняються один від одного. Адже українці завжди любили свободу, незалежність та звикли приймати рішення самостійно, на відміну від росіян, які покладалися, лише на розум та справедливість свого царя. Росіяни, нібито маріонетки в руках суворого правителя. Українцям же не вистачає впевненості, рішучості та єдності для досягнення всіх цілей.

Список використаної літератури:

1. Костомаров М.І. Дві руські народності//журнал «Освіта», 1861. – 38с.
2. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності. Нав.посіб. -1 вид., стер – К.:Либідь, 1999. – 472с.

Маркітаненко І.В.

3 курс, ФПМ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Василець О.І., ст. викладач кафедри соціології НТУУ «КПІ»

УКРАЇНСЬКА ДЕМОКРАТІЯ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

Український народ – один з 200 народів світу, які змогли трансформуватися в нації, створити власні держави. За час існування Незалежності Україна вийшла на міжнародну арену, понад 90 країн встановили з нею партнерські, торгові та дипломатичні відносини. Становлення української державницької ідеї знаменувалося тисячолітньою боротьбою нашого народу на шляху до формування самосвідомості; перешкоди та переслідування творчої інтелігенції та еліти гальмувало розбудову національної ідеї. Назавжди увійдуть у історію імена борців за українську демократію.

Б. Хмельницького, І. Мазепи, творця не лише першої української, а й першої світової Конституції П. Орлика, М. Грушевського та його прихильників, рішучі дії яких призвели до ухвалення чотирьох Універсалів. Щодо конституції П. Орлика, то вона проголошувала Україну незалежною державою, заклала основи виборності та розподілу влади. Магдебурзьке право розвивало ідею створення органів місцевого самоврядування, тим самим залишаючи відбиток на формуванні демократичного суспільства. Конституційні ідеї демократів також висвітлювала діяльність Кирило-Мефодіївського братства. Всі ці та багато інших подій дали поштовх до поступової демократизації суспільства та держави в цілому. Насамперед те, що демократія обирається стратегічним рушієм подальшого розвитку України зазначено в Основному Законі України, за яким «Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава». Демократія – це спосіб організації політичних та суспільних відносин, що оснований на об'єднанні громадян завдяки спільним інтересам, виражає рівність прав та обов'язків кожного, активну участь у створенні громадянського суспільства.

Які ж можливості відкриває демократія? По-перше, вона дає змогу народу обирати посадових осіб, керівників, тобто проявляти свободу вибору й участь в

управлінні державою та контролю діяльності уряду й влади. По-друге, поділ влади на законодавчу, виконавчу та судову перешкоджають узурпації чи зосередження влади в руках однієї особи. Політичний плюралізм дає право на життя, реалізацію та самовизначення багатьом політичним угрупованням, створюючи такі явища як багатопартійність, опозиція, політичне суперництво. Нині українська демократія переживає цілий ряд проблем та суперечностей, пов'язаних в першу чергу з малозабезпеченістю переважної частини населення. Нормативно-правові акти та конституційні закони не завжди збігаються з реальністю і головною причиною тому є невпорядкованість та безсистемність українського законодавства. В нашій країні загрозливого характеру набувають такі явища як корупція, спекуляція, розкрадання в складних економічних умовах.

Для поліпшення якості демократії, підняття її на новий рівень необхідне застосування наступних вимог:

- Щонайбільше залучення громадян до справ влади, подолання бар'єру між владою та громадянами, створення громадянського суспільства.

- Усвідомленість кожного громадянина в плані свого політичного вибору, що має бути досягнута доступною, відкритою та прозорою поінформованістю.

- Економічна стабільність, високий соціальний рівень, переважаючий розвинений середній клас в суспільстві – запорука ефективної демократії.

- Чесні, не зфальсифіковані вибори.

- Активна участь молоді у громадському житті та матеріальне підтримання цього прошарку населення як такого що розвиває динаміку майбутнього розвитку суспільства.

- Підтримка малозабезпечених верств населення, зростання заробітних плат та пенсій, підтримання економічного балансу.

- Відкритість та співробітництво з Європою.

- Уникнення та припинення чинних воєнних конфліктів та військово-ідеологічних протистоянь, що призводять як до руйнації так і до вичерпання ресурсів нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Україна між минулим та майбутнім [Електронний ресурс]//

URL:<http://library.kr.ua/archives/ukr10.html>

2. Особливості становлення демократії та впровадження демократичних цінностей в Україні й світі [Електронний ресурс]//URL:
<http://www.viche.info/journal/2183/>

Медведєва А.

студентка групи СП-53, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Чепульченко Т.О., к.ю.н., доц., ФСП, НТУУ «КПІ»

ДЕЯКІ ПИТАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Чверть століття тому наша країна почала новий шлях – шлях розбудови незалежної й суверенної держави, власної правової, економічної та політичної системи. 28 червня 1996 року Верховна Рада України ухвалила Конституцію України, у ст. 1 якої визначила нашу країну як суверенну й незалежну, демократичну,

соціальну й правову. Разом з тим, це положення, враховуючи фактичне становище справ, є скоріше декларативним. [1]

Та невдовзі після прийняття Основного Закону країни почались розмови з приводу конституційної реформи. Так, 16 квітня 2000 р. з ініціативи Президента України Леоніда Кучми відбувся Всеукраїнський референдум, на якому народ висловився за обмеження недоторканності, надання голові держави права розпустити парламент в разі незатвердження останнім Державного бюджету України, формування двопалатного парламенту та зменшення чисельності народних депутатів до 300. Водночас, рішення референдуму не були втілені, хоча й референдум має імперативну силу. [4]

Під час політичної кризи 2004 року була здійснена реформа, згідно якої Україна перейшла до парламентсько-президентської республіки. Однак, при внесенні змін до Конституції України у 2004 році були порушені процесуальні вимоги, на підставі чого Конституційний Суд у 2010 році скасував зазначені положення.

На тлі політичної кризи у лютому 2014 року Верховна Рада України прийняла рішення про повернення до проекту Конституції 2004 року. Після зміни влади у лютому 2014 р. активно обговорюється питання подальшого реформування конституційного устрою країни. [2]

31 серпня 2015 року Верховна Рада України більшістю голосів ухвалила законопроект про внесення змін до Конституції України в питанні децентралізації.

Аналізуючи запропоновані законодавцем новації, можна прийти до висновку, що мають місце не реальні, а фіктивні реформи. Так, у проекті реформи децентралізації передбачено розширення повноважень органів місцевого самоврядування, водночас місцеві ради позбавляють відповідного фінансування. Держава продовжує контролювати місцеве самоврядування як через інститут префектів, так і через можливість дострокового припинення повноважень органів місцевого самоврядування. [3]

Таким чином, замість реальних реформ ми спостерігаємо косметичні. Замість зміни системи влада намагається її зберегти, підмінюючи поняття та роблячи вигляд прогресу.

На нашу думку, Україна потребує нового Основного Закону, положення якого будуть узгоджені з Українським Народом. У новій Конституції необхідно закріпити наступні положення: Запровадження імперативного мандату та публічного договору представника влади з народом (територіальною громадою), невиконання умов якого матиме наслідком конституційну відповідальність; [5] Закріплення положення про дострокове припинення повноважень Верховної Ради в разі висловлення недовіри уряду. Ця норма необхідна для підвищення дисциплінованості наших парламентарів. Розширення повноважень органів місцевого самоврядування та здійснення фінансової децентралізації; Встановлення норми про обов'язкове винесення на референдум проектів закону про внесення змін до Конституції України чи проектів законів, положення яких стосуються більшості громадян України.

Конституція України має виражати інтереси Українського Народу як єдиного носія й джерела влади. Водночас, результати конституційної реформи залежать й від громадянського суспільства, від політичної та правової грамотності самих громадян.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996
2. Закон України «Про внесення змін до Конституції України» від 8.12.2004

3. Постанова ВРУ «Про попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади» від 31.08.2015
4. Інтернет-джерело: http://andriyovod.blogspot.ru/2015/10/blog-post_13.html
5. Інтернет-джерело: http://constituanta.blogspot.ru/2012/11/blog-post_29.html

Потапенко В. А.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

к.філос.н. доц. Мороховська Н.С.

ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Надзвичайно важливе питання, що постало сьогодні перед Україною, є українська євроінтеграція, вступ до Європейського Союзу. Проте перш ніж наша держава стане частиною міжнародного об'єднання, кожний громадянин має чітко усвідомити що являє собою Європейський Союз та ясно зрозуміти принципи, на яких базується його діяльність.

Визначення принципів, на яких ґрунтується діяльність Європейського Союзу є надзвичайно важливим аспектом, адже саме вони дають змогу розкрити зміст компетенції міжнародної організації та її певні особливості. Принципами діяльності Європейського Союзу називають основи, які регулюють функціонування даної організації. В Амстердамському договорі 1997 року зазначалося, що «Союз заснований на принципах свободи, демократії, поваги прав людини та основних свобод, а також верховенства права, принципах, спільних для всіх держав-членів»[1]. Важливість принципів та обов'язковість їх дотримання виявляється в тому, що повага до цих принципів є умовою прийому нових членів до Союзу [2, ст. 46], окрім того в Договорі передбачена можливість застосування санкцій у разі їх порушення державою-членом. Варто зазначити, що провідні принципи були також закріплені в Договорі про заснування Європейського співтовариства, у якому зазначалося, що діяльність Європейського Союзу ґрунтується на принципі законності, згідно з яким Союз має здійснювати свою діяльність лише в межах повноважень, що були зафіксовані в установчих документах організації. Амстердамським договором було додано Протокол «Про застосування принципів субсидіарності та пропорційності». Принцип субсидіарності полягає в тому, що Європейський Союз не повинен втручатися в ті питання, які держави-члени можуть вирішити на національному рівні, самостійно. Наступним принципом, на якому ґрунтується діяльність Європейського Союзу є принцип пропорційності, згідно з яким дії Союзу мають суворо відповідати його цілям. У розгорнутому формулюванні він звучить так: для досягнення певної мети органи влади не можуть накладати на громадян зобов'язання, які перевищують установлені межі необхідності, що впливають з публічного інтересу. Саме завдяки принципу пропорційності здійснюється збалансоване обмеження прав, свобод та забезпечується відносна гармонія в суспільстві. Отже, принцип пропорційності виступає незмінним гарантом захисту прав і свобод людини.

Варто підкреслити й те, що всі вищезазначені принципи були визнані Лісабонським договором 2007 року як основоположні принципи діяльності Європейського Союзу. Проте принцип законності було перейменовано в принцип наділення компетенцією, завданням якого є саме регулювання компетенції Союзу.

Отже, принципи діяльності Європейського Союзу є своєрідним орієнтиром, спираючись на який Союз успішно здійснює свою роботу вже багато років на міжнародній арені.

Список використаних джерел:

1. Амстердамський договір 1997 року:[Електронне джерело]- Режим доступу http://studies.in.ua/pravo_es
2. Маастрихтський договір 1992 року:[Електронне джерело]- Режим доступу http://www.history.org.ua/?termin=Maastrichtskey_dogov%D1%96r
3. Лісабонський договір 2007 року:[Електронне джерело]- Режим доступу http://studies.in.ua/pravo_es-shporu/2461-lsabonskiy-dogovr-2007-r.html

Струпова А.С.

4 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Чепульченко Т.О., к.ю.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ ЧЕРЕЗ НАРОДНИХ ЗАСІДАТЕЛІВ ТА ПРИСЯЖНИХ

Народ – це населення держави, яке наділене правом захищати свої законні інтереси усіма не забороненими законом способами. Таким чином, народ, як носій і джерело державної влади, має здійснювати контроль за такою гілкою влади, як судова влада. Така участь народу у здійсненні правосуддя припустима через народних засідателів та присяжних.

Хоч і були спроби здійснення правосуддя судом присяжних, роль народних засідателів та присяжних від часів радянської доби до сьогодення є досі дискусійним питанням. В Конституції України згідно ст. 127 таке здійснення правосуддя передбачено, але на практиці застосовується досить рідко [1].

Головний законодавчий акт країни не дає нам самого визначення «народні засідателі» та «присяжні». Саме тому законодавець дав нам ці дефініції в статті 58 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», в якій зазначено, що народним засідателем, присяжним є громадянин України, який вирішує справи у складі суду спільно із суддею (суддями), у випадках визначених процесуальним законом, забезпечуючи згідно з Конституцією України безпосередню участь народу у здійсненні правосуддя.

У цій же статті Закону України «Про судоустрій і статус суддів» вказується, що народні засідателі та присяжні під час розгляду і вирішення справ користуються повноваженнями судді [2]. Як бачимо, законодавець допустився помилки, зазначивши, що народні засідателі та присяжні користуються повноваженнями судді, адже вони не є професійними суддями та не мають юридичної освіти.

Але поглянемо на це з протилежного боку, згідно ч.4 ст. 234 ЦПК, якою встановлюється вичерпний перелік справ, розгляд яких відбувається у складі одного судді і двох народних засідателів. [3] Ряд таких справ розглядається в порядку окремого провадження. Ці справи є особливо важливими і зачіпають особисті немайнові права людини, та як бачимо, законодавець сприяє тому щоб народні засідателі, у вказаних раніше справах, обов'язково приймали участь.

Тож з одного боку, народні засідателі не є професіоналами, а з другого – їх залучають до розгляду найскладніших категорій справ.

Та чи має все це значення, якщо український народ не довіряє суду?

Як писав Блез Паскаль в своїй праці «Думки»: «Якби судді і справді вміли судити по справедливості, а лікарі - зцілювати недуги, їм не знадобилися б квадратні шапочки: глибина їх знань вселяла б повагу сама по собі. Але так як знання суддів і лікарів лише уявні, вони проти волі змушені використовувати прикраси, щоб вразити уяву оточуючих» [4].

За результатами опитування від 15 по 25 грудня 2015 року Київським міжнародним інститутом соціології та фондом «Демократичні ініціативи» серед 2040 громадян, лише 8 % українців довіряють суддям [5].

На нашу думку, така недовіра до суду залишає питання про важливість використання суду присяжних актуальним, адже це є гарантією того, що правосуддя буде здійснюватись належним чином і без корупції. Саме тому практикуючі юристи та законодавець мають продовжувати вивчати дане питання і надалі.

Список використаних джерел:

1. Конституція України // ВВРУ. - 1996, № 30, ст. 141;
2. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» // ВВРУ. –2010, № 41-42, № 43, № 44-45, ст.529;
3. Цивільний процесуальний кодекс України // ВВРУ, 2004, № 40-41, 42, ст.492;
4. Веб-сайт royallib.com // [Електронна бібліотека] – Режим доступу: http://royallib.com/book/paskal_blez/misli.html;
5. Веб-сайт DT.UA // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://dt.ua/UKRAINE/suddyam-doviryayut-8-ukrayinciv-prokurooram-9-198146_.html.

Трищ В.Р.

3 курс гр. ХА-31, ХТФ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:Потіщук О.О., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

УКРАЇНСЬКА ДЕМОКРАТІЯ: ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ТА ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ

Слово, яке знайоме чи не кожній людині, це «демократія». Демократія – це спосіб врядування, при якому реалізація владних повноважень та присутність громадянської відповідальності (безпосередньо або через вільно обраних представників) є прерогативою всіх членів суспільства [1].

Майже одна четверта з тисяч народів світу вирости в націях. Ці народи і народності домоглися визнання «світовою спільнотою» своїх створених держав, серед яких і Україна.

Уїнстон Черчіль говорив: «Повсюди доводиться чути, що демократія – найгірший спосіб керівництва державою, однак усі інші способи, що колись були випробувані людьми, є ще гіршими». Створення в Україні нової політичної системи, так само це відбулося і в інших країнах після розпаду колишнього Радянського Союзу, знаменував перехід до нового суспільного устрою - демократії.

В Україні, політична ситуація на сьогоднішній день свідчить про те, що український народ розуміє демократію як здійснення революційної свободи, яка все руйнує.

Під «прапорами» свободи, суверенізації, ринкової економіки пройшли десятиліття українських реформ. Урядові програми та більшість політичних партій на

теперішній час дотримуються тих же самих принципів та норм як демократія, свобода, лібералізація.

Демократія в Україні переживає перехідний період, який володіє нав'язливою автократією, яка має очевидний характер та демократією. Філіп Шміттер сказав: «автократії не вдається відродитися, та все ж існує ймовірність, що демократії потихеньку просуватимуться вперед без задоволення сподівань своїх громадян і без установлення прийнятного і передбачуваного кодексу правил для політичного змагання і співробітництва» [2].

З політичної точки зору демократії можна досягнути провівши чесні вибори, створити відкритий уряд який би звітував про свої дії перед народом (впровадження та виконання реформ).

Процес демократизації дуже тонкий, лише зі сформованим міцним фундаментом він може стати конструктивним. Як відомо з історії демократія набуває свого істинного значення лише тоді, коли народжується наступне покоління з демократичних традицій населення, соціальних та економічних передумов.

Залучення інтелігенції та молодого покоління може стати вагомим кроком для виховання демократичної культури (Так зробили, наприклад, Польща, Чехія ...). Свобода ЗМІ також є важливою зброєю на шляху демократії.

Враховуючи досвід сучасних держав їх проблеми, що виникли на шляху становлення демократії, можна зробити висновок, що Україна повинна знайти свою власну модель, яка буде брати до уваги досвід інших країн, природну та політичну свідомість громадян, культурні та історичні цінності.

Список використаних джерел:

1. <http://cfscom.org/index.php/razom-do-uspiky/28-scho-take-demokratia>.
2. <http://www.uk.x-pdf.ru/5biologiya/85306-20-ministerstvo-osviti-nauki-ukraini-nizhinskiy-derzhavniy-universitet-imeni-mikoli-gogolya-visnik-studentskogo-naukov.php>

СЕКЦІЯ №8. ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ПРАКТИКИ «ФОМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ В УМОВАХ РОЗГОРТАННЯ «ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ»

Куратори секції: к.і.н., доц. Цирфа Г.О., ст. викладач Бежевець А.М.

Балайда В.О.

Зкурс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник

Солончук І.В., старший викладач ФСП НТУ «КПІ»

ТРЕТЕЙСЬКІ СУДИ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВ

Захист прав та свобод кожної особи – пріоритетне завдання будь-якої демократичної держави. Однак, під час виконання цього завдання часто виникають труднощі, які уповільнюють судовий процес, роблять його більш складним та морально важким для сторін.

Крім того, в умовах розгортання «гібридної війни», це питання постає в новому ракурсі. Байдушність органів державної влади, бюрократична система та корупція стають перепорою для захисту порушених прав та свобод людини і громадянина. Саме тому, на нашу думку, важливо зміцнювати та популяризувати недержавні способи захисту прав.

Одним із таких способів є третейське судочинство. Закон України «Про третейські суди» від 11.05.2004 у ст.2 дає таке визначення поняття «третейський суд»: недержавний незалежний орган, що утворюється за угодою або відповідним рішенням заінтересованих фізичних та/або юридичних осіб у порядку, встановленому цим Законом, для вирішення спорів, що виникають із цивільних та господарських правовідносин.

Слід зазначити, що даному питанню приділяли увагу значна кількість науковців – Ю.Д. Притика, С.О. Юлдашева, В.А. Рекун, В.І. Сухонос, Н.А. Литвин, М.В. Коваль, О.В. Литвин, та інші.

Третейські суди не входять в судову систему України, а отже, їх рішення не є обов'язковими для виконання всіма фізичними та юридичними особами, крім сторін третейського розгляду. Окрім того, є ряд інших відмінностей третейського судочинства від системи державних судів. Зокрема – сфера правовідносин, які можуть бути предметом третейського розгляду обмежена приватно-правовими спорами. Стаття 6 ЗУ «Про третейські суди» встановлює перелік правовідносин, які не можуть розглядатись третейськими судами.

Основною перевагою третейського судочинства є такі умови розгляду справи, за яких забезпечується збереження добрих відносин між сторонами, а також – впевненість сторін в об'єктивності та компетентності суддів, які вирішують спірні правовідносини. Принцип добровільності та довіри до суду сприяє більш приємній психологічній ситуації та зменшенню психологічного напруження у сторін.

Варто зазначити, що в Україні процес розвитку третейських судів гальмується через недостатню обізнаність громадян про такий вид захисту прав та інтересів, його процедуру та особливості. Хоча прогресивна практика судочинства у зарубіжних країнах свідчить про безперечні переваги такого альтернативного виду судочинства та здатність конкурувати з державною монополією у здійсненні правосуддя.

Таким чином, можемо впевнено говорити про те, що третейське судочинство – це крок до інтеграції України до європейського співтовариства. Україна, як

демократична правова країна, де основною цінністю визнаються права людини та громадянина, повинна врахувати міжнародний досвід законотворчості та реалізувати його на практиці для того, щоб забезпечити захист цих прав та якісне врегулювання спорів.

Григор'єва (Рубель) М.Р.

2 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежевець А.М., старший викладач

ЦЕНзуРА ЯК ЕЛЕМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ

Стаття 17 Конституції України визначає забезпечення інформаційної безпеки як одну з найважливіших функцій держави [1;ст.45-1]. Проте на сьогоднішній день в нашій країні склалася складна ситуація в сфері інформаційної безпеки, пов'язана з наявністю інформаційних загроз ззовні та відсутності чіткої національної політики всередині. Тому питання цензури як елементу інформаційної війни актуальне зараз як ніколи.

Під цензурою розуміється контроль за змістом або тиск у будь-яких протизаконних формах на засоби масової інформації чи журналістів, що здійснюється органами державної влади або місцевого самоврядування, державними службовцями або посадовими особами цих органів у формі прямого або опосередкованого впливу на керівників, засновників (співзасновників), журналістів (творчих працівників) засобів масової інформації з метою поширення чи непоширення певної інформації, зокрема замовчування суспільно-значимої інформації, введення заборони на показ або згадування певних осіб, заборони критикувати органи влади або окремих осіб. Цензура, яка застосовується до журналістів, є формою перешкоджання законній професійній діяльності журналістів, що тягне за собою кримінальну відповідальність відповідно до Кримінального кодексу України [2]. Конституцією України проголошується заборона цензури.

Однак у звіті Міжнародної правозахисної організації "Дім Свободи" (Freedom House) про стан свободи слова в світі за 2007 рік наголошується, що Україна за рівнем свободи слова знаходилася на 113 місці, поруч з Гвінеєю-Бісау, Нігерією та Угандою, перебуваючи в категорії країн з частково вільною пресою [3;с.19]. Вона межує з категорією країн, де свобода слова взагалі відсутня. У 2009 році – 115 місце [4; с.12], та у 2015 році – 125 місце [5;с.23] в рейтингу "Свобода преси".

На жаль, політична цензура в Україні вже стала повсякденною реальністю журналістської діяльності, але здійснюється вона особами не безпосередньо, а через систему, в якій журналіст сам боїться писати на "заборонені теми" і вдається до самоцензури, а редактор – із тієї ж самої причини або підкоряючись прямій вказівці органів влади, змінює політичні акценти авторського матеріалу, дає журналістам "інструкції" про те, як, про що і про кого писати.

Беззаперечним є той факт, що інформаційна діяльність є досить небезпечним заняттям з різного роду наслідками – від психологічного тиску і економічних санкцій проти ЗМІ до фізичної розправи над журналістом. Згідно опитувань, майже кожен другий журналіст (48,3 %) особисто стикався з фактами погроз, пов'язаними з його професійною діяльністю [6]. Тому й не дивно, що загальний рівень свободи слова в Україні – низький, як і рівень доступності об'єктивної інформації для населення.

Також, на думку журналістів, в інформаційному просторі держави переважає інформація негативного змісту, яка створює розкол суспільства і компрометує владу в його очах. Слід відзначити, що зараз негативна спрямованість всіх матеріалів набула стійкої тенденції до посилення і кількісного зростання. Сьогодні це особливо відчувається, у результаті неприхованої політичної поляризації ЗМІ, певної упередженості інформації, поширюваної в інформаційному просторі України.

Проаналізувавши усе вищесказане, можна зробити висновок, що хоч цензура і заборонена законом, проте вона існує і активно використовується для введення суспільства в оману. Та все ж таки, нехай ми й не журналісти, але подальший розвиток подій не аби як залежить від нас самих, тож для вирішення цієї проблеми чи принаймні для захисту від маніпуляцій з боку влади та інших зацікавлених в цьому осіб, пропонуємо:

1. Використовувати різні джерела інформації, а краще першоджерела;
2. Скептично ставитися та ретельно перевіряти інформацію, яка надається ЗМІ;
3. Аналізувати інформацію самостійно.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 254к/96-ВР. – Ст. 61.

2. Закон України “Про внесення змін до деяких законів України за результатами парламентських слухань “Суспільство, засоби масової інформації, влада: свобода слова та цензура в Україні” прийнятий постановою ВРУ від 20.02.2003 № 577-IV// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/577-15>

3. Report of Freedom House «Freedom of the press» 2007// [Електронний ресурс].– Режим доступу:
<https://freedomhouse.org/sites/default/files/FOTP%202007%20Full%20Report.pdf>

4. Report of Freedom House «Freedom of the press 2009» 2007// [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

5. <https://freedomhouse.org/sites/default/files/FOTP%202009%20Full%20Release%20Booklet.pdf>

6. Report of Freedom House «Freedom of the press 2015» 2007// [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

7. https://freedomhouse.org/sites/default/files/FreedomofthePress_2015_FINAL.pdf

8. Недержавний аналітичний центр «Центр Разумкова» 2007// [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.razumkov.org.ua/ukr/pro_centra.php

Каліберда В.С.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежевець А.М., старший викладач, ФСП НТУУ «КПІ»

БІЗНЕС НА ЛЮДСЬКІЙ ДОВІРІ. ПСЕВДОВОЛОНТЕРИ ВІЙНИ

Сьогодні наша країна стоїть на порозі нової історії, яка, на жаль, твориться за допомогою зброї, військової сили, людських жертв. На даний момент наша держава в прямому сенсі кровію виборює своє право на повноцінну незалежність, при цьому не маючи змоги повністю якісно та швидко забезпечити всім необхідним свою армію.

Тому на допомогу військовослужбовцям та всім, хто став «заручниками гібридної війни», прийшли волонтерські організації, які з кожним днем набувають все більшого поширення. Волонтер – це доброволець, який за власним бажанням займається благодійною справою.

Ці люди щодня роблять величезний внесок для забезпечення армії та України. Але, на жаль, завжди знаходяться ті, хто хочуть нажитися за рахунок інших. На цьому тлі значно активізувалась діяльність шахраїв, охочих робити бізнес з мільйонними оборотами. Не так давно Президент України підписав закон, що звільняє благодійні організації, які створюються для допомоги в зоні АТО, від податків (Закон №1668-VII "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо деяких питань оподаткування благодійної допомоги"). Це є гарним трампліном для «чорних волонтерів». Таким чином, шахраї реєструють благодійний фонд, проходять всі встановлені законом етапи реєстрації, набирають волонтерів, і запускають механізм «відмивання» грошей. Гроші, які будуть зібрані псевдоволонтерами на вулиці і т.д., не будуть враховуватися в обігу юридичної особи, оскільки були отримані від невстановлених осіб, звичайних перехожих. Тобто, враховуються лише кошти, які надходили на рахунок благодійної організації за договором дарування від фізичних, юридичних осіб. Або простий приклад волонтерства через інтернет: людина розміщує оголошення про те, що проводиться збір коштів для лікування військовослужбовця, вказує необхідні реквізити, псевдоадресу благодійного фонду. Так за приклад взяти інтерв'ю глави волонтерської організації "Крила Фенікса" Юрій Бірюков, який поділився власним досвідом: "Нещодавно в мережі ми наткнулися на збір коштів для нашого бійця, який вже давно закінчив реабілітацію і навіть встиг одружитися". "Фіксувати такі випадки і боротися з ними волонтери попросту не встигають – вони постійно зайняті наданням допомоги на передовій. Навчені гірким досвідом, всю допомогу ми тепер возимо самі, а не передаємо через інших волонтерів", – каже волонтер Іван Звягін. Тому задля мінімізації подібного «відмивання» грошей дотримуйтесь елементарних правил, які збережуть наші з вами кошти та честь справжніх волонтерських організацій: перевіряйте документи та адреси організації; не давайте гроші «на руки» волонтерам, краще дізнайтеся реквізити і перерахуйте кошти; жертвувати кошти не поодиноким волонтерам, а тим, хто представляє великі організації, оскільки в разі обману притягнути до відповідальності організацію набагато легше, ніж приватних збирачів пожертв.

Прикро усвідомлювати, що в період, коли в країні триває антитерористична операція, коли свої життя за свободу та незалежність віддають ще зовсім молоді хлопці, чийсь татусі, сини, є люди, які безжально намагаються заробити на цьому, задля власного блага. Це можна назвати «бізнес ціною в життя», адже кошти, які псевдоволонтери кладуть в кишені, насправді могли б врятувати комусь життя.

Отже, перш ніж жертвувати свої кошти, необхідно згадати, що благочинність буває різною: допомога задля порятунку життя чи «порятунок персонального гаманця».

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ЛЕГКИХ НАРКОТИКІВ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Обговорення легалізації легких наркотиків провокує масштабні дискусії як у суспільстві, так і в експертному середовищі останні десятиліття. Це питання в Україні здається неважливим на фоні інших проблем, які переживає зараз держава. В тих європейських країнах, які відстоюють ліберальні цінності, було зруйновано немало стереотипів в суперечках з приводу (не)потрібності "трави". Україна, яка прагне стати частиною великої європейської спільноти, також рано чи пізно обговорюватиме це. Декриміналізація легких наркотиків несе немалі ризики для нашого суспільства, але, разом з тим, може дати і позитивний ефект. Спробуємо розглянути переваги та недоліки такого нововведення в Україні та проаналізувати їх.

1. Економічні надходження в державу. Такий крок частково чи повністю виведе з тіні цілий пласт бізнесу, який так чи інакше сьогодні успішно і злагоджено працює в нашій країні. Не секрет, що це мільярдні обороти щороку. Держава зможе продавати ліцензії на виробництво і розповсюдження марихуани, а також збирати податки з продавців. Нововведення буде сприяти створенню нових робочих місць - адже виникне потреба в продавцях, фермерах, робітниках на виробництві. Паралельно буде розвиватись виготовлення добрив, які необхідні для вирощування, спеціального обладнання тощо.

2. Медичні властивості марихуани. Вважається, що канабіс допомагає у лікуванні епілепсії, розсіяного склерозу, депресії і є знеболюючим засобом. Однак, результати інших досліджень стверджують, що вживання марихуани може спровокувати розвиток ракових клітин і веде до незворотних змін у клітинах мозку.

3. Легкі наркотики допоможуть у боротьбі з алкоголізмом та важкими наркотиками. Існує досить спірна думка про те, що легалізація дасть можливість залежним вживати легкі наркотики без заборон і складнощів у їх отриманні в порівнянні з важкими. А твердження з приводу факту подолання алкоголізму в такий спосіб аргументується тим, що смертей від інтоксикації, отруєння та зловживання легкими наркотиками в порівнянні з "алкогольною" статистикою значно менше. Відмова від спиртних напоїв на користь "трави" знизить рівень кримінальної злочинності, адже споживачі канабісу переважно спокійні та урівноважені в порівнянні з споживачами алкоголю. Хоча в наших реаліях це може призвести до "змішування" цих двох сфер, що потягне за собою погіршення і без того жахливої ситуації.

4. Декриміналізація легких наркотиків скоротить число в'язнів у нашій країні. Держава не буде змушена утримувати людей, які потрапили до в'язниці через сумнівні докази. Власне, покращиться і ефективність поліції, адже її величезні ресурси витрачаються на те, щоб відшукувати споживачів легких наркотиків, а також знаходити і знищувати конопляні насадження тощо. Теоретично, легалізація марихуани змогла б зменшити рівень корупції на низовому рівні, тобто зникає додаткове джерело прибутку для нечесних правоохоронців.

5. Навіть часткова легалізація легких наркотиків може сприяти притоку туристів у державу. Яскравим прикладом є Амстердам - туристи часто приїжджають для того,

щоб прогулятися по відомому кварталу червоних ліхтарів та провести час у відомих "кофешопах". Таким чином є можливість заробити не лише розповсюджувачам наркотиків, а й представникам інших професій - таксистам, власникам готелів, продавцям сувенірів тощо. А це, свою чергу, додаткові надходження в державну казну з податкових відрахувань.

6. Досвід країн: короткий аналіз. У Нідерландах декриміналізація легких наркотиків була проведена на основі двох принципів: по-перше - вживання наркотичних речовин стало проблемою громадської охорони здоров'я, а не злочином; по-друге - проводиться чіткий поділ наркотиків на важкі і легкі. Тобто, всі наркотичні речовини лишаються забороненими, але існує різниця між карним і некарним їх вживанням. В Аргентині та Бразилії триває процес поступової декриміналізації - створюються нові закони, які "пом'якшують" покарання. Натомість, в Уругваї ніколи не існувало покарання за зберігання наркотичних речовин для власного застосування. Глобальна комісія ООН нещодавно запропонувала легалізувати легкі наркотики, зазначаючи про цьому, що отримати перемогу у війні з наркоманією зараз неможливо.

Отже, зважаючи на вищесказане, можемо зазначити, що про наслідки легалізації в Україні можна лише здогадуватись, і однозначної відповіді на це питання наразі немає. Можливо, це допоможе вирішити певні проблеми, що існують сьогодні, а можливо - призведе до інших, набагато серйозніших, про які ми навіть і не підозрюємо, адже Україна ледве справляється з обігом тютюнових та алкогольних виробів. В будь-якому випадку, це був би цікавий соціальний експеримент, хоча й ризикований.

Мироненко Ю.С.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»,

Науковий керівник:

Бежевець А.М. старший викладач ФСП, НТУУ «КПІ»

ПРАВОВИЙ СТАТУС ЕМБРІОНА І ПЛОДА

Кожна людина – це біосоціальна істота, що в процесі розвитку проходить кілька стадій – від заплідненої клітини до особистості. Право людини на життя визнається невід'ємним. Втім, вже кілька століть предметом обговорення науковців і юристів є правовий статус організму, що був зачатий і перебуває в утробі матері. Яким моментом можна вважати початок людського життя? Чи можна порівняти «ембріон», «плід», «зародок» до поняття «людина»?

На сьогодні, український законодавець, як і в більшості країн світу, визнає початок людського життя з моменту народження. У ст. 2 ЗУ «Про заборону репродуктивного клонування людини» ембріон визнається як «зародок людини на стадії розвитку до 8 тижнів». Разом з тим, в Інструкції МОЗ України «З визначення критеріїв перинатального періоду, живонародженості та мертвонародженості» плід визнається як «внутрішньоутробний продукт зачаття, починаючи з повного 12 тижня вагітності до вилучення з організму матері» [2, 3].

Таким чином, законодавство України зводить статус ембріона й плода до статусу «внутрішньоутробного продукту зачаття», не вважаючи його людиною. Лише вилучення чи вигнання плода, що має ознаки життя, надає плоду статус людини. Разом з тим, законодавство України захищає права ненародженої, але зачатої дитини.

Так, визнається право бути спадкоємцем за особою, що була зачата за життя спадкодавця, але народилася протягом 10 місяців після його смерті [1].

Ряд науковців сьогодні обґрунтовують думку про визнання початку життя з моменту зачаття, наводячи на підтвердження своєї тези наступні аргументи:

По-перше, відмінність генетичного матеріалу матері та ембріона (плода), що не дозволяє розглядати останнього як частину тіла матері.

По-друге, внутрішньоутробний період є необхідною умовою для існування людської істоти в подальшому, а людський ембріон (плід) є потенційною людиною й тому потребує правового захисту.

По-третє, здатність до автономного (позаутробного) життя людини після народження є відносною, оскільки організм потрапляє у нові, більш складні умови, де існує безліч подразників різного характеру, що обумовлює необхідність створення системи захисту [4].

У міжнародній та національній практиці немає усталеного погляду на правовий статус ембріону й плоду. Європейський суд з прав людини, розглядаючи питання правового статусу ембріона, констатував, що ембріон не має абсолютного права на життя, а тому захист прав ембріона не може розглядатись окремо від прав жінки, в утробі якої він знаходиться. Однак на практиці кожна країна виходить із власних міркувань. При невирішеності зазначеного питання законодавець враховує пануючі у суспільстві моральні засади, ідеї та цінності. Так, Аргентина визнає початком людського життя момент запліднення, а зародок та плід, відповідно, людиною. Натомість Франція не поширює правовий статус людини на внутрішньоутробний період розвитку організму [4].

На нашу думку, український законодавець має врахувати вищезазначені думки науковців та медиків, а також моральні засади нашого суспільства. В українському законодавстві статус людини повинен поширюватися на ембріон і плід, оскільки без цих стадій біологічного розвитку організму неможливо подальше існування людини як такої. Відповідно, необхідно створити систему правових гарантій, яка захистить ще ненароджену людину. Право жінки на аборт варто обмежити критеріями, зберігши його лише при медичних показниках та згвалтуванні. Це дасть можливість забезпечити в повній мірі права ще ненародженої, однак вже зачатої дитини, забезпечити повноцінний захист материнства й дитинства, що є конституційним обов'язком держави та покращити загальну демографічну ситуацію в Україні.

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

2. Наказ МОЗ України, Інструкція від 29.03.2006 «Про затвердження Інструкції з визначення критеріїв перинатального періоду, живонародженості та мертвонародженості, Порядку реєстрації живонароджених і мертвонароджених» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0427-06>

3. Етичні проблеми абортів, контрацепції та стерилізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://reff.net.ua/43143-Eticheskie_problemy_aborta_kontratshepcii_i_sterilizacii.html.

4. Шафарчук О. Проблеми визначення правового статусу ембріона [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2013/problems-vyznachennya-pravovoho-statusu-embriona/>

ЕВТАНАЗІЯ: МОЖЛИВІСТЬ ОФІЦІЙНОГО ЗАКРІПЛЕННЯ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Серед всіх прав людини фундаментальним і найважливішим є право на життя. Кожна особа сама вирішує як ним розпорядитись. А що стосується припинення життя? Чи вправі сама особа обирати спосіб і час, коли вона помре? Мова йде не про глобальні філософські проблеми «життя» та «смерті», а про повсякденні випадки, які зустрічаються в суспільстві. Саме тому нашу увагу привернуло таке поняття як евтаназія.

Евтаназією є умисні дії чи бездіяльність медичних працівників, які здійснюються ними за наявності письмово оформленого клопотання пацієнта, який перебуває у стані, коли усвідомлює значення своїх дій і може керувати ними, з дотриманням законодавчо встановлених умов, з метою припинення його фізичних, психологічних і моральних страждань, у результаті яких реалізується право на гідну смерть [4, с.328].

Існують такі види евтаназії як пасивна та активна.

Пасивна евтаназія передбачає припинення надання лікування, допомоги, що прискорює смерть пацієнта.

Активна евтаназія передбачає введення пацієнту певних лікарських препаратів, які викликають швидку і безболісну смерть, така евтаназія реалізується через різні форми:

Евтаназію без згоди пацієнта, коли через страждання він не може погодитись на це, але родичі чи лікар дають на це самостійну згоду;

Евтаназія за допомогою лікаря;

Без кінцевої допомоги лікаря, коли сам пацієнт включає певний пристрій, запускає механізм, який ніби допомагає скоїти самогубство [5].

На сьогодні у законодавстві України право на евтаназію не передбачено. Насамперед про це свідчить ст. 27 Конституції України: «Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя» [1], ч. 3 ст. 52 Основ законодавства про охорону здоров'я України: «Медичним працівникам забороняється здійснення евтаназії - навмисного прискорення смерті або умертвіння невиліковно хворого з метою припинення його страждань»[2] та ч. 4 ст. 281 Цивільного кодексу України: «Забороняється задоволення прохання фізичної особи про припинення її життя»[3]. У теорії кримінального права і в правозастосовній практиці визнається, що добровільна згода людини на позбавлення її життя не виключає протиправності й караності діяння і зазвичай кваліфікується за ст. 115 Кримінального кодексу України [5].

У зв'язку з сучасним розвитком суспільства подальше офіційне закріплення евтаназії в Україні, як одного з способів припинення життя хворої особи, цілком можливе. Однак процес узаконення має здійснюватися поступово, з дотриманням норм законодавства та моральних засад суспільства.

На нашу думку, основними складовими, які забезпечать цей процес, є:

Створення правової норми, яка б закріпила евтаназію, конкретний її прояв (вид, форму).

Встановлення в законі умови, за яких евтаназія може відбутися, процедура та конкретні випадки, в яких реалізація цього права була б необхідною і доречною.

Механізм здійснення евтаназії, що також включає в себе перелік суб'єктів, які наділені цим правом. Ними можуть бути тільки висококваліфіковані медичні працівники. Будь-які інші особи, у випадках реалізації ними евтаназії, зобов'язані понести покарання відповідно за ст. 115 Кримінального кодексу України, але з врахуванням таких передумов: 1. Умисне ненадання (злочинна бездіяльність) допомоги хворому (пасивна евтаназія), спрямоване на заподіяння смерті хворого на його прохання, з метою позбавлення хворого болісних фізичних страждань, які викликані його невиліковною хворобою; 2. Умисні дії (активна евтаназія), спрямовані на заподіяння смерті хворого на його прохання, з метою позбавлення хворого болісних фізичних страждань, які викликані його невиліковною хворобою [5].

Підсумовуючи все вищезазначене можна зробити висновок, що питання евтаназії ще дуже довго буде темою для суперечок та дискусій. Остаточної правильної думки з цього приводу не існує, тому що це залежить від рівня розвитку суспільства. На даний момент в Україні евтаназія заборонена. Однак, на наш погляд, перспектива закріплення цього права – реальна, але обов'язково повинна відбуватися з врахування вищезгаданих складових, оскільки їх невиконання може слугувати попереднім сигналом щодо знецінення поняття «життя».

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р., зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19 листопада 1992 р. № 2801-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/page2>
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р., № 435-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15/page6?text=%E5%E2%F2%E0%ED%E0%E7%B3%FF>
4. Стеценко С.Г. (С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта) Медичне право України: [підручник / за заг. ред. С. Г. Стеценка. – К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 507 с.
5. Усманов Ю. Евтаназія – право на смерть: за чи проти? / Ю.Усманов // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.pravoconsult.com.ua/evtanaziya-pravo-nasmert-za-chi-proti/>

Самчинська О.А.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежевець А.М., старший викладач, ФСП НТУУ «КПІ»

ЧИ ГОТОВЕ УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ДО СКАСУВАННЯ ТАЄМНИЦІ УСИНОВЛЕННЯ?

На шляху до євроінтеграції в нашій державі проводиться багато правових реформ для того, щоб відійти від радянських пережитків і рухатися в ногу з європейським суспільством. Не стало виключенням ставлення українців до досить гострої проблеми, пов'язаної із долею дітей-сиріт та дітей, які з різних причин позбавлені батьківського піклування.

Практика показує, що Україна вже готова відмовитись від традиційної інтернатної системи виховання такої категорії дітей на користь прогресивних форм,

зокрема, дитячих будинків сімейного типу, усиновлення, опіки та піклування. Про це свідчать дані численних досліджень. Наприклад, якщо порівняти, що в 2005 році в дитячих будинках сімейного типу і прийомних сім'ях виховувалось тисячу дітей, а на сьогодні ця цифра перевищила 14 тисяч, то можна дійти висновку, що справді ця тенденція до використання таких форм виховання набрала певних обертів.

Як правовий інститут, усиновлення має давні корені. Це соціальне явище і правові проблеми його регулювання були відомі ще у Стародавньому Римі. Але з історією людства змінювались умови, процедура правові наслідки такого прийому дітей у сім'ю, а також ставлення до цього з боку суспільства.

В наш час змінилося ставлення до цього явища. Якщо раніше людей, які зважувались на такий крок, суспільство не розуміло, а деколи ставилося навіть з певним осудом, то на сьогодні, навпаки, такі люди мають підтримку і нерідко викликають захоплення.

Приймаючи дитину в сім'ю, батьки зазвичай не хочуть, щоб оточуючі та сама дитина знали про факт проведення такої процедури. Національне законодавство захищає таку інформацію. Згідно із ст. 226 та ст. 228 Сімейного кодексу, особи, що усиновили дитину, мають право на таємницю інформації як щодо самого факту усиновлення, так і до окремих етапів проведення цієї процедури [2].

Питання таємниці усиновлення досить гостро постало у наш час. Все частіше почала звучати думка політичних та державних діячів щодо скасування норми, яка закріплює таємницю усиновлення.

На нашу думку, скасування таємниці усиновлення є перш за все порушенням конституційно визначених особистих прав людини. Адже згідно із статтею 32 Конституції України ніхто не може зазнавати втручання в його особисте та сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України [1].

По-друге, розголошення такого факту може негативно вплинути на саму дитину і призвести до шкідливих для психічного здоров'я наслідків. Адже діти дуже вразливі до будь якої інформації. І якщо неправильно та різко подати цей факт - це може стати психічною травмою, яка буде переслідувати людину все життя. Тому частина друга статті 226 Сімейного кодексу визначає, що і сама дитина, яка усиновлена, має право на таємницю, в тому числі від неї самої, факту усиновлення [2].

Також незважаючи на те, що ставлення до усиновлення нині змінилось в кращу сторону, воно не є ідеальним, і українське суспільство ще не готове відкрито та належно сприймати таку інформацію, особливо неоднозначно його сприймають малолітні та неповнолітні.

Нерідко, люди, що усиновляють, разом з усиновленими мають і власних дітей. Тому не менш гостро постає проблема сприйняття усиновлених дітей біологічно рідними дітьми.

Згідно із частиною третьою статті 226 Сімейного кодексу усиновлена дитина по досягненню 14-річного віку має право на одержання інформації щодо свого усиновлення [2].

На нашу думку, саме батьки мають вирішувати питання щодо повідомлення дитини про факт її усиновлення. Саме вони можуть донести цю інформацію в теплій атмосфері так, щоб це значною мірою не відобразилося на психологічному стані дитини.

Тому можна зробити висновок, що на даному етапі розвитку наше суспільство та держава не готові до такого вагомому кроку як скасування таємниці усиновлення. Для цього потрібно на державному рівні підійти до вирішення цієї проблеми: починаючи з

роз'яснювальної роботи, підготовки фахівцями майбутніх усиновлювачів, а також позитивному налаштуванні суспільства до цього явища. Тільки вживши всіх цих заходів, можна підняти питання про скасування цієї норми.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. //Відомості Верховної Ради України.-1996.-№30.-ст.141.
2. Сімейний кодекс України //ВВР України.-2002.-№ 21-22.- С.135.

Скаржинський В.В.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежевець А.М. старший викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОЛЕКТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Колекторська діяльність є дуже поширеним явищем у світі, але в Україні потребує особливого розгляду та вивчення. По-перше, на законодавчому рівні колекторська діяльність практично не врегульована, по-друге, суспільство юридично неграмотне і не може себе захистити.

Колекторські організації у своїй діяльності застосовують умовно три стадії впливу. Перша стадія, коли колекторська компанія телефонує, пише sms повідомлення боржнику або членам його сім'ї, друзям, рідним, і все це відбувається як вдень, так і вночі. Друга стадія настає, коли немає результату від першої, тоді представники колекторської організації навідуються додому, переважно це відбувається вдень або ж ввечері, коли боржник вдома, вони роз'яснюють наслідки несплати боргу, повідомляють про можливості відстрочки або реструктуризації боргу, погрожують зверненням до правоохоронних органів з заявою про вчинення боржником злочину (шахрайства). Третій етап є кінцевим і найбільш небажаним для колекторських фірм, - це подача позову до суду. Колекторські фірми не зацікавлені в цьому етапі, оскільки розгляд судових рішень є дуже довгим, а потім проходить тривалий час виконання рішення, і не завжди бажане досягнення результату. Ще й на додачу - великий судовий збір.

Основна функція колекторів – стягнення боргів з боржників. Ця функція може також визначатися як послуга, що надається колектором відповідним кредиторам. В такому разі колектор виступає посередником між кредитором і боржником. Купуючи право вимоги до боржників у кредиторів, колектор фактично набуває статусу нового кредитора, що дозволяє йому вносити корективи в зобов'язання сторін.

Що стосується законодавчого регулювання діяльності колекторських фірм, то відповідного спеціального закону в Україні немає. Колекторська діяльність тісно межує із кримінально карними діями та іншими порушеннями законодавства.

Під час своєї діяльності колекторські організації здебільшого порушують такі правові норми:

стаття 1076 ЦКУ, відповідно до якої банк гарантує таємницю банківського рахунка, операцій за рахунком і відомостей про клієнта. Відомості про операції та рахунки можуть бути надані тільки самим клієнтам або їхнім представникам. Іншим особам, у тому числі органам державної влади, їхнім посадовим і службовим особам,

такі відомості можуть бути надані виключно у випадках та в порядку, встановлених законом про банки і банківську діяльність.

статті 60,62 ЗУ "Про банки і банківську діяльність", в яких розкривається поняття банківської таємниці і порядок передачі банківської таємниці,

ч. 6 статті 23 Закону України "Про інформацію", інформація про особу охороняється законом,

статтю 32 Конституції України, якою визначено, що ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя.

Крім того, стаття 189 Кримінального кодексу України передбачає відповідальність за вимогу передачі чужого майна чи права на майно або вчинення будь-яких дій майнового характеру з погрозою насильства над потерпілим чи його близькими родичами, обмеження прав, свобод або законних інтересів цих осіб, пошкодження чи знищення їхнього майна або майна, що перебуває в їхньому віданні чи під охороною, або розголошення відомостей, які потерпілий чи його близькі родичі бажають зберегти в таємниці, тобто за вимагання. А також стаття 355 Кримінального кодексу України - примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань, тобто вимога виконати чи не виконати договір, угоду чи інше цивільно-правове зобов'язання з погрозою насильства над потерпілим або його близькими родичами, пошкодження чи знищення їх майна за відсутності ознак вимагання.

Підставою для виконання своїх функцій найчастіше слугує договір, який укладається між колекторською компанією та кредитором. При цьому використовуються такі види договорів: доручення, комісія, факторинг. Колекторські організації не завжди дотримуються умов передачі боргу, тому в такому разі їхні дії можна оспорювати, і фізична особа, до якої телефонує колекторська організація, вправі вимагати документи, які підтверджують їхні повноваження на стягування заборгованості.

На нашу думку, є наступні шляхи вирішення проблеми правового регулювання діяльності колекторських організацій - створення спеціального закону, який би чітко регулював діяльність колекторських організацій, зокрема, методи їх впливу на боржників, способи передачі заборгованості від банку до колекторської компанії. А також повинен бути створений спеціальний державний орган, який входив би в структуру Національного Банку України і регулював діяльність колекторських організацій, міг видавати відповідні ліцензії, контролювати їх виконання і скасовувати ліцензії в разі порушення умов колекторської діяльності.

Скиба Я.В.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежевець А.М., ст.викладач, ФСП НТУУ «КПІ»

ПЕРЕПОНИ В БОРОТЬБІ З КОРУПЦІЄЮ В УКРАЇНІ

Корупція є важливою проблемою у всьому світі. Країни всілякими способами намагаються боротись з цим негативним явищем, наша держава не є винятком. Так, в Україні розроблена широка нормативна база: Закон України «Про запобігання корупції» (яким передбачена діяльність Національного агентства з питань запобігання корупції), крім того Кримінальним кодексом та Кодексом України про

адміністративні правопорушення передбачені санкції за корупційні правопорушення. Проте, ці норми здебільшого існують лише на папері, їх недостатньо для реального вирішення проблеми.

Практичним способом боротьби з корупцією могла б стати провокація підкупу, яка дала б змогу «вивести на чисту воду» багатьох недобросовісних службовців.

Проте, ст. 370 Кримінального кодексу визнає злочинними дії службової особи з підбурення особи на пропонування, обіцянку чи надання неправомірної вигоди або прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання такої вигоди, щоб потім викрити того, хто пропонував, обіцяв, надав неправомірну вигоду або прийняв пропозицію, обіцянку чи одержав таку вигоду.[1]

Ця норма вже протягом тривалого часу є предметом суперечок науковців та фахівців в галузі права, які поділились на два протилежні табори. Одні вважають, що провокація підкупу є суспільно-небезпечним діянням, і відміна цієї норми потягне за собою збільшення кількості злочинів у цій сфері. А інші навпаки виступають за декриміналізацію даного діяння, мотивуючи це тим, що країні, в якій «процвітає корупція», просто необхідні шляхи боротьби з цим негативним явищем.

В кримінальному законодавстві деяких зарубіжних країн (Російська Федерація, Республіка Вірменія, Республіка Білорусь, Киргизька Республіка, Республіка Болгарія, Республіка Казахстан, Республіка Таджикистан) також передбачена кримінальна відповідальність за провокацію підкупу. Проте існують суттєві відмінності в ознаках цього злочину.

Основною відмінністю є мета злочину. Мета злочину в Кримінальному кодексі України не є суспільно шкідливою і передбачає викриття того, хто пропонував, обіцяв, надав неправомірну вигоду або прийняв пропозицію, обіцянку чи одержав таку вигоду.[1] В законодавстві зарубіжних країн визначена більш доцільна, на нашу думку, мета цього злочину: штучне створення доказів учинення злочину (одержання хабара), шантаж, заподіяння шкоди тому, хто дав чи одержав хабар.[3] Закріплення в законодавстві України саме такої мети дало б змогу правомірно діяти тим особам, на меті у яких стоїть справді викриття корупціонера, а не завдання шкоди іншій особі з особистих мотивів.

В зарубіжних країнах відрізняється і об'єктивна сторона злочину. Якщо в Україні злочином визнається створення обстановки та умов, які викликають пропозицію давання чи одержання неправомірної вигоди, то в зарубіжних країнах злочином є дії власне з передачі чи спроби передачі певних майнових цінностей чи послуг без згоди посадової особи. Тобто, нормою не передбачено те, що посадова особа прийме пропозицію неправомірної вигоди чи саму неправомірну вигоду, а злочинними вважаються дії щодо штучного створення доказів вчинення злочину (підкладання матеріальних цінностей чи документів).

Кожного року до Верховної Ради України вноситься декілька законопроектів щодо декриміналізації ст. 370 Кримінального кодексу чи внесення до неї змін. Проте жоден законопроект ще не був прийнятий, а основним аргументом проти є можливість того, що, внаслідок психологічної невідповідності, цілком законослухняна особа прийме пропозицію неправомірної вигоди чи саму неправомірну вигоду.[2] Але, на нашу думку, такий аргумент не є виправданим. Адже, якщо особа вчиняє внаслідок підбурення злочин, хай і причиною цього є її психологічна нестійкість, то хто може гарантувати, що в певній реальній ситуації

підкупу вона б не погодилась на таку пропозицію. А в свою чергу зміни в статті 370 дали б змогу значно покращити ситуацію з корупцією в Україні.

Отже, на нашу думку, для того, щоб існували шляхи боротьби зі справжніми корупціонерами, необхідно встановити, що особа може вчиняти провокацію підкупу, якщо у неї є вагомі підстави вважати посадову особу схильною до вчинення такого злочину. Виходячи з цього, не є злочинними дії особи, у якої виник умисел щодо провокації підкупу, внаслідок відповідної поведінки посадової особи щодо якої планується вчинити цю саму провокацію (різного роду натяки або ж наявність достовірних відомостей свідків вчинення цієї посадовою особою корупційних злочинів). Якщо ж немає ніяких обґрунтованих підстав вважати особу схильною до вчинення корупційних злочинів, і за інших умов особа їх би ніколи не вчинила, то дії щодо провокації підкупу такої особи можна вважати злочинними.

Підсумовуючи все вище сказане, ми пропонуємо внести зміни до ст. 370 і вважати провокацією підкупу дії щодо передачі чи спроби передачі певних майнових цінностей чи послуг без згоди посадової особи з метою штучного створення доказів злочину, а також дії щодо підбурення на надання чи прийняття неправомірної вигоди особи, в якій за інших умов умисел на вчинення таких дій не виник би і злочин не було б вчинено, з метою завдання їй особистої шкоди.

Список використаної літератури:

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341–III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25–26. – Ст. 370
2. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо декриміналізації провокації хабара)», внесений на розгляд Верховної Ради України народним депутатом Гейманом О.А. (реєстр. № 2754 від 10 липня 2008 року)
3. Грудзур. О. М. Кримінально-правова характеристика провокації хабара за законодавством зарубіжних країн / О. М. Грудзур // Вісник Академії правових наук України. – 2009. – № 2 (57).

Скляр Н.В.

Студентка 2-го курсу ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежевець А.М., старший викладач, ФСП НТУУ «КПІ»

УМОВИ ТА ПОРЯДОК НАДАННЯ НЕПОВНОЛІТНІМ ПОВНОЇ ЦИВІЛЬНОЇ ДІЄЗДАТНОСТІ

Інститут емансипації неповнолітніх осіб є новелою цивільного законодавства. Останнім часом проблема визначення підстав та порядку набуття повної цивільної дієздатності отримала широке розповсюдження. Це пов'язано з багатьма факторами, зокрема: 1) загальними тенденціями автономізації підлітків від батьків та родини у цілому; 2) більш раннім їх вступом у самостійне життя; 3) прагненням до економічної незалежності від батьків; 4) наявністю більш широких можливостей для отримання прибутку тощо.

Якщо звернутися до римського права, то одним із шляхів набуття особою дієздатності було звільнення дитини від влади батька в результаті спеціальної процедури – емансипації. Так, за традицією, батько тричі «продавав» (манципіював) дитину особі, яка, у свою чергу, звільняла підвладного на волю. Пізніше процедура

емансипації була значно спрощена й допускалась за усною заявою батька перед судом.

У загальному вигляді емансипація може розглядатись як набуття особою цивільної дієздатності у повному обсязі. Однак на відміну від самої дієздатності, емансипація не є здатністю або властивістю, що притаманна самій особі, а є процесом набуття особою цих якостей. У зв'язку з цим поняття «емансипація» пов'язане з визначенням таких моментів, як процедура, час та умови набуття особами цивільної дієздатності у повному обсязі.

За загальним правилом, повна цивільна дієздатність настає з досягненням 18 років. Законодавець закріпив виключну процедуру, яка дозволяє набутти повної цивільної дієздатності раніше досягнення повноліття. Так, ст. 35 ЦК України визначено такі підстави, коли може бути надана повна цивільна дієздатність:

- 1) фізичній особі, яка досягла шістнадцяти років і працює за трудовим договором;
- 2) неповнолітній особі, яка записана матір'ю або батьком дитини;
- 3) фізичній особі, яка досягла шістнадцяти років і яка бажає займатися підприємницькою діяльністю [2].

Різні підстави набуття повної цивільної дієздатності неповнолітніми обумовлені різними цілями законодавця. Так, цілком вірним є твердження, що емансипація неповнолітніх, які здійснюють трудову або підприємницьку діяльність, провадиться з метою стимулювання, заохочення їх можливістю бути достроково залученими до цивільного (підприємницького) обігу, не чекаючи настання повноліття. При цьому як підприємець фізична особа може бути зареєстрована за наявності письмової згоди на це батьків (усиновителів), піклувальника або органу опіки та піклування. У цьому разі її повна цивільна дієздатність настає з моменту державної реєстрації. Звичайно, що емансипація неповнолітніх з підстави запису їх матір'ю або батьком дитини провадиться не з метою їх стимулювання до народження неповнолітніми дітей, а з метою повноцінного виконання батьківських обов'язків та можливості охорони прав та свобод своїх дітей.

Глава 3 розділу IV Цивільного процесуального кодексу закріплює процедуру розгляду судом справ про надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності. Так, ст. 242 ЦПК передбачено, що розглядається заява неповнолітньої особи, яка досягла шістнадцятирічного віку, про надання їй повної цивільної дієздатності у випадках, встановлених Цивільним кодексом України, за відсутності згоди батьків (усиновлювачів) або піклувальника, яка подається до суду за місцем її проживання. При цьому зміст заяви (ст. 243 ЦПК України) повинні становити дані про те, що неповнолітня особа працює за трудовим договором або є матір'ю чи батьком дитини відповідно до актового запису цивільного стану [3].

Предметом доказування у цих справах є факти, які свідчать про наявність у неповнолітньої особи волі, рівня зрілості та свідомості, достатніх для здійснення дій, спрямованих на набуття цивільних прав та обов'язків, про її здатність усвідомлювати наслідки цих дій та нести самотійно відповідальність. Отже, суд з урахуванням висновку органів опіки та піклування, думки батьків та доказів у справі повинен оцінити рівень зрілості неповнолітнього, його риси характеру, психічний стан, характеристику за місцем роботи, навчання, за місцем проживання, майновий стан, раціональність витрачання коштів та розпорядження ними тощо.

Отже, процедура набуття неповнолітнім повної цивільної дієздатності виглядає наступним чином:

1) наявні підстави для емансипації неповнолітнього, передбачені ст. 35 ЦК України (особа досягла 16 років і працює за трудовим договором, або є підприємцем, або ж записана матір'ю чи батьком дитини);

2) така особа отримує згоду батьків і орган опіки та піклування своїм рішенням надає їй повну цивільну дієздатність;

3) у разі неотримання згоди батьків або органу опіки та піклування особа може набути повної цивільної дієздатності в судовому порядку [2].

Таким чином, на нашу думку, логічно виділити емансипацію неповнолітніх у окремий цивільно-правовий інститут, оскільки процедура, умови та підстави надання неповнолітнім повної цивільної дієздатності є на сьогодні недостатньо врегульованими.

Список використаних літератури:

1. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 №2947 // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. – №21–22. – Ст. 135.

2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 №435 // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – №40–44. – Ст. 356. – С. 81–89.

3. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон від 18.03.2004 №1618 // Відом. Верхов. Ради України. – 2004. – №40–41. – Ст. 492.

4. Курс цивільного процесу : підручник / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін. ; за ред. В. В. Комарова. – Х. : Право, 2011. – 1352 с.

Стовба О.В.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежевець А. М. старший викладач, ФСП НТУУ «КПІ»

ДИТЯЧА БЕЗПРИТУЛЬНІСТЬ ТА БЕЗДОГЛЯДНІСТЬ В УКРАЇНІ – ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ

Проблематика дослідження поведінки неповнолітніх є досить важливою у сучасному світі і не тільки тому, що молодь – це найбільш чисельна група населення країни, а й тому, що розвиток усього суспільства в майбутньому можна спрогнозувати, поглянувши на особливості процесу становлення як кожного молодого індивіда окремо, так і загалом. Тому для України ця проблема є актуальною, адже серед усього населення неповнолітні складають близько 30%, що є досить значною часткою.

Стати причиною втечі з дому можуть різні фактори. Здебільшого, це матеріальне неблагополуччя сім'ї, байдужість батьків до проблем, які виникають в дитини, виникнення конфлікту між дитиною та батьками або конфлікту у школі, небажання батьків займатися вихованням своєї дитини, їх байдужість до того, як вона проводить свій вільний час або з якими компаніями спілкується. Але в той же час діти можуть іти також і з досить благополучних сімей, у такому випадку втеча спричинена або надто інтенсивним контролем з боку батьків, що призводить до своєрідного бунту, який виявляється шляхом залишення домівки. Також досить поширеною причиною є жага дитини до пізнання чогось невідомого і нового, як, наприклад, життя на вулиці або подорожі у якісь інші міста разом з такими ж товаришами. Нерідко така поведінка неповнолітніх викликана бажанням похизуватися перед однолітками або висловити протест на певні дії дорослих. При цьому, на жаль, досить часто трапляється так, що

негативний вплив цих дій поширюється на інших дітей, що призводить до збільшення рівня безпритульності та бездоглядності.

Для того аби зрозуміти специфіку сучасного феномена дитячої безпритульності, варто проаналізувати найбільш суттєві ознаки особистості «втікачів» і створити так званий «соціальний портрет» таких дітей. Отже, зазвичай це особи віком до 14 років, домімку залишають приблизно у 6-7 років, серед загальної кількості відсоток хлопчиків є значно більшим, ніж дівчаток.

Основним нормативним актом у роботі з безпритульними дітьми на сьогодні є Закон України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей». Він визначає основні засади соціального захисту безпритульних, забезпечує правове регулювання відносин у суспільстві, що стосується таких людей, а також створює умови для організації та діяльності органів, що працюють у сфері захисту такої категорії населення. Відповідно до абзацу 11 частини 1 статті 2 цього закону безпритульні діти – це діти, які були вимушені залишити або самі залишили сім'ю чи дитячі заклади, де вони виховувались, і не мають певного місця проживання.

Поряд з цим Україна має низку законів, які захищають інтереси дітей та молоді. Нажаль, жоден з законів не працює повноцінно, діти продовжують вчиняти правопорушення та злочини, підпадають під залежність алкоголю, наркотичних та токсичних речовин, йдуть на вулицю у «мандри» та залишаються там жити, жебракувати тощо.

Говорячи про шляхи усунення цієї проблеми, варто зазначити, що профілактика дитячої безпритульності та бездоглядності правоохоронними органами може здійснюватись на двох рівнях: загальному та індивідуальному. На загальному рівні проводяться різні семінари, лекції, бесіди з учнями та студентами, створюються соціальні ролики, відбуваються різноманітні акції для того, щоб попередити саме виникнення цього явища. Що ж стосується індивідуального рівня, то він є спрямованим уже на конкретних осіб і здійснюється шляхом використання методів переконання, примусу, надання особистої уваги певним особам, які цього потребують.

Залежно від об'єкта впливу індивідуальну профілактику поділяють на:

- профілактику на ранніх етапах, яка спрямована на ліквідацію обставин, що чинять негативний вплив на формування особи неповнолітнього;
- профілактику у вигляді усунення чинників, що сприяли вчиненню конкретних правопорушень;
- попередження рецидиву серед неповнолітніх.

Аналізуючи проблему безпритульності та бездоглядності дітей в Україні, хотілося б додати, що ліквідація цієї проблеми – це справа не тільки правоохоронних органів, соціальних служб або громадських організацій. Це в першу чергу проблема сім'ї та суспільства. Головним у цій ситуації має стати бажання батьків зберегти клімат у сім'ї і, відповідно, – уберегти своїх дітей від таких вчинків. Лише спільні та злагоджені дії держави, ЗМІ, суспільства і, звичайно, сім'ї зможуть врятувати молодь від кроку на слизьку стежину. Розуміння, взаємоповага, бажання та вміння слухати і вирішувати проблеми зможе зробити молодь дійсно найпрогресивнішою та найперспективнішою ланкою суспільства.

ПРОБЛЕМА ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УМОВАХ РОЗВИТКУ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ

Технологічна революція 21 століття дала суспільству можливість полегшити своє існування. Розвиток комп'ютерних систем та техніки загалом дозволяє зекономити час та власні сили для досягнення тої чи іншої мети. Проте, як і кожне нове явище, технічний прогрес має свої недоліки, а саме використання комп'ютерних технологій та мережі Інтернет для вчинення так званих «кіберзлочинів», тобто тих, що здійснюються у віртуальному просторі. За останні десятиліття такий новий вид злочинності досяг неабиякого розвитку, а законодавча база щодо їх попередження існує на недостатньому рівні. Хочу звернути увагу на проблему захисту персональних даних, а саме тих, що вносяться в електронні бази.

Як часто особа купує щось в магазині, оформлює банківські карти та реєструється в соціальних мережах? Гадаю, кожна третя людина виконує ці дії кожного дня. Проте, чи замислюється хтось над тим, що заповнюючи анкету на отримання знижки на покупки в магазині, і ставлячи просто так галочку навпроти фрази «даю згоду на обробку своїх персональних даних», він наражається на небезпеку бути ошуканими злісними хакерами?

Законодавче регулювання цього питання починається зі ст. 32 Конституції України, де вказано про заборону втручання в особисте життя та нерозповсюдження інформації про особу без її згоди. Крім того, в Україні діє Закон «Про захист персональних даних». Згідно Закону, персональними даними є відомості або сукупність відомостей про особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована. Натомість саме база персональних даних є її електронною версією. Існує немало випадків викрадення імен, номерів банківських карт, а також паролів до них особами, що застосовують при цьому всесвітню мережу. Ці злочини є більш небезпечними порівняно з традиційними, адже можуть вчинятися з будь-якої точки світу і іноді ошукана особа так і не дочекається повернення своїх грошей, тому що вирахувати таких злочинців не така вже й легка справа. Наприклад, в США, прокуратура Манхеттена визнала киянина Єгора Шевельова, що був торговцем інформації з банківських карток, одним із найнебезпечніших злочинців у світі. Просто сидячи в київській квартирі, він приніс власникам банківських карток збиток на суму 5 млн. доларів.

Такі випадки не є рідкістю, а навпаки, все збільшуються. Якщо говорити про заходи безпеки, то серед них можна виділити такі:

Не надавати номера телефонів, банківських карток, а тим паче паролів до них третім особам, навіть родичам. Це особиста інформація і про неї повинно знати обмежене коло людей.

Уважно ставитись до заповнення різного роду документів та анкет, що пропонуються і, по можливості, уникати розголосу особистих даних, а для молоді актуальним є ненадання логіну та паролю від своєї сторінки в соціальній мережі.

Звісно, на законодавчому рівні це питання повинно регулюватися більш детальніше і не тільки Департаментом із захисту персональних даних, а й загалом всіма державними установами, адже кожна з них містить важливу інформацію про

громадян, юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. Також вважаємо, що треба посилити відповідальність таких кіберзлочинців. Але треба запам'ятати, що право надання цих даних належить виключно особам – володільцям, і що та кому говорити - залежить виключно від особи. Необхідно бути обачнішими в користуванні своїми даними у всесвітній мережі Інтернет та не допускати використання цих даних третіми особами.

Ціцюра Т.М.

2 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежевець А.М. ст. викладач ФСП НТУУ «КПІ»

ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ БІДНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

У сучасному суспільстві, яке постійно переживає метаморфози, так важко залишатись психологічно врівноваженою особою. Градус коливання цих змін вражає своїм розмахом. Соціум, який весь час намагається пристосуватися до цих змін, який нервово бігає «із сторони в сторону» врешті-решт не витримує і підпадає під вплив масової «істерики». Постійний зв'язок, який виникає між людиною і державою, має значний вплив на усіх без виключення. Проте для деяких людей цей зв'язок нічого не означає. Немоżliвість брати активну участь в житті суспільства або послаблення цієї можливості спричиняє соціальну ізоляцію таких груп населення. Така «культура бідності» включає об'єктивну і суб'єктивну оцінку особою власного матеріального становища та може впливати на такі психологічні параметри політичної поведінки, як політичні установки, цінності, бажання, уникання політичної діяльності, байдужість тощо.

Уникання політичної діяльності означає апатію до політичного процесу, небажання брати в ньому участь, ігнорування громадянських обов'язків, не втручання політики в особисте життя, невіру в можливість що-небудь змінити в цій сфері або сліпу приналежність до чужих поглядів. Носії цієї культури намагаються сліпо слідувати громадській думці та бояться власної. І тоді відбувається фактичний крах у низах суспільства, що безсумнівно призводить до розрухи у верхніх шарах.

Рівень бідності в країні залишається стабільно високим. За даними дев'яти місяців 2015 року, за межею відносної бідності за витратами перебувало 23,8 відсотка населення.

Маючи багатий духовний арсенал, ще не означає бути визнаним у суспільстві і проживати «нормально» (за суспільними мірками). Саме гроші дозволяють людям повноцінно брати участь в житті та справах соціуму. Крім того, збройний конфлікт на сході України негативно вплинув на рівень добробуту населення, соціальні та економічні умови розвитку Луганської та Донецької областей і соціальну структуру країни, що призвело до виникнення нових вразливих груп населення. Близько 5,2 млн. осіб проживали в регіонах, постраждалих від конфлікту. Кабінет Міністрів видав розпорядження «Про схвалення стратегії подолання бідності», яке передбачає необхідність розробити додаткові механізми та заходи для зменшення масштабу бідності та запобігання його поширенню, а також удосконалити методологію оцінювання та моніторингу бідності та соціального відчуження. Стратегію передбачається реалізувати до 2020 року.

Сподіваємось, ця стратегія дасть позитивні наслідки на відміну від славнозвісних «податків на розкіш». Сама ідея введення подібного податку була непогана, крім того, вона вже випробувана в ряді інших країн. Але є багато «але» - введення цього додаткового податкового тягара лягає на плечі середнього класу. Поповнити бюджет за рахунок олігархів практично неможливо, оскільки вони чудово знають, як цілком легально уникнути зайвого оподаткування.

Шахкалдієва Г.Е.

4 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бежевець А.М., старший викладач, ФСП НТУУ «КПІ»

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ «ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ» ЯК ЗАГРОЗА ФОРМУВАННЮ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА І ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

На сьогодні управлінському апарату, і кожному громадянину нашої держави – необхідно усвідомлювати з яким явищем, і якою загрозою зіткнулася Україна.

Термін «гібридна війна» включає в себе мету однієї держави підпорядкувати собі іншу застосуванням кібернетичної та інформаційної зброї, використанням терористичних методів, нехтуванням військовим, міжнародним правом і етикою, використанням економічного та психологічного тиску, пропаганди [2]. Психологічний вплив на супротивника – ключовий чинник у подібних кампаніях, адже правильно організована акція тиску на населення не потребує відкритого збройного протистояння, агресор замінює їх диверсійними угрупованнями.

Завдяки швидкості поширення інформації психологічний вплив наразі спрямовується і на зовнішнього користувача, і на внутрішнє населення, і на автохтонне населення тих територій, де здійснюється агресія, наприклад, – складається образ «легітимності» дій агресора в Україні, (возз'єднання Криму і міста Севастополя з Росією), створення іміджу нелегітимності українського уряду, який прийшов до влади шляхом «військового перевороту», також сформувався імідж фашистів виключно з українців, що мешкають на Західній території України та «шанують Бандеру».[1] Іміджева дипломатія стала причиною інтервенції на Сході, відчуження територій (п-ів Крим), розділення переконань серед громадян. Невірно вважати, що агресор прагне досягти формальної ліквідації суверенітету, нинішньому керівництву держави-агресора куди важливіша деморалізація українського суспільства і крах української державності перш за все зсередини, а це загрожує підривом національної свідомості, правосвідомості громадян, дезорганізацією в роботі державних і приватних установ, переорієнтацією політичних поглядів громадян, вчинення масових заворушень громадянами, які потрапили під вплив ідей проголошуваних супротивником, як результат – гальмування розвитку усіх сфер діяльності держави.

Єдино вірними можливостями протидії для України це – громадянське патріотичне піднесення, героїчні вчинки військових та волонтерів, це – стратегічне управління: побудова системи управління, як мережі державних і громадських центрів, що дасть можливість оперативно реагувати на зміну політичного стану та дозволить забезпечити управління в умовах тотальної та інтенсивної агресії,

стратегічна спрямованість інформаційної політики і зворотній зв'язок із суспільством.
[3]

Досягнути перемоги у гібридній війні можливо лише за допомогою національної згуртованості. Чіткими та скоординованими діями правоохоронних структур слід нейтралізувати та знешкодити терористичні та кримінальні мережі ворога.

Список використаних джерел:

- 1.Електронний ресурс: <http://www.academia.edu/>
- 2.Електронний ресурс: <http://journals.iir.kiev.ua/>
- 3.Електронний ресурс: <http://osvita.mediasapiens.ua/>

СЕКЦІЯ № 9. ОСВІТА XXI СТ.: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКИ: «ОСВІТНІ ОРІЄНТИРИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ»

Куратори секції: Стецюра К.О., викладач, Пряміцин В.Ю., викладач

Гавриш Д.О.

2 курс, ФТІ, НТУУ"КПІ"

Науковий керівник:

Стецюра К. О., викладач кафедри філософії НТУУ"КПІ"

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У СФЕРІ ОСВІТИ ТА НАУКИ

«Інформаційна революція і, як наслідок, виникнення інформаційного суспільства та його наступної фази – суспільства знань – починають кардинально змінювати не лише світову і національну економіку, а й життя людей та спосіб влаштування сучасного світу» [1]. Сталий розвиток суспільства вимагає зростання кількості високоосвічених фахівців, в тому числі вчених, здатних здійснювати відкриття в різних областях знань.

Загальносвітова тенденція залучення жінок в усі сфери діяльності, в тому числі освіту і науку, зумовлює необхідність формування політики гендерної рівності. Незважаючи на зміни у ставленні до участі жінок у науковій діяльності, в сучасному суспільстві гендерна сегрегація продовжує існувати і ділиться на дві форми: горизонтальну (скляні стіни – розподіл чоловіків та жінок за різними сферами діяльності) та вертикальну (скляна стеля – розподіл чоловіків та жінок за ієрархією в певній професійній діяльності).

Під час роботи було проаналізовано дослідження «Професійне та соціально-економічне становище викладачів ВНЗ III-IV рівнів акредитації»[2], котре виявило наявність як горизонтальної, так і вертикальної сегрегації професійної діяльності в Україні. Вища школа України загалом характеризується горизонтальною сегрегацією. З-поміж викладачів ВНЗ III-IV рівня акредитації на спеціальностях гуманітарного напрямку жінок близько 75%, а серед викладачів технічних та інженерних наук – лише 13%.

Крім горизонтальної, в українській вищій школі присутня також і вертикальна сегрегація. Згідно з проведенням під час роботи аналізом кількості дослідників України, жінок-докторів всього 22%, в той час, як на початкових рівнях кар'єри дослідники розподілені за статтю приблизно порівну. Дискримінація на практиці проявляється в штучному уповільненні професійного просування, в результаті чого жінки сконцентровані у великій кількості на нижніх професійних рівнях науки. Серед ректорів ВНЗ III-IV рівнів акредитації, яких в Україні налічується 234, усього 20 жінок, що складає 9% від загальної кількості керівників таких ВНЗ (10 із 20 ректорок очолюють педагогічні ВНЗ або університети, засновані на базі колишніх педагогічних навчальних закладів).

Гальмування у кар'єрному поступі жінок безпосередньо впливає на їхнє матеріальне становище. Статистика показує наявність в Україні gender pay gap – відмінності у платні, яку отримують чоловіки і жінки. Так, наприклад, жінки за той же вид діяльності в середньому отримують на 20% менше, ніж чоловіки. В результаті аналізу заробітної плати громадян України було виявлено, що цей розрив у сфері освіти та науки менший (в освіті – 7%, в професійній науково-технічній діяльності – 18,6%) [3].

Отже, беручи до уваги зростаючу зайнятість жінок у всіх сферах діяльності, в тому числі в освіті та науці, і масштаби жіночих рухів в світі, для досягнення гендерної рівності варто застосувати наступні інструменти: сприяння освіті та професійній орієнтації молодих жінок, фінансова підтримка наукової діяльності та професійного вдосконалення жінок, впровадження програм гендерної рівності в навчальних закладах всіх рівнів.

Список використаних джерел:

1. Згуровський М. Суспільство знань та інформації – тенденції, виклики, перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : gazeta.dt.ua/ECONOMICS/suspilstvo_znan_ta_informatsiyi_tendentsiyi_vikliki_perspektivi.html – Назва з екрану.

2. Професійне та соціально-економічне становище викладачів ВНЗ III-IV рівнів акредитації [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – К. : CEDOS, 2015. – Режим доступу: www.cedos.org.ua (дата звернення 30.03.2016). – Назва з екрану.

3. Заробітна плата за професійними групами у 2014 році / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. – К. : ІСОА, 2015. – 167 с.

Діденко Ю.П., Санкевич Х.О.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Пряміцин В.Ю., викладач кафедри публічного права НТУУ «КПІ»

ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОВІДНОСИН МІЖ ВИКЛАДАЧАМИ ТА СТУДЕНТАМИ

Стосунки “студент-викладач” є тією психологічною областю, де розпочинається самоствердження майбутнього спеціаліста, розвивається його професійна свідомість, починає засвоюватися модель поведінки. Якщо викладач зрозуміє студента, знайде до нього підхід, то з’явиться можливість успішного здійснення педагогічних дій, посиляться ефект від виховного впливу. Але буває й так, що виникають конфлікти між студентом та викладачем, в першу чергу через неадекватність оцінки знань студентів або прискіпливого відношення з обох сторін. У таких ситуаціях важко сказати яка з сторін є об’єктивною, адже кожна з них вважатиме себе правими, і насправді так може й бути. Можливо, колись вони не прислухались до побажань одне одного, і на основі взаємного непорозуміння виник конфлікт.

Усі ці проблеми потребують вирішення не на загальному, а на локальному рівні, адже конфліктні ситуації майже завжди носять суб’єктивний характер. Тому треба докорінно змінити систему викладання матеріалу та атестації викладачів, проводити атестаційні відкриті лекції (методом таємних спостерігачів чи таємної відеозйомки). Необхідно робити опитування серед студентства щодо виконання/невиконання викладачами професійної етики; рівня викладання матеріалу; приниження/не приниження честі та гідності студентів. З’ясовувати, чи йде викладач на співпрацю, чи допомагає за потреби, чи не вимагає знань на рівні вище, ніж ті, які студент може мати під час навчання на певному курсі. А потім – проводити бесіди з тими педагогами, у яких були виявлені проблеми. Викладачі, у свою чергу, мають складати щомісячні звіти про успішність студентів, дотримання ними Правил внутрішнього розпорядку ВНЗ, Етичного кодексу.

Якщо студенти і викладачі будуть працювати злагоджено, не ставлячи суб'єктивне відношення один до одного на перший план, прямуючи до спільної мети – підвищення якості освіти спочатку на локальному, а потім на загальному рівні, можна буде казати про європеїзацію української освіти та підготовку висококваліфікованих спеціалістів.

Як і в інших галузях, які пов'язані зі співпрацею з людьми, в системі освіти існує певна професійна етика викладача. Відповідно до неї, викладачеві забороняється демонструвати зверхність над студентами, особливо у вигляді експлуатації чи насильства в різних формах: сексуального, расового, релігійного, інтелектуального – примушувати студентів робити те, що не є предметом вивчення його навчальної дисципліни.

За Кодексом Честі НТУУ «КПІ» розділом 1, пунктом 1.4.8. Принцип взаємоповаги. Повага в університетському середовищі має бути взаємною, виявлятися як до інших, так і до себе [1]. Варто поважати й цінувати різноманітні, а іноді й протилежні думки та ідеї. Необхідно відкрито обговорити питання конфлікту та залагодити його на мирних началах, адже однією з колективних цінностей є вміння визнання помилок та налагодження сумісної роботи.

Продуктивність викладача, його внески в особистість студента є дуже складним та кропітким процесом, який потребує гармонійної узгодженості між викладачем і студентом. У результаті цієї взаємодії виникає розвинута здатність студента управляти своїми діями та собою, підвищуються мотивація, рівень самопізнання, уміння робити правильний вибір та нести за нього відповідальність.

Така взаємодія є обов'язковою, так як вона ще й прописана в певних нормативних актах. Наприклад, у Тимчасовому положенні про організацію освітнього процесу НТУУ «КПІ», пункт 10.2 розділу 10 про обов'язки науково-педагогічних працівників, зазначено, що викладач зобов'язаний дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, розвивати їх самостійність, ініціативу, творчі здібності. Щодо студентів, то за тим самим нормативним актом, але за пунктом 9.2 розділу 9 про обов'язки студентів, студенти повинні виконувати вимоги освітньої програми та навчального плану, відвідувати навчальні заняття і контрольні заходи відповідно до навчального плану та розкладу занять, гідно нести звання студента, поважати людську гідність науково-педагогічних працівників і всіх членів трудового колективу, дбати про авторитет університету, не допускати протиправних та аморальних вчинків, бути дисциплінованими та охайними[2].

Як справедливо стверджує академік Ю.К. Бабанський, «існує діалектичний зв'язок між нормативом і творчістю в педагогічній праці, які аж ніяк не виключають один одного, а взаємно припускають, взаємно збагачують і, по суті, не можуть обходитися один без одного». Викладачем може бути не кожен, а тільки той, хто має необхідні для цього якості[3].

Отже, проблема відносин між педагогами та студентами залишається однією з найважливіших, тому що охоплює коло інших: удосконалення процесу навчання, поліпшення мотивування студентів до нього; комунікативних навичок; якості освіти в цілому; засвоєння дисциплін. Першочерговим і важливим завданням для студента і викладача залишається знайти «золоту середину», за якої співпраця буде успішніша та плідна. Варто пам'ятати, що «особа викладача впливає на студентів, коли вони самі розкриваються йому назустріч як особи» (за словами В.П. Панюшкина).

Список використаної літератури:

1. Кодекс Честі НТУУ «КПІ» від 9 квітня 2015 р.
2. Тимчасове положення про організацію освітнього процесу НТУУ «КПІ» від 31.08.2015 р. № 1-210 (зі змінами, внесеними розпорядженням НТУУ «КПІ» від 28.10.2015 р. № 5-123)
3. Бабанский Ю.К. Избранные педагогические труды. – М.: Педагогика, 1989.

Клейно Є.А.

1 курс, ФСП, НТУУ"КПІ"

Науковий керівник:

Пряміцин В.Ю., викладач кафедри публічного права НТУУ «КПІ»

МОТИВАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Мотивація – це загальна назва процесів, методів, засобів спонукання учнів до пізнавальної діяльності, активного освоєння змісту освіти. Мотивація ґрунтується на мотивах, під якими маються на увазі конкретні стимули, що змушують особистість діяти і робити вчинки. В якості мотивів можуть виступати емоції і прагнення, інтереси і потреби, ідеали та установки. Тому мотиви – це складні системи, в яких здійснюються вибір і прийняття рішень, аналіз і оцінка вибору. Мотивація для студентів є найбільш ефективним способом поліпшити процес навчання.

Для того, щоб побороти лінґґ треба з'ясувати, на що йде час, тому зараз актуальна тема тайм-менеджменту. Управління часом - це процес тренування контролю над витраченим на якісь окремі види діяльності часом, під час якого штучно збільшується продуктивність праці. Цей процес охоплює широку діяльність, а саме: планування, розподіл, постановку цілей, делегування, аналіз тимчасових витрат, моніторинг за справами, правильна організація свого часу, складання списків і розстановка пріоритетів.

Найгостріша проблема в тайм-менеджменті це грань між свободою і примусом, а також втручання викладача саме в ту роботу студента, яка визначає якість навчального процесу. Однак це не пігулка від усіх проблем. Є варіант поставити мету, продумати всі шляхи до її досягнення, але на фініші не отримати нічого. Вірно поставлена ціль – це перша сходинка до впорядкування часу та життя.

Часто, викладачі підносять інформацію у не цікавому вигляді та студент починає відчувати дискомфорт і не сприймає марну (на його точку зору) діяльність. Коли людина каже: «Я поставив за мету закінчити університет, але потім все стихло, стало лінґґ», то вся справа в тому, що для його підсвідомості це марна мета. Важливо усвідомити саме ціль перебування на навчанні. Це ідеальне передбачення кінцевого результату процесу навчання, це те, до чого прагнуть викладачі та студенти.

В наукових працях зазначається, що не можна використовувати прагматичні мотиви задля мотивації студента, бо фраза «Ми працюємо заради екзамену» понижає ККД студента. На наш погляд, ціль освіти полягає в навчанні заради практики, а не заради гарної оцінки, бо для людини це занадто слабкі дози позитивного підкріплення, щоб підсвідомість почала генерувати мотивацію під це діло. Але, для деяких студентів спрацьовує такий вид негативний мотивації як традиційно-історичний. Він заснований на встановлених стереотипах про важливість навчання і отримання диплому.

Також одна з найтяжчих граней демотивації – це боротьба зовнішнього «треба» і внутрішнього «хочу».

Варто зазначити, що є істотна відмінність між студентами, мотивованими страхом, і студентами, мотивованими надією. Дослідження Аткинсога і Литвина в США довели, що студенти, які занадто переймалися результатами письмового іспиту ще до його завершення, були серед перших, хто швидко віддав роботу, але зробив її на гірший бал, порівняно з відповідями й працями під час семестру. Студенти, які не боялися писати роботи (тобто з позитивною мотивацією) мали тенденцію робити все довше, але краще.

Є різні класифікації навчальної мотивації, одна з них – естетичні мотиви. Це найдемократичніша форма мотивації, бо студент сам отримує задоволення від навчання і розкриває свої приховані здібності, одна думка про тренуванні його мотивує, без зовнішніх впливів.

Виходячи з вище сказаного виходить таке правило: «Щоб мотивувати себе на що завгодно, потрібно зв'язати «що завгодно» з позитивним подразником» Все це нагадує правила умовного рефлексу або концепцію Ільєнкова «Звідки береться розум?»

Можемо підсумувати, що лінії взагалі не існують. Замість неї існують конкретні проблеми, які узагальнено називаються одним словом «ліній».

Кононенко О.В.

2 курс, ФТІ, НТУУ"КПІ"

Науковий керівник:

Стецюра К. О., викладач кафедри філософії НТУУ «КПІ»

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В НТУУ "КПІ"

Інформатизація освіти є невід'ємною частиною соціокультурних трансформацій сьогодення. Серед найбільш актуальних її компонентів – проблема запровадження дистанційного навчання, орієнтованого переважно на самостійну роботу студентів та інтерактивне спілкування з викладачем. Як зазначає кандидат педагогічних наук А. Веремчук: «У перспективність, життєвість дистанційного навчання і адекватність його (по відношенню до традиційних форм) сьогодні повірили не тільки колективи найбільш прогресивних вузів країни, а й самі студенти, яких з кожним роком стає все більше» [1]. Ми поставили собі за мету, визначити, чи студенти та викладачі НТУУ «КПІ» готові до нових методів та якими є негативні сторони дистанційного навчання.

Нами було проведено опитування серед понад 150 студентів та десятки викладачів НТУУ «КПІ», на основі якого ми сформулювали декілька гіпотез щодо запровадження дистанційного навчання в нашому університеті. Респондентам було запропоновано виявити своє ставлення до дистанційної форми навчання в якості основного способу здобуття освіти: 43,2% висловили негативне ставлення до такого шляху отримання знань і 37,4% висловились у його підтримку. Хоча різниця незначна, однак вона вказує на неготовність масового переходу до дистанційного навчання.

Ми припустили, що однією з негативних сторін запровадження дистанційного навчання є недостатній рівень практичних навичок у роботі з інформаційними технологіями у багатьох викладачів. Саме том у них з'являються труднощі з підготовкою навчально-методичної бази: педагоги не мають відповідних компетенцій для створення медійного матеріалу, який би міг застосовуватись при дистанційній освіті. Опитування підтвердило, що не всі викладачі володіють необхідним рівнем

використання інформаційних технологій у своїй практиці. Студенти оцінили відповідні компетенції викладачів у середньому на 3 бали (за 5-ти бальною шкалою), у той час як самі викладачі дещо переоцінюють свої здібності і визначають їх вище середнього (на 4 бали).

Викладач має виняткову роль у процесі навчання, адже саме він передає свої знання та навички студентам, однак при дистанційній освіті відносини між ними зникають. Ряд дисциплін неможливо освоїти без практичних та лабораторних практикумів за участю викладача, тому для таких спеціальностей дистанційне навчання немислиме. Оскільки метою більшості студентів є таке навчання (78,1%), коли невід'ємною складовою виступає спілкування (63,2%), то перехід до дистанційної системи навчання та переважно інтерактивного спілкування з викладачем є недоцільним для респондентів.

Не менш важливими проблемами для ВНЗ при впровадженні дистанційної освіти є можливість контролю отриманих знань у студентів; оцінити якість викладеного матеріалу; об'єктивно оцінити рівень набутих навичок. Ми не маємо можливості перевірити, чи студент виконує завдання, надіслані викладачем, самостійно. Опитування підтверджує, що більшість студентів не готові до самостійного навчання: для 38,6% студентів, розпорядок дня ніяк не змінився би, 46,4% респондентів надали б перевагу особистим справам, а лекції переглядали би за наявності часу та бажання, 7,8% студентів зізналися, що взагалі не звертатимуться до наданих матеріалів.

Також респондентам було запропоновано вибрати форму навчання для отримання додаткової/другої освіти. Результати показали, що заочна форма стала абсолютним переможцем (44,8%), друге місце посіло дистанційне навчання - 39,6%, далі - очна форма навчання (15,6%). Такий розподіл пріоритетів вказує на затребуваність дистанційної освіти як додаткової, а не основної для здобуття необхідних знань.

Отже, НТУУ «КПІ» поки що не готовий до повного впровадження дистанційного навчання. Ми сподіваємось, що невдовзі дистанційне навчання вийде на новий рівень, навчатися буде легко та цікаво, а студенти прийматимуть участь у формуванні свого навчання. «Вчитися скрізь, завжди і все життя із задоволенням – приблизно таке гасло ідеї дистанційної освіти» [1].

Список використаних джерел:

1. Веремчук А. Проблеми і перспективи дистанційного навчання у ВНЗ [Електронний ресурс] / А. Веремчук. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://library.udpu.org.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2013/visnuk_48.pdf.

Лоянич А.О.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Пряміцин В.Ю., викладач кафедри публічного права НТУУ «КПІ»

ПРАКТИЧНА ОРІЄНТАЦІЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Більшість учасників освітнього процесу усвідомлюють застарілість системи вищої освіти.

Існує необхідність вдосконалення існуючої системи чи створення нової, що не лише буде спрямована на підвищення рівню кваліфікації спеціалістів та на

раціоналізацію використання ресурсів спрямованих на їх навчання, а й буде зорієнтована на отримання студентами практичних навичок, а не лише теорії.

Ми хочемо запропонувати декілька досить фундаментальних змін:

1. Насамперед це надання широких можливостей у виборі дисциплін. Розподілити дисципліни на дві категорії: основні та факультативні. Основні – загальні та обов'язкові дисципліни, що закріплені за певним роком навчання, (кількість не має перевищувати 5). Факультативні – предмети, що не є обов'язковими, а лише обираються серед інших запропонованих. Студент має право як обрати певну кількість (але не більше 5), так і не обирати взагалі. Факультативні дисципліни не закріплені за курсом (роком навчання). Це призведе до того, що певну факультативну дисципліну одночасно вивчатимуть студенти різних курсів, а також посилять кооперацію, та розвантажать викладачів, надасть змогу зосередити їх увагу на колі осіб, що зацікавлені обраному предметі.

2. Важливим аспектом є викладачі. На наш погляд, поряд з викладачами теоретиками мають йти спеціалісти-практики для факультативних дисциплін. Потрібно організувати постійні лекції, що відвідуватимуться студентами, що обрали предмет спеціалістом котрого є певний практик. І даний крок матиме свої важливі наслідки. По-перше, юрист-практик\працедавець\певний підприємець матиме змогу власноруч готувати кадри. Або ж матиме змогу знайти людину, чії особисті данні відповідатимуть вимогам певної праці, чи посади. По-друге, студенти ознайомляться з аспектами практичної діяльності певної галузі.

3. Не менш важливою пропозицією є практика поза університетом. Залучення студентів до практик чи стажування можуть бути забезпечені спеціалістами-практиками, а також підприємцями чи державними службовцями, що викладають, чи партнерами, що співпрацюють з факультетом чи університетом. Подібні практики можуть бути шляхом для офіційного працевлаштування.

Варто також брати до уваги діяльність студентів з розробки певних концептів та ідей. Людина, що має певні уявлення про певну систему функціонування та знання, має бажання змінювати все на краще, але не ознайомена з проблемами та «підводними каменями» здатна запропонувати свій шлях вирішення та покращення системи функціонування, та позбавити певну систему проблем. Такі види роботи слугуватимуть альтернативою до практики, стажування, або написання курсової чи дипломної роботи. Братиметься також до уваги діяльність студентів з розробки певних концептів та ідей.

На тему зміни та покращення системи вищої освіти можливо дискутувати довго, але на нашу думку, це один із найоптимальніших варіантів.

Марущак Д.М.

4 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Пряміцин В.Ю., викладач кафедри публічного права НТУУ «КПІ»

ИСТОРИЯ, РЕАЛИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ ДИСТАНЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Дистанционное обучение в наши дни – это мощный инструмент самообразования. В мире существует большое количество бесплатных веб-ресурсов и

программ, содержащих тысячи обучающих курсов. Но дистанционное обучение берёт своё начало еще с XVIII ст., и я хотел бы провести короткий экскурс в историю.

В конце XVIII ст. было сформировано первую форму дистанционного обучения - «корреспондентское обучение». Почтой отправлялись учебные материалы, и велись переписки с преподавателями. Появление телефона и телеграфа в начале XX ст., привели к новым формам и методам, но, несмотря на бурное развитие технологий, «корреспондентское» остается приоритетным и более эффективным.

Появившееся в середине XX ст. радио и телевиденье вызвали вполне очевидный всплеск - аудитория выросла в сотни раз. Но присутствовал очень существенный недостаток – отсутствие обратной связи с педагогом. Не говоря уже о большом количестве информационного мусора в промежутках и строгого расписания.

Развитие компьютерных технологий в конце XX ст., удешевили персональные компьютеры и сделали их эффективным инструментом. С тех пор начали создаваться первые обучающие программы, часто реализованные в игровой форме.

«Потребительская» доступность персональных компьютеров, смартфонов и планшетов с доступом в интернет, который в наше время стал неотъемлемой частью социальной жизни, вызвали колоссальный прорыв. Случился самый значительный скачек в истории дистанционного обучения. Появилась возможность моментальной обратной связи между учителем и учеником. Были созданы специальные образовательные ресурсы и программы. Вебинары (онлайн формат лекций и семинаров), которые доступны практически в любом месте и времени.

Термин «Онлайн образование» становится синонимом «Дистанционного обучения» и вытесняет его из бытового употребления.

Не могу не привести очень удачное сравнение. Компьютеры и интернет оказали похожее влияние на дистанционное обучение, как и изобретение первого печатного станка в XV ст. Гуттенбергом. На тот момент во всём мире можно было сосчитать только 30 тысяч экземпляров книг. Уже через 50 лет их количество достигло 10 миллионов. Как следствие, книга перестала быть предметом роскоши. Образованность населения Европы выросла, на смену Средневековью пришел Ренессанс.

Но давайте на минуту вернемся к традиционному венцу образования - Университетам. Наличие их дипломов больше не является важным фактором при трудоустройстве. Работодатели находят более эффективные способы оценки способностей и знаний кандидата – его портфолио, где указаны все навыки и примеры работ, характеристики от коллег и бывших руководителей, а так же все полученные награды или сертификаты. И где-то среди всей этой информации можно найти строчку о полученном дипломе.

На мой взгляд, вернуть былое доверие диплому, прежними методами уже не удастся. Нужно начинать реформировать систему приобретения знаний в университетах.

Смешанный подход к образованию поможет решить его главную проблему – устаревшие подходы к обучению студентов. Стандартная система 1 лекция и 1 семинар в неделю не оправдывают себя. Обычные лекции изжили себя. Их нужно срочно переносить в онлайн.

В этом присутствует ряд преимуществ. Способность создавать и быстро распространять лучшие учебные программы от лучших преподавателей и специалистов. В оффлайне на это уходит куда больше времени, чем в сети. У студента появится возможность прослушать лекцию в удобном для него времени и

умовлях. Он в любой момент может поставить её на паузу, и, например, поискать в сети незнакомый термин. По окончании прослушанной лекции пройти ряд тестов, успешное прохождение коих даст студенту пропуск на традиционный, «живой», семинар с преподавателем, где он сможет закрепить ранее полученные знания и пройти финальный контроль.

Хорошим преподавателям не стоит бояться изменений. Это наоборот станет полезным и сильным инструментом в их преподавании, что не только сэкономит время, но и даст возможность более точно отслеживать успеваемость студентов и самим создавать свои собственные курсы. Что касается «фейковых» преподавателей имитирующих свою работу, я просто напомним слова Артура Кларка: «Учителя, которых можно заменить компьютером, обязательно должны быть заменены компьютером».

Именно в смешанном образовании (или *blended learning*) произойдет качественное реформирование привычного нам классического образования.

В мире уже создано большое количество открытых образовательных онлайн платформ.

Из самых мощных можно выделить Coursera, edX и Khan Academy. Главная их особенность – это свободный доступ для любого человека. Они содержат собрание учебных программ от лучших преподавателей из самых престижных университетов мира: Stanford, Oxford, MIT и других.

Украина не исключение. В 2014 году был создан наш аналог вышеперечисленных платформ – Prometheus. Он создавался как общественный проект и соединил в себе лучшее из мирового опыта. Начиная всего из нескольких учебных программ, к этому моменту он уже насчитывает 24 полностью свободных курса и еще 9 готовятся к запуску. При более глубоком сотрудничестве эти результаты можно приумножить, или создать официальные университетские платформы.

Как можно заметить, в Украине уже существует мощный инструмент и опыт для внедрения *blended learning*, в свою очередь университетам нужно лишь «протянуть руку» и качественные изменения не заставят себя ждать, это сильно оздоровит и перезапустит систему образования в Украине.

Не стоит отставать от мировых трендов. Сейчас – лучший момент, чтобы начать.

Михайленко М.В.

студент ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Пряміцин В. Ю., викладач кафедри публічного права НТУУ «КПІ»

ЧОГО УКРАЇНА МОЖЕ НАВЧИТИСЬ В УГАНДИ: ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сьогодні Україна перебуває в стані економічної та політичної кризи. Недостача коштів у бюджеті та постійна інфляція ще більше поглиблюють фінансові проблеми. Ці негативні фактори неодмінно відіб'ються на подальшому державному забезпеченні закладів вищої освіти в Україні. Отже цілком очевидно є нагальна потреба їх реформування.

Схожа на українську політична та економічна ситуація була в 1970-1999-х роках в Уганді. На прикладі університету Макерере можна побачити, як реформи при правильному і ефективному впровадженні можуть дати відчутні результати.

Реформи там почалися внаслідок глибокої кризи 1970-1980-х років. Уганда тоді теж переживала складні часи: нестабільна політична ситуація, постійні перевороти, повстання. В результаті цього за 20 років стійка інфраструктура була майже знищена, а університет опинився на межі закриття: протягом цих років не будувались нові об'єкти і не реставрувались старі, в бібліотеку не надходили нові видання, а в лабораторії – хімікати, вода і електроенергія подавались лише на короткі проміжки часу. Викладачам платили 30 доларів на місяць, і ті мусили або виїжджати за кордон, або влаштовуватись на другу оплачувану роботу, яка займала більшість часу. В суспільстві панувала думка, що тільки держава повинна покривати всі витрати і контролювати політику в області вищої освіти, але у уряду не було грошей на розвиток, їх вистачало лише на мізерні субсидії. Ці обставини підштовхнули університет до радикальних реформ. В першу чергу треба було відмовитись від повної фінансової залежності від держави.

Першим кроком для впровадження альтернативних джерел фінансування був Інститут безперервного навчання, де в 1992 році стартувала одна «повністю платна основна навчальна програма». В наступному році факультети права і комерції організували «платні вечірні курси», після чого на Раді університету прийняли рішення впровадити ці школи на всіх факультетах. Також на вакантні місця, які лишались після державного набору, вони почали приймати студентів, які оплачували своє навчання з приватних джерел. Уже в 1998/1999 навчальному році їхнє співвідношення становила 2:1, а з 1992/1993 року по 1998/1999 навчальний рік кількість студентів зросла на 11000. Це стало можливим тільки завдяки зміні відношення викладачів до академічної роботи, чому посприяла децентралізація внутрішнього бюджетного контролю, при якій ті, хто отримували дохід, могли цілком законно лишити собі його частину. Викладачам надавалось право голосу при визначенні того, куди будуть спрямовані кошти. Таким чином під контролем деканів, директорів, голів відділень і викладачів лишалось більше 60% зароблених коштів.

Тож в той час, коли державні дотації за 3 роки зросли з 20 до 22 мільярдів угандських шилінгів, «самостійно зароблені засоби» – з 4 до 10 мільярдів, що в 1998-1999 навчальному році становило понад 30% загального бюджету.

Сьогодні професори Макерере можуть отримувати понад 1300 доларів США на місяць (у порівнянні з 30 доларами десять років тому). Тому викладачі уже не повинні працювати на додаткових роботах і можуть за доплату вести вечірні школи. Таким чином і було подолано фінансову залежність від держави, а спосіб мислення викладачів та управлінців принципово змінився з менталітету «бюджетника» на мислення незалежної людини.

Проводилися «академічні реформи, які були орієнтовані на попит». Навчальний план університету був сильно розширений шляхом введення навчальних програм, за які окремі індивідами, сім'ї і компанії були готові платити. В тому числі програми бакалаврату як: «сестринська справа, туризм, міське планування, біомедичні лабораторні технології і інші програми, які раніше не існували. Заняття по все більш різноманітних програмах проводились у зручний час – вечором або по вихідним.

І, на нашу думку, найважливішим реформаційним починанням був «децентралізований менеджмент участі». В 1996 році за новим стратегічним планом було вирішено збільшити фінансування і реформування системи управління, яка

дозволила культивувати інноваційний і підприємницький підхід на всіх рівнях університетської структури. Якщо раніше Рада університету складалась з людей призначених згори, то тепер до її складу ввійшли представники бізнесу, адміністратори, заслужені викладачі і студенти. На нижчих рівнях ієрархії основний акцент був зроблений на децентралізацію, а факультетам і інститутам була надана широка свобода дій. Також ледве не на кожному факультеті були створені фінансові комісії, які розпоряджались ресурсами. Таким чином була збільшена роль професорсько-викладацького складу в університетських змінах.

Щоб збільшити прозорість всіх дій та процесів, що відбувались в університеті, нижні операційні структури звітували про свою діяльність на консультативних зустрічах деканів, директорів і адміністраторів. Також двічі в місяць по всьому кампусу і за його межами поширювався інформаційний лист, в якому повідомлялось про всі події в університеті, що сприяло розвитку «духу спільноти».

Реформи вMakerере починались по суті з нуля, і за десять років він піднявся з дна і став одним з провідних університетів не тільки Уганди, а і всього Африканського регіону. Цей приклад наочно демонструє те, як професійне керівництво, відповідальність та бажання кожного викладача, директора, декана і студента може змінити хід розвитку всього навчального закладу та вивести його на новий – вищий міжнародний рівень.

Якщо узагальнити то основні ключі успіхуMakerере полягають в:

- 1) диверсифікації доходів;
- 2) посиленні керуючого ядра;
- 3) забезпечення прозорості діяльності;
- 4) розвиток нових адміністративних та академічних структур;
- 5) проактивні ініціативи в академічній спільноті;
- 6) формування інтегрованої підприємницької культури;

Отже, в Україні реформи мають досить гарні перспективи, але на відміну відMakerере ми можемо зіштовхнутись з небажанням керівництва на місцях змінювати систему та проводити реформи. Головним для проведення реформ має бути ядро, яке обиратиметься академічною спільнотою та складатиметься з справжніх професіоналів, які будуть вміло керувати змінами.

Моргун Г.В.

1 курс, ФСП, НТУУ"КП"

Науковий керівник:

Пряміцин В.Ю., викладач кафедри публічного права НТУУ "КП"

ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

У вищих навчальних закладах кожному студенту надається можливість отримати інформативний матеріал з різних дисциплін, але що набагато важливіше – студентів забезпечують певними осередками реалізації отриманих теоретичних знань і початкових навичок. Науково-дослідна робота студентів вважається одним з ключових інструментів для досягнення високої кваліфікаційної підготовки майбутніх фахівців та підвищення якості вищої освіти в цілому. Така позааудиторна студентська діяльність у ВНЗ реалізується трьома шляхами:

- науково-дослідницька робота (НДРС), що є складовою освітнього процесу, включається до навчального плану і є загальнообов'язковою для всіх здобувачів

освіти (наприклад, написання реферату, курсової, дипломної, магістерської роботи тощо);

- науково-дослідницька робота, що здійснюється поза навчальним процесом у межах студентського науково-творчого товариства – «передбачає участь у роботі предметних та наукових гуртків; проблемних груп, секцій, лабораторій; участь у виконанні держбюджетних або госпрозрахункових наукових робіт; проведення досліджень у межах творчої співпраці кафедр, факультетів; роботу в студентських інформаційно-аналітичних і культурологічних центрах, перекладацьких бюро; рекламу, лекторську діяльність; написання статей, тез, доповідей, інших публікацій»[1].

- науково-організаційні заходи – конференції, конкурси і т.д.

Нормативною базою для науково-дослідницької діяльності студентів слугують Закони України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 [2], «Про освіту» від 23.05.1991 [3], «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015[4]. Також про НДРС згадується в «Державній національній програмі "Освіта" ("Україна XXI століття") від 3 листопада 1993 р.[5] та в «Національній доктрині розвитку освіти» від 17 квітня 2002 року[6].

Основна проблема організації діяльності осередків науково-дослідницької роботи студентів полягає у недостатньому закріпленні правового статусу осередків НДРС у законодавстві України в освітній сфері. Власне, під правовим статусом маються на увазі такі елементи: правові норми, встановлюють даний статус; правосуб'єктність; основні права та обов'язки; законні інтереси; гарантії їх здійснення; юридична відповідальність; правові принципи, на яких ґрунтується діяльність; правовідносини загального (статусного) типу; місце в системі вищих навчальних закладів.

Наведемо ще кілька нагальних проблем, які мають місце в науково-дослідницькій діяльності студентів – відсутність впорядкованої системи осередків НДРС та їх належного фінансування. Якщо розглянути матеріальне забезпечення науково-дослідницьких студентських центрів (на прикладі юридичної клініки), то бачимо наступну ситуацію: відповідно до «Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України» від 03.08.2006 р. розділу 6 пункту 7 «фінансування юридичної клініки здійснюється за рахунок коштів вищих навчальних закладів, грантів міжнародних та українських організацій, благодійних внесків громадян і організацій та інших джерел, не заборонених чинним законодавством України»[7]. В даному нормативно-правовому акті все прописано доволі конкретно і зрозуміло, але реально кошти вкладаються лише в одиничні осередки НДРС, і аж ніяк не виділяються на це з держбюджету, а тим паче з міжнародних організацій.

Щоб вирішити ці проблеми потрібно:

По-перше, внести зміни до ЗУ «Про вищу освіту», де б чітко прописувались основні засади діяльності різних форм НДРС, таких, як юридичні клініки, наукові та предметні гуртки, лабораторії тощо.

По-друге, налагодити співпрацю приватних установ з вищими навчальними закладами: розробити механізм вкладання коштів в осередки науково-практичної діяльності. Тобто, приватні підприємства мають створювати на базі ВНЗ власні матеріально забезпечені підрозділи, в яких буде здійснюватися практичний тренінг студентів-початківців на добровільній основі, з метою підготовки кваліфікованих кадрів протягом усього навчального періоду.

По-третє, потрібно систематизувати наявні у ВНЗ осередки науково-дослідницької діяльності студентів. Мається на увазі створення єдиної системи переходу студентів від нижчих рівнів позанавчальної діяльності, де б вони здобували додаткові теоретичні знання (предметні і наукові гуртки), далі студенти переходять до середнього рівня НДРС, де зможуть втілити здобуті знання на практиці (творчі лабораторії, юридичні клініки, творчі секції і студії) і фінальна стадія – участь в міжнародних науково-практичних конференціях, симпозіумах, де студенти зможуть не тільки глибоко дослідити певне питання, а й донести до широкого загалу власні розробки, можливо навіть знайти спонсора для фінансування свого проекту.

Можна зробити наступні висновки: науково-дослідницька діяльність студентів – основний елемент практичної складової освітніх програм вищих навчальних закладів, яка допомагає реалізації студентського потенціалу і подальшому створенню міцного підґрунтя для виховання висококваліфікованих фахівців. Якщо усунути наявні проблеми у сфері діяльності осередків НДРС, то матимемо ефективно діючу систему підготовки активно-діяльної кадрової бази, яка функціонуватиме паралельно з вищим навчальним закладом, сприяючи підвищенню якості його освітньої діяльності.

Список використаної літератури:

1. Види і форми науково-дослідної роботи студентів [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.com/70158/pedagogika/vidi_formi_naukovo-doslidnoyi_roboti_studentiv
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (ст. 65, ст. 67, ст. 68)
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015р. (ст.19)
4. Державна національна програма "Освіта" ("Україна ХХІ століття") від 3 листопада 1993 р. (розділ «Наукова діяльність у системі освіти»)
5. «Національна доктрина розвитку освіти» від 17 квітня 2002 року (р. XII. «Освіта і наука»)«Типове положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України» від 03.08.2006 р. (р. 6, п.7)

Рудий А.О.

1 курс, ФСП, НТУУ"КПІ"

Науковий керівник:

Пряміцин В.Ю., викладач кафедри публічного права НТУУ "КПІ"

МОНІТОРІНГ ВИКЛАДАЧІВ СТУДЕНТАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Враховуючи нові тенденції у нашій країні: інтеграційні процеси, конкурентний ринок праці, демократизація суспільства, європейські стандарти, вважаємо, що дана теза є актуальною темою для нашого дослідження. У даній статті буде висвітлено шляхи вирішення такої проблеми як забезпечення якості освіти, головну роль, яку будуть грати студенти.

Отож, головним інструментом студентів буде моніторинг. У нашому сенсі, моніторинг – це комплекс засобів за допомогою, яких буде здійснюватися систематичний контроль за рівнем знання викладачів, їх поведінкою, а також, найголовнішим – за їхнім вмінням викладати певний предмет[1]. Хочемо наголосити, що така практика здійснюється вищими навчальними закладами Європейського

Союзу. Але, враховуючи українські реалії, хочемо запропонувати два види моніторинг:

Перший: Моніторинг викладачів наслідком, якого буде підвищення/зменшення заробітної платні. Тобто, за допомогою анкет (виключно анкет) студенти будуть таємно оцінювати кожного викладача власного факультету, ставити оцінку за болонською шкалою (А, В, С, D, Е, F). Але крім оцінки, також підкреслювати: що подобається? що не подобається? Дані оцінювання будуть проходити один раз на один семестр. Отже, заробітна платня буде прямо пропорційно залежати від оцінки студентів. Організаційні обов'язки покладаються на студентське самоврядування, тобто розширюємо повноваження студентського самоврядування. Ми розуміємо, що це над радикальні рішення, багато викладачів будуть незгодні (особливо у найбільшому ВНЗ країни), але все ж потрібні зміни. Тому ми пропонуємо додатково узгодити дане питання з адміністрацією.

Друге: Моніторинг викладачів, наслідком якого буде підвищення/пониження авторитету серед студентів та викладачів, тобто аналог подяки/догани викладачу. Тобто студенти вже не заповнюють анкети, а роблять відгуки, рецензії роботи, поведінці викладача на офіційному сайті НТУУ "КПІ". Також можна співпрацювати з соціальними мережами, такі як: КПІ news, КПІ live, Подслухано в КПІ, НТУУ "КПІ" / NTUU "KPI" / НТУУ "КПИ", KPI TV. Дані соціальні мережі дуже часто продиляються великою кількістю наших студентів, тому це єдині швидкодіючі комунікативні зв'язки адміністрації зі студентами.

Також пропонуємо ще такі дії: на офіційному сайті НТУУ "КПІ" будуть розміщені відео, у якому буде показано, як викладає певний предмет (лекція) певний викладач. Підсумовуючи зазначене вище, хотіли б зазначити, що це амбіційний проект, це надрадикальні рішення, багато викладачів будуть незгодні (особливо у найбільшому ВНЗ країни), але все ж таки потрібні зміни. Тому ми пропонуємо додатково узгодити дане питання з адміністрацією. Сподіваємося, що вирішення даної проблеми принесе великі успіхи та позитивні результати у житті нашого університету.

Список використаних джерел:

1. «Обеспечение качества высшего образования». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eacea.ec.europa.eu/tempus/doc/quality_ru.pdf

Слизькоух М.А.

2 курс, ХТФ, НТУУ "КПІ"

Науковий керівник:

Стецюра К.О, викладач кафедри філософії НТУУ "КПІ"

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ІНВОЛЮЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У РЕАЛІЯХ УКРАЇНИ

Найбільш важливими якостями працівників, на думку роботодавців, є практично-професійні навички, уміння вирішувати проблемні ситуації та навички роботи з клієнтами. І саме цих навичок, за оцінками роботодавців, найчастіше бракує молодим спеціалістам. Першочерговою проблемою лишається розрив між теоретичними знаннями, які дає ВНЗ, і їх практичним застосуванням у реальних умовах. Однією з причин недостатнього розуміння практичного використання знань є проблеми організації та реалізації науково-дослідницької роботи студентів(НДРС).

Через відтворення і передачу студентам неконкурентних знань та застарілу матеріальну базу НДРС не може навчити практичному застосуванню знань на рівні, якого потребує ринок праці[1].

Однією з найважливіших причин неефективності НДРС є відсутність актуальної концепції та стратегії розвитку на рівні держави. Достатньо пасивно відбувається формування державної освітньої політики для поліпшення взаємозв'язку освіти та ринку праці. Програми розвитку, що на даний момент контролюють НДРС, застарілі та орієнтовані на задоволення неактуальних проблем ринку. Найчастіше, коло проблем зводиться до проблем діяльності самих осередків науково-дослідницької роботи студентів (ОНДРС), при цьому ігнорується їх вплив на задоволення потреб суспільства, роботодавців та особистості. Відсутня раціональність при визначенні очікуваних результатів реалізації місії. Не тільки держава впливає на НДРС, структурні проблеми диверсифікують відповідальність, що демотивує розвиток, про це було сказано у роботі “Раціональність діяльності вищої школи”: “Представники університетів хоча й підтримують необхідність підвищення якості викладання та посилення конкурентоспроможності випускників, в основному обмежують свої кроки доповненнями до навчальних програм і укладанням окремих контактів з великими роботодавцями, без будь-якого впливу на державну політику” [2].

Не менш важливою проблемою є недостатнє фінансування НДРС. Через складну ситуацію в державі, вкрай малою є вірогідність збільшення бюджетного фінансування НДРС, тому все більш актуальним є формат співробітництва ОНДРС з комерційним сектором. Через низьку середню заробітну плату та водночас високий рівень індексу людського розвитку (ІЛР), НДРС є привабливою галуззю для інвестицій [3,4,5].

Щоб вирішити ці проблеми потрібно розробити та легалізувати загальну концепцію та стратегію розвитку НДРС, зробити систему достатньо гнучкою, для реагування на мінливі потреби ринку, мінімізувавши регуляційний вплив держави на процеси. Під час розробки концепції слід врахувати такі рекомендації: закласти можливість термінової зміни певних ділянок плану в якості реакції на можливі кардинальні зміни потреб ринку; виділити довгострокові об'єкти досліджень НДРС відповідно до потреб ключових за потенціалом галузей, відповідно до форсайту розвитку української економіки; структурувати ОНДРС за горизонтальним принципом, максимізувати повноваження структурних одиниць; запровадити механізм співпраці ОНДРС з приватним сектором, мінімізувавши кількість відповідних регуляторів та структурних проблем.

Отже, основними проблемами НДРС є практична відсутність системного підходу у державній політиці до проведення НДРС, недостатнє фінансування та недостатнє закріплення правового статусу ОНДРС. Для вирішення означених питань потрібно розробити та легалізувати загальну концепцію та стратегію розвитку НДРС, в якій необхідно зробити акцент на гнучкість до впливу зовнішніх факторів та залучення приватного сектору до співробітництва. Оптимізація проведення НДРС збільшить якість людських кадрів, що позитивно вплине на економіку України у цілому.

Список використаних джерел:

1. Випускники українських ВНЗ очима роботодавців [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.yourcompass.org/docs/Employees%20on%20University_Graduates.pdf

2. Раціональність діяльності вищої школи [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbuvcgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vsed_2013_4_53.pdf

3. Середня номінальна заробітна плата за видами економічної діяльності у 2016 році [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.kiev.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=1139&lang=1>

4. Human development report 2014 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://issuu.com/undp/docs/hdr14-report-en/1?e=3183072/9245907>

5. Оцінка інвестиційної привабливості України на основі аналізу методик, розроблених провідними міжнародними організаціями [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ven.ztu.edu.ua/article/download/47660/43905>

Снафаров Д.Е.

1 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Пряміцин В.Ю., викладач ФСПНТУУ «КПІ»

СПІВПРАЦЯ З ПРАЦЕДАВЦЯМИ ЯК МЕТОД ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Одним з шляхів покращення якості вищої освіти в Україні є співпраця з роботодавцями. Такий шлях має багато переваг, над тим, що ми маємо зараз і ці переваги ми розглянемо нижче. Практика співпраці з роботодавцями надасть змогу ним (роботодавцям) безпосередньо брати можна сказати собі під крило майбутнього кваліфікованого працівника ще під час його навчання. Можливо передбачити, що студент, ВНЗ та роботодавець будуть підписувати трьохсторонній контракт, яким будуть передбачені права та обов'язки усіх сторін. При чому логічним буде у разі оплати роботодавцем як третьої особи навчання студента, майбутнє автоматичне зарахування студента по закінченню ВНЗ до штату цієї компанії.

Такий аспект цього шляху дасть змогу набагато покращити фінансове забезпечення як ВНЗ, так і студентів. Стане можливим підвищення зарплат викладачів та збільшення кількості бюджетних місць для студентів. Студент, що знаходиться на фінансовому забезпеченні компанії, що оплачує його навчання має не аби який стимул до успішного навчання, бо у випадку його незадовільного навчання він буде змушений повернути витрачені на нього гроші компанії, оскільки вона, вклавши в нього гроші як у кваліфікованого працівника у перспективі не побачила з його боку діяльності, що була б спрямована на справдження цих очікувань.

Ще однією позитивною стороною такого підходу до вищої освіти є часткова або повна фінансова незалежність ВНЗ від державного бюджету. Якщо бути оптимістами, то це стовідсоткове забезпечення компаніями, підприємствами і корпораціями ВНЗ фінансами. Звісно більш вірогідний варіант – співвідношення хоча б один к одному.

Важливо також зазначити, що нинішня система статистичної оцінки кількості необхідних працівників, що потрапляють до державного замовлення не є оптимальною, оскільки держава не може адекватно проаналізувати економічну та соціальну ситуацію. Більш логічний та оптимальний варіант замовлення від роботодавців. Навіщо використовувати державу як посередника, якщо можна безпосередньо спілкуватися з тим, хто потребує працівників. Звісно якщо уявити таку систему, то складно її адаптувати під сьогоднішнє, але ми не маємо на увазі, що варто так відразу вводити таку систему. Це має робитися помірними темпами, оскільки

нинішня система освіти поки що не готова так з наскоку перескочити на європейський рівень.

Співпраця з роботодавцями несе ще декілька позитивних аспектів у сферу вищої освіти. Протягом останніх років точаться розмови, що у штаті викладачів не вистачає практиків, а відсоток теоретиків-науковців дуже великий. Звісно це не погано і навіть дуже добре, бо навчання не можливе без науки, але варто сформулювати оптимальне співвідношення між практиками і теоретиками-науковцями. Саме в цьому напрямку нам зможуть допомогти роботодавці, які були б дуже раді виділити певний штат практикуючих юристів/медиків/перекладачів задля навчання студентів, які можливо будуть працювати в майбутньому у їхній компанії (якщо підписали контракт).

Звісно, якщо запроваджувати таку систему, то на практиці скоріш за все можна буде спостерігати певну сегментацію студентів. Наприклад, група що навчається за замовленням держави і група, що навчається за замовленням працедавця, або ж. Група, в якій викладають лише працівники університету, і група, в якій викладають також практики з підприємств. Але якщо проаналізувати нинішнє становище, то ми і так маємо сегментацію на бюджетників і контрактників. Сегментація – не є поганим явищем, оскільки вона породжує конкуренцію, а конкуренція є ключовим рушієм у науці. Якщо замислитися над адаптацією цієї системи до нашої системи освіти, то одразу постає питання – чи знайдеться в нашому підприємницькому секторі така кількість великих компаній, що налаштовані інноваційно та готові вкладати гроші у таку на перший погляд авантюрну справу і чи вдасться нам забезпечити співвідношення державних коштів до коштів юр. осіб у ВНЗ хоча б на рівні п'ять до одного. Відповідь очевидна – зараз бізнес у нашій країні настільки зайнятий виживанням, а не інноваціями, що скоріш за все відкине цю пропозицію.

Варто зазначити, що розвиток освіти неможливий без розвинутої економічної бази. Так само як і економічна база не буде розвиватися у країні з освітою низького рівня. Отримуємо ніби то порочне коло, з якого немає виходу. Чи справді немає? Вихід нам підкажуть США, Японія та Німеччина.

Задля забезпечення можливості співпраці ВНЗ з підприємствами, компаніями та приватними особами в цілях фінансування та поступового відділення від державного бюджету варто внести певні зміни в законодавство. Треба додати ще один пункт у статті 71-й розділу 12 Закону Про вищу освіту, де варто зазначити, що передбачається можливість співпраці як державних так і приватних ВНЗ з компаніями, підприємцями, приватними особами в цілях фінансування. Передбачається можливість підписання договору між ВНЗ та компанією щодо умов фінансування і підписання договору між ВНЗ, здобувачем освіти та компанією задля навчання здобувача освіти за кошти компанії. У договорах можуть бути викладені будь-які особливості та умови надання послуг, що не суперечать чинному законодавству та правилам внутрішнього розпорядку у ВНЗ та положенню про організацію освітнього процесу.

Шаповалова О.А.
shapovalova.helene@gmail.com

ЕВРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СОЦІАЛЬНОГО ПРОЕКТУВАННЯ В ОСВІТНІХ ПЕРЕТВОРЕННЯХ

Драматизм сьогодення змушує шукати нові ціннісно-сміслові орієнтири буття, спроможні забезпечити головне – існування та прогрес людської цивілізації. У цьому

аспекті освіта як соціальна інституція, як культурний механізм практичних перетворень відіграє вирішальну роль, оскільки саме освіта на рівні знань, виховання та формування духовної зрілості здатна стимулювати процес спадковості світоперетворювальної та соціально гармонізуючої спрямованості суспільства як у просторі, так і в часі.

Враховуючи епохальні зрушення сучасності констатуємо, що розбудова інформаційного суспільства в тому його розумінні, про яке зазначає Е. Тофлер, передбачає розбудову суспільства знань. Відмінною особливістю цього суспільства є орієнтованість освіти на формування особистості, яка не просто є носієм знань, а й відкрита до отримання знання, навчена навчатися, й орієнтиром у цьому для неї слугують ті актуальні, затребувані цінності, ідеї, практики, що їх людина може інтегрувати у процеси свого соціального становлення. На нашу думку, соціальне проектування відкриває спектр евристичних можливостей щодо світоглядної спрямованості освіти, наповнюючи навчально-виховний процес предметністю та практичністю.

Динамічні трансформації соціально-культурної сфери суспільства породжують особливу духовну розгубленість людини, що створює новий антропологічний тип: «людина, що шукає» – шукає свій шлях, себе, власну культурну та професійну ідентичність тощо. Отже, соціальні умови стають такими, що характеризуються нестабільністю ціннісно-змістового самоусвідомлення, проте людина продовжує шукати, оскільки має бажання реалізуватися, але водночас змушена діяти в умовах дезорієнтованості щодо аксіологічних, ідеологічних та інших засад існування.

Такі тенденції, безперечно, сприяють формуванню не гуманістичної, а споживацької ідеології виховання людини – егоїстичного суб'єкта, який готовий брати все, що, на його думку, йому належить, і не тільки. Це створює у наш час принципово нові умови, врахування яких є ситуативно та стратегічно вирішальним в галузі вищої освіти, особливо в напрямі виховання студентської молоді. На початку ХХІ століття в умовах системної кризи українського суспільства сформувалася вітчизняна модель державної освіти. В аспекті досліджуваної проблеми основними її (моделі) недоліками є дезінтегрованість, відсутність взаємопроникнення, збалансованості навчальної і виховної роботи як єдиної системи, що формує ціннісні орієнтири гуманістичного виховання молоді, що є характерним і для зарубіжних країн. На нашу думку, ця проблема має свою філософську рецепцію, де кореспондуються питання пошуку технології, яка забезпечить гармонійне поєднання навчання і виховання.

Виходом із сформованої ситуації стає визначення таких цілей, засобів, методів виховання і навчання, які відповідають кардинально змінній соціальній реальності. Водночас слід наголосити на тому, що налаштованість освіти на різновекторність навчання і виховання особливо гостро переживається на етапі вищої школи за умов триступеневої системи освіти.

Соціальне проектування є інноваційною технологією, що актуалізує духовні, інтелектуальні та фахові потенції людини у співмірності з тією темпоральністю, в якій нині вона повинна існувати. Соціальне проектування забезпечує такою інструментальною методикою, яка не лише процесуально поєднує виховання та освіту, суб'єктів діяльності, а й за своєю сутністю ґрунтується на цілісності світоглядних уявлень людини, визначаючи інтелектуальні, духовні, професійні горизонти її життєвіття.

**СЕКЦІЯ № 10. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ:
«ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ, ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ТА ГУМАНІЗАЦІЯ
УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ФАКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА»**

*Куратори секції: Мельниченко А.А., к.філос.н., доц., Архипова Є.О.,
к. філос. н., доц., Божок О.І., викладач*

Божок О. І.

Викладач кафедри теорії та практики управління, ФСП, НТУУ «КПІ»

**КОМПЕТЕНТНІСТНИЙ ПІДХІД В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА
АДМІНІСТРУВАННІ**

У сучасному українському суспільстві відбулися суттєві соціально-управлінські трансформації у бік становлення і розвитку громадянського суспільства, впровадження нової моделі державного управління – «публічного управління і адміністрування», утвердження європейського контексту реформування інститутів держави. Такі комплексні перетворення сконструювали новий суспільний запит щодо функціонування системи державної служби в Україні. Соціально-управлінська реструктуризація державної служби з бюрократизованої «корпорації» до професійного інституту «публічного управління і адміністрування», специфіку якого розкриває суб'єкт-суб'єктний характер державно-службових і публічних відносин, передбачає принципові нововведення в управлінні державною службою, одним із яких визначаємо системну реформу управління персоналом на державній службі.

Вектори реформування системи управління персоналом на державній службі є взаємопов'язаними і взаємодоповнюючими. Зокрема, відзначаємо таку зміну акцентів: з управління кадрами (кадрового діловодства) – до сталого розвитку професійного і особистісного потенціалу службовців в контексті управління людськими ресурсами; з формалізованої системи відбору, атестації і просування кадрів – до впровадження компетентнісного підходу як інноваційної технології управління персоналом на державній службі.

На засадах компетентнісного підходу реалізується професіоналізація державної служби, що передбачає розробку моделі індивідуального управління кар'єрою державного службовця і новий формат компетенцій, адекватних практикам публічного управління і адміністрування. Так, соціальними інноваціями у сфері управління людськими ресурсами на державній службі постають напрями з управління і розвитку компетенцій лідерства і громадянської компетентності, які утворюють специфічну складову комплексу професійної компетентності як необхідної умови належного виконання професійних обов'язків державним службовцем. Компетентність визначається як здатність (здібність) до певного виду діяльності, форм і способів її здійснення, а також готовність державного службовця розвивати професійну компетентність за індивідуальною програмою розвитку кар'єри.

Лідерство як соціальний феномен у розрізі компетентнісного підходу постає специфічним об'єктом управління у площині самоменеджменту державного службовця і менеджменту персоналу на державній службі та визначається як сукупність здібностей до стратегічного управління, орієнтації на результат, управління командою і комунікації. Громадянські компетенції державного службовця засновані на знаннях про сталий розвиток громадянського суспільства, здатності їх

застосовувати у сфері забезпечення прав людини та гендерної рівності в межах державно-службових і публічних відносин, а також готовності їх безперервно вдосконалювати. [1, 2]

Компетентнісний підхід в контексті публічного управління і адміністрування є ефективною управлінською технологією, але потребує подальшого вдосконалення. Перспективним є виокремлення соціального механізму в управлінні компетенціями державного службовця, який визначить форми, способи і взаємозв'язки моральних стимулів, етичних норм і ціннісних орієнтацій для здійснення особистісного вибору в оволодінні новими компетенціями. На нашу думку, таким соціальним механізмом є адміністративна субкультура як соціокультурний комплекс професійної публічної служби, що віддзеркалює корпоративні цінності державного управління на сучасному етапі державотворчого процесу.

Список використаних джерел:

1. Національне агентство з питань державної служби. [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://guds.gov.ua>
2. Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу. [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://www.center.gov.ua>

Борсук Н. М.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Войтко С. В., професор, д.е.н., ФСП НТУУ «КПІ»

ВИЗНАЧЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ФАХІВЦЯМИ РИНКУ ПРАЦІ НА ОСНОВІ МОДЕЛЮВАННЯ СТАТИСТИЧНИХ РЯДІВ

Основними процесами, які відбуваються сьогодні в українському суспільстві є глобалізація, заходи з євроінтеграції, реформи щодо економічного, соціального, культурного розвитку, революції як черговий поштовх до розвитку, у тому числі й науково-технічного прогресу. Ці процеси передбачають наявність розвиненого ринку праці, висококваліфікованих спеціалістів з певним набором як професійних, так і психологічних характеристик. Важливими на перший план виходять: людський інтелект; рівень освіти; здатність до інноваційної діяльності. У дослідженні пропонується визначити рівень забезпеченості фахівцями ринку праці на основі статистичних даних Держстату України.

Щороку ВНЗ випускають спеціалістів, проте значна кількість з них потім працевлаштовані не за отриманим фахом. У зв'язку з цим значна кількість робочих місць залишається не заповненими. У результаті більшість випускників стикається з проблемою пошуку роботи за отриманою професією. Можемо прослідкувати в реформі освітньої сфери такий недолік: неможливість *надати випускникові роботу* за спеціальністю через те, що багато професій іноді взагалі зникають. По закінченню ВНЗ певна кількість випускників, що здійснюють пошук роботи за отриманим фахом, можуть її не знайти, проте на освіту цього випускника вже бюджетні кошти витрачені. Виникають питання: як же адаптуватися працівнику до вимог мінливого ринку праці та як стати конкурентоспроможним, щоб отримати високооплачуване робоче місце?

Можливе вирішення питань полягає в аналізі показників: демографічний показник; міграційні потоки, що супроводжують «відтік мізків»; потреба роботодавців у випускниках певних професій; рівень безробіття і т.д. За допомогою

ранжування показників проведено кореляційний та диференційний аналіз. У результаті отримано такі дані: чим більша кількість населення, тим менша потреба роботодавців у кваліфікованих працівниках бо є значний вибір; значної потреби у кваліфікованих працівниках немає, а коефіцієнт безробіття продовжує зростати; значимою також стала швидкість зміни населення бо, проаналізувавши ряди по населенню, ми побачили різке зменшення населення, що обумовлено анексією Криму та війною на Сході. Результати підтвердили той факт, що після випуску студенти часто залишаються без роботи на Батьківщині та їдуть за кордон шукати. Для того, щоб збільшити кількість працевлаштованих потрібно звернутися до закордонного досвіду. Практика показує, що закордоном при ВНЗ існують центри із працевлаштування. Наприклад, центр з працевлаштування у канадському коледжі Algonquin College (провінція Онтаріо). Завдяки роботі центру працевлаштовують 89 % випускників. Також, є практика, коли у закордонних вузах студент починає працювати на 3-4 курсі у приватній компанії, а після закінчення навчання компанія забирає його до себе (у студента вже є досвід, стажування пройдено). Також є практика укладання договорів між приватними компаніями та освітніми закладами, коли компанія сплачує навчання і готує собі спеціаліста – працівника. Студентів провідних вишів Європи забирають ще під час навчання, за них іде боротьба між компаніями. Бо вони є фахівцями у своїй галузі.

У світі існує також поняття, як окупність освіти. Є рейтинг ВНЗ щодо окупності прямих і непрямих витрат на здобуття диплому. Студенти активно вираховують витрати на навчання. Диплом є можливістю працювати за певним фахом, посадою, роботою і заробітною платою. Європейські університети, зазвичай, пишуться таким непрямим працевлаштуванням. А основою вибору вишу студентами є можливість надалі окупити витрати. Таким чином, Західна модель є порівняно ефективнішою. Така модель є відображенням адміністрування управлінської діяльності з працевлаштуванням градуантів. У нас поки, на жаль, існує формальне працевлаштування студентів, що потрібно змінювати.

Гусак А.С.

5курс, ФЕМП, КНТЕУ

Науковий керівник: Камінський С.І., к.е.н., ст. викл., ФЕМП КНТЕУ

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ

Для вдалого розвитку в умовах сучасної економіки потрібен такий вид економічної стратегії, що дозволить би пристосуватися до рухливих умов зовнішнього оточення. Важливе значення відіграє використання ефективних методів управління працею. У наш час ключовим засобом формування підвищеного інтересу виступає оплата праці, яка віддзеркалює якість і кількість затраченої робітником праці. Задовольнити таку залежність покликана система удосконалення оплати праці.

Управління оплатою праці демонструє порядок організаційно-правових методів, цілеспрямованих на визначення суті і режиму запровадження системи оплати праці, тарифної ставки, нормування праці, відрядних розцінок, виплату премій, інших стимулюючих, компенсаційних і гарантійних виплат, запровадження норм оплати праці при відхиленні від тарифікації, характеру і терміну, процедури нарахування середнього заробітку, індексації зарплати через зміну індексу споживчих цін, відшкодування оплати праці у зв'язку з несвоєчасною виплатою.

Значення управління оплатою праці відкривається у функціях, які вона зобов'язана здійснювати в ході соціального відновлювання. На нашу думку, найбільшої уваги заслуговують такі чотири функції управління оплатою праці, як відтворювальна, стимулююча, регулююча та соціальна.

Управління оплатою праці має свою особливу структуру, яка схвалена Законом України «Про оплату праці», у якому зазначено види розрахунків, які входять до фонду основної заробітної плати, фонду додаткової заробітної плати та інших стимулюючих та відшкодованих розрахунків.

Планування фонду оплати праці має на меті заохочувати персонал до продуктивної роботи, крім того уникати дискримінації. На нашу думку, при плануванні оплати праці раціонально користуватися такими критеріями: доцільність – відбувається, коли система оплати праці забезпечує досягнення поставленої мети шляхом заохочування належної поведінки працівників; керованість – система оплати праці повинна контролюватися, бути прозорою та стабільною; гнучкість – система оплати праці повинна пристосовуватися до соціальних і змінних економічних умов функціонування.

Робота з управління оплатою праці полягає у виборі моделі формування оплати праці (тарифної чи безтарифної), виборі форм і систем, розробці умов і правил преміювання. При цьому критерієм економічної ефективності управління оплатою праці повинно бути випереджаюче зростання доходу порівняно зі зростанням фонду оплати праці. Якщо таке випередження не забезпечується, необхідно детально проаналізувати причини цього і розробити додаткові заходи, спрямовані або на зростання доходу, або на економію витрат на оплату праці.

Ми зробили висновки, що потрібно детально переглянути політику регулювання оплати праці, а саме підсилення контролюючих діяльностей держави за перебігом формування та поділу затрат від державного до місцевого рівнів економіки, що обумовлює потрібну розробку основ та методології аргументованого збільшення витрат на оплату праці в Україні. З'являється необхідність професійного комплексного вирішення проблем доцільної структури оплати праці базуючись на взаємозв'язку усіх зазначених функцій враховуючи динамічність перетворень в суспільстві.

Отже, першочерговою потребою у галузі оплати праці є безпека працюючих від неадекватності та нерегулярності преміювання за працю. Аналізуючи досвід країн, що розвиваються, помітно і вдалі аспекти, які регулюють управління оплатою праці. Запровадження економічних реформ у країнах Східної Європи впроваджувалось, зазвичай, втіленням численних і різносторонніх заходів щодо державного регулювання реального рівня життя населення, забезпечення відповідних соціальних пропорцій. На жаль, ці важливі моменти мало у чому знайшли втілення в механізмі політики доходів, що діє зараз в Україні.

КОРПОРАТИВНИЙ САЙТ ЯК ЗАСІБ ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій надає організаціям можливість вирішити ряд проблем управлінського характеру, Зокрема, дуже великий управлінський потенціал мають корпоративні сайти, які можуть сприяти узгодженню роботи відділів та філіалів, прискоренню зворотних вертикальних комунікацій, упорядкуванню документообігу тощо. Корпоративний сайт, розроблений з урахуванням потреб організації, може стати ефективною системою внутрішньої комунікації, що суттєво оптимізує управлінські процеси у великих та середніх компаніях.

Внутрішній сайт компанії, який призначений для її співробітників та доступний виключно в інтранеті, являє собою веб-інтерфейс, який об'єднує функції інформаційного ресурсу, електронного документообігу, файлового сховища та корпоративної соціальної мережі, а також дозволяє реалізувати ведення звітності[1]. Корпоративний сайт забезпечує зв'язок між різними відділами та підрозділами компанії, скорочуючи час на передачу важливої інформації. Загальне файлове сховище дозволяє завантажити потрібні документи з будь-якого комп'ютера, підключеного до внутрішньої мережі, що полегшує спільне редагування документів, створення та збереження резервних копій. Співробітники отримують більше інформації про специфіку діяльності компанії, мають змогу спілкуватися зі своїми колегами. Завдяки корпоративному сайту більш прозорими стають всі робочі процеси в організації, що впливає на мотивацію співробітників і дозволяє керівництву оптимізувати контрольні функції [1].

Слід зазначити, що розробка, налагодження, підтримка і адміністрування подібного порталу повинні виконуватись кваліфікованим спеціалістом. Обов'язково потрібно запланувати час для навчання співробітників повноцінному користуванню функціоналом внутрішнього сайту. Необхідно виробити у працівників базові навички самостійної роботи, формулювати питання до фахівців групи супроводу сайту, навчити використовувати прикладні програми. Під час організації навчання потрібно використовувати резерви мотивації персоналу, зважаючи на такі мотивуючі фактори, як визнання, професійне зростання, досягнення, відповідальність і повноваження. Оскільки внутрішній сайт є інновацією, в управлінні необхідно враховувати етапи впровадження інноваційних проектів. Для зменшення природного опору співробітники повинні розуміти кінцеву мету нововведення.

Найбільш популярною і перспективною платформою для розробки внутрішнього сайту компанії є Microsoft SharePoint, що дозволяє інтегрувати задачі зі спільної роботи, гнучко управляти інформацією, прискорити пошук потрібних документів у файловому сховищі, спростити обмін даними, узгоджено виконувати бізнес-проекти, а також вирішувати питання безпеки інформації. Для входу на корпоративний сайт використовується внутрішня корпоративна база користувачів, передбачені широкі можливості для розмежування прав доступу і моніторингу входу на сайт. Багато компаній вже мають успішний досвід роботи з корпоративним сайтом, побудованому на SharePoint.

Завдяки впровадженню внутрішнього сайту фірми можуть заощаджувати робочий час персоналу, а отже без шкоди для співробітників зменшити фонд заробітної плати. Налагоджене функціонування внутрішнього порталу допомагає кожному співробітнику в середньому економити від 30% робочого часу. Ще однією з причин введення внутрішнього сайту є можливість роботи на відстані. Зараз стає все більш популярним та престижним переведення персоналу на дистанційну роботу, але оскільки така форма організації праці має як свої переваги, так і недоліки, цьому питанню варто присвятити окрему дискусію.

Список використаних джерел:

1. Корпоративний портал: навіщо він потрібен?[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://porady.altervista.org/porady/korporativnij-portal21725_21725.html

Каніман Х.О.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Коваль О.А., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

СОЦІОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ЯК МЕТОД ВСТАНОВЛЕННЯ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ З ГРОМАДЯНАМИ В КОНТЕКСТІ Е-УРЯДУВАННЯ

На сучасному етапі розвитку нашої країни відбуваються кардинальні зміни всіх сфер суспільного життя. Не виключенням також є державні органи влади, які намагаються задовольнити очікування громадян покращенням державних послуг за допомогою впровадження інформаційних технологій в діяльність. Це може бути просто надання інформації на сайті певного державного органу або ж заповнення декларацій в режимі он-лайн і т.д. Офіційні веб-сайти органів державної влади дозволяють великій кількості людей, незалежно від їх місця розташування і соціального статусу отримати практично одночасний доступ до потрібної інформації або дотримання певних державних послуг та контроль за рівнем їх задоволення. За змістом офіційних сайтів органів влади можна оцінити рівень відкритості тих чи інших відомств, прозорість управлінських рішень та адміністративних процедур і т.д.

Актуальним зараз є питання зворотного зв'язку з громадянами за допомогою електронних вікон державних органів та чи є ефективним впровадження та використання офіційних ресурсів держорганів для громадян. Адже думка населення в тій чи іншій мірі контролює діяльність органів державного управління і інших соціальних інститутів і виступає в якості певної спонукальної сили по відношенню до них.

Механізми зворотного зв'язку органів державної влади з громадянами в контексті саме електронних послуг є досить складною і маловивченою проблемою. Між тим, в теорії комунікації зворотний зв'язок визначається як найважливіший елемент комунікативного процесу, оскільки він відіграє ключову роль в забезпеченні ефективної комунікації.

За допомогою методів соціології можна вивчати широке коло соціальних проблем, починаючи з дослідження ціннісних орієнтації населення, тлумачення думки громадськості про певні явища, що відбуваються в нашій державі і закінчуючи опитуваннями населення з приводу ефективності роботи відповідного державного органу. На мою думку, найбільш підходящим для дослідження та аналізу зворотного зв'язку державних органів з громадянами є соціологічний моніторинг.

Соціологічний моніторинг – це емпіричне дослідження, що здійснюється за допомогою існуючих в емпіричній соціології методів збору, обробки, аналізу і використання інформації. Специфіка моніторингу в тім, що це регулярне застосування одних і тих же принципів побудови вибірки та одного і того ж, протягом тривалого часу, соціологічного інструментарію для збору, обробки та аналізу отриманих даних) [1, с. 278]. За допомогою моніторингу можливо дослідити такі важливі питання впровадження електронного урядування, як: відгуки про діяльність офіційних сайтів державних органів, оцінка ефективності функціонування цих сайтів, аналіз технічних характеристик офіційних сайтів державних органів, формування рекомендацій щодо вдосконалення доступності, актуальності та роботи офіційних сайтів державних органів для користувачів мережі «Інтернет», проаналізувати рейтинг відвідуваності сайтів і т.д.

Результати соціологічного моніторингу можуть бути використані при складанні прогнозів розвитку діяльності певного органу державної влади, на який був спрямований сам моніторинг. Особливості такого вивчення громадської думки, з точки зору використання його результатів в процесі управління, допомагають органам державного управління приділяти підвищену увагу конкретним аспектам громадської думки.

В контексті електронного урядування, моніторинг можна використовувати, для визначення рівня самого електронного супроводу діяльності органів державної влади, так і якості надання населенню усіх видів послуг за допомогою електронних засобів. Тобто і сам соціологічний моніторинг може проводитися за допомогою інформаційних технологій.

Список використаних джерел:

1. Соціологія: терміни, поняття, персоналії: Навчальний словник-довідник / Укл.: В.М. Піча, Ю.В. Піча, Н.М. Хома та ін. / За заг. ред. В.М. Пічі. – К.: Каравела, Львів: Новий світ-2000, 2002. – 480 с.

Ліповська С.О.

5 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Мельниченко А.А., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ПРОТИДІЙ ДЕСТРУКТИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВПЛИВІВ

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується зростанням впливу інформаційної складової на всі сфери життєдіяльності держави. У теперішньому інформаційному просторі все більше збільшується потужність та урізноманітнюються способи цілеспрямованого деструктивного інформаційного впливу на функціонування окремих соціальних підсистем. Головна мета здійснення інформаційного впливу на державу – дестабілізація діяльності державного управління, керівництва держави та осіб, що приймають рішення на всіх рівнях державної влади, деморалізація населення та досягнення переваги в інформаційному просторі.

Останнім часом Україна, яка активно задіяна в інформаційній війні, все частіше стикається із труднощами та недоліками управління в секторі безпеки. Визначення чинників, які мають деструктивний вплив на українську державну систему, є задачею номер один, тому що вищі органи державної влади - Президент України, КМУ, РНБО

постійно звертають увагу на джерела та шляхи виходу з кризових ситуацій, що склались в Україні. Тож в даному випадку варто розглядати антикризовий менеджмент, метою якого є розробка та реалізація заходів щодо нейтралізації найнебезпечніших чинників, які впливають на кризовий стан.

Для гарантування високого рівня безпеки держави відповідним керівним органам слід враховувати не лише потенціал військових та технічних засобів, а також комплекс політичних, економічних та інформаційних заходів. Вплив інформаційного простору на державу діє опосередковано на кожную особу. Такий вплив часто має деструктивний характер, а ситуація вимагає достатнього розуміння причин виникнення патологій та вмінь орієнтуватись і приймати рішення у кризових умовах.

Зазвичай, виокремлюють два види деструктивних інформаційних впливів. До них відносять інформаційно-психологічний – сприйняття деструктивної інформації у свідомість людини, що завершується неадекватним відображенням дійсності, набором позитивних або негативних емоцій по відношенню до того чи іншого явища. Тут важлива захищеність психіки особистості від небезпечних інформаційних впливів, маніпулювання та дезінформації. Інструментами виступають соціальні мережі, радіо, телебачення, публіцистика, поширення інформаційних продуктів ЗМІ, які провокують загострення внутрішніх протиріч, напругу у суспільстві, нехтування національними культурними і державними цінностями.

Другий вид інформаційно-технічний, який спрямований на порушення нормальної роботи інформаційно-технічних засобів. Для цього необхідна потужна матеріально-технічна база (захист від «комп'ютерних бомб», «вірусів», захист радіотехнічних засобів), висококваліфіковані співробітники у даній галузі, науково-дослідницька робота щодо впровадження інновацій по захисту інформації та збереження безпеки населення.

Під внутрішньосистемними деструктивними впливами слід розуміти невизначеності, дефекти, ризики та дисфункції державного управління сектором інформаційної безпеки. До дисфункцій варто віднести загальний рівень адекватності прийнятих рішень посадовими особами щодо інформаційної безпеки. До дефектів відносяться неефективні та помилкові управлінські рішення, прийняття яких несе за собою конфлікти та кризи в державі. Усі ризики в контексті інформаційної безпеки є наслідками невизначеностей, які детермінуються обмеженістю людських ресурсів усвідомлювати можливі варіанти управління та вмінням протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам.

Отже, в умовах інформаційної конфронтації рівень небезпеки для держави може бути визначеним через оцінку інформаційного впливу на її населення. Важливою рисою протидії деструктивним інформаційним впливам є відповідна кваліфікація управлінців, адже саме професійний досвід та інтелектуальні можливості фахівців інформаційної сфери дають можливість досить адекватно «вимірювати» дестабілізуючі інформаційні процеси. Також вміння чинити опір таким впливам та професійна гнучкість, що відображає життєстійкість суб'єктів управління по відношенню до кризового стану.

СОЦІАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Глобальні економічні тенденції свідчать про те, що інновації є безальтернативним джерелом підвищення конкурентоспроможності національної економіки та запорукою динамічного соціально-економічного розвитку, забезпечення належного рівня життя громадян і національної безпеки. Вітчизняний досвід у сфері впровадження інновацій дуже обмежений у всіх сферах життєдіяльності суспільства, проте як свідчать зарубіжні дослідження, з переходом від індустріального суспільства до економіки знань, відбувається зміна співвідношень між технологічними й соціальними інноваціями у напрямку посилення значення соціальних інновацій.

Соціальні інновації в сучасному світі орієнтовані, перш за все, на вирішення низки соціальних та екологічних проблем – таких як зміна клімату, безробіття, злочинність, соціальне відчуження, матеріальна бідність, міграція, нерівність у розподілі добробуту, старіння населення та інші. При чому, в сучасних умовах соціальні інновації не мають фіксованих меж, охоплюють всі сектори економіки (державний, приватний, некомерційні організації, домогосподарства) і зачіпають найрізноманітніші галузі, в т.ч. енергетику, житлове господарство, охорону здоров'я, освіту, науку, культуру та мистецтво. Спектр дії соціальних інновацій досить значний – від нових моделей навчання, соціального захисту чи догляду за людьми похилого віку, – до нових способів зменшення кількості екологічно шкідливих речовин і відходів, переходу до низьковуглецевої економіки, розширення прав і можливостей громад тощо.

Картина майбутнього цивілізаційного устрою сьогодні проглядається тільки в найзагальніших рисах. Але деякі фундаментальні принципи її організації ми спробуємо охарактеризувати. По-перше, цінність світу і рівноцінність всього, що живе в ньому. Людина повинна відійти від сформованого у техногенній цивілізації думки про те, що вона є центром світобудови і повинна підкорювати природу на користь своїх інтересів, для задоволення своїх потреб. Для збереження біосфери та її різноманітності, для збереження повноцінних умов життя на землі потрібні нові партнерські відносини людини і природи, коеволюційний принцип їх співіснування. Для реалізації цього принципу необхідні, перш за все, соціальні інновації, спрямовані на переведення наявної в арсеналі у людини технологічної бази на нову гуманістичну основу, на створення нового типу технологій, які б спочатку відповідали б цим принципом.

Наступною фундаментальною цінністю, реалізація якої так і не була досягнута в техногенній цивілізації і без якої не мислиться не тільки майбутня цивілізація, але і сам перехід до неї - це соціальна справедливість. Її багатовимірною сутністю повинна бути реалізована як на міжнародному рівні, так і на внутрішньому. Тобто вибудовування міжнародних зв'язків повинно бути ще й соціально вимірною, не завдавати шкоди жодному учаснику господарського процесу. Соціальна творчість, соціальні інновації повинні послужити тут локомотивом вирішення протиріч і проблем, які в рамках попереднього етапу розвитку цивілізації не вдалося вирішити –

бідність і злидні, нерівність і глибока соціальна диференціація, привласнення і відчуження, аморальність і бездуховність.

Нажаль, дослідники інновацій в першу чергу концентруються на матеріально-технічних інноваціях, залишаючи соціальну сферу та соціальні інновації поза своєю увагою, проте роль інструментів соціальних інновацій в забезпеченні сталого розвитку суспільства вкрай важлива і потребує подальшого вивчення.

Мельник Б. Б.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Мельниченко А.А. к. філос. н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ФОРСАЙТ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ: ВІД ДОСЛІДЖЕННЯ ДОВГОСТРОКОВИХ ПЕРСПЕКТИВ ДО ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО

Соціальна інженерія як діяльність по проектуванню, конструюванню, створенню та зміні організаційних структур та соціальних інститутів [3, с.27] в умовах глобального інформаційного суспільства становить особливу цінність, не лише з точки зору її актуальності як теми не до кінця дослідженої, а й з точки зору її дуальності, тобто властивості поєднання теорії та практики в управлінні. Особливостями соціальної інженерії як різновиду соціального управління є створення організаційних структур, які покликані регулювати і контролювати людську поведінку [2, с.37], і реалізується це за допомогою спеціальних засобів, методів, прийомів, технологій. Одним з таких соціоінженерних підходів є методологія форсайту.

Відомо, що вперше термін “foresight” використав письменник-фантаст Герберт Уельс в 1930 р., сама ж методика проведення форсайту вперше була застосована в 50-ті роки ХХ століття американською корпорацією RAND. Починаючи з 1970-х років дану ідею перейняли в Японії, а до середини 90-х років ХХ століття в пошуках пріоритетів інноваційного розвитку методом дослідження майбутнього користувалася вже велика кількість країн Європи, Азії та Латинської Америки.

Форсайт - за визначенням Європейського основоположного документу з регіонального форсайту - це «процес активного пізнання майбутнього і створення бачення середньострокової і довгострокової перспективи, націленої на прийняття актуальних рішень і мобілізацію спільних зусиль. Він об'єднує ключових учасників змін і різні джерела знання для розробки стратегічного бачення і розвитку здібностей до прогнозування майбутнього» [1, с.5]. Загалом, форсайт визначають як сучасний найбільш ефективний інструмент передбачення і формування майбутнього в сфері науки, економіки, технологій тощо з метою ідентифікації зон стратегічного дослідження. Відмінними рисами форсайту від таких методів як передбачення та прогнозування, по-перше, є його процесуальність, адже форсайт розглядає майбутнє в системі людської діяльності, яка спрямована на його формування, і, по-друге, є його можливість репрезентувати майбутнє, яке не може інтерпретуватися як звичайне продовження минулого у зв'язку з тим, що це майбутнє може набувати принципово відмінної форми та структури порівняно з тими, що були відомі в минулому [4, с.18]. Суть даного методу закладається в розробці варіантів можливого майбутнього, тобто створенні сценаріїв розвитку, вибір серед них сценарію найбільш бажаного і прийняття певних заходів щодо його реалізації.

Методологія Форсайт використовує комбінацію різних методів прогнозування, кожен з яких має визначені сфери застосування та умови продуктивного використання – це як традиційні, так і достатньо нові експертні методи: метод Дельфі, розробка сценаріїв, виділення ключових технологій, технологічна дорожня карта, метод SWOT-аналізу, аналіз взаємного впливу факторів тощо. В ході даної методології відбувається вдосконалення і відпрацювання цих методів, що відіграє певну роль у забезпеченні підвищення обґрунтованості передбачення перспектив науково-технічного та соціально-економічного розвитку. Крім того, метод форсайту характеризується своїм міждисциплінарним характером, тобто спробою охопити всі фактори, які можуть здійснювати вплив на процеси в майбутньому.

В сучасних умовах політичної та економічної нестабільності, глобальних міграційних процесів, тенденцій розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та інших сфер суспільної діяльності можливість прогнозування і особливо можливість формування, зміни майбутнього стає питанням важливим та актуальним для всього глобального світу і для України зокрема. Володіти знаннями щодо рушійних сил майбутнього це можливість не лише розвивати перспективні, на даний момент, напрямки і сфери суспільно життя, але й можливість впливати на формування нових тенденцій.

Саме тому, необхідність вивчення, розробки, дослідження та удосконалення форсайт-технології як ефективного інструменту управління в цілому, і соціальної інженерії зокрема, задля формування успішних напрямків та орієнтирів розвитку майбутнього, задля розробки заходів по забезпеченню оптимальної траєкторії інноваційного розвитку, не викликає жодних сумнівів.

Список використаних джерел:

1. A Practical Guide to Regional Foresight European Communities. – European Commission Joint Research Centre. Institute for Prospective Technological Studies (IPTS). – Seville : Edificio Expo-WTCS, 2001. – 121 p.

2. Мельниченко А.А. Проблемаспіввідношеннясоціальноїінженеріїтасоціальногоуправління: філософська рефлексія. / А.А. Мельниченко. // ВісникНаціональноготехнічногоуніверситету України “Київськийполітехнічнийінститут”. Філософія. Психологія. Педагогіка. – 2008. – №1. – С. 37–42.

3. Поппер К. Ницета историцизма // Вопросы философии. – 1992. – № 9. – С. 27-37.

4. Форсайт економіки України: середньостроковий (2015–2020 роки) і довгостроковий (2020–2030 роки) часові горизонти // Міжнародна рада з науки (ICSU); Комітет із системного аналізу при Президії НАН України; Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»; Інститут прикладного системного аналізу НАН України і МОН України; Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. — Київ : НТУУ «КПІ», 2015. —С. 136.

ОСОБЛИВОСТІ ПІДБОРУ УПРАВЛІНЦІВ НА ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ

Для нормального функціонування суспільства необхідно закріплення ряду людських відносин, формування їх обов'язковості для всіх. Так можна сказати й про публічно-правові відносини, які забезпечують соціальний порядок, баланс інтересів різних соціальних груп, а також стабільність держави та суспільства. Як відомо, закріплення відносин, які задовольняють різноманітні потреби людей, сприяють формуванню статусно-ролевих систем, в межах яких закріплюються норми та правила поведінки індивідів у суспільстві.

Розглянемо сучасний підбір, комплектування кадрів в державному управлінні. Як соціальний інститут державна служба являє собою сукупність установ, працівники яких – державні службовці - виконують управлінську функцію, зміст якої – надання адміністративних послуг населенню. Тобто для забезпечення цієї функції формується структура, нормативна основа, а також належний механізм регулювання.

Державні службовці мають бути професіональним та компетентним, здатним йти в ногу з сучасними технологіями та налагоджувати успішні комунікації з колегами та громадянами, які звертаються до державних органів.

Підбір кадрів на державну службу в більшості зарубіжних країн здійснюється на основі довічного працевлаштування, що надає їм стабільну зайнятість. Існують різноманітні методи відбору. В США, наприклад, використовують метод тестування, в Японії пріоритет надають кваліфікаційним екзаменам, а в європейських країнах – конкурсам. В нашій країні на державну службу також приймають на умовах конкурсу, з урахуванням підходящої освіти, досвіду роботи, кваліфікації та з обов'язковим заключенням трудового договору.

Процес відбору являє собою ідентифікацію, співставлення вимог посади з характеристиками окремої людини. Відповідно до закону "Про державну службу", що набуває чинності 1.05.2016, порядок проведення конкурсу визначає:

- 1) умови проведення конкурсу;
- 2) вимоги щодо оприлюднення інформації про вакантну посаду державної служби та оголошення про проведення конкурсу;
- 3) склад, порядок формування та повноваження конкурсної комісії;
- 4) порядок прийняття та розгляду документів для участі в конкурсі;
- 5) порядок проведення тестування, співбесіди, інших видів оцінювання кандидатів на зайняття вакантних посад державної служби;
- 6) методи оцінювання кандидатів на зайняття вакантних посад державної служби.

Підбір кадрів – це процес, спрямований на пошук осіб, які відповідають основним вимогам посади. Процес підбору кадрів складається з ряду етапів:

- складання характеристики вакантної посади (опис прав і обов'язків, визначення необхідних для даної посади якостей);
- збирання інформації про наявних кандидатів;
- розробка системи для відбору кандидатів;
- вибір найбільш ймовірних претендентів, оцінювання кандидатів;
- призначення кандидата на посаду.

Характерною особливістю підбору кандидатів на службу є їх активний і цілеспрямований пошук, в основі якого закладено, в першу чергу, професійні ознаки. По суті за професійною ознакою реалізується і весь комплекс роботи з кадрами – відбір кадрів, їх розстановка і навчання. Додатковою вимогою є наявність спеціальної підготовки, необхідної для виконання державним службовцем посадових обов'язків. Основу її становить підготовка в сфері управління та комунікацій. Дуже важливим в процесі підбору і розстановки кадрів є визначення перспективи розвитку вже наявного кадрового потенціалу та формування кадрового резерву

Нерсеян Г.А.
канд. філос. наук,
викладач кафедри теорії і
практики управління ФСП, НТУУ «КПІ»

УПРАВЛІННЯ – НАЙВИЗНАЧАЛЬНИЙ ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Останні два роки суспільство охоче обговорює і оцінює роботу представників влади і їх кадрові рішення. Адже є про що дискутувати, тим паче, що відбулися зміни у підходах до кадрової політики в ешелонах влади – чимало посад зайнято представниками бізнесу, іноземними фахівцями (експатами) тощо. Суб'єктність управлінців і ефективність їх роботи на займаних посадах є неоднозначною і доволі суперечливою, а ефективність кадрових призначень викликає чимало нарікань. Скандальні добровільно-примусові звільнення і суперечливі призначення відбуваються із завидною постійністю, а країна продовжує страждати від управлінської неефективності. У наших реаліях сталий розвиток політичному країни, а відтак і всього суспільства, стає дедалі утопічнішим.

У країні відзначається управлінська криза. Постійні і невщухаючі перипетії навколо коаліціад і прем'єради, неефективність роботи більшості урядовців, превалювання в діяльності індивідуальних і групових інтересів над державними тощо. У вищих ешелонах влади говорять хіба-що про обмін кріслами, а зміст державної політики і програма діяльності найвищих керівників взагалі, виявляється, не важливі.

Це пов'язано з тим, що у нашій країні історично склався певний "диспозитив управління" (М.Фуко) в політикумі. Термін дуже влучний і передбачає наявність в системі сукупності вже усталеного і певного порядку речей, дискурсу, структури, установок, цілей, мотивів, інтересів тощо.

Подібний диспозитив управління відзначається імітацією і у кращому випадку мімікрією європейського досвіду управління із українськими культурними особливостями. Управлінська суб'єктність державних управлінців здебільшого базується на економічній і політичній доцільності. Тому управлінський імператив суб'єкта управління у наших реаліях зорієнтовує його діяльність на задоволення більшою мірою індивідуальних, групових, корпоративних, політичних, бізнесових інтересів.

Сьогодні в управлінській системі відзначається криза (нестабільність), а в кращому випадку за інших рівних умов буде імітована (зовнішня) стабільність. Політичний конформізм і всебічна клептократія зупиняють країну у реальному розвитку і консервують надовго накопичені роками ганебні управлінські практики. У сутності, одні управлінські "симулякри" змінюються на інші, а управлінська система

продовжує бути "інфікованою" корупційною доцільністю, яка склалася історично під впливом багатьох факторів. Реального змісту управлінської діяльності в інтересах держави в цілому не відзначається. Суб'єкти управління поволі чи мимоволі стають продуктом тієї системи, яка склалася історично, і лише відтворюють її практики. Саме тому в країні відсутні реальні зміни на краще, дійсне реформування галузей, – не відчувається підвищення стандартів ефективності управління. У структурах державного рівня управління кланові і групові підходи "свій-чужий" до сих пір є визначальним фактором у командоутворенні.

За таких умов, диспозитив управління з часом набирає все більшого ступеню насиченості і щільності взаємозв'язків – відбувається асиміляція управлінських практик і монополізація способу існування політичного життя, тобто системи формування і прийняття суспільно важливих управлінських рішень. Подібний стан речей неодмінно призводить до кризи – соціальне невдоволення зростає і може вилитися у різні протестні форми.

Навіть, якщо у системі з'являються достойні суб'єкти управління, які не готові і не хочуть працювати за старими правилами і підходами, система (усталений диспозитив управління) їх просто поглинає – всебічно саботуються їх управлінські рішення і знівельовується діяльність. У зв'язку із цим, одні найефективніші менеджери корпоративного сектору безпорадні на своїх посадах у вищих ешелонах влади, інші, на жаль, продовжують займатися бізнесом, знаходячись на державних посадах.

У кращому випадку "нормальним" управлінцям доводиться чинити супротив системі – залишати посади і вголос заявляти про численні факти клептократичного способу управління державними процесами і рішеннями.

Втім, прагнення чинити опір системі у різних формах прояву – чи не єдиний сьогодні спосіб стримування її монополізації, інструментарій формування системи стримувань і противаг. Адже, вже добре відомо, до чого призводить монополізація клептократичного способу управління державою.

Управлінська діяльність залежить виключно від культури суб'єкта управління. Культура суб'єкта управління тримається на трьох літерах "П" – професійність, порядність, патріотизм. Якщо в управлінця немає якоїсь складової, це призводить до консервації управлінських практик з різних форм.

Сьогодні важливо, що в системі управління державними справами було якомога більше суб'єктів, які здійснюють свою діяльність імперативно за трьома літерами "П". Прошарок таких людей стає певним запобіжником, стримуючим систему від невідворотних горезвісних процесів з відомими наслідками, які з плином часу за умов збереження теперішнього диспозитиву управління, неминуче будуть відбуватися.

Треба змінювати філософію (парадигму) управління у вищих ешелонах влади. А філософія управління є уособленням відповідного способу управлінського мислення, сприйняття і розуміння процесів із урахуванням діяльнісного імперативу порядності, професійності і патріотизму. Потрібна адекватна управлінська діяльність на усіх рівнях управління державними процесами. Разом з тим, слід всебічно залучати й резерви ефективності – низова соціальна ініціатива і самоорганізація повинні показувати дива ефективності і згуртованості.

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ В АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМАХ УПРАВЛІННЯ

Фундаментом для будь-якого комп'ютерного програмування є формальна логіка. Без неї неможливе застосування комп'ютерно-інтегрованих технологій та засобів автоматизації у сфері управління. Потрібно наголосити, що нечітка логіка являє собою узагальнення класичної логіки, застосовується в автоматизації під час розгляду значення істини як лінгвістичної зміни, що набуває значення, що представлені нечіткими множинами: «дуже істинно», «більш-менш істинно», «не дуже хибно» тощо.

В чому полягає різниця між логікою та нечіткою логікою? В тому, що в ній не існує значень «істина» та «хиба» використовують поняття ступеня істини, яке набуває значень нуль (хиба) – одиниця(істина) включно з системи множини. Тому в нечіткій логіці використовуються функції для операцій логіки, оскільки у вигляді таблиці істинності задати їх вже не можливо. Проте виключенням для цього може бути, коли значення змінних виключно 1 або 0 [1]. У процесі регулювання, щоб отримати чіткий логічний висновок і щоб фізичний виконавчий механізм сприймав команди, які надсилає прилад, що пов'язаний з нечіткою вихідною змінною системи, необхідно застосувати методи, що дають змогу перейти до повністю визначених значень. Такий процес регулювання ділять на декілька кроків: фазифікацію, розробку нечітких правил, дефазифікацію.

В рамках даного підходу, що використовує базові теорії нечітких множин замінюються на лінгвістичні точні значення вхідних змінних, з використанням певної функції відповідності. При цьому вони вже подаються словесно мовою, тобто термами.

За допомогою функцій відповідності визначається відповідність кожного терму лінгвістичної змінної. Для полегшення встановлення відповідності використовуються стандартні функції, які називаються Z, S, П, Л функціями.

В більшості випадків, щоб описати залежність лінгвістичних змінних використовуються продукційні правила в нечітких системах. Слід зазначити, що таке правило складається з двох частин:засновків і висновку. Засновків може бути кілька і тоді їх об'єднують, використовують логічні сполучники«і» та «або». Розрахунок будь-якого правила називають логічним висновком і поділяють його на власне сам висновок та узагальнення. Після нечіткого виведення залишається нечітке значення керуючої змінної. Аби виконавчий механізм зміг відпрацювати отриману команду, необхідний етап регулювання, на якому ми позбавляємося від нечіткості називається дефазифікація. Для усунення нечіткості остаточного результату існує кілька методів: метод центру максимуму (СоМ); метод найбільшого значення (МоМ);метод центроїда (СоА) [2].

Одним з рішень при побудові автоматизованих систем є можливість спільного застосування адаптаційного підходу і методів керування, що використовують нечітку логіку, що дозволить створювати адаптивні нечіткі системи, що містять в якості адаптаційного регулятора експертну систему з нечіткою логікою.

Отже, важливими критеріями, яким пристрій керування з нечітким алгоритмом має відповідати, являється професійне чуття і знання експертом прикладної області, а так само алгоритму (програми) формування нечіткого рішення.

Список літератури:

1. СумДУ: Теория алгоритмов и математическая логика; Тема 5 Некласична математична логіка. Нечітка логіка [Электронный ресурс]:автор доц.. фіз. – мат. наук/Васильєв А.В; СумиСум. Держ. ун-т.– С., 2010. – [11 с.]. – Режим доступу: <http://elearning.sumdu.edu.ua>– Назва з екрану. – Дата звернення: 16.03.2016

2. Кирик В.В. Організація структури систем автоматичного регулювання напруги на основі нечітких логічних контролерів // В.В. Крик. Технічна електродинаміка.-2004.-№5.- С. 18-22

Шклярєнко Ю.В.

3 курс,ФММ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Потіщук О.О., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

НЕЙРОЛІНГВІСТИЧНЕ ПРОГРАМУВАННЯ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ВПЛИВУ ТА МАНІПУЛЯЦІЇ

Нейролінгвістичне програмування або НЛП – порівняно новий напрям у психотерапії та практичній психології. Метод виник у 70-х роках ХХ століття і активно використовується в різних сферах людського життя. Крім цього, за такий короткий термін даний напрям практичної психології здобув шалену популярність не тільки серед менеджерів, бізнесменів та політиків, а й серед людей різних статі та віку, що прагнуть покращити свої комунікаційні можливості.

Цікавим фактом є те, що перші дослідження в галузі НЛП були розпочаті не психологами, а лінгвістом Джоном Гріндером і програмістом Річардом Бендлером. Пізніше нові відкриття були здійснені кібернетиком Грегорі Бейтсоном і бізнес-тренером, бізнес-консультантом Френком П'юселік.

Нині нейролінгвістичне програмування – найцікавіший напрямок дослідження різноманітних аспектів людського мислення. НЛП використовується як набір технік та способів для боротьби з фобіями, стресами, депресіями, механізм зміни психоемоційного стану, інструмент ефективного ведення переговорів та спосіб досягнення поставленої комунікаційної мети.

Нейролінгвістичне програмування, як і будь-яка модель психологічного і маніпулятивного впливу, має свій інструментарій. Всю сукупність методів НЛП можна поділити на такі групи: нелінгвістичні і лінгвістичні.

Основними нелінгвістичними методами є метод застосування аудіопатернів (використання інтонації, темпу доповідання інформації для посилення або зниження психоемоційного впливу), метод зорових архетипів (використання в розмові символів, образів, зображень, що в підсвідомості конкретної групи людей має позитивне або негативне значення), маркування тексту для увиразнення конкретних слів чи літер, які самостійно мають своє значення, метод «оцінювання негативної поведінки як результату позитивного наміру» (оцінка негативних дій як позитивних, оскільки вони здійснені для благородної мети)[2].

До лінгвістичних методів нейролінгвістичного програмування відносять методи, що застосовуються безпосередньо в процесі комунікації. Розглянемо основні з них.

Метод імперативної персеверації базується на неодноразовому повторенні жорстким, «гіпнотичним голосом» певного твердження[2].

Метод масштабування – «навмисна зміна масштабу» певної проблеми[2].

«Зумовлення зміни погляду» на конкретне явище людиною чи групою людей є метою рефреймінгу контексту[1].

Створення «психічних вірусів»: використання інформації для конкретної мети, що має здатність до самовідтворення (чутки, мрії, міфи) є лінгвістичним методом, що активно використовується в політиці, рекламі, журналістиці.

Приєм трюїзмів має на меті стимулювання співрозмовника погоджуватись за допомогою використання інформації, що є відомою для співрозмовника.

Штучне обмеження вибору – метод, що базується на суттєвому зменшенні кількості можливих варіантів вирішення проблеми, активно використовується не тільки менеджерами, бізнесменами і політиками, а й людьми різного віку і статі у власних цілях.

Приєм прихованої підказки: висловлення в процесі розмови «невизначеності», вбудування підказки і передача ініціативи опоненту. Таким чином опонент відповідає так, як його запрограмували під час розмови.

Приєм утворення якорів: зіставлення окремих факторів впливу (візуальних, аудіальних, кін естетичних) з конкретними емоційними переживаннями, що в подальшому можуть штучно викликатися.

Отже, нейролінгвістичне програмування – це потужна технологія впливу та маніпулювання, що має здатність до корегування мислення, емоцій, поведінки як конкретної особи, так і соціуму. НЛП володіє потужною палітрою психоемоційних та маніпулятивних механізмів впливу, що постійно розвивається. Прийоми даної технології активно використовуються як інструмент реалізації позитивних намірів, в кращому випадку, і як механізм маніпуляції свідомістю людей для сугестії певних думок, штучних мотивів прийняття рішень. Нейролінгвістичне програмування – це надзвичайно цікава тема для вивчення, що до кінця ще не дослідження і цікава кожному, хоча б тому, щоб отримати можливість уберегти себе від впливу та маніпуляції зі сторони інших людей.

Список використаних джерел:

1. НЛП і словесна еквілібристика[Електронний ресурс]/ Юрій Шивала// Експеримент — 2015. — Режим доступу до журн. :<http://experiment.com.ua/nlp-i-slovesna-ekvilibrystika/>

2. Основні прийоми НЛП[Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://psychology-ua.blogspot.com/2012/02/blog-post_3264.html

СЕКЦІЯ № 11. ПІАР І СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ: «PR ЯК НАПРЯМОК РОЗВИТКУ СОЦІОІНЖЕНЕРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Куратор секції: Польська Т.Д., к. філос.н., доц., Бриль Ю.О., викладач)

Беленька І.В.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Польська Т.Д., к. філос. н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

КРАУДФАНДИНГ ЯК ЗАСІБ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Зв'язки з громадськістю набувають нових форм взаємодії у сфері бізнесу та інших сферах, прикладом чого слугує такий напрям, така форма взаємодії, як краудфандинг.

Краудфандинг може бути визначений як колективний внесок людей, які використовують свої ресурси для підтримки проектів, ініційованих іншими людьми і організаціями. У сучасному світі цей процес відбувається з використанням Інтернету. Індивідуальні проекти і бізнес фінансуються малими порціями від великого числа учасників, дозволяючи тим самим реалізувати інновації, розвивати бізнес. Найбільш загальними прикладами краудфандингу можуть служити благодійні збори, групи, що збирають гроші на міжнародне турне.

Краудфандинг є проявом активності широкої публіки, тієї частини населення, яка не є співробітниками (працівниками) фірми, яка залучає інвестиції, і в явному вигляді покупцями її продукції. Звичайно, люди, котрі проінвестували той чи інший проект, отримують привілеї в придбанні продукції компанії, але це не є індикатором лояльності. Саме тому залучення ресурсів з населення можна віднести до діяльності з широкою публікою.

Ринок краудфандинга, як система соціально-економічних відносин пропозицій соціальних інвестицій і попиту на них, стає складовою частиною світового фінансового ринку. У зв'язку з розвитком Інтернету і краудфандингових платформ, мережева взаємодія компаній зі звичайними людьми стала не тільки можливим, але і досить доступним заняттям, яке вигідно обом сторонам. Хорошим прикладом такої взаємодії є досвід Інтернет-енциклопедії Wikipedia. Незважаючи на той факт, що фірма вже мала якусь фінансову стабільність, ієрархію, «виробничі» офіси, компанія почала залучати фінансування у публіки, на розширення меж своєї діяльності. Безумовно, таке розширення списку досягнуто в тому числі і завдяки використанню краудфандинга.

Те, що краудфандинг є способом взаємодії з громадськістю доводить його принцип організації фінансування: кошти населення залучаються шляхом встановлення взаємозв'язків інвесторів і творців проектів в соціальних мережах. Одним з найважливіших чинників успішності краудфандингових проектів виступають соціальні зв'язки їх авторів.

Не можна не відмітити також економію на посередниках: «скорочується кількість ієрархічних ланок завдяки безпосередньому зв'язку людей, які володіють грошима, з людьми, яким вони потрібні». Краудфандинг можна визначити як соціальний банк, який акумулює і використовує фінансові ресурси населення.

В Україні використання краудфандингу як напряму колективного фінансування тільки формується. Проте кількість прикладів, коли люди починають

використовувати різні форми самофінансування розвитку територіальних спільнот, різко зростає.

За допомогою краудфандингу одноразово можна здійснити таке:

- зібрати кошти;
- збільшити виробництво продукту, обороти у рази;
- збільшити аудиторію покупця;
- за допомогою популярності, імені платформи, пропарити свій продукт, зацікавити більше людей.

І саме два останні пункти є найбільш вагомими в контексті зв'язків з громадськістю. Нещодавно завершилась краудфандингова кампанія української компанії «ЮкрейніанГіарс» на платформі «Кікстартер» яка збрала в 50 разів більше фінансування від зазначеного мінімуму. Ця кампанія принесла українському підприємству понад 5 тис. реальних клієнтів та десятки тисяч потенційних клієнтів з усього світу. При цьому на рекламу не було витрачено ні копійки.

Користуючись краудфандинговими платформами, виробник може вступати в комунікацію зі своєю аудиторією без жодних посередників, постійно тримати її в курсі усіх новин та розповсюджувати свій продукт далеко за межами власної країни. Популяризація своєї продукції на міжнародному ринку є вирішальним моментом для будь-якої компанії. А таке явище, як краудфандинг, дозволяє досягти цілі, докладаючи мінімум зусиль та коштів.

Брайко Я.А.

5 курс, ФСП, НТУУ «КП»

Науковий керівник:

Польська Т.Д., к. філос. н., доц., ФСП НТУУ «КП»

РОЛЬ КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Україна поставила перед собою амбітну мету – досягнути європейських стандартів життя і подати заявку на членство в ЄС не пізніше 2020 року. У контексті євроінтеграційного вектору розвитку надзвичайно важливим для органів публічної влади є реформи з децентралізації та впровадження електронного урядування. Адже, саме електронне урядування в децентралізованій системі державного (публічного) управління здатне забезпечити вироблення і реалізацію цілісної державної політики, спрямованої на суспільний сталий розвиток і адекватне реагування на внутрішні та зовнішні виклики. Ефективна децентралізація дозволить гармонійно перерозподілити функції, повноваження та бюджетні ресурси між державою та місцевими громадами. До того ж, як показує досвід європейських країн, застосування новітніх інформаційно-комунікативних технологій (е-урядування) допомагає зробити систему органів публічної влади ефективною, прозорою, демократичною, що є надзвичайно актуальним для України.

За матеріалами досліджень консалтингових компаній IKS-consulting та Expert & Consulting в Україні користувачами Інтернету є біля третини (33%) жителів і ця цифра продовжує стрімко зростати. Це свідчить про те, що електронне урядування в перспективі може вирішити таку проблему, як низький рівень зацікавленості та участі громадян в процесах управління. Використання інструментів електронного урядування в органах місцевого самоврядування сприятиме зниженню рівня корупції,

покращенню якості надання послуг громадянам, оптимізації витрат та підвищенню рівня довіри громадян до інститутів публічної влади.

За результатами міжнародного оцінювання розвитку електронного урядування «United Nations E-Government Survey 2014. E-Government for the Future We Want» Україна у 2014 р. посіла 87 місце серед 193 країн-членів ООН, що є гіршим показником в порівнянні з 2012 р. (68 місце). Тобто, модернізаційні процеси в органах публічної влади відбувається непослідовно і хаотично. Наприклад, внутрішня інфраструктура е-урядування – електронний документообіг, особливо в органах місцевого самоврядування, або відсутня, або ж функціонує не належним чином. Згідно Моніторингу впровадження інструментів електронного урядування в органах місцевого самоврядування (2015 р.), рівень розвитку веб-ресурсів міст України є дуже нерівномірним.

Надзвичайно важливим для ефективного впровадження електронного урядування є якісне функціонування зовнішньої інфраструктури, що безпосередньо взаємодіє з громадянами та забезпечує комунікаційну складову публічного управління. Для того, щоб це відбувалось більш ефективно, необхідно застосовувати комунікативні технології та інструменти піару – PR-технології. Адже часом виникають такі ситуації, коли громадяни навіть не знають про нову електронну послугу, або ж вона є надзвичайно незручною в користуванні. Комунікативні технології включають в себе технології збору аналітичної інформації, розробку проведення кількісних і якісних соціологічних і психологічних досліджень, технології підготовки промо і організації публічних виступів тощо. Тобто, обов'язково необхідно враховувати інтереси та потреби громадян (наприклад, які послуги та інформація є для них найбільш актуальними). Використання інструментів PR (публікації, події, публічні виступи) при впровадженні електронного урядування може суттєво покращити процес налагодження комунікації з громадянами і вивести її на якісно новий рівень. Актуальним є використання PR-технологій при створенні центрів надання адміністративних послуг.

Бриль Ю.О.

викладач кафедри теорії та практики управління, ФСП НТУУ «КПІ»

СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ СКЛАДОВІ ІМІДЖУ СУЧАСНОГО ДОКУМЕНТОЗНАВЦЯ

*«В людині має бути все прекрасним:
і обличчя, і одяг, і душа, і думки»*

А.П. Чехов

В наш час особлива увага приділяється професійному іміджу як презентації й ствердженню унікальності суб'єкта, що забезпечує не тільки професійну ідентифікацію і саморозвиток особистості, але й визначає становлення документознавчої діяльності. Відповідно, сучасне інформаційне суспільство «диктує» все нові й нові вимоги до особистості сучасного документознавця, його професіоналізму, процесів розвитку особистісної та інформаційної культури, оскільки саме такі фахівці є дуже затребуваними в умовах сьогодення.

Під іміджем сучасного документознавця ми розуміємо цілісний образ особистості, що інтегрує її зовнішні (зовнішній вигляд, міміка, жести, манери), процесуальні (професіоналізм, емоційність, культура спілкування) та внутрішні

(внутрішній світ та психологічні властивості людини, світоглядна позиція) характеристики. Слід зазначити, що цілісність іміджу залежить від внутрішньої психологічної узгодженості його соціально-психологічних компонентів: емоційної спрямованості, поведінкових реакцій, проявів характеру, наявних професійних якостей та ін.

Основними складовими іміджу сучасного документознавця є: професійний, комунікативний та візуальний компоненти.

Професійний компонент включає: якість праці документознавця, його рейтинг, репутацію, внутрішню відповідність образу професії. Уважність, грамотність, акуратність, посидючість, сумлінність – це найголовніші якості спеціаліста по роботі з документами. До того ж дисциплінованість, самоорганізованість та самоконтроль допомагають організувати ефективну роботу з діловими паперами, а у сфері управління – організаторські здібності, креативність та комунікаційні навички.

До складової комунікативного іміджу можна віднести: використання вербальних (тембр, тон голосу, швидкість та грамотність мовлення та ін.) та невербальних (вираз обличчя, рухи, жести, звички та ін.) засобів спілкування, тактику ораторського мистецтва (уміння орієнтуватися в конкретній ситуації, уміння слухати, почуття гумору, активність у спілкуванні), діловий етикет.

Ділове спілкування документознавця, у межах своїх посадових обов'язків, має базуватися на: прагненні підтримувати рівноправні, ділові взаємини; професіоналізмі, заснованого на стійких знаннях і навичках роботи, підкріпленого практичним досвідом; проявах ввічливості, тактовності, уважності, люб'язності та повазі по відношенню до інших при цьому уникати різких висловлювань, фамільярності та конфліктних ситуацій.

Особлива увага приділяється зовнішньому вигляду документознавця (відповідні зачіска, одяг, манікюр, макіяж, прикраси), який має бути ретельно продуманим і сучасним. Одяг завжди повинен бути максимально охайним, зачіска – акуратною і стильною, макіяж – відповідати підібраному костюму та не позбавляти комфорту. Бездоганний зовнішній вигляд є запорукою професійного успіху.

Важливим є те, що всі вищезазначені складові професійного іміджу документознавця взаємопов'язані та взаємообумовлені, поєднання яких створює той цілісний особистісно-соціальний образ фахівця, що виникає у свідомості людей.

Таким чином, імідж сучасного документознавця є проекцією його особистості і характеризується наявністю власного стилю та найважливіших професійних характеристик, що презентуються через професійні якості та зовнішній вигляд, роблячи його неповторним. Вдало сформований імідж сприятиме професійному вдосконаленню та кар'єрному зростанню.

Бузмакова І.А.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Польська Т.Д., к. філос. н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ЕЛЕКТРОННИЙ PR У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: СУТНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ

Сьогодні ні в кого не викликає сумніву той факт, що інформаційно-комунікаційні технології здійснюють вагомий вплив на суспільство, а електронні

цифрові технології та мережа Інтернет визначають майбутнє комунікацій. У сфері паблік рілейшнз з'являються нові важелі впливу на громадську думку, адже перевага Інтернету як інструменту PR полягає в тому, що він відкриває широкий простір для творчості, фантазії та креативних рішень, а простота зворотного зв'язку дає можливість оперативно вносити корективи в тактику та стратегію здійснюваних PR-заходів.

Електронний PR, або e-PR – це інноваційна сфера PR, яка швидко розвивається завдяки тому, що в життя все більшого числа людей входять Інтернет та новітні інформаційно-комунікаційні технології. Хоча Інтернет створювався як некомерційна система, в сучасному світі він стає одним з найефективніших інструментів PR, оволодіння яким може зіграти ключову роль в успіху будь-якої компанії.

E-PR став можливий завдяки технічним можливостям мережі Інтернет, публікації мультимедійного контенту, оперативності та завдяки охопленню широкої аудиторії. Основу e-PR складають традиційні зв'язки з громадськістю, поєднані з web-технологіями, стратегіями вірусного маркетингу, а також з елементами реклами. Сьогодні електронний PR переріс в окремий і досить успішний напрям і став потужним засобом просування багатьох компаній.

Найбільшою перевагою електронного PR, на відміну від традиційного, стала швидкість досягнення результату. Жодне друковане видання не зможе відповісти PR-менеджеру, скільки людей прочитало його прес-реліз або новину про компанію і яку реакцію викликав матеріал. В Інтернет-медіа кожен відвідувач сторінок врахований, незалежна статистика фіксує час його перебування на сайті, кількість переглянутих сторінок і т. д. Все це відкриває перед компанією найширші можливості для спрямованих і ретельно вивірених дій. Нові можливості, в свою чергу, трансформують саму суть PR.

У порівнянні зі звичайним PR і маркетингом, електронний піар має ряд особливостей. Одна з найбільш важливих характеристик електронного піару стосується можливості налагодження двостороннього зв'язку з аудиторією. З одного боку, аудиторія стає глобальною, оскільки в інтернеті немає принципової різниці між спілкуванням з людьми у межах своєї країни або за її межами. В той же час постає можливість більш точно адресувати повідомлення, виділяючи саме ту частину аудиторії, для якої призначений товар або послуга. При цьому відповідь, тобто реакція аудиторії, може стати відомою практично миттєво. Це дозволяє швидко реагувати на наявні обставини і оперативно вносити корективи в маркетингові стратегії. Завдяки цим особливостям в більшості випадків електронний PR виявляється більш ефективним, ніж традиційний, так як зникають витрати на друк, канцелярське приладдя та інші супутні витрати.

Центральним елементом електронного PR в більшості випадків є веб-сайт компанії. Він стає відправною точкою, з якої починається створення продуктивних онлайн-відносин між компанією та клієнтами. Окрім цього, ефективним також є використання електронної пошти для розсилки різного роду інформаційних бюлетенів. При створенні такого роду розсилок обов'язковим є врахування інтересів аудиторії – інформація надсилається лише тим, для кого вона дійсно є актуальною. Ще один ефективний елемент піару – створення онлайн-дискусійних груп. З їх допомогою можна швидко отримувати зворотний зв'язок, дізнаватися думку клієнтів про компанію і її продукцію та відповідати на їх запитання.

Отже, з появою такого напряму, як електронний PR, можна говорити про докорінну зміну уявлення про можливості та ефективність публік рілейшнз, а також про нову сутність та масштаб зв'язків з громадськістю.

Зінчук В.О.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Польська Т.Д., к.ф.н, ФСП НТУУ «КПІ»

КОМУНІКАТИВНІ ПОЛІТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОПАГАНДИ, PR ТА ПОЛІТИЧНОЇ РЕКЛАМИ: ВІДМІННОСТІ В ТЕОРЕТИЧНИХ І ПРАКТИЧНИХ АСПЕКТАХ

Розвиток вітчизняної політичної теорії, що ґрунтується на активних політичних процесах становлення демократичного суспільства в Україні змушує багатьох вчених і політтехнологів звертати пильну увагу на проблематику співвідношення дуже близьких за змістом понять - «політична реклама», «PR» (від англ. Public relations, – зв'язки з громадськістю) і «пропаганда». У контексті електоральних процесів дані поняття все частіше трактуються як однозначні, не виявляються їх принципові відмінності один від одного. Таким чином, з метою максимальної ефективності їх використання у практичній діяльності необхідно проаналізувати відмінності цих комунікативних технологій та принципів їх застосування на практиці.

Політичний PR являє собою комунікативну технологію, головна мета якої полягає у формуванні сприятливого для тої чи іншої особи (організації) інформаційного середовища. PR включає в себе не тільки формування позитивного іміджу замовника та його інформаційний супровід, а й багатоаспектне політичне консультування, на основі якого планується та реалізується публічна діяльність політика чи організації.

Політична реклама - це система політичних комунікацій, покликаних змінити свідомість і поведінку людей відповідно до політичних цілей рекламодавця, в ролі якого зазвичай виступають політичні партії, рухи, лідери тощо. Виявлення сутності політичної реклами дозволяє визначити її специфічні особливості в порівнянні з піаром і пропагандою, які полягають у тому, що політична реклама - це 1) платна форма комунікації; 2) форма неособистої презентації, що здійснюється з використанням таких каналів комунікації, як радіо, телебачення, газети, журнали тощо; 3) адресний вплив на електоральні групи в лаконічній та оригінальній формі.

Пропаганда, у свою чергу, - це значно більш пролонгований процес, ніж PR і політична реклама. Вона містить у собі засоби, які діють в першу чергу на підсвідомість людини, нав'язуючи їй певні поведінкові та культурні аттитюди. Пропаганда побудована на багаторазовому повторенні, тиражуванні певних оціночних реакцій та експлуатації нині існуючих суспільних симпатій на користь тієї чи іншої особи (організації).

Інструментально пропаганда відрізняється від піару і реклами тим, що має на меті змінити цінності, погляди, переконання реципієнта, тобто вона більш поляризована і конфліктна. У свою чергу, піар найчастіше визначають, як встановлення взаємовигідних, гармонійних відносин між організацією і громадськістю, тобто як формування позитивного образу. Нарешті, реклама діє з метою ознайомлення, популяризації, розкриття переваг і збільшення продажів продукту, яким виступає партія, рух, кандидат тощо.

Таким чином проведений порівняльний аналіз показав, що «політична реклама», «піар», і «пропаганда» - це форми масового інформаційно-психологічного впливу, які хоч і пов'язані між собою, проте мають свої особливості, чіткі цілі і сфери застосування. PR формує довіру, пропаганда – політичні переконання та типи політичної поведінки, а політична реклама спонукає проголосувати за конкретного кандидата чи політичну партію.

Кателіков В.І.
ФПМ, 3 курс

ПРОБЛЕМА ГУМАНИЗАЦИИ КОММУНИКАТИВНОГО ПРОСТРАНСТВА КАК ВОПРОС ПРИМЕНЕНИЯ СОЦИАЛЬНОЙ ИНЖЕНЕРИИ В УПРАВЛЕНЧЕСКИХ ПРОЦЕССАХ

Вопросы коммуникации в современном обществе усложняются с каждым днем, причем касается это и технической стороны процесса, формы передачи сообщения, и его содержания, а также этических нюансов, которые всегда решали судьбы коммуникационных линий. И если в классическом варианте, с момента возникновения в 80-е годы, социальная инженерия определялась как набор методов манипулирования поведением человека, основанных на использовании его слабостей человеческого фактора, без применения технических средств, [1, с.26] то теперь, с внедрением биотехнологий, с невиданным разнообразием технического контента, вмешательство в психику человека становится контекстуальным и постоянным, актуализируясь в кризисные моменты жизни личности и её окружения.

Когда качество самих связей с общественностью деструктивно, то борьба узко специфических интересов определенных групп ведет к необдуманному поступкам. В ряду с этим находятся бытовой и индивидуальный терроризм, спорадическая агрессия. Поскольку всё урбанистическое окружение в неразвитых странах является своеобразной технической провокацией, нездоровым жизненным пространством, проблемами экологии, узкопрофессионального образования, демографического кризиса, тогда социальная инженерия действительно остается тождественной себе по негативному смысловому наполнению, которое усугубляется развитием технической составляющей. Для гуманизации пространства общения, его управленческого измерения, нам необходимо, как мы думаем, мне кажется, постоянно стремиться использовать не просто информирование общественности, а выходить на последующие, более высокие стадии развития социальных связей, как то: двустороннюю симметричную модель Дж. Грюнига и Т. Ханта, которая предполагает включение интересов общественности в ожидаемый результат [2, с. 21]. Не случайно качественными характеристиками этого типа взаимодействия выступают «доверие», «доброжелательность», «взаимопонимание». Тогда социальная инженерия срабатывает как система показателей, оптимизирующей алгоритмы восприятия и распространения информации с целью лучшего усвоения последней. И в данном контексте, как нам представляется, следует все средства массовой информации, с учетом как их технического совершенствования, так и формирования гражданского общества с ответственным и образованным актором социального действия, рассматривать как средства социальной коммуникации, соответствующим образом трансформируя функции управления.

Средства массовой коммуникации, как инструмент связи с общественностью, являются незаменимым механизмом управления современным обществом, и выполняют следующие функции:

- *информирования*, - представляет новые знания для целевой аудитории;
- *изменение поведения*, - влияет на аудиторию путем изменения, или остановки её действий относительно какого-либо объекта;
- *создания настроения*, - формирование определенного эмоционально-психологического настроения.

Для сохранения стабильности в развивающемся обществе необходимо использовать социальную инженерию как средство для минимизации межгрупповых конфликтов, гармонизации общественных отношений. Тогда такой механизм управления общественным мнением как связи с общественностью (PR) будет актуализирован стратегическими потребностями общественной практики в эффективном управлении, стабильном развитии, гуманизации.

Список використаних джерел:

1. Бернет Дж., Мориарти С. Маркетинговые коммуникации. Интегрированный подход. СПб.: Питер, 2001.
2. Связи с общественностью как социальная инженерия / Под ред. В.А. Ачкасовой, Л.В. Володиной. - СПб.: Речь, 2005. - 336 с.

Квітковська В. С.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Польська Т.Д., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМУНІКАЦІЙ МІЖ КЕРІВНИКОМ ТА ПІДЛЕГЛИМИ

Сьогодні управлінським «трендом» є формування публічних відносин в системі комунікативної взаємодії як вертикального (керівник-підлеглий), так і горизонтального рівнів (керівник-керівник). Впровадження практики публічного управління передбачає комунікативну складову в управлінській діяльності. Постійна і відкрита комунікація між керівниками і підлеглими допомагають правильно ставити професійні цілі, зосереджуватися на проектах і уникати потенційних конфліктів на робочому місці.

Комунікативна складова в діяльності управлінця має свій прояв під час публічних виступів, проведення нарад, співбесід і т.д. Тобто регулярні зустрічі керівника з підлеглими в такому форматі забезпечують можливість колективно обговорити робочі питання, знайти спільне вирішення їх. Деякі питання, пов'язані з дисципліною, скаргами, вирішенням конфліктів, а також компенсаціями і пільгами, більш доречно вирішувати в приватному спілкуванні між керівником та підлеглим один на один. Крім того, такі зустрічі можуть дати кожній стороні можливість приватно обговорити особисті цілі, завдання і теми, які не підходять для колективного обговорення.

Також існує такий комунікативний підхід як "політика відкритих дверей", що означає відносини між керівником і підлеглим, в яких службовець має дозвіл підійти до свого менеджера з питаннями, проблемами, скаргами та зауваженнями у будь-який час. Цей підхід до управління дозволяє робітникам знати, що їх інтереси цінують і що

менеджер завжди доступний і готовий до спілкування. Цей стиль управління може мати позитивний вплив на моральний дух і продуктивність робітників.

Одним з методів підвищення ефективності комунікацій є документаційне забезпечення. Тобто кожен раз, коли керівник і підлеглий вирішують важливі питання, результати їх спілкування повинні бути документально оформлені в письмовій формі. Наприклад, якщо відбувається зустріч щодо зміни розміру заробітної плати, керівник повинен дати наказ про підвищення заробітної плати. Цей підхід гарантує, що всі оперують однаковою інформацією.

Саме так налагоджена система комунікативної взаємодії призводить до зниження стресу, більшого задоволення від роботи, формування команди, підвищення лояльності до організації, а також взаємної поваги в рамках всієї організації.

Литвин Н.В.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Польська Т.Д., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

РЕПУТАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ НЕМАТЕРІАЛЬНИЙ АКТИВ КОМПАНІЇ

Глобалізація світової економіки та зростання інноваційної активності розвинених країн визначають жорсткість конкурентної боротьби та необхідність модернізації компаній, що прагнуть зберегти першість на світовому ринку. В таких умовах компанії повинні не тільки постійно вдосконалювати і покращувати свій продукт, але і знаходити інші шляхи зміцнення свого становища на ринку. В зв'язку з цим у XXI столітті великої популярності набирає новий напрямок управлінської діяльності - репутаційний менеджмент, а репутація стає важливим нематеріальним активом компанії.

Якщо розглядати репутацію у загальному вигляді, то вона являє собою систему думок про плюси та мінуси організації сторонами, які проявляють до неї інтерес. Ця сукупність поглядів існує об'єктивно і в випадках складності прийняття рішення по відношенню до організації стає ключовим фактором.

Щоб завоювати лідируючі позиції серед конкурентів в обраній компанією сфері, компанія повинна звертати увагу на неповторні фактори нематеріального характеру. Говорячи іншими словами, компанія може досягти успіху, більшою мірою використовуючи інтелектуальні та репутаційні можливості системи, а не тільки фізичні активи.

За допомогою стабільної та позитивної репутації компанія може досягти будь-яких вершин. На сьогоднішній день ринок товарів та послуг переповнений і споживачі змушені обирати поміж сотень пропозицій одну єдину, зважаючи всі за та проти. Така ситуація призводить до того, що до уваги береться не лише характеристика товару як такого - його якісні та кількісні показники, але і репутація компанії-виробника. Як свідчить практика, споживачі готові платити більше за продукти компанії, яка несе відповідальність за свій товар, турбується про споживача та має певну вагу на світовому чи місцевому ринку. Тому в умовах жорсткої конкуренції компанія з гарною репутацією має більше шансів захопити ринок та стати лідером у своїй галузі. Таким чином, пріоритетним завданням для керівництва організації стає турбота про позитивну корпоративну репутацію.

Репутація допомагає не лише створити міцний фундамент для подальшого розвитку компанії, але і працює на збільшення її вартості. Дуже часто інвестиції в даний нематеріальний актив вважають зайвими витратами, в той час як у довгостроковій перспективі вони можуть виявитися набагато ефективнішими та принести значний прибуток компанії. Одночасно зі створенням успішної програми управління репутацією, організація забезпечує себе ресурсами, які зможе використати в часи економічної нестабільності та кризи. Як показує практика, в світі є достатня кількість випадків, які свідчать про те, що позитивна репутація допомагає організації вистояти в скрутні часи.

При цьому слід зазначити, що в динаміці змін репутаційного статусу прослідковується певна асиметрія: стабільна ділова репутація формується тривалий період та поступово, в той час як втратити позиції компанія може миттєво, причому з дуже неочікуваними наслідками.

Таким чином, потужна репутація - це беззаперечний показник того, що організація має в своєму арсеналі набір неповторних якостей, який забезпечує їй основу для активної конкурентної боротьби. Вона формує базис її конкурентних переваг і є запорукою довготривалого та успішного існування.

Петракович О.А.

5 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Пашов Р.І. к.філос.н. НТУУ "КПІ"

ПРАКТИКИ PR-ТЕХНОЛОГІЙ У ВПРОВАДЖЕННІ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ ТА ПОДОЛАННІ БЮРОКРАТИЗМУ

На сьогодні, найбільшою проблемою нашої держави є корупція. Однією з найважливіших умов євроінтеграції України є подолання такого прояву бюрократизму як корупція. Феномен бюрократії викликає негативне ставлення, у людей, оскільки він породжує і продукує таку свою перетворену форму як бюрократизм. Одним із шляхів подолання бюрократизму, а разом з ним і подолання корупції в апараті державного управління, науковці бачать у впровадженні та розвитку електронного урядування в систему органів публічної влади. Загалом, поняття бюрократії асоціюють з ім'ям Макса Вебера. Одним з найважливіших аспектів функціонування бюрократії в розумінні Вебера є регламентовані процеси, які за своєю суттю є «знеособленими». Так і E-government є «знеособленою» силою здатною усунути «людський фактор» у прийнятті державницьких управлінських рішень і як наслідок, боротись з бюрократизмом, зокрема з таким його проявом, як корупція.

Необізнаність людей у тому, що таке електронне урядування породжує їх недовіру до такого способу організації державної влади. Без ефективного задіяння PR-технологій неможливо дати зрозуміти людям наскільки розвиток електронного урядування «покращить» надання адміністративних послуг. Різноманітні конференції, виступи публічних осіб, семінари тощо також будуть сприяти поширенню корисної інформації. Дієвим способом для висвітлення позитивного впливу електронного урядування на діяльність органів державної влади є практичні приклади з ефективного зворотного зв'язку (задіяння ефективного колл-центру), значне зменшення кількості «непотрібних» довідок, відсутність черг і т.д. Практичні

приклади подолання бюрократизму в державному апараті України дадуть населенню зрозуміти, що це надзвичайно дієвий шлях подолання корупції в країні.

PR в системі публічної влади має стати управлінською функцією та комплексною системою застосування спеціальних інструментів, за допомогою якої планомірно здійснюватиметься діяльність по встановленню та підтриманню комунікацій між владою та громадськістю. PR-технології в державному управлінні повинні відповідати за створення зовнішнього та внутрішнього, психологічного та соціально-політичного середовища, сприятливого для ефективного впровадження державної політики.

Недовіра громадян до органів державної влади є «наріжним каменем» всіх правовідносин в нашій державі. PR сприяє подоланню цієї недовіри шляхом того, що робить діяльність державних органів більш відкритою. Нажаль, PR-служби в органах публічної влади в Україні не діють активно в сфері розвитку електронного урядування. А бюрократизм, в свою чергу, як вірус державного апарату пронизує усі сфери життєдіяльності суспільства з яким необхідно боротись. Тому PR-технології повинні стати «форпостом» в активному розвитку e-government в Україні і будуть відігравати важливу роль з подолання бюрократизму. Сьогодні конче необхідна активна діяльність PR-служб для того, щоб населення та уряд розуміли потребу в ефективному розвитку електронного урядування для покращення життя громадян.

Сільченко Л.Г.

5 курс, факультет соціології і права, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Польська Т.Д., к.філос. н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

АЛГОРИТМ АНТИКРИЗОВИХ PR НА ПРИКЛАДІ КРИЗИ У «СОСА-COLA»

На даний момент кожна велика компанія має відділ зв'язків з громадськістю (Public Relations), що відповідає за репутацію підприємства та комунікацію зі ЗМІ. У інформаційному просторі завжди є загроза появи небезпечної для репутації компанії інформації, джерелом якої є критики, конкуренти, журналісти чи споживачі. Якщо несподівана подія може мати сильний негативний вплив на бізнес, тоді ситуація вважається кризовою і потрібно налагоджувати систему антикризових комунікацій. Наталія Ольберт-Синько, директор PR агенції «Be-it», запропонувала 11 правил антикризових комунікацій, які можна взяти за основу аналізу кризової ситуації у корпорації «Coca-Cola».[1]

Є різні види криз: фінансові, технологічні, соціальні, але завдяки зростанню впливу соціальних мереж найбільш розповсюдженими є інформаційні :в просторі Інтернету та інших мас- медіа. Саме з інтернет-кризою зіштовхнулась корпорація Coca-Cola у Новий 2016-тому році. Один з найвідоміших брендів світу, що десятиліттями виступав за рівність, мир та щастя, зі скандалом порушив свої цінності. 30.12.15 у офіційній групі «Coca-Cola Росія» у соціальній мережі ВКонтакте, була розміщена карта Росії без Криму, Курильських островів та Калінінградської області, що викликало обурення зі сторони російських патріотів і вимогу «відновлення справедливості». 05.01.16 карта була перезавантажена, до неї був долучений український Крим і компанія «Coca-Cola» вибачилась перед російською аудиторією. Даний крок викликав бурхливу реакцію зі сторони українських споживачів (навіть

включаючи відомих культурних діячів), що закликали бойкотувати продукцію «Coca-Cola», що налічує близько десяти брендів.

Якщо прислухатись до порад Н. Ольберт-Синько, в цій ситуації в першу чергу потрібно бути проактивним та не сподіватися, що все вирішиться самостійно. Другим правилом є відслідковування реакцію аудиторії на прийняті компанією дії.

Компанія «Coca-Cola» взагалі видала дану карту, очікуючи що користувачі забудуть, що сталося, але конфлікт вийшов на міжнародний рівень. МЗС України звернулось до посольства США, тому що «Coca-Cola» є американською компанією, і отримало відповідь, що дії компанії «Coca-Cola» прямо суперечать офіційній позиції США щодо анексованого Росією Криму. Третє правило, яким рекомендує послуговуватись Н. Ольберт-Синько в ситуації кризи, – оперативне роз'яснення ситуації, інакше її почне роз'яснювати хтось інший. «Coca-Cola» пояснень не давала, а українські і російські журналісти розповсюджували своє розуміння ситуації в засобах масової комунікації, наголошуючи на «зраді». Четверте і п'яте правило Н. Ольберт-Синько – постійно збирати інформацію та контролювати діалог, чого компанією «Coca-Cola» також не було здійснено. Одне з ключових правил, шосте і сьоме – виявлення щирого співчуття до тих, кого торкнулась ця ситуація, та бажання знайти правду було повністю проігнороване, адже компанія просто почала хаотично шукати винних. Було обвинувачено хлопця, що відповідав за розміщення інформації в мережі та російську рекламну агенцію яка створила дану карту на замовлення. Восьме правило рекомендує залучати до пояснення ситуації авторитетних спікерів, але компанія «Coca-Cola» продовжувала мовчати, мабуть побоюючись, що виступ генерального директора компанії приверне ще більше уваги до проблеми. Три останні правила стосуються адаптації та комунікації з співробітниками компанії для забезпечення єдиного інформаційного поля, але оскільки компанія «Coca-Cola» не висловила офіційної позиції, співробітники залишались у стані дезінформованості.

Врешті 06.01.16 представники «Coca-Cola» офіційно вибачились перед Україною за розміщення карти, на якій окупований Крим був зображений у складі РФ: "Просимо вибачення за непорозуміння. Ми не підтримуємо жодних політичних рухів і партій. Ми працюємо заради миру і дотримуємося норм міжнародного права", - сказано в повідомленні.[2] Але було вже пізно, компанією було порушені три головні табу антикризового PR-у: не обвинувачуй інших, не сперечайся та не мовчи. Внаслідок некомпетентного вирішення антикризової ситуації маємо зіпсовану репутацію, фінансові збитки та міжнародний конфлікт.

Список використаних джерел:

1. Буденко Т. Все пропало: 11 правил антикризисных коммуникаций// ЛІГАБізнесІнформ – Режим доступу: <http://biz.liga.net/upskill/all/stati/3255890-vse-proralo-11-pravil-antikrizisnykh-kommunikatsiy.htm>

2. Українська Coca-Cola перепросила за "непорозуміння" з "російським Кримом"// Українська Правда - Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2016/01/5/7094541/>

Тимошенко Ю.В.

5 курс, ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бриль Ю.О., викл., ФСП НТУУ «КПІ»

ВТРАТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ЯВИЩА МОББІНГУ

Репутація – це думка групи суб'єктів про людину, групу людей або організацію на основі певного критерію. Репутація є важливим фактором у багатьох сферах: освіта, бізнес, спільноти онлайн та ін.

Репутація як всеіснуюча є найефективнішим механізмом соціального контролю в суспільстві. Вона є предметом вивчення багатьох наук, зокрема соціальних, управлінських та технологічних. Явище репутації існує як на індивідуальному, так і на суспільному рівнях. Останній стосується груп, спільнот, колективів тощо. Отже, репутація висвітлює явища різного масштабу: від буденного життя – до міжнаціональних відносин.

Існують певні ризики втрати ділової репутації, що виникають через організаційні недоліки діяльності підприємства, тобто невірної діяльності, або бездіяльності внутрішніх факторів та дій з боку зовнішніх контрагентів.

До внутрішніх факторів ризику втрати ділової репутації слід віднести:

- ✓ некваліфіковані дії кадрової політики при працевлаштуванні на роботу та/або невірна розстановка персоналу;
- ✓ ігнорування працівниками норм етичного та ділового спілкування;
- ✓ відсутність підвищення кваліфікації працівників.

Наразі однією з недосить вивчених причин втрати ділової репутації, на нашу думку, є явище моббінгу.

Моббінг – термін, який був введений в 80-тих роках ХХ ст. психологом Ханцом Лейманом. Він описує кілька варіантів психологічних утисків у трудовому колективі. Розрізняють два типи моббінгу:

- 1) вертикальний моббінг – це цькування колективом начальника, або ж навпаки – шеф виживає обраного ним працівника;
- 2) горизонтальний моббінг передбачає утиски колективом одного з його членів. Босинг (босинг – від англ. boss) – це добре спланований і продуманий психологічний терор, коли підлеглого методично «штрикають», ображають, демонстративно не помічають результати його роботи, або значно занижують їх з метою вижити його з колективу.

Моббінг завжди супроводжується ознаками соціального конфлікту та агресивним поведінням однієї зі сторін. На відміну від європейських країн, в сучасній Україні це явище маловідоме. В Трудовому кодексі України відсутній термін «моббінг», натомість зазначається про неприпустимість дій роботодавця, спрямованих на припинення трудових відносин за власною ініціативою працівника проти його волі. Роботодавцю забороняється шляхом застосування насильства, погроз, введення в оману або іншим способом примушувати працівника до припинення трудових відносин за власною ініціативою проти його волі.

Наслідки явища моббінгу, що відображаються на роботі колективу в цілому: спад продуктивності та ефективності праці; недотримання правил, встановлених на підприємстві, критика щодо роботодавця та керівників; поступовий процес втрати довіри до керівництва, або між колегами, зниження почуття безпеки; часта відсутність працівників на роботі через хворобу та/або відпустки за свій рахунок; плин кадрів, що призводить до втрати професіоналів; колектив постійно шукає «цапа відбувала» – винуватця в ситуації, яка склалась.

Розглядаючи явище моббінгу з точки зору втрати ділової репутації, слід зазначити, що на тлі економічної кризи сьогодення, коли робочих місць з гідною оплатою праці дедалі меншає – це явище буде і надалі набувати масового характеру, адже нездорова конкуренція, страх втратити робоче місце або зниження заробітної

плати, буде спонукати людей до моббінгу. Крім того, нездорова, а часом і психологічно небезпечна, атмосфера в колективі дається в знаки не лише працівникам, але й відображається на клієнтах, партнерах компанії та ін. У жертв моббінгу знижується продуктивність праці, і найчастіше вони звільняються з місця роботи, маючи за плечима не найкращу репутацію. Безперечно, це позначається і на робочому ритмі компанії, її фінансових показниках та репутації.

**СЕКЦІЯ № 12. СОЦІАЛЬНА РОБОТА: «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА
СОЦІАЛЬНА РОБОТА У КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНИХ РОЗКОЛІВ:
ГЛОБАЛЬНІ, РЕГІОНАЛЬНІ ТА ЛОКАЛЬНІ ВИМІРИ»**

*Куратори секції: Калінін В.Ю., к.політ.н., викладач,
Мігалуш А.О., ст. викладач*

Бондаренко Н. С., Войтех Д. В.

3 курс, ІПСА, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Смірнова В.О., к. пед. н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ВПЛИВ НЕРІВНОСТІ НА СТАБІЛЬНІСТЬ СУСПІЛЬСТВА

Соціальна нерівність, що є основою диференціації суспільства, сприймається як головна його властивість. Нерівність у доходах, владі, престижності, рівні освіти виникла разом з людським суспільством, але в умовах утвердження концепцій «соціального ринкового господарства» проблема соціальної нерівності перш за все ототожнюється з майновою нерівністю, так як вона спричиняє нерівність доступу до соціальних благ, до успішної реалізації свого потенціалу, до різноманітних видів ресурсів.

Більшість держав визначають викорінення несправедливої нерівності як одне з головних завдань державної політики, адже посилення нерівності загрожує стати деструктивною силою щодо економічного прогресу та демократичного розвитку держави, провокувати соціальну напруженість і соціальні конфлікти, призвести до зростання рівня злочинності. Існує певна межа насичення, далі за яку суспільство не може рухатися без ризику катастрофи. З наближенням до такої межі країни повинні скорочувати розбіжність у доходах різних груп населення для стримування згубної тенденції. Але розробка такого роду заходів можлива лише при вмінні точно визначати ступінь диференціації доходів і багатства та впливати на неї за допомогою державної політики.

Одним з методів, використовуваних для оцінки масштабів доходів різних груп населення, є побудова «кривої Лоренца», яка дозволяє визначити, наскільки реальний розподіл доходів населення відрізняється від абсолютної рівності і нерівності. При повній рівності в розподілі доходів «крива Лоренца» представляла б собою пряму і, навпаки, кривизна посилюється зі зростанням нерівності.

Варто зауважити, що є небажаною як абсолютна рівність у розподілі доходів населення, так і різкий розрив в рівні життя різних груп. Абсолютна рівність у доходах не стимулює продуктивну працю, тому певна нерівність доходів є вкрай важливим засобом заохочення трудової активності людей. Загалом, соціальній справедливості відповідає максимальна підтримка тих соціальних груп, що роблять найбільш вагомий внесок у розвиток суспільства і не ставлять свої вузько професійні інтереси вище інтересів інших.

З урахуванням світового досвіду задля регулювання соціальної нерівності та забезпечення стабільності ієрархічної структури суспільства державою можуть використовуватися наступні механізми:

- вирівнювання доходів шляхом встановлення обмежувальних рамок: «знизу» – мінімальна заробітна плата, «зверху» – фіскальна політика, зокрема прогресивна шкала оподаткування;

- підтримка середнього класу, як засобу збереження стійкості суспільства, у кількості не менше 55 – 60% населення шляхом надання допомоги малому та середньому бізнесу;

- впровадження програм соціальної допомоги на основі адресності з обов'язковою перевіркою доходів (житлові субсидії, допомога малозабезпеченим сім'ям, виплати по безробіттю).

Підсумовуючи, впровадження таких заходів як прогресивна шкала оподаткування та інших механізмів багатьма європейськими країнами (Швеція, Норвегія, Франція) забезпечило їх економічне зростання та безпеку і спокій у внутрішньодержавних відносинах. Оцінка і регулювання соціальної нерівності населення на державному рівні є важливим фактором, що впливає на стабільність і розвиток суспільства.

Кутиченко Я.В.

3 курс, ФЭЛ, НТУУ «КПИ»

Научный руководитель:

Мигалуш А.А., ст.преподаватель, ФСП НТУУ «КПИ»

ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ СТЕРЕОТИПОВ О ЖЕНЩИНАХ С ПОМОЩЬЮ СМИ

Говоря о манипуляциях через СМИ, сразу представляется масонская ложа, которая строит козни для того, что бы повернуть ход истории в нужном им направлении, захватить власть во всем мире и поработить людей. Но СМИ влияют на мнение людей не только в политических вопросах, а и на отношение к сексизму, эротике и порнографии. Такая сфера участия СМИ в жизнедеятельности общества рассматривается учеными очень редко, но она реально обширней нежели политическая.

Если верить Зигмунду Фрейду, то сексуальные импульсы управляют всеми индивидами из глубин подсознания. Всё, что люди на самом деле хотят, это просто получить наилучшего партнера (может и не одного) для продолжения рода, а суммы на счетах, элитная машина, стильный имидж, головокружительная карьера - всего лишь инструменты в достижении этой цели. Хорошо ли это? С биологической точки зрения, наверное, да. Подсознание просто пытается дать возможность воспроизвести как можно лучшее потомство, используя все доступные средства. То есть, очевидно, что такая вещь как секс является важным аспектом жизни.

Учитывая это, просто глупо было бы не использовать такой мощный мотиватор как секс в маркетинге. В современном мире из этого явления выжимают все что можно, обильно орошая им любую рекламу. Существует много стратегий для использования секса в рекламе: одни используют сам инстинкт, другие используют комплексы (естественно, сексуальные), третьи ничего не показывают, только намекают, обращаясь к самому мощному графическому чипу в мире - человеческой фантазии. Из всего этого рождается коллаж, основой которого является реклама, а материалом - знойные красотики, непременно сопровождающие любую вещь, которую

маркетинговые компании пытаются продать: от еды, через мелкую бытовую технику до стройматериалов и автомобилей.

Весь этот возбуждающий выводок нарисованных красоток может служить поводом для сексизма. И действительно, девушки, сопровождающие каждый товар, основной категорией покупателей которого являются взрослые мужчины, могут служить почвой для размышления над такими вопросами, которые и приводят к сексизму. Если девушка в рекламе призвана для того, что бы привлечь внимание, возбудить желание, то постепенно может сложиться впечатление, что, собственно, это единственное, для чего они нужны. Несложно заметить, что в большинстве рекламных сюжетов женщина изображена как сексуальная, телесная, пассивная, озабоченная семьей или бытом. В то же время мужчина представлен как агрессивный, властный, физически сильный, ориентированный на работу и карьеру.

Притом многие моралисты во всю глотку вопят, что всё это разлагает общественный нрав и культуру, что из-за сексуальной революции появилась порнография, что в свою очередь привело к таким крайностям, как Тед Банди. Сейчас заклеили порнографию, считая, что просмотр порнографии приводит к распаду личности, мешает отношениям, и нередко доводит до крайностей, выступая в роли сильнейшего наркотика. Виной всему стереотипы. Самым ярким примером стереотипного мышления является утверждение: "Мужчина любит глазами, а женщина ушами". То есть специфика мужской сексуальности (возбуждаться от визуальной стимуляции) признаётся и во всю эксплуатируется. Для женщин табу стало выходить ненакрашенными на улицу, компании по продаже косметики делают на этом слогане бешенные деньги, женщины во всю осваивают стрип-пластику и взвешиваются каждые пол часа, доводя себя до обмороков диетами. Люди подвержены влиянию СМИ и откровенной рекламы настолько, насколько сильно подвержены влиянию самой квинтэссенции этого явления - порнографии.

В целях защиты от навязываемого потребительского склада личности и предрассудках о женщинах, людям необходимо поменять свое отношение именно к порнографии, что повлечет за собой смену отношения к эротике, рекламе, а также и к самим девушкам. В этом плане может помочь ряд социальной рекламы которая будет показывать женщин и их жизнедеятельность с разных сторон.

Науменко І.С.

3 курс, ФІОТ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Дранник В. А., викладач кафедри філософії, ФСП НТУУ «КПІ»

ЕДИНЕНИЕ ЛЮДЕЙ – ОСНОВА БЛАГОДЕТЕЛЬНОЙ ЖИЗНИ ОБЩЕСТВА И ВАЖНАЯ ЦЕЛЬ СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЫ

Сегодня каждый человек испытывает необходимость в общей дружбе, объединении с ближними людьми и взаимопомощи. Поэтому очень важно сегодня приложить усилия к тому, чтобы создать условия для процветания созидательного общества.

Стоит начать с того, что построение такого общества - это труд и ответственность самих людей. В развивающемся обществе важно, чтобы каждый человек был волевой, думающей личностью, с ясным пониманием духовно-нравственных основ жизни. Есть обычные законы - государственные, которые

регулюють лише базове поведіння людини як частини соціума. Але є ще і закони фундаментальні, - моральні, Суддя котрим - Совесть.

Всім нам просто побачити, що якщо група дітей на майданку дружна, то їм легше і веселіше проводити час. Якщо чогось не достатньо, то завжди знайдеться підтримка. Бо кожен людина унікальний і тому він може внести в колектив ще один кольоровий штрих к загальній відбуваючій картині. Інтересні дані можна дізнатися, звернувшись к дослідженням археологів. Так, наприклад, відомо, що в давності люди в основному жили громадами. Не було розділення на рідних або нерідних, на своїх або чужих дітей, батьків. Таким чином кожен отримував більш багатий досвід спілкування і взаємодії в єдиному колективі.

А причина всіх неурядиць - це егоїзм, корінь котрого - відокремлення себе від інших людей, це схоже з тваринним інстинктом виживання. Але люди з подібними якостями просто не мають досвіду того, що при спільній житті в простоті і відкритості жити набагато легше. Що це радість від примирення з другом і з своєю внутрішньою совістю, котра завжди радить людині жити в мирі і згоді з оточуючими людьми.

І в цьому є важливий момент того, що об'єднаються можуть люди при умові, що вони здатні бачити друг в другі хороше, здатні відчувати радість, настрій людини, котрий поруч.

На даний момент уже є багато хороших ініціатив від людей з метою об'єднання. Це, наприклад, спортивні, морально-моральні громади, котрі організовують фестивалі, виставки, спільну благодійну роботу заради загального розвитку. Так як вони це роблять по внутрішній потребі, то результат і об'єктивна якість такої діяльності дуже позитивні.

Можливо зробити висновки, що чим більше людей будуть брати участь в соціальній роботі і будуть більш грамотні в широких сферах громади, а не тільки по своїй спеціальності, тим легше буде всім нам об'єднатися і побудувати громаду, де мир і згода.

Прохоров Д.П.

3 курс, ФІОТ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Дранник В.А., викладач кафедри філософії ФСП НТУУ «КПІ»

СОЦІАЛЬНА ЗГУРТОВАНІСТЬ І РОЗВИТОК ЯК ЗАСОБИ ЗАПОБІГАННЯ СОЦІАЛЬНИХ РОЗКОЛІВ

У сучасному світі є актуальною проблема вибору стратегії соціальної політики, запобігання соціальних розколів, як локальних так і глобальних, а також врегулювання вже існуючих. Тенденції соціального розвитку безпосередньо залежать від пріоритетів соціальної політики і ефективного керування державою. А отже, базою, на якій можна будувати ефективну систему керування є соціальна згуртованість і орієнтованість на соціальний розвиток.

Згуртованість сучасного суспільства є базою доктрини розвитку. Її метою є задіяння населення у безпосередньому вирішенні нагальних проблем, та планування векторів його майбутнього розвитку. Найбільш загальною метою є подолання соціальної дезінтеграції, що включає такі проблеми, як бідність, безробіття, сирітство тощо.

Важливо розуміти фактори, що підтримують соціальну згуртованість. Вагомість кожного фактору є змінною як для кожного окремого суспільства, так і для кожної епохи. У сучасному світі переважають групові, станові класові інтереси, що базуються на спільності форми власності, певних духовних і політичних інтересах, повага до прав і свобод людини, протидія дискримінаційним факторам. Вага того чи іншого фактору залежить від форми управління державою, свободи слова, волевиявлення, толерантності суспільства.

Згуртованість сучасного суспільства в цілому – це нагальна необхідність його розвитку, що виявляється, зокрема, в процесі зближення суспільних та економічних систем. Це доводить практичну необхідність вирішення цього питання. Існуючий стан суспільного життя потребує його детального аналізу та виявлення причинно-наслідкових зв'язків винесення проблем, характерних для нашого суспільства, неупередженого планування їх вирішення.

Просте аналіз власного суспільства майже позбавлений сенсу без аналізу інших суспільств. Доцільно аналізувати близькі за географічними, економічними, ментальними факторами країни, наприклад країни північної Європи. В цих суспільствах спостерігається значна ступінь соціальної згуртованості, що відрізняє їх від багатьох інших.

Варто зауважити, що економічна ефективність та соціальна згуртованість корелюють між собою і є вагомим результатом ефективної соціальної політики. Проте важливо розуміти також причини, через які соціальна згуртованість може бути підірвана і суспільство опиниться на межі розколу. Ми часто зустрічати з погрозами соціальної згуртованості, які можуть бути викликані такими причинами, як зміна в структурі систем зайнятості і життєзабезпечення, динамічне змінення ринку праці, необхідність бути в контексті науково-технічного прогресу, прогалини в системі безпеки у повсякденному житті, перехід до суспільства, де органічно співіснують різні культури.

Можна зробити висновок, що розвиток соціуму та зміцнення згуртованості реалізується через наступні принципи: рівність прав для кожного суб'єкту соціуму, відсутність дискримінації; вільний доступ до відкритої інформації для всіх; справедлива, послідовна державна політика та доцільне розподілення ресурсів; доступ до медичних послуг та соціальних інституцій високої якості; увага до особливо вразливих суб'єктів соціуму; відсутність дискримінації осіб, що мають особливі потреби;

Як і абстрактні форми соціального розвитку, повна соціальна згуртованість це ідеал, а не план, який можна швидко реалізувати. Немає суспільства яке б задовольняло вимогам повної згуртованості. Згуртованість потрібно підтримувати кожного дня, удосконалювати і проводити соціальну політику відповідно до умов сьогодення.

Суспільна єдність та розвиток найважливіші для сучасного соціуму, що піклується про права людини і реагує на швидкі і координальні зміни, що перебудовують ті базиси, за допомогою котрих функціонують соціальні зв'язки. Вона є засобом реалізації свободи, суспільного порозуміння і здорового функціонування суспільства.

ОПЕРАНТНИЙ БІХЕВІОРИЗМ Б.СКІННЕРА

Б.Скінер поставив питання про необхідність вивчати і аналізувати соціальну поведінку та спробував винайти основні концепції керування нею. Аналізуючи фактори, що в основному визначають процес надбання соціального досвіду і окремих норм поведінки, а також опираючись на експериментальні дослідження, вчений виокремив три види можливої поведінки: безумовно-рефлекторну, умовно-рефлекторну і оперантну. Він доводив, що оперантна поведінка особистості формується в залежності від міжособистісних відносин з оточуючими, які найчастіше повторюються у його житті.

Оперантна поведінка характеризується тим, що особа своїми діями активно впливає на оточуючих і, в залежності від реакції і результату на цей вплив, ці дії або закріплюються, або відкидаються. Скіннер вважав, що саме ці реакції є формою довільної поведінки. Наприклад, людина потрапляє у новий колектив, щоб він найшвидше прийняв її, вона обирає для себе роль веселої особи, щоб сподобатись, якщо це не працює, людина змінює хід своїх дій, влаштовує корпоративну вечірку на честь свого влаштування на роботу, якщо і це не спрацює, вирішує, що буде усім допомагати з їхніми справами або інтересами, і ось, нарешті, колектив сприймає це позитивно, її починають поважати. Скоріше за все, потрапивши знову у нове оточення, вона обере саме цю модель поведінки, оскільки минулого разу вона спрацювала. Отже, в даному випадку підкріпленням була реакція соціуму на дану модель поведінки, тобто, якщо оперантні дії людини, контрольовані їх наслідками, сприятливі для особи, тоді ймовірність повторення оперантної реакції посилюється. У теорії Скіннера головним засобом формування нової поведінки виступає підкріплення. Цей процес одержав назву «послідовне наведення на потрібну реакцію», яке виділяє чотири режими підкріплення:

1. Режим підкріплення з постійним співвідношенням. В ньому, в залежності від кількості правильно виконаних дій, встановлюється рівень позитивного підкріплення. (Наприклад, дитина отримує цукерку від батьків після кожної п'ятірки за контрольну).

2. Режим підкріплення з постійним інтервалом. В ньому особа отримує підкріплення лише після того, як пройде строго фіксований час з моменту попереднього підкріплення. (Наприклад, дитина отримує подарунок на Новий рік, якщо вона цілий рік була слухняною, допомагала батькам і т.д.)

3. Режим підкріплення з варіативним співвідношенням. (Наприклад, виграш-підкріплення в лотереї зовсім непередбачуваний, людина не знає, коли вона виграє, але всякий раз сподівається, що їй пощастить). Такий вид впливу може значно регулювати поведінку людини.

4. Режим підкріплення з варіативним інтервалом. Він полягає в тому, що через невизначений проміжок часу особа отримує підкріплення (наприклад, викладач відмічає за допомогою несподіваних контрольних, рівень знань студентів і за гарні результати звільняє їх від екзаменів, ставлячи високі оцінки. Це спонукає студентів дотримуватися більш високого рівня старанності та уваги на відміну від підкріплення з постійним інтервалом)

Скіннер Б. висунув задачу створення технології поведінки, яка дозволить вирішити проблеми сучасного суспільства і ціль якої - контроль одних людей над іншими. Суть її полягає у виборі засобу контролю за режимом підкріплень. З точки зору ефективності потрібно враховувати, яке підкріплення найбільш цінне в даний момент, а потім давати таке суб'єктивно-цінне підкріплення в разі правильної поведінки людини або погрожувати забрати його в разі неправильної поведінки. Такий механізм, за думкою Скіннера, і дозволить керувати поведінкою людини, своєрідно маніпулюючи найнеобхіднішим. В ньому бажання, наміри, самосвідомість людини не приймається до уваги, тобто таке керування поведінкою не пов'язане зі свідомістю.

СЕКЦІЯ № 13. МАТЕМАТИКА 21 СТОЛІТТЯ: «МАТЕМАТИЧНЕ ТА КОМП'ЮТЕРНЕ МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ І СИСТЕМ»

Куратор секції: Бахтіна Галина Петрівна, к. ф.-м. н., доцент кафедри математичної фізики фізико-математичного факультету НТУУ «КПІ»

Березовський Г. Г., Бондарчук Д.М., Татарова К.О.

2 курс, гр.. ЛЦ-41, ІХФ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бахтіна Г.П., к. ф.-м.н., доцент ФМФ НТУУ «КПІ»

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ШОСТІЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УКЛАД ЯК СИНТЕЗ НАУК ТА КОНВЕРГЕНЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ

За історичним досвідом в періоди зміни технологічних та світогосподарських укладів відбувається глибока структурна перебудова економіки на основі принципово нових технологій та механізмів відтворення капіталу, яка супроводжується різкою дестабілізацією системи міжнародних відносин та зміною лідерів світового економічного розвитку.

Аналіз представленої динаміки відносних середньорічних темпів росту світового ВВП за 1800-2009 роки показує, що світова економіка вступила в період уповільнення темпів роста, поглиблення і збільшення криз та невизначеності. Цей факт підтверджують й математичні моделі, які засновані на неокласичній теорії економічного росту в умовах індустріальної епохи. Для інформаційної епохи, що почалася в кінці 20 століття та досягне розквіту до 2050 року, більш підходять ендогенні моделі економічного росту, наприклад, модель технічного прогресу, яка представлена в доповіді.

В 1920-х роках Микола Кондратьєв, вивчаючи закономірності явищ світової економіки, знайшов довгі цикли економічної кон'юнктури, які отримали назву великих циклів Кондратьєва. Він всебічно обґрунтував закономірний зв'язок висхідних стадій цих циклів з хвилями технічних винаходів та їх практичного застосування у вигляді інновацій, інноваційних продуктів та технологій. Дослідження темпів технологічного росту показують що їх максимум досягається з 1930-го по 1960-ті роки; сучасне індустріальне суспільство бере початок з промислової революції 18 століття; п'ять циклів Кондратьєва були згенеровані хвилями базисних інновацій, які змінювали одна одну та піком яких був 4-й цикл Кондратьєва (1946-1962 роки).

В доповіді наводяться (в таблицях та рисунках) та коментуються: базові напрями технологічних укладів; ілюстрація життєвого циклу технологічного укладу, яка наочно показує зв'язок довгих хвиль Кондратьєва із зміною технологічних укладів; періодичність змін технологічних укладів в світовому техніко-економічному розвитку; глобальна криза як сполучення циклічних процесів (в тому числі в фінансах); кластери країн світу за рівнем економічного розвитку в 2010 році; специфічні риси наукоємної економіки; відмінності та особливості НБІС-технологій 6-го технологічного укладу.

Особлива увага в доповіді приділяється математичним основам інноваційно-циклічної теорії економічного розвитку Шумпетера-Кондратьєва та інноваційній

парадигмі Хіроокі, який в 2006 році на основі обробки та аналізу великого масиву емпіричних даних довів існування тісної кореляції нововведень та великих циклів Кондратьєва; вперше підтвердив що дифузія нововведень строго синхронізується з підвищальною хвилею циклу та досягає зрілості в області найвищого піку циклу; встановив що процес дифузії інновацій описується логістичним рівнянням Ферхюльста; визначив поняття магістральної або стовбурової інновації; розробив каскадну структуру інноваційної парадигми з трьох логістичних траєкторій – технологічної, розробки та дифузії, які надають так званий «ефект фургона з оркестром»; зробив аналіз траєкторій розвитку найбільш перспективних технологій 6-го великого циклу Кондратьєва. Доповідь супроводжується багатьма слайдами щодо нано- та біо- технологій, їх продукції та матеріалів, інформаційних, соціальних та когнітивних технологій та їх конвергенції.

Список використаних джерел:

1.Акаев А.А. Современный финансово-экономический кризис в свете теории инновационно-технологического развития и управления инновационным процессом /А.А.Акаев //Системный мониторинг: Глобальное и региональное развитие / Ред. Д.А.Халтурина, А.В.Коротаев. – М.: УРСС,2009. – С.141-162.

Гондовська А.С.

1 курс, гр. ЛЦ-51, ІХФ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бахтіна Г.П., к. ф.-м.н., доцент ФМФ НТУУ «КПІ»

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В БІОЛОГІЇ: ГЕНЕЗИС МОДЕЛЕЙ ТА МЕТОДИ ЇХ ДОСЛІДЖЕННЯ

В доповіді представлений генезис математичного моделювання в біології у вигляді осі часу від моделей Фібоначчі (13 століття), Мальтуса (1798 рік) та Ферхюльста (1848 рік) до окремих моделей аналогії (моделі популяцій, математичної генетики, кровообігу, механічних моделей руху) першої половини 20 століття та якісних (базових) нелінійних моделей, моделей популяційної динаміки, клітинних автоматів, молекулярного та агентного моделювання другої половини 20 століття до моделей складних систем регуляції системної біології в 21 столітті.

Розглянуті моделі біологічних процесів, які описуються диференціальними рівняннями першого порядку, а саме, модель експоненціального росту популяції Мальтуса, модель логістичного росту Ферхюльста, модель популяції з найменшою критичною чисельністю. Для цих моделей отримуються диференціальні рівняння, які описують динаміку росту популяції при певних припущеннях, їх розв'язки; наводяться графіки та їх інтерпретація в залежності від початкових умов. Для автономного диференціального рівняння першого порядку надаються: поняття стаціонарного стану або стану рівноваги та його стійкості; аналітичний (метод Ляпунова) та графічний методи дослідження стаціонарного стану.

Розглядаються системи двох автономних лінійних диференціальних рівнянь: розв'язок системи, типи особливих точок (вузол, сідло, фокус, центр), стійкість стаціонарних станів, характер розв'язків в залежності від характеристичних чисел характеристичного рівняння системи та відповідні фазові та кинетичні портрети (схема побудови яких надається), метод ізоклін. Надаються нелінійні системи другого порядку, методи їх аналітичного дослідження (визначення стаціонарних станів та їх

стійкості) та побудови фазових та кінетичних портретів; метод Ляпунова лінеаризації систем в околі стаціонарного стану. Презентується класична модель (яка була запропонована В.Вольтерра для пояснення періодичних змін числа хижаків та жертв) у вигляді системи двох нелінійних рівнянь для швидкості зміни чисельності жертви та хижака, що враховує швидкості розмноження жертви та загибелі хижака та вплив їх зустрічей; проводиться аналітичне дослідження моделі.

Однією з важливих особливостей біологічних систем є здатність до переходу від одного режиму функціонування до іншого (тригерні системи). Математична модель має два або більше стійких стаціонарних станів між якими можливий перехід. В якості прикладу тригерних систем надається модель конкуренції популяцій двох видів, її аналітичне дослідження (визначення стаціонарних станів та їх стійкості), побудова фазових та кінетичних портретів. Наводиться наступна біологічна інтерпретація стаціонарних режимів функціонування системи: виживає перший вид; виживає другий вид; стійке існування обох видів; виживає один з видів в залежності від початкових умов (тригер, тобто можливий перехід між двома стійкими станами). Визначається що в загальному випадку моделювання взаємодій видів робиться класифікація їх типів в термінах параметрів рівнянь: симбіоз, коменсалізм, хижак-жертва, аменсалізм, конкуренція, нейтралізм. Узагальненням моделей є динамічна модель боротьби умовних інформацій Д.С.Чернавського, яка застосовувалася для опису виникнення єдиного біологічного коду, опису порушення киральної симетрії тощо. Наводиться система, що описує взаємодію трьох видів (хижак - дві жертви) та геометричні результати її дослідження (модель А.Д.Базикіна, Е. Апоніної та Ю. Апоніна, 1985 рік).

Список використаних джерел:

1. Ризниченко Г.Ю. Лекции по математическим моделям в биологии. - Изд. 2-е, испр. и доп. – М.: Ижевск: НИЦ «Регулярная и хаотическая динамика», 2011. – 560 с.

Горяной С. В.

1 курс, гр. ЛЦ-51, ІХФ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бахтіна Г.П., к. ф.-м. н., доцент ФМФ НТУУ «КПІ»

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ МІЖДЕРЖАВНИХ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ

Згідно теорії великих хвиль М. Кондратьєва в світовій економіці існують періодичні цикли тривалістю 40-60 років, кожний з яких складається з фаз відносно високих та відносно низьких темпів економічного росту, що чергуються. Зараз майже одночасно закінчуються великий цикл Кондратьєва (40-60 років), цикл Жугляра (7-12 років), цикл Кузнеця (16-25 років). Вчені прогнозують, що у зв'язку з означеним, закінченням п'ятої хвилі Кондратьєва та початком переходу до шостого технологічного укладу, в найближчі 10 років світ чекає сильна політична та технологічна нестабільність. Вважається що країни, які не встигнуть здійснити цей перехід, відстануть в технологічному розвитку мінімум на 50 років. Як показує ретроспективний аналіз світової історії, в такі часи різко зростає ймовірність «великої війни».

Сучасна війна нового типу носить глобальний геополітичний, цивілізаційний, перманентний, загальний та дифузний (гібридний) характер. Сферами війни

визначені: традиційні військові дії з використанням летальної зброї; протиборство в сфері дипломатії; внутрішньополітичні громадські конфлікти; інформаційні війни; фінансово-економічні війни; жорстке технологічне протиборство; цілеспрямовані впливи на поведінку великих груп населення та елітних структур країн, які є потенційними джерелами ймовірних загроз. Доменами протиборства є суша, море, повітря, космос, кіберпростір. Тому питання моделювання воєнних конфліктів, зокрема, громадянських та партизанських війн (які зараз частіше називають терористичною діяльністю) набуває особливого значення.

В доповіді надаються моделі гонки озброєнь для двох країн Л. Ричардсона (1960 рік) у вигляді систем лінійних диференціальних рівнянь для швидкості росту (або скорочення) озброєнь при певних умовах які впливають на динаміку витрат. Розглянута поведінка моделей в залежності від співвідношення коефіцієнтів реакції (оборони), стомленості (витрат) та знаків коефіцієнтів претензій (доброї волі): наявність точки рівноваги, необмеженої ескалації гонки озброєнь, гарантії повних взаємних озброєнь, умов коли песимістичність або оптимістичність прогнозу суттєво залежить від початкового стану. Для перевірки моделі Ричардсон на основі відповідних кількісних даних 1909-1913 років довів, що модель достатньо достовірно прогнозує результати та наслідки гонки озброєнь перед Першою світовою війною. Дослідження також доводять наявність взаємозв'язку між гонкою озброєнь та виникненням конфліктів: в більшості випадків гонка озброєнь є прелюдією до безпосередніх воєнних дій.

Далі в доповіді надаються моделі 1916 року Ф.Ланчестера, які пов'язують втрати двох армій в ході бойових дій з їх чисельністю та ефективністю, є загальновідомими, мають широкий розвиток та включаються в кількісні співвідношення сучасних теорій війни. Розглянуті моделі звичайного бою, партизанської війни, мішаної війни та їх частинні випадки. Представлені моделі просторової динаміки воєнних дій в деякому географічному районі П.С. Краснощекова та А.А. Перова (1963 рік); модель динаміки мобілізації елітами країни ресурсів в умовах конфронтації із елітами сусідів та випадок коли взаємна мобілізація перетворюється у воєнні зіткнення. Остання модель передбачає, що швидкість зміни чисельності військ кожної із сторін визначається поповненням військ за рахунок мобілізації, бойовими втратами в ході військових дій, небойовими втратами та демобілізацією, пересуванням військ. В доповіді представлені результати комп'ютерного моделювання ходу Другої світової війни на основі цієї моделі (в рисунках, 1936-1945 роки).

Список використаних джерел:

1.История и синергетика: Математические модели социально-экономической и культурной динамики /Отв. Ред. С.Ю.Малков, А.В.Коротаев. Изд.2-е, испр. И доп. – М.:ЛомЛнига,2010. – 216 с.

Зуйков І. А.

1 курс, гр. ЛЦ-51, ІХФ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Бахтіна Г.П., к. ф.-м. н., доцент ФМФ НТУУ «КПІ»

МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

В наш час інтенсивних змін в системі міжнародних економічних та політичних відносин зростає значення розвитку об'єктивних методів аналізу, прогнозу та логіко-

математичного моделювання геополітичної динаміки, які стають необхідною частиною систем підтримки прийняття рішень в формуванні зовнішньої та внутрішньої політики держави та забезпечення національної безпеки.

Найбільш актуальним питанням сьогодення є проблема глобалізації економічних, політичних та культурних процесів в сучасному світі, сутність яких виявляється в поширенні уніфікації інформаційних, комунікаційних технологій, способів прийняття рішень, формуванні єдиних стереотипів мислення та поведінки суб'єктів. Такі процеси мають характер конкурентної боротьби та їх об'єктами є релігії, ідеології, природні мови та мови програмування, національні та регіональні валюти, системи стандартів та міжнародних договорів, узаконені правила поведінки тощо.

В доповіді наводиться базова модель боротьби умовних інформацій Д.С. Чернавського в системі активних елементів (акторів), яка представлена системою диференціальних рівнянь та описує зміну співвідношення сил (степені впливу, відносної концентрації, домінування) різних акторів (або об'єднань елементів одного типу) в результаті конкурентної боротьби. Швидкість зміни показника сили описується через члени що визначають авторепродукцію, зниження сили за рахунок природних процесів та внутрішньовидової боротьби (конкуренції серед елементів одного типу), антагоністичну взаємодію носіїв інформації різного типу, можливості розповсюдження (міграції) інформації.

Презентуються (в рисунках) стадії процесу розвитку системи.

Перша стадія (мозаїка) характеризується тим, що в результаті міжвидової боротьби утворюються «чисті» області (кластери), в яких переважають елементи певного типу (різні для різних областей). Друга стадія (паркет) є стадією боротьби за розширення ареалу мешкання; антагоністична взаємодія відбувається тільки на фронтах розділу між ними; динаміка змін в порівнянні з попередньою стадією суттєво спадає; в кінці кінців один з кластерів (спочатку невідомо який) захоплює вісь простір (перемагає). Третя стадія починається коли найбільший кластер займає майже вісь доступний простір; в кінці цієї стадії утворюється «чистий» стан, який є стійким та далі не еволюціонує; ця стадія є завершенням процесу глобалізації.

В доповіді підкреслюється що перша та друга стадії мають стохастичний характер, тому кінцевий результат на цих стадіях неможливо однозначно визначити. Також відзначається що на етапі боротьби між кластерами та на початку заключної стадії система має значну чутливість до параметрів і при малій їх зміні ситуація може змінитися кардинально та закінчиться перемогою іншого актора. Боротьба кластерів та процес переходу в глобальний стан протікає нерівномірно, супроводжується біфуркаціями та в цілому є непередбачуваними.

В рамках моделі кожену країну можна розглядати як чистий кластер, який складається з носіїв інформації певного типу (комбінації ознак, що містять державну мову, ідеологію та валюту). Зараз в світі немає єдиної мови, єдиної ідеології та єдиної валюти, але чисті кластери та границі між ними вже сформувалися. Це означає що людство знаходиться в проміжній стадії боротьби між кластерами. Глобалізації відповідає остання стадія коли один кластер витісняє усі інші.

Список використаних джерел:

1. Чернавский Д.С. Синергетика и информация: Динамическая теория информации / Предисл. и послесл. Г.Г. Малинецкого. Изд. 4-е. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2013. - 304 с. (Синергетика: от прошлого к будущему. № 13).

ОСОБЛИВОСТІ ТА ГЕНЕЗИС МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ІСТОРІЇ

В наш час математичне моделювання набуває характеру універсального метода вивчення складних систем та процесів в багатьох наукових галузях. Слід відзначити значний інтерес до математичного моделювання в історії, що передбачає плідне співробітництво істориків та математиків, які мають великий досвід моделювання складних нелінійних динамічних процесів. Ця співпраця надає стимули до розвитку міждисциплінарного підходу, який на основі виявлення, опису, логіко-математичного аналізу загальних закономірностей еволюції і самоорганізації соціальних систем та імітаційного математичного моделювання надає більш глибоке розуміння конкретних соціально-економічних та історичних процесів.

Такий підхід сприяє: створенню нових парадигм; знаходженню нових аспектів та тем для порівняльно-історичних досліджень; використанню нових моделей, що дозволяють робити історичні реконструкції даних на певному проміжку часу та віртуальні 3D реконструкції культурної спадщини; аналізу можливих альтернативних шляхів історичного розвитку; теоретичному дослідженню можливої поведінки явища або процесу згідно побудованій математичній моделі; аналізу стійкості соціальних структур в залежності від зовнішніх та внутрішніх умов, що дозволяє робити аргументовані висновки щодо закономірностей історичного розвитку та цивілізаційних особливостей окремих народів; розв'язанню однієї з головних проблем сучасної науки – проблеми історичного прогнозу.

Сьогодні існують дві серйозні математичні наукові школи, які займаються математичним моделюванням історичних процесів – американська (Р. Фогель, Д. Норт, П. Турчин – США) та російська (І. Ковальченко, Л. Мілов, Л. Бородкін, А. Коротаєв, С. Малков, А. Малков, Г. Малинецький, Д. Чернавський та інші). Створення моделей історичних процесів має свою специфіку та стикається з серйозними складностями: динамічною нестійкістю соціальних процесів які є наслідком конфліктності відносин учасників подій; слабкого передбачення людського фактору, зміни настроїв та мотивів поведінки людей; багатопараметричністю соціальних моделей; складністю визначення факторів які мають найбільший вплив на розвиток процесів; необхідністю врахування соціально-психологічних факторів, співвідношення особистих та групових інтересів, виникнення колективних ефектів в соціальній поведінці, особливостей індивідуальної та національної психології тощо.

В доповіді розглядаються аналітичні та імітаційні моделі, в яких використовується апарат диференціальних або скінченнорізницевого рівнянь, при дослідженні розвитку цивілізацій, етносів, громадських рухів, наукових напрямів, технологічних укладів тощо. Надаються скінченнорізницеві рівняння динаміки чисельності населення (модель експоненціального росту людства Мальтуса та логістична модель Ферхюльста) і класична модель Лотки-Вольтерра, яка в біології відома як модель «хижак-жертва», в політології як модель «народ-уряд», або «уряд-парламент». Визначається що логістичне рівняння використовується в математичному моделюванні управління масовою свідомістю, моделях соціальної мобільності та самоорганізації. Згідно дослідження моделі «народ-уряд» в доповіді розглядаються усі можливі ситуації та сценарії. За допомогою моделі Лотки-

Вольтерра П. Турчин досліджував коливання чисельності населення в аграрних державах (модель «селянство-еліта»). Доповідь завершується презентацією результатів чисельного моделювання на основі математичної моделі динаміки Великого шовкового шляху (А.С.Малков).

Список використаних джерел:

1. Турчин П.В. Историческая динамика: на пути к теоретической истории. Пер. с англ. / Под общ. Ред. Г.Г.Малинецкого, А.В.Подлазова, С.А.Боринской. Предисл Г.Г.Малинецкого. Изд 2-е. - М.: Издательство ЛКИ, 2010. – 368 с. (Синергетика: от прошлого к будущему).

Сенькова К.С.

2 курс, гр. ЛЕ-41, ІХФ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник :

Бахтіна Г.П., к. ф.-м. н., доцент ФМФ НТУУ «КПІ»

ЛОГІСТИЧНІ ТРЕНДИ В МОДЕЛЯХ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИНАМІКИ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИМИ КОМПАНІЯМИ

Аналіз соціально-економічних систем (які в кожний момент часу характеризуються багатьма показниками макро-, мезо- та мікрорівнів) передбачає дослідження процесів виробництва, обміну, розподілу та споживання матеріальних благ; враховує виробничі відносини в суспільстві; вивчає соціально-економічні, соціально-політичні, соціокультурні та демографічні процеси; розглядає питання інвестиційної, фінансової, соціальної та екологічної політики.

В доповіді представлений цілий спектр моделей економічної динаміки з кумулятивним логістичним трендом, які є важливою складовою аналізу глобальних показників економічного росту. В останні часи питанням моделювання логістичними функціями присвячено багато публікацій, зокрема, в аспекті їх застосування в різних галузях техніки, економіки, біології, інновацій, медицини, соціології, управління тощо. Логістичну динаміку можна вважати універсальним законом розвитку об'єктів в умовах обмеженості ресурсів. Еволюційний характер логістичної кривої закладений в послідовній зміні трьох стадій (експоненціального, лінійного та гіперболічного) росту показника в часі. Унікальною властивістю логістичної кривої (логісти, сигмоїди, s-образної кривої) є її здатність описувати якісні (структурні) зміни в розвитку динаміки, тобто моделювати еволюцію показників за допомогою однієї моделі тренда.

Така властивість визначається наявністю точки перегину, яка поділяє криву на дві частини. У симетричних логіст ордината точки перегину відповідає половині рівня насичення, у асиметричних логіст точки перегину зміщуються вліво (тоді їх ордината менше половини рівня насичення) або вправо (тоді їх ордината більше рівня насичення). При дослідженнях росту розраховують точки перегину та точки, в яких третя похідна дорівнює нулю (вони визначають початки другої та третьої стадій росту). Зауважимо, що в економічній практиці як правило розглядають зростаючі логісти, але складний еволюційний характер змін може мати й спадаючу логістичну динаміку показників.

В доповіді надається ряд логістичних моделей як розв'язків диференціальних рівнянь росту при різних обмеженнях: симетрична логіста Ферхюльста (або модель

Перла-Рида) та її модифікації (функції Менсфилда, Фишера, Прая); симетричні та асиметричні криві Гомперця; криві Берталанфі; моделі Басса, Шарифа та Кабира: логісти Скиадаса, Джиованиса та Димотикаліса; логіста Ричардса, яка є узагальненням логіст Ферхюльста, Гомперця та Берталанфі; логіста Джюланда, яка узагальнює логісту Басса .

Для всіх моделей наводяться відповідні диференціальні рівняння, їх аналітичні розв'язки, вид логіст в залежності від зміни знаків та величини параметрів, порівнюються графіки різних логіст та надаються конкретні приклади їх застосування. Презентуються також деякі феноменологічні моделі, які отримані в результаті дій додавання або множення аналітичних розв'язків відповідних диференціальних рівнянь або запропоновані емпірично (криві Рамсея, моделі Чантера, Моргана, Мерсера та Флодина). Надається інформація щодо точності ідентифікації моделей в залежності від об'єму вибірки та положення точки перегибу при зростаючому та спадаючому трендах.

Наведені логістичні моделі технологічної перебудови в високотехнологічних компаніях наочно демонструють як неправильно вибраний час для втілення інновацій та затримки з оптимальним фінансуванням інноваційного процесу призводять до втрати максимально можливого рівня розвитку компанії.

Список використаних джерел:

1. Семенычев В.К., Кожухова В.Н. Анализ и предложения экономической динамики с кумулятивным логистическим трендом: монография / В.К.Семенычев, В.Н.Кожухова. – Самара: Изд-во «СамНЦ РАН», 2013. – 156 с.

СЕКЦІЯ № 14. ГЕНДЕРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ «ГЕНДЕРНА СКЛАДОВА ОСВІТИ, НАУКИ ТА СОЦІАЛЬНОГО ПРОГРЕСУ»

*Куратори секції: Стребкова Ю.В., к.філос.н., доц.,
Коломієць Т.В., к.філос.н., доц.)*

Астафе'ва К.Д.

3 курс, ФТІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Коломієць Т.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ "КПІ"

ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Значимість і актуальність дослідження стереотипів стала зрозумілою після того, як люди усвідомили, що ми реагуємо на процеси, взаємодіємо з іншими індивідами а також робимо висновки щодо певних ситуацій спираючись на свої стереотипи.

Останнім часом досить популярним підходом у соціології став гендерний підхід. Гендерні стереотипи - це схематичні, узагальнені, емоційно забарвлені уявлення про особисті якості та поведінкові моделі чоловіків і жінок, а також про гендерну специфіку соціальних ролей[1]. Даний підхід дозволив дослідникам поглянути на соціальні стереотипи, а також на стосунки між індивідами крізь призму належності до певної статі і уявлень про фемінність і маскулінність.

У фундаменті гендерних досліджень закладене поняття «гендер», що викликає досить яскраві суперечки серед науковців. Е. Гіденс пише: «Якщо стать має відношення до фізичних, тілесних відмінностей між жінкою і чоловіком, то поняття «гендер» торкається їх психологічної, соціальної і культурної особливості. Розмежування статі і гендеру є фундаментальним, так як багато розходжень між жінкою і чоловіком обумовлюються причинами, які не є біологічними за своєю природою. Якщо стать індивіда біологічно детермінована, то рід (гендер) є культурно та соціально заданим. Таким чином, існує дві статі (чоловіча та жіноча) і два гендера (мужній і жіночий)» [2].

Насамперед хочеться відзначити, що стереотипи породжуються внаслідок соціально-психологічних процесів, а два найбільш значних їх джерела – наш особистий досвід, а також досвід інших, що ґрунтується на вироблених у суспільстві нормах.

Гендерні стереотипи формуються змалечку, коли нам «причіплюють» певні обов'язки, розповідають про правильну та достойну поведінку і т.п., визначаючи, тим самим нашу соціальну роль. У суспільстві настільки сильно укорінилися певні усталені думки, що тиск соціуму, зазвичай, змушує нас підкорятися гендерним нормам, адже мало хто хоче бути «білою вороною». Парадокс у тому, що часто, якщо ми і не приймаємо і відмовляємося від деяких стереотипів – все одно чинимо згідно з ними. Хоч зараз і робиться усе для урівноваження статусів чоловіка і жінки, досить багато чого дійсно змінилося – в уявленні багатьох людей усе залишилося незмінно.

Наведемо декілька прикладів найбільш відомих стереотипів:

1) Чоловіки менш емоційні, нездатні до співчуття. Дійсність у тому, що це справа лише виховання. Адже з самого дитинства хлопчикам «глаголять істинну», що вони не мають плакати, повинні стримувати свої емоції та почуття. Дана думка коштує чоловікам у середньому 12 років життя, адже ранні інфаркти є наслідком такої «нечутливості».

2) Жінки мають нелогічне мислення, та нижчі інтелектуальні здібності. Якщо сто років назад у багатьох країнах світу чоловіки випереджали жінок по загальному інтелекту (iq) у середньому на 5 одиниць, то поступово розрив зменшувався і, навіть, у багатьох країнах світу на сьогодні жінки вже попереду (дослідник – професор новозеландського університету Отаго Джеймс Флін)[3]. Це пізніше впливає на думку роботодавців про те, що жінки менше підходять на певні посади.

3) Жінка тільки і хоче того, що вийти заміж, народити дітей, а чоловіки – навпаки цього зовсім не бажають. Сьогодні ми спостерігаємо таку ситуацію, коли шлюб і діти можуть стати прямою перешкодою кар'єрному росту жінок. Тому у всьому світі зростає показник середнього віку материнства. Жінки все частіше відкладають своє весілля і народження дітей, а також все більша частина взагалі відмовляється від шлюбів.

Хотілося б підсумувати, що стереотипи народжуються у нас у голові і досить швидко, диктуються соціумом як істина, але інколи виливаються у досить значні проблеми як у матеріальному плані, так і у психіці.

Список використаної літератури:

1. Ентоні Гідденс. Соціологія. Стать, гендер і біологія.
2. http://www.psychologos.ru/articles/view/kto_umnee_-_muzhchiny_ili_zhenschiny_vop_zn_
3. <http://slavutajournal.com.ua/arxiv-nomeriv/slavuta-vipusk-4-5-2011/genderni-stereotipi-v-suchasnomu-ukra%D1%97nskomu-suspilstvi/>

Власенко Д. С.

4 курс, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Коломієць Т.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

КАР'ЄРА В ЖИТТЄВІЙ СТРАТЕГІЇ ЖІНКИ І ЧОЛОВІКА

Мудрий німець Енгельс у своїй роботі «Походження сім'ї, приватної власності та держави» наводить найбільш обґрунтовані причини дискримінації жінок. Серед головних – економічна залежність жінки від чоловіка. Відносини власності стають першопричиною гендерної нерівності у суспільстві. Адже саме чоловіку даровано титул «годувальника сім'ї».

Об'єктивні економічні умови нерівності пропонується здолати лише шляхом залучення жінки до суспільного виробництва та перетворення домашнього господарства на суспільну галузь праці. Верхівка айсбергу під назвою «СРСР» спробувала втілити хитку модель в життя, але домоглася лише сегрегації професійних секторів праці.

Історичні зміни, феміністичні рухи, глобалізація, неолібералізм, включення «всіх і кожного» у всесвітню павутину Інтернету принесли в океан праці ХХІ століття хвилю «кар'єристок», що посміхаються із глянцевої обкладинок ЗМІ та нібито войовничо крокують кар'єрними сходами.

То хто ж сьогодні частіше в ієрархії цінностей на п'єдестал ставить монетку «кар'єра»: звикла за людську історію до глечиків і дітей жінка чи тисячолітній годувальник чоловік?

Теоретичний та методологічний аналіз змісту поняття «кар'єра» переконує нас про відсутність гендерного-рольового конфлікту, зумовленого подвійним

навантаженням, нібито цей соціально-психологічний феномен стосується рівною мірою чоловіків і жінок. У той же час через призму реалій ситуація залишається кардинально іншою.

Жінка – берегиня домашнього вогнища, мати та годувальниця в культурно-історичній перспективі ніяк не змінить своє вбрання на бізнесове, економічне, державне та законодавче. Така ситуація є наслідком стереотипного шаблону «Кар'єра і сім'я – речі несумісні».

Де-юре буква закону нам обіцяє рівні права при прийомі на роботу та в безкінечному службовому зростанні. Де-факто ж жінок рідше хочуть брати в колектив до праці через перспективу тайм-ауту декретної відпустки, психологічні особливості та нерідко привабливу зовнішність. Інколи навіть поле бою за омріяну професію звужується в ену кількість разів через вікові обмеження.

У той час, як сильна стать практично не зустрічається з такими особливостями. Навпаки, чоловіки є більш бажаними при прийомі на роботу, адже мають більше можливостей працювати понаднормово та зосереджуватись на побудові кар'єри і, як наслідок, отримують більш високу платню за свої інтелектуально-фізичні ресурси.

Чоловік свою життєву стратегію вибудовує за принципом «справа-дружина-діти», жінці ж психологічно властиво ці позиції міксувати: «чоловік-діти-справа» або «діти-чоловік-справа». Доволі часто така градація може слугувати бар'єром на шляху до оспіваного злету на гору професійного успіху. Адже рольовий конфлікт «сім'я чи кар'єра» є нелегким вибором, що подарувала нам не тільки природа жінки, а й стереотипізований сотнями років уклад суспільного життя.

Євсюкова Я.В.

3 курс, ФТІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Коломієць Т.В., к.філос.н., доц., ФСП, НТУУ «КПІ»

ПРОЯВИ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ В ЗЛОЧИННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В наш час проблема гендерної нерівності стосується майже кожної сфери суспільства. Історично сформувався так, що внаслідок дії соціальних стереотипів і гендерної сегрегації ринку праці, кількість жінок лише в деяких областях значно більша за чоловіків, а саме: соціальні працівники, вихователі в дитячих садках, шкільні вчителі та інші. Цікавою сферою суспільства, якої торкнулася гендерна нерівність, є злочинна діяльність. Як не дивно, у цій області, як і в багатьох інших, чоловіки переважають над жінками. Існують правопорушення багатьох типів: розбій, грабіж, незаконне підприємництво, оборот наркотиків, вбивство і замах на вбивство, крадіжка, хабарництво, тяжка шкода здоров'ю, шахрайство. Попри таку різноманітність, не знайшлося жодного виду злочину, де жінки б випереджали чоловіків. Чому існує гендерний розрив в злочинній діяльності?

Теорії контролю у поясненні негативних девіацій стверджують, що для більшої частини злочинів характерний слабкий соціальний контроль. З самого дитинства, особливо протягом того періоду коли відбувається формування особистості, за жінками пильно спостерігають, і будь-яка неналежна поведінка одразу присікається, в той час як готовність ризикувати заохочується у хлопців. Це пояснює, чому юнаки більш схильні до правопорушень, тобто до поведінки, що несе в собі небезпеку.

Також цікаво зазначити, що гендерна нерівність по відношенню до жінок є проблемою кожної сфери діяльності людини. Тому рівень контролю над жінками вище, ніж над чоловіками. Вони мають меншу владу в економічних, релігійних, політичних та військових інститутах. А це зменшує можливості вчинення таких жіночих злочинів, як магазинні крадіжки, пред'явлення недійсних чеків, зловживання з кредитними картами і вчинення підроблення з метою отримання соціальної допомоги.

Якщо згадати історію, то стає зрозумілим, що майже всюди чоловіки були головнішими за жінок. Тобто вони мали владу, переважання за фізичною силою тощо. У той же час жінки підпорядковувалися своєму батькові або чоловікові упродовж свого життя та піклувалися про сім'ю. Тому ще одним фактором гендерного розриву є історично збудоване прагнення чоловіків переважати та мати силу над людиною. З цього випливає, що злочини, особливо насильницькі, є для чоловіків засобом доведення своєї маскулінності, оскільки дозволяють їм довести і зміцнити свою перевагу. Чоловіки йдуть на ризик, щоб добути собі положення або виграти змагання, у той час як жінки здатні піти на буд-який ризик, для того щоб захистити коханих або зберегти міжособистісні відносини. Тобто гендерна приналежність суттєво впливає на спосіб вчинення злочину.

Часто причиною скоєння злочину є емоційно нестійкий стан. Тобто людина скоює злочини в тому випадку, якщо вона вичерпала всі законні способи ефективно впоратися з напругою. Однак чоловіки і жінки зазвичай по різному переносять напругу та стрес. Чоловікам притаманні агресивні поведінкові реакції, спрямовані в оточуюче середовище, що зовсім нетипово для жінок, які схильні занурюватися в собі зі своїми проблемами. Цей факт пояснює гендерний розрив в правопорушеннях.

Можна зробити висновок, що і жіночу, і чоловічу злочинну діяльність можна набагато краще зрозуміти, якщо взяти до уваги те, як глибинні відмінності між життям чоловіків і жінок формують різний характер чоловічих і жіночих правопорушень.

Коляда М.

НТУУ «КПІ» ФТІ, ФІ-33

Науковий керівник:

Коломієць Т.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ЖІНКИ В БІЗНЕСІ. ГЕНДЕРНА НЕРІВНІСТЬ В СФЕРІ УПРАВЛІННЯ

З давніх-давен зароджувалася ця страшна проблема, гендерна нерівність. Жінки не мали право ні на освіту, ні на самореалізацію. Навіть у сучасному світі, в Саудівській Аравії жінки не мають право ні на освіту, ні на працевлаштування. Мабуть, саме через історичну гендерну нерівність зародилось багато стереотипів, щодо того що жінки не можуть керувати та досягти успіху без допомоги чоловіків. Я хочу навести приклади, найбільш відомих стереотипів.

- Жінки не можуть одночасно мати успішну кар'єру та щасливу родину.
- Жінки втрачають жіночність на шляху до успіху у бізнесі.
- Чоловік-керівник – це природне явище, проте жінка-керівник – це лише виключення із правил
- Жінка-керівник має недостатньо жорстку позицію
- Жінка може досягти успіху тільки у традиційних для неї сферах діяльності

- Жінка-керівник не здатна іти на ризик при прийнятті важливих рішень.

Не дивлячись на ці стереотипи, у сучасному світі багато жінок досягли успіху у бізнесі та керуванні. Але про таких жінок зароджуються нові стереотипи.

1. Жінка-керівник –це «сніжна королева»

Прикладом такої жінки є Міранда Прістлі, що є одним з головних персонажей фільму «Диявол носить Прада». Вважають, що вона має льодяну душу. Впевнена у собі жінка, егоїстична. Проте насправді чутлива та ранима.

2. Самотня

Джанет Наполитано – міністр національної безпеки США. Вважається, що вона отримала цю посаду, через те що самотня та може приділяти роботі 19-20 годин на добу.

3. Жорстокість

Джилл Абрамсон – перша жінка, що стала керівником дуже впливової газети «The New York Times». Припущення, щодо її жорстокості з'явилися, через те, що коли вона була простою журналісткою, вона проводила розслідування, які вимагали жорстокості та безцеремонності. Сьогодні вона вимушена доводити всьому світу, що вона не така, якою себе зарекомендувала.

4. Має слабку волю

Президент Коста-Ріки Лаура Чинчілья стикається із думкою, що жінки більше схильні до одностайності через «природну слабкість». Проте, для цієї жінки успіх – це досягнення колективу, а не однієї людини. Вона розумно розподілила обов'язки в її команді.

5. Схожість з чоловіками

Більшість людей мають думку, що впливова жінка повинна бути схожою на чоловіка, тобто мати діловий вигляд. Прикладом такої жінки є Крістін Лагард.

6. Потурання

Вважається, що жінки досягають успіху, завдяки поблажкам, а не завдяки тому, що працюють більше та краще за всіх. Вплив цього стереотипу почула на собі відома американська журналістка Енн Керрі. Проте, цей вплив відчують на собі і багато інших жінок.

7. Емоції

Природно жінки емоційніші за чоловіків. Існує така думка, що ці емоції заважають жінкам побудувати вдалу кар'єру. Так, відома політична діячка Хіларі Клінтон, холоднокровно боролася за посаду президента, але потрапила під «обстріл» журналістів, що побачили сльози на її очах, через це виникло багато дискусій, с приводу того, чи зможе вона керувати.

8. Боротьба за рівні права

Якщо жінка досягає успіху, то більшість людей, розцінює це як жагу, показати, що жінки не гірші за чоловіків.

9. Група підтримки.

Дуже часто в жінках не спостерігають такої якості, як лідер, та вважають, що задача жінки в житті – підтримка, а не просунення власних ідей.

Існує багато стереотипів про жінок та чоловіків. Частина з них кажуть, що чоловіки-керівники, і тільки вони можуть досягти успіху, інша частина стверджує що в сьогоденні жінки керують світом. Я вважаю, що це все стереотипи, та хто кращий у бізнесі, в управлінні, залежить конкретно від особи, яка намагається досягти успіху. Щоб добре робити свою справу – її треба відчувати, треба мати гарну інтуїцію та лідерські якості. Якщо ти хочеш досягти успіху ти повинен багато працювати, вміти

повести за собою людей та не боятися ризикувати. Це не залежить від статі. Оскільки існує і багато чоловіків, які підвласні жінкам, так і жінок, що ніколи не підуть проти чоловічого слова.

Науменко О.В.

3 курс, ФТІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Коломієць Т.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

РОЛЬ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

В протизагагу тому часу, коли жінки взагалі не мали право на навчання, сьогодні дарує шалені перспективи для становлення жінок на рівні з чоловіками як у технічних, так і в гуманітарних сферах. Тому склад груп студентів на будь-яких спеціальностях у ВНЗ «різношерстий», як і склад викладачів предметів. Всі «живуть в мирі і злагоді», але проблема гендерних стереотипів зачепила і освітню сферу. Гендерні стереотипи – це уявлення в суспільстві про соціальні ролі чоловіків і жінок, їх психологічні та фізіологічні особливості.[1]

Щодо викладачів вишів, то вони поділяються на тих, хто мають стереотипи на рахунок можливостей тої чи іншої статі, і на тих, хто вважає, що перед навчальним планом всі рівні. Якщо говорити, наприклад, про ставлення викладача до студентки, це може бути підвищення оцінок, чи виправдання помилок словами типу: «Ну, вона ж дівчинка, їй можна пробачити». Тоді, коли до хлопців вимоги залишатимуться жорсткими і непохитними. Якщо брати відносини викладача-жінки до студента, то нерідко виникають моменти, коли, в протизагагу до попередньої ситуації, до хлопців ставлення м'якше, ніж до дівчат.

Вищезазначені проблеми виникли не з повітря. Таке ставлення до дівчат і хлопців формується ще на початку освіти, в загальноосвітніх школах, гімназіях та ліцеях. Дівчата мають носити юбки та сарафани, хлопці – брюки і піджаки; серед шкільних предметів існують ті, які вимагають вивчення їх лише дітьми однієї статі, навіть в примітивних задачах з математики дівчата граються ляльками, хлопці ж виловлюють рибу. Через проведення гендерних експертиз підручників та навчальних програм в з'ясувалось, що гендерні упередження “зашиті” у вигляді цінностей або ідей у зміст начебто нейтральних текстів чи ілюстрацій.[2, с. 145] Якщо говорити про матеріали, що потрібні для вивчення у вишах, на мою думку, вони менш гендерно напрямлені, бо такі книжки вже містять сухі викладки більш серйозних матеріалів. Звісно, це добре для вищої освіти і здавалось би, що нічого не викликає загрози виникнення гендерних стереотипів, але одинадцять років в загальноосвітніх закладах так швидко не забуваються, і сформовані або нав'язані школою дещо сексистські погляди студенти разом із викладачами несуть з собою до ВУЗів.

Аналіз цих проблем викликає питання: чи можлива освіта без сексизму? З цією проблемою почала боротись феміністична педагогіка, що прагне створити менш ієрархізоване навчальне середовище, а також надати процесові навчання більшої емоційності[2, стр. 149]. Вона пропонує дещо змінити тактику викладання, впроваджуючи правила поведінки для вчителів та викладачів, які спрямовані на ліквідацію гендерної нерівності. Це великий крок, але потрібно «копати глибше» і долати ті «підводні камені», що зашиті в, здавалось би, яскравих і нешкідливих підручниках та очевидних правилах поведінки, за якими виховують дітей в школі.

Здається, що наступна ланка освіти – ВУЗ позбавить нас виникнення гендерної проблематики через відсутність шкільної форми тощо, але як викладачі, так і студенти несуть в собі нав'язані думки щодо гендерної нерівності. Тому не дивно, що в освітній сфері виникають проблеми, пов'язані з відносинами викладача і студента не як компонентів навчального процесу, а як складовими соціального життя.

Формування гендерних стереотипів починається змалечку, тягнеться за нами аж до закінчення ВУЗу, тому потрібно глибше занурюватись в цю проблему, бо освіта грає провідну роль у формуванні людини як особистості, індивідуальності і члена соціуму, порушувати питання ліквідації виникнення гендерних стереотипів задля забезпечення повноцінного розвитку кожного з нас.

Санак О.Є.

3 курс, ФТІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Коломієць Т.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ У СФЕРІ ОСВІТИ ТА НАУКИ

Гендерна нерівність людства проглядається споконвіків у різних сферах діяльності людини. Одним з найвизначніших для самої людини можна назвати сферу освіти, адже саме з неї починається основне становлення особистості, формування її психіки, спрямування думок у те чи інше русло. І як не дивно, в цій сфері присутня дуже значна гендерна нерівність.

Початок історії цієї нерівності походить ще з давніх давен, адже жінки дуже довгий час мали ущемлені права та свободи, не мали можливості повноцінно розвиватись, а про отримання освіти взагалі не йшлося. В українській історії ХІХ століття згадується також розмежування хлопчиків та дівчаток на рівні відмінних навчальних програм. Але з часом політика щодо жінок змінювалася і вже на початку ХХ століття жінки отримали право навчатися в університетах навіть у Російській імперії, яка була на той час однією з жорстких, реакційних та відсталих держав в соціальній політиці.

Дивлячись крізь призму історії жінку можна назвати тією, кого постійно обмежували. Але чи можливо так сказати сьогодні – в дні високих технологій та відкритих прав і свобод. В наші дні жінок стараються не обмежувати, принаймні, публічно. Говорячи про освіту, варто сказати, що дискримінація існує, але вона скоріше прихована – на рівнях початкових шкіл, в яких саме закладається та нерівність між жінками та чоловіками. Аналізуючи статистику можна сказати, що у навчальних підручниках частіше використовують чоловічих персонажів як суб'єктів дослідження, під час уроку дівчат запитують рідше, ніж хлопців. Варто додати, що у освітній сфері жінок з вищими ступенями освіти значно менше за чоловіків. Також прекрасна стаття людства більше схильна до гуманітарних наук, ніж до точних. Але чим це можна пояснити?

На мою думку, значна перевага чоловіків у кількості досягнень в науці залежить виключно від самої природи. Жінки носять «тягар» материнства, виношування дітей. І в плані кар'єри це дійсно тягар, адже більшості доводиться вибирати між сім'єю та роботою, а материнство дуже важко поєднати з роботою, тому має місце вибір одного з двох.

Але з іншого боку чи все настільки погано? Відомі жінки-науковці також присутні в нашій історії і не можна заперечувати того, що вони можуть досягати значного успіху у сферах освіти та науки, і інколи навіть більшого, ніж досягають чоловіки.

Виходячи з вище сказаного, я хочу сказати, що сьогодні проблема гендерної нерівності в освіті та науці все ж існує, але вона може бути подолана, і досягти значного успіху жінці в цих сферах можливо. Головним в цій справі є лише бажання і зусилля як жінок, так і чоловіків. Наскільки сильним воно буде – настільки здійсненням буде подолання цієї нерівності.

Саханда П. П.

3 курс, ФТІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Коломієць Т. В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

РУЙНУВАННЯ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ВІЙСЬКОВІЙ СПРАВІ

Служба в армії – це чоловіча справа. Так вважає майже кожен українець. Склався стереотип, що військовослужбовці – це люди сильні духом та тілом, витривалі, сміливі та рішучі. Та чому люди звикли характеризувати так тільки чоловіків? Історія має безліч прикладів сильних жінок, про яких важко сказати, що вони є представницями слабкої статі.

Перша світова війна стала кризовим етапом в історії. Важливими є проблеми «жінка та війна», «жінка та армія», так як роль жінок у попередніх війнах майже не досліджувалася. Саме під час Першої світової військова справа перестала бути суто чоловічою.

Часто кажуть, що жінки є слабкими та неефективними у бойових ситуаціях. Та дослідження переконують, що вони є більш «живучими» при численних навантаженнях. Краще розвинена інтуїція є сильною стороною жінок, про що стверджують результати багатьох психологічних досліджень. Також жінки є значно спостережливішими від представників чоловічої статі.

Важливою особливістю є те, що у жінок, порівняно з чоловіками, дуже добре розвинений боковий зір, що дає їм зрозуміти всі деталі місцевості одним поглядом. Відомо, що жінки використовують одночасно дві півкулі мозку, на відміну від чоловіків, у яких кожна півкуля має свою жорстку специфіку. Це і є причиною того, що жінки можуть виконувати кілька справ одночасно, чим не можуть похвалитись чоловіки. Статистичні дані досліджень стверджують, що рекордні фізичні досягнення чоловіків 90-их років, на даний момент під силу жінкам [1]. З цього можна зробити висновок, що при однакових умовах підготовки та однаковому відношенні до справи, жінки нічим не гірші від чоловіків у виконанні своїх обов'язків. Розуміючи зміну стратегій бойових дій, можна прийти до висновку, що кількість і сила м'язів не є критичною, тому стать не має бути головним критерієм визначення ролей чоловіків і жінок.

За словами військової еліти, сумлінно, з повною віддачею виконують свої обов'язки саме жінки-військовослужбовиці. Найбільшими перевагами у службі жінок є велика працездатність, відповідальність та самодисципліна. Також військовослужбовиці набагато рідше порушують дисципліну.

Відомо, що першими зрівняли права жінок і чоловіків у Канаді в 1895 році. В мирний час жінки допускались проходити військову службу в бойових частинах. В 1917 році у Збройних силах Великої Британії сформувались Жіночі королівські ВПС. А от США – приклад держави, де жінки мають можливість займати велику кількість саме військових посад. Наприкінці 2015 року Ештон Картер, Міністр оборони США, заявив, що жінкам стануть доступні нові позиції, в тому числі в піхоті, розвідці та спецпідрозділах.

Іншою є ситуація в Україні. Порівняно з іншими країнами, кількість військових посад, які можуть займати жінки дуже мала. Головною причиною дискримінації жінок у військовій справі є стереотипи про їх роль і місце в соціумі. Так стверджують дані соціологічного опитування, проведеного Міністерством оборони у 2010 році. Як не дивно, в ЗСУ не було жодної жінки-генерала, з чого можна зробити висновок про те, що жінці не вийде зробити кар'єру в українській армії, не дивлячись на неабиякий професіоналізм.

Насамкінець слід зазначити, що в Збройних Силах України відбувається не простий процес впровадження гендерної політики. Поки всі зміни не є природними, вони можуть швидко зруйнуватися. Зараз актуальними є дві речі: бажання керівників (чоловіків) щось змінити у цьому питанні і бажання жінок не жити по-старому – чогось досягти.

Список використаної літератури:

1. Дубчак, Н. І. Жінки у Збройних Силах України: проблеми гендерної політики – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/book/StrPryor/9/25.pdf>.

Столова О.В.

3 курс, ФТІ, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Коломієць Т.В., к.філос.н., доц. ФСП НТУУ "КПІ"

ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ

Чи повинна жінка займатися політикою? Ця проблема постала дуже давно, а саме у 1791 році. Ще за часів Французької революції маловідома письменниця Олімпія де Гуж казала: «Якщо жінка має право зійти на ешафот, то вона повинна мати право піднятися на трибуну». Ці слова коштували їй життя, але вони ж принесли їй безсмертя.

Деякі люди не розуміють, як такі поняття як політика та жінки - можуть так гармонійно зливатися в одне ціле. В суспільстві звикли сприймати жінок як «слабку статтю», яка виконує функції пов'язані з народженням та вихованням дітей, турбується за рідними, доглядає за господарством, але ніяк не займається вирішенням проблем держави та суспільства в цілому. Проте в наш час існує багато прикладів жінок - політиків, що руйнують цей стереотип та досягають «висот» у цій сфері, а саме:

- Ангела Меркель - перший в історії Німеччини канцлер жіночої статі;
 - Маргарет Тетчер, або як її ще називають - «залізна леді»- перша жінка прем'єр-міністр Великобританії;
 - Кондоліза Райс - 66-й Держсекретар США – перша жінка-радник президента США по національній безпеці.
 - Хілларі Клінтон - найвпливовіша жінка в американській політиці.
- Ну, і, нарешті, Юлія Тимошенко - перша жінка- прем'єр-міністр України.

І все ж таки жінки продовжують зазнавати дискримінації у політиці, не дивлячись на те, що принцип рівності прав жінок та чоловіків закріплено в Конституції України (стаття 24); рівне виборче право забезпечується згідно з п.1 ч.5 ст. 3 Закону України «Про вибори народних депутатів України»; відповідно до ст.15 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» політичні партії та виборчі блоки передбачають представництво жінок і чоловіків у відповідних виборчих списках. Однак влада не в змозі захистити від проявів дискримінації за ознакою статі, добитися притягнення порушників до відповідальності. Тож, доступ жінок до політики в Україні залишається вкрай обмеженим: на сьогодні у Верховній раді жінки становлять лише 12.1%. Для порівняння показник представництва жінок у національних парламентах країн Європи станом на листопад 2015 року становив 26,6%, а у світі загалом - 22,9%. [1]

У 2015 році Україна посіла 67-ме місце серед 145 країн світу. І порівняно з 2014 роком, рейтинг України знизився на 11 пунктів. І це все через низький показник рівності щодо політичного представництва. [1]

Можна казати про збільшення кількості жінок в українському парламенті (протягом 1990-2015 років), але складно назвати це збільшення прогресом (з 2,8 % у 1990 році до 12% у 2015 році). [2] Іспанія, Фінляндія, Швеція - держави з найбільшим відсотком жінок у політичній діяльності, а саме більше 40%. Ось до таких результатів треба прагнути Україні.

За результатами багатьох досліджень, можна зробити висновок, що завдяки участі жінок в політичній діяльності, суспільство розвивається стабільніше. Держави ж з низьким рівнем представництва жінок у процесах прийняття рішень потерпають від недостатнього врахування потреб та інтересів населення. Таким чином, жінки потрібні у владі, оскільки вони об'єктивно виступають як каталізатори змін. [3]

Список використаної літератури :

1. Забезпечення гендерної рівності: важливо та актуально:
<http://krona.org.ua/zabezpech-gender-rivn.html>

2. Гендерні квоти проти статусу-кво : доступ жінок до політики:

<http://50vidsotkiv.org.ua/genderni-kvoti-proti-statusu-kvo-dostup-zhinok-do-politiki/>

3. Зарубіжний досвід участі жінок у політиці
<http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/35/Andronik.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Тихоничев Р. М., Глушич Н. В.

3 курс, ФТІ, ВПІ НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Коломієць Т.В., к.філос.н., доц., ФСП НТУУ «КПІ»

РОЛЬ РЕКЛАМИ У ПРОПАГУВАННІ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ

В інформаційному суспільстві засоби масової комунікації відіграють визначальну роль у впливі на масову свідомість. Враховуючи те, яку аудиторію охоплює медійний простір, він може працювати на подолання стереотипів та створення нових, більш прийнятних у стосунках між статями. Та, на жаль, медіа активно експлуатує вже існуючі стереотипи, ще більше укорінюючи їх у свідомості українців. Аби перевірити гіпотезу про те, чи дійсно реклама впливає на укорінення

гендерних уявлень українців, ми вирішили провести власне дослідження рекламних роликів на телебаченні.

Провівши дослідження рекламних кампаній всесвітньовідомих брендів, дійшли до висновку, що деякі з них не акцентують уваги на гендерній нерівності, а інші використовують її як основу сюжету. Тож, розглянемо докладніше приклади таких кампаній.

Реклама побутової хімії. Із більшості переглянутих рекламних роликів можна зробити висновок, що виконувати хатню роботу має тільки жінка. Більше того, чоловік у рекламному роликуну з'являється тоді, коли вся робота вже виконана. «Vanish», «MrProper», «Calgon». Хоча деякі рекламні ролики все ж або залучають до процесу чоловіків, або просто говорять, що, наприклад, жінка не посудомийка – «Gala» та «Finish».

Реклама продуктів. «Наша ряба», «Ролтон», «Президент», «Бельвіта» – звертають увагу саме на те, що жінка готує, а чоловік лише споживає їжу. Лише «Торчин» та йогурти «Чудо» не розподіляють статі у своїх рекламних роликах. Реклами «Торчин» також пропагують сімейні цінності у приготуванні вечері разом. Із реклами різних продуктів для сніданку складається враження, що чоловіки не снідають взагалі.

Реклама лікарських засобів диференціює жінок та чоловіків. З великої кількості переглянутих роликів виходить, що чоловіки переважно мають захворювання шлунку (розлад, діарея тощо) та грип. Лише реклама «Піносолу» та «Називіну» однаково була орієнтована на жінок та чоловіків. Реклама техніки. Реклама смартфонів та ноутбуків однаково залучає статі до рекламування. Хоча реклама телевізорів зазвичай використовує чоловіків, що лише вони дивляться його, відпочиваючи. А жінка при цьому може підносити їжу. Реклами кухонної техніки підкреслює роль жінки, як хатньої робітниці. Особливо ми звернули увагу на рекламні компанії до 8 березня. Більшість кухонної техніки рекламують як чудовий подарунок. Хоча жінка – це перш за все особистість. Якщо говорити про автомобілі у контексті техніки, теж бачимо помітний зсув у бік чоловіків. Не зважаючи на те, що жінки вже досить давно водять авто. Реклама послуг банків. Зазвичай, чоловіки беруть кредити на бізнес, квартиру, авто тощо. А жінки лише на шопінг.

Окремою темою хочемо відзначити рекламу засобів, що пов'язані з доглядом за дитиною. У більшості рекламних роликів ключовою особою по догляду за дитиною є мама. А тато, якщо і залучається до сюжету, то тільки як безпорадний чоловік. Краще було б навпаки залучати тата, як сильну опору для маленької дитини, що він теж може дати їй раду.

Отже, розглянувши рекламні ролики різноманітних товарів і послуг., можемо зробити висновок, що вони продовжують пропагувати гендерні стереотипи. А значить і укорінювати думку про соціальні ролі жінки та чоловіка: жінка – слабка, залежна домогосподарка, чоловік – сильний, активний годувальник або той, хто не приймає участі у житті родини. Тому хочемо нагадати про певні умови подолання цієї проблеми: перевіряти рекламу на наявність статевої дискримінації (адже цей пункт є у кодексі рекламної практики) [1] та змінити загальну тенденцію рекламних сюжетів на гендерно-нейтральні.

Список використаної літератури:

1. Міжнародний кодекс рекламної практики – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988_010http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988_010

СЕКЦІЯ № 15. ДІАЛЕКТИЧНА ЛОГІКА: «ДІАЛЕКТИКА І КУЛЬТУРА»

Куратор секції: Піхорович В.Д., ст. викладач

Алушкин С. В.

6 курс, ІХФ, НТУУ «КПІ»

Научный руководитель:

Барбаш В.А., к.х.н., доц. ІХФ НТУУ «КПІ»

ФИЛОСОФСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ПСИХОЛОГИИ ФРЕЙДА

Фигура Зигмунда Фрейда оставила значительный след в истории и культуре XX и XXI вв. Несмотря на эту влияние, учение Фрейда поддавалось критике ещё при жизни его создателя. Всю критику можно условно разделить на несколько категорий, в зависимости от того, кто критикует. Позитивисты в лице, например, Карла Поппера, утверждают, что психоанализ невозможно фальсифицировать, а, следовательно, он является псевдонаукой. Карл Ясперс, как экзистенциалист, упрекал Фрейда в детерминизме, непризнании дуализма психики и тела, а также утверждению возможности сознания к познанию собственного бессознательного.

Можно перечислить ещё много известных критиков фрейдизма, однако всех их, кроме Эриха Фромма, объединяет лишь желание абстрактно отрицать учение Фрейда, пытаясь предать забвению, заменив его своим. Такое отрицание остаётся на уровне рассудка и не способно привести к развитию ни одной стороны противоречия. В случае Фромма можно наблюдать попытку осмыслить Фрейда исторически, однако результат получился неполным, т.к. он пытался синтезировать фрейдизм и марксизм лишь по их итоговым положениям, не углубляясь в их философскую сущность. Применение диалектики для выявления логики развития правомерно, когда нечто рассматривается в своих отношениях не только с иным, но и с самим собой.

Для понимания сущности фрейдизма необходимо углубиться в ту философию, из которой он происходит, ведь, несмотря на расхожий миф, Фрейд не был первым, кого заинтересовало человеческое бессознательное. Но в первую очередь, следует помнить, что Фрейд на протяжении всей своей научной деятельности оставался строгим детерминистом и рационалистом, т.е. опирался на Спинозу, Лейбница, Канта и Фихте. От диалектического метода его отделял один шаг в виде Гегеля, но Фрейд выбрал линию Шопенгауэра и Ницше, видимо, из-за того, что у него уже начали зреть собственные представления о бессознательном, которое наделялось такой исключительной ролью в человеческой деятельности именно в иррационалистической философии. Об этом Фрейд себе признаётся в работе «По ту сторону принципа удовольствия»: «Мы нечаянно попали в гавань философии Шопенгауэра, для которого смерть есть «собственный результат» и, следовательно, цель жизни, а сексуальное влечение воплощает волю к жизни» [1, глава 6]. Фрейду так и не удалось выйти из этой «гавани Шопенгауэра» и достичь своей основной цели – научить человека рационально анализировать свои собственные иррациональные побуждения.

Хоть Фрейд и был материалистом, ему не хватило логической строгости Спинозы, чтобы построить действительно целостную картину человеческой психики, как атрибута материи. Фрейду удалось разложить человеческую психику на части, но не удалось их собрать снова воедино, хотя Гегель дал ответ на этот вопрос: «Дух действителен не как интеллект, не как воля, но как воля, которая есть интеллект, то

есть в интеллекте они суть единство двух всеобщностей, а во всеобщей воле они суть завершённая самость. Они суть знание о своём бытии, и их знание есть духовное: всеобщая воля» [2, с. 285].

Таким образом, современным исследователям Фрейда следует принять во внимание использование диалектической логики не только лишь для понимания причин заблуждений великого психолога, но и для качественного преодоления их, ведь именно отрицание с удержанием позволит этому революционному учению развиваться и дальше.

Список использованных источников:

1 – Фрейд З. По ту сторону принципа удовольствия. – М.: 1992. – 58 с.

2 – Гегель Г.В.Ф. Работы разных лет. В двух томах. Т.1. – М.: Мысль, 1972. – 668 с.

Вареник Я.Ю.

аспирант ФСП НТУУ «КПИ»

Научный руководитель:

Девтеров И.В. д.филос.н., проф. ФСП НТУУ «КПИ»

О ЭСТЕТИЧЕСКОЙ ПОТРЕБНОСТИ

Название потребует объяснений. Любители острых вопросов спросят – да какая же это потребность? Это скорее пиршество довольного своей жизнью человека, действительная же потребность – это то, в чем человек нуждается, без чего жить не может. С одной стороны, признавая такое утверждение справедливым, мы тем самым протаскиваем определенное понимание эстетического как свойства предмета, а его влияние на человека объявляем удовольствием. Такое суждение будет не столько ошибкой в мышлении, сколько оправданием необходимости нечеловеческого поведения в нечеловеческих условиях. Но в этом случае история человечества готова предоставить примеры тысяч самых обычных поступков, опровергающих такую логику. Например, как объяснить поступок Сократа, Джордано Бруно или Януша Корчака? Мало будет назвать это безрассудством или показным героизмом, так же как и нельзя назвать это личной потребностью. Да и вообще, любое обвинение только в личной заинтересованности человека в таком поступке будет выглядеть неубедительно.

Можно не только выразить сочувствие, но и понять этого человека. Ведь многие из нас хотя бы в один момент своей жизни совершают поступок не столь героический, но не менее значимый – выражающий интересы общества в целом. Вот только значение такой поступок приобретает в своей безликой форме, порой незамеченный или воспринятый как случайность, он выражает ту целостность общественного идеала – действительного движения, которое и есть единственно человеческое действие.

Важно отметить, что не каждый человек готов действовать по-человечески – будь то новорожденный или взрослый – этот способ действия каждый вырабатывает в своей общественной практике, где «человек не теряет самого себя в своем предмете лишь в том случае, если этот предмет становится для него человеческим предметом, или опредмеченным человеком» [2, с.121]. Более того, невозможно ограничиться такой выработкой как прививкой и забыть о ней на много лет вперед. Нельзя быть человеком лишь немножко, но получается именно так: любой

человек эпохи разделения труда, является человеком лишь в меру своей профессиональной деятельности.

Этот же процесс опредмечивания человеческой сущности и лишает возможности видеть этот предмет по-человечески – видеть за этим предметом другого человека, за личной потребностью – потребность другого – находя во всем богатстве человеческой культуры лишь свой частичный – профессиональный – интерес. А в самом общем выражении такой профессионал способен наблюдать за каждым человеческим предметом их меновую стоимость, выраженную во всеобщем эквиваленте. Это же касается и всеобщей человеческой чувственности, когда она отчуждена от человека главным образом в предметах искусства. Но умение обращаться с этими предметами выступает моментом выработки такой человеческой способности, «которая, будучи развитой, реализуется в любой сфере человеческой деятельности и познания – и в науке, и в политике, и в быту, и в непосредственном труде» [1]. Чем более сложным становится процесс общественной жизни, тем более решающую роль способен сыграть человек в этой истории. Но вот что это будет за будущее, во многом зависит от того, что это будет за человек и будет ли он способен увидеть за сегодняшними действиями то действительное движение, которое приоткрывает двери в завтрашний день.

Список використаної літератури:

1. Ильенков Э.В. «О специфике искусства» [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://caute.ru/ilyenkov/texts/iki/ars.html>
2. Маркс К., Энгельс Ф. Соч., 2-е изд. Т.42, – М.:ИПЛ, 1974. – 535с.

Кононович М.А.

3 курс, ФСП, НТУУ «КП»

Науковий керівник:

Піхорович В.Д. ст. викладач, ФСП НТУУ «КП»

ІДЕЯ ОБ'ЄКТИВНОСТІ ПРЕКРАСНОГО: ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ

Ми стикаємося з прекрасним кожен день: будь це червоні пелюстки троянд, або пухкі губи молодої дівчини, або картина на стіні, або спів вуличного музиканта в метро. Але чим ж являється це дивне поняття прекрасного, яке здається таким зрозумілим? Під словом «краса» ми розуміємо все, що нам подобається. Але крім того прекрасне також є щось досконале. Як досконале і те, що приносить задоволення глядачеві, поняття прекрасного стає величиною і об'єктивною, і суб'єктивною, тобто виходить сама краса має два виміри. Але це не паралельні один одному виміри. Бо вони включаються в поняття прекрасного, і будучи суперечливими, включають і заперечують один одного.

Це протиріччя в понятті прекрасного хвилювало мислителів ще з часів появи людини розумної. Але аналізуючи судження представників різних епох, починаючи з глибокої античності і аж до наших днів, можна помітити, що розуміння прекрасного і бачення шляхів його реалізації залежало багато в чому від часу, в якому жив мислитель, від віри або невіри в божественне начало буття, від рівня розвитку науки і техніки. Радянський філософ Е.В. Ильенков стверджував з цього приводу: «Мистецтво є продукт розвиненої, професійно вдосконаленої сили уяви і фантазії. Твори мистецтва виступають як предметно втілена, реалізована в словах, в звуках, в фарбах,

в камені або в русі людського тіла сила уяви. Сила перетворює розрізнені враження в цілісний образ зовнішнього світу» [1].

Представники об'єктивного ідеалізму розуміли прекрасне як щось вище, те, через що здійснює себе ідея Бога чи Абсолюта, а так само те, що розуміється як першооснова, причина буття і знаходиться в метафізичній сфері. Істина і краса, за Гегелем, одне і теж; відмінність у тому, що істина є сама ідея, як вона сама в собі існує і мислима. Ідея ж, демонстрована зовні, для свідомості стає не тільки істиною, але і прекрасною. Прекрасне є прояв ідеї [2].

Філософи об'єктивісти розуміли свідомість не як самосвідомість, а як знання, що міститься в ідеях, в тому числі і в ідеї краси. Виходячи з цього, знання утворюється в результаті пізнавальної діяльності суб'єкта, здійсненої за допомогою мислення.

Все ж окремо ні об'єктивне бачення, ні суб'єктивне не здатні дати повне, цілісне розуміння даної проблеми. І тільки в єдності ці аспекти розгляду можуть допомогти в досягненні розуміння прекрасного. Пояснити цю єдність можна при розумінні ролі суспільно-історичної практики, творчо-предметної людської діяльності для виникнення естетичного ставлення людини до дійсності. Е.В.Ільєнко показував недостатність для визначення сутності естетичного відношення ні формального розуміння прекрасного, що зводить його до тих чи інших якостей зовнішньої форми предметів і явищ (ритму, симетрії, доцільності, гармонійності і т. п.), властивого переважно метафізичному матеріалізму, ні трактування прекрасного як чисто духовного явища або суб'єктивного ставлення, властивої ідеалізму. Прекрасне, як і мистецтво, і естетичне ставлення людини до дійсності взагалі, являє собою один із проявів діалектики реального і ідеального, як і внутрішньої діалектики самого ідеального. [1]

«Людина в своїй практиці виділяє власну форму і міру речі і орієнтується у своїй діяльності саме на неї. Тому форма краси, пов'язана з доцільністю, і є якраз не що інше, як «чиста форма і міра речі», на яку завжди орієнтується цілеспрямована людська діяльність» - стверджує Е.В. Ільєнков. Осягаючи прекрасне, людина осягає об'єктивну міру речі, представляє собою прояв її сутності в предметно-чуттєвому образі. Але осягати її вона може тільки тому, що сама творить у своїй суспільно-історичній практиці речі відповідно своїм об'єктивним мірам речей. В цьому процесі створюється той світ культури, який демонструє в предметній сфері духовний зміст людства і який, за Ільєнковим, і є світом ідеального. Мистецтво належить саме цьому світу[3].

Як бачимо поняття прекрасного має довгу історію свого становлення і виникло разом з основоположними питаннями філософії. Простеживши боротьбу суперечностей в понятті прекрасного і тільки подолавши їх діалектичним способом, можливо дійсно усвідомити об'єктивну сутність прекрасного.

Список використаної літератури:

1. Ільєнков Э.В. «Об идолах и идеалах». 2-е изд. К.: «Час-Крок», 2006. – с.219.
2. <http://esthetiks.ru/gegel-lektsii-po-estetike/tom-1.html>
3. Ільєнков Э.В.. Об эстетической природе фантазии 1. «Панорама». Ежегодник. Москва, 1967, с. 25-42.

СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

У світі, стрімко мінливих технологій, інновації важливі для всіх компаній, незалежно від їх розміру, місця розташування і галузі. Компанії, які не можуть змінити свою пропозицію або поліпшити свою роботу у відповідь на зміни в навколишньому світі, зазвичай залишаються на узбіччі, і їх обганяють більш спритні конкуренти.

Інновації - це результат інноваційної діяльності, у вигляді нового чи удосконаленого продукту або технологічного процесу, який має якісні переваги і використовується у практичній діяльності.

Інноваційна культура - це знання, вміння і досвід підготовки і всебічного освоєння нововведень в різних областях діяльності при поєднанні в інноваційній системі динамічної єдності старого, сучасного і нового.

Компанії по всьому світу для майбутнього розвитку роблять ставку на свою здатність до інновацій. Інновації є ключем корпоративної дисципліни, в якій існує великий резерв для поліпшення.

Компанії прагнуть створити культуру, сприятливу для експериментів, однак часто не можуть довести цю справу до кінця. Креативна культура - це культура, в якій кожен працівник мотивований до пропозиції ідей і в якій присутня висока ступінь толерантності до невдач. Однак багато компаній не роблять кроків для забезпечення таких умов.

В останні роки в міру прискорення темпів технологічних змін здатність швидко і креативно адаптуватися до мінливих умов стала ще більш важливою для успіху компанії.

Держсектор також демонструє ентузіазм по відношенню до інвестицій в розвиток навичок серед дорослого працездатного населення, хоча і в меншій мірі, ніж компанії.

Інновації з більшим ступенем імовірності виникнуть в культурі, яка цінує креативність і нові шляхи мислення. Три основні чинники, що характеризують інноваційний бізнес це: по-перше, культура, котра стимулює висування ідей кожним працівником, по-друге, високий ступінь толерантності до невдач і, по-третє, сильне керівництво.

Також, компанії повинні більш активно інвестувати в навчання персоналу креативності в роботі.

Глобальні компанії намагаються швидко і гнучко реагувати на ринкові і технологічні зміни шляхом розвитку культури інновацій. Для цього компанії використовують різні способи - стимулюють співробітників генерувати ідеї, створюють системи для обміну ідеями та інформацією, переконують, що епізодичні невдачі прийнятні, і прагнуть усунути комунікативні недоліки, які виникають всередині організації.

У міру того, як компанії приділяють все більше уваги інноваціям, вони повинні практикувати на ділі те, що вони проповідують - або, як каже Фабіан Шлага з Nokia, вчитися бути інноваційними в тому, як вони створюють інновації. І насправді,

зусилля, спрямовані на поліпшення здібностей компанії до інновацій, самі по собі є вправами в застосуванні експериментального підходу і безперервному навчанні.

Савчук Ю.В.

2 курс, ФТИ, НТУУ «КПІ»

Научный руководитель:

Пихорович В.Д., ст. преподаватель ФСП НТУУ «КПІ»

ДИАЛЕКТИКА ЛИЧНОСТНЫХ ОТНОШЕНИЙ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ

Как бы не казалось очевидным обратное, человеческие отношения не определяются отдельными личностями, а вызревают исторически внутри общества как целого. Но они не могут быть реализованы иначе, как только в виде определенного исторически сформировавшегося типа личности и соответствующих ему отношений между людьми.

Для диалектического понимания предмета важно первым делом заметить противоречия, которыми определяется изменение сути и формы общественных отношений. Из этих противоречий следует далее выделить те, которые являются внутренними.

А противоречием отмечено само возникновение человека. Ведь поначалу нет ещё ни человека, ни общества, но в то же время человек был порожден необходимостью, заложенной в природе самой материи [1].

«Труд делает из обезьяны человека» – сказал Фридрих Энгельс. Достаточно лишь иметь в наличии обезьяну (на самом деле человек возникает не из обезьяны, а от общего с обезьяной предка), с одной стороны приобретшую некоторые биологические предпосылки способности к труду, а именно: освободившую передние конечности вследствие прямохождения, имеющую задатки языкового аппарата для обмена информацией, а с другой – вследствие изменений внешней среды, утратившую возможность приспосабливаться к ней животным способом. Первым орудием труда будущему человеку послужат органы его собственного тела, которые он будет постепенно усиливать с помощью орудий. Важно заметить, что любая деятельность животного трудом считаться не может, она будет лишь актом приспособления его к окружающей среде, тогда как труд человеческий будет актом приспособления среды под себя.

Человек, поначалу сделавший орудия труда продолжением своих органов, в становлении своём обрекает себя на роль придатка к этому орудью. Но в то же время в деятельности своей он обретает огромные преимущества по сравнению с животным. Так, Э.В. Ильенков писал: «... человечество – и чем дальше, тем в большей степени – перестает быть послушной игрушкой внешних обстоятельств. Его могущество возрастает из года в год. Человечество находит все новые и новые, все более совершенные, способы освобождать запасы тепла, движения, энергии...», всё меньше действует согласно окружающей его среде, однако полностью утратить от неё зависимость не может.

Но труд неизбежно приводит человека к разделению труда, и, соответственно, к утрате человеком контроля над его результатами, самым важным из которых является сам человек. Сегодня в человеческом обществе смело можно диагностировать кризис. Тут кроется подводный камень, о который разбираются корабли личностных и

общественных отношений (*англ.* relationship). В первую очередь, это «война всех против всех» как радикальное проявление конкуренции, власти капитала. Институт семьи, как общественное явление, тоже проявляет симптомы болезни. В частности, это выражается в потребительском отношении человека к человеку.

Для существования общества необходимо производить новых членов общества, и эта задача отнюдь не сводится к деторождению. Ребёнок, становясь человеком, проходит все исторически пройденные обществом этапы преобразования, однако самостоятельно он на это не способен, так как только генетическая информация ему предоставляется родителями, а культурная - передаётся через построенные им связи с обществом.

Однако условия производства человека ухудшаются: «Культ ребенка стал в открытую пропагандироваться с 50-х годов XX века, когда в США было создано первое коммерческое телевидение. Лозунг «Все лучшее детям» приобрел новую, товарную окраску... Дети – это идеальный вариант для развития товарного производства, нагромождения вещей, увеличения прибавочной стоимости...» [2].

Но институт семьи существовал не всегда, и всегда в разных формах. Положение вещей в нём целиком определено, всегда соответствует положению вещей в обществе. То, как человеческое общество производит детей, проявляет характерные черты более общей деятельности – человеческого труда. Здесь вновь подтверждается, что предметом труда есть то, от чего человек находится в зависимости, однако этот предмет более не выражен во внешней природе, он является имманентным человеку.

Человек свободен постольку, поскольку сам производит условия своей собственной жизнедеятельности, то, от чего зависит его развитие. Переложить ответственность за производство этих условий на нечто иное, к примеру, машину, значит поставить себя в зависимость от машины. Тут, либо человек подчинит себе машину, либо машина подчинит человека своей логике. И пока, нужно констатировать, что в самом деле даже достаточно «образованный» человек подобен машине, он так же узкоспециализирован.

Если заниматься проблематикой личностных отношений по-хорошему, необходимо начать с проблем современного образования, формирующего из задатков человеческого придаток к машинному. Любой придаток – это средство, и отношение к нему посредственное, что категорически не допустимо.

Список использованной литературы:

1. Ильенков Э.В. Космология духа.

Режим доступа: <http://www.caute.tk/ilyenkov/texts/phc/cosmologia.html>;

2. Мацёха Т. Почему нельзя любить ребенка? Режим доступа: <http://commons.com.ua/pochemu-nelzya-lyubit-rebenka/>.

Самардак Д.В.

Аспирант кафедры філософії НУБіП

ТОТАЛЬНІСТЬ ТА ТОТАЛІТАРИЗМ

Питання про сутність тоталітаризму є ключовим для розуміння того суперечливого історичного досвіду, якого людство набуло в двадцятому сторіччі. Саме з цим поняттям пов'язане пануюче у сучасній культурі уявлення про смертельну небезпеку, яка походить від будь-яких спроб змінити спосіб організації суспільного цілого. І небезпека, треба сказати, дійсно має місце. Правда, цілком може виявитися,

що коріниться вона як раз не в невдоволеності тим порядком речей, що існує, а в недостатній глибині цієї невдоволеності, в нездатності заперечення вийти за межі заперечуваного, стати «енергетичним принципом» майбутнього. Може також статися, що перетворення ліберальної демократії на власну протилежність є не продуктом фатального збігу нещасливих обставин, що мають таємничу властивість періодично повторюватися, а невблаганним законом розвитку самої ліберальної демократії, її власною сутністю.

Свобода особистості – це її здатність спонтанно визначати власний спосіб буття, а не пристосовуватися до незалежних від її волі даностей. Подолання зовнішніх перешкод для особистої ініціативи, яке людство поставило собі за мету в епоху буржуазних революцій, становить необхідну передумову свободи. Але тільки її передумову. Для переходу від формальної можливості самовизначення до дійсно самодіяльного способу життя всіх без виключення учасників суспільних стосунків необхідним є якісне перетворення самого змісту особистої волі індивідів, зняття протилежності між «приватними» та «суспільними» інтересами.

Абсолютизація своєрідності індивідуального свавілля призводить до руйнування особистості. І не тільки внаслідок того, що часткова воля, яка не співпадає з інтересами суспільства, може бути реалізована тільки за рахунок часткових воль інших індивідів. Взаємне перетворення осіб, що конкурують, на засоби або перешкоди для задоволення протилежних партикулярних інтересів веде до знецінення внутрішніх мотивів їх діяльності, адже навіть тоді, коли ця діяльність має суспільно-корисний характер за своїм об'єктивним змістом, вона все ж залишається приватною справою окремого індивіда за суб'єктивною формою свого здійснення.

В кризових ситуаціях суспільство, що складається з уявно незалежних одна від одної та замкнених у своїй суб'єктивності монад, виявляється нездатним вирішувати задачі, що потребують мобілізації всіх громадян задля досягнення ними дійсної чи уявної спільної мети. Саме в таких ситуаціях виявляється ілюзорність «окремої особистості», і очевидним стає той факт, що сприйняття індивідом суспільної тотальності у якості засобу досягнення своїх партикулярних цілей має за свою реальну основу перетворення людини на безлике втілення абстрактної єдності ринкового механізму. Суб'єкт з якоюсь божевільною насолодою зрікається своєї автономності, зливаючись з волею тої соціальної групи, що здійснює ідеологічну гегемонію, тобто всіляко сприяє ототожненню у свідомості мас власних інтересів з інтересами суспільства. Легкість самозречення тут пов'язана з ефемерним характером самоті, яка вже за часів ліберального підготування до тоталітарного панування часткового над загальним перетворюється лише на засіб зовнішнього розрізнення внутрішньо тотожних атомарних воль суб'єктів ринкових відносин.

Автентична свобода особистості можлива лише в результаті тотального характеру її розвитку, в процесі якого вона стає здатною дійсно розуміти суспільне ціле, до якого вона належить, та керуватися у своїй індивідуальній діяльності потребами розвитку цього цілого. Такий спосіб самотворення не передбачає самозречення, адже особисте тут безпосередньо усвідомлюється як суспільне і участь у колективній діяльності задля вирішення спільних задач виступає як автентична самореалізація людини-творця.